

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 31 / Hejmar 393 / Îlon 2014

Kobanê direnişi yeni bir dönemin başlangıcıdır

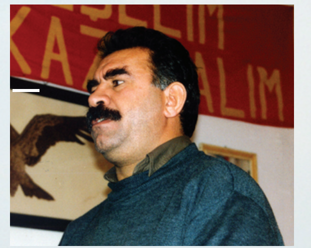
➔ Kobanê'de IŞİD saldırısı kırılırsa Rojava Devrimi'nin siyasi gücü ve etkisi yeni bir döneme girecektir. IŞİD'in sistemle karşı karşıya gelmesi ve diğer muhaliflerin de güçsüzleştiği ortamda Rojava Devrimi artık yeni Suriye'nin en temel aktörlerinden biri olacaktır.

➔ Kobanê direnişinin başarılı olması Ortadoğu'da yeni bir dönem başlatacaktır. En başta da Suriye'de yaşanan kördüğümü çözecek demokratik yeni bir Suriye'nin oluşmasında Rojava Devrimi etkili rol oynayacaktır. Mevcut siyasal durumdan Kürt Özgürlük Hareketi'nin büyük kazanacağını söylüyoruz.

➔ Ortadoğu koşulları tam da PKK gibi bir hareketin varlığına ihtiyaç duymaktadır. İdeolojisi, örgütlenmesi, mücadele gücü ve öngördüğü yaşam projesi 'mücadele edersen kazanırsın' diyeceği bir gerçekliği ifade etmektedir. Bu açıdan Kürt Özgürlük Hareketi'nin önüne çıkan zorluklar tarihi fırsatlar olarak görülmelidir.

➔ IŞİD'in Kobanê'ye saldırtılması kesinlikle bir Türkiye planlamasıdır. IŞİD, Cezaa ve Til Hamis çevresinde darbe yiyince Türkiye'nin de desteği ve teşvikiyle Kobanê'yi düşürme planlaması yapmışlardır. Ancak evdeki hesap çarşıya uymamış, Kobanê direnmiştir. >2-3

Ortadoğu'da modernite savaşları

>14-17

Parti gerçeğini doğru anlayalım, partileşelim, doğru öncülükle demokratik toplum sistemini inşa edelim >5-9

İnşa ve direniş döneminin eylem perspektifleri...

Dönemin özellikleri ve doğru eylem çizgisi

Rejimin çok fazla egemen olduğu dönemde onu teşhir etmek, darbelemek için hep negatif eylemler yapmış olsak da 40 yıllık mücadelenin ortaya çıkardığı birikim ve içinde bulunduğumuz dönemin özellikleri gereği artık pozitif eylem de gerekiyor.

Son yıllarda hareketimizin çeşitli kollarının yaptığı eylemler doğru eylem tanımıyla tam örtüşmüyor. Niçin yapıldığı, bize hangi yararı getirdiği belli bile olmuyor. Her eylem mutlaka amaca bağlı olmalı. Amaçsız eylem olmaz. >10-13

Andrea Wolf (Ronahî)

'Ben bir sosyalistim insanların özgürlüğü için PKK'ye katıldım'

1993 yılında El Salvador'a giden Andrea burada faşistlere karşı savaşır. 3 yıl El Salvador'da kalan Andrea 1996 yılında PKK'ye katılır. 1 Mayıs 1997 tarihinde günlüğüne şu notu düşer: "*Savaş makinesini metropollerde susturmamız gerekiyordu fakat olmadı, bize dağlardan başka seçenek bırakmadılar.*" >26-27

Ortadoğu'da yaşanan büyük kaos ve zorluklar Apoculuğun ve PKK'liliğin büyük kazanmasını sağlayacak tarihi fırsatları ortaya çıkarmıştır

Mustafa Karasu

Beş bin yıllık uygarlık, kapitalist modernitenin tüketim toplumu ve bireyciliği derinleştirmesi koşullarında insanlığı tümden bitirme aşamasına ulaşmıştır. Kapitalist modernite toplumu ortadan kaldırarak, doğayı tahrip ederek insanlığın yaşayamayacağı bir dünya gerçekliği ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

Kapitalist modernist sistemin, toplumu ve doğayı bitirmeden var olamayacağı ortaya çıkan sonuçlardan belli olmuştur. Kapitalizm toplum ve doğa karşıtı bir sistemdir. Azami kâr yasası kapitalizmin temel yasasıdır. Bunun için de toplumu ve doğayı tüketmesi gerekmektedir. Bu gerçeklik kapitalistlerin niyetlerinden bağımsız olarak kapitalizmin doğası gereğidir. Bu açıdan sistem içi iyileştirme çabalarının geçici sonuçlar dışında kapitalist modernist sistemin yarattığı olumsuzlukların önünü alması mümkün değildir. Nitekim II. Dünya Savaşı sonrası post-modernist düşüncelerin ortaya koyduğu tedbirler kapitalizmin kötülüklerini giderememiştir. Kapitalizmin tüketim toplumunu geliştirilmesiyle birlikte insanlık sadece fiziki katliamlarla karşı karşıya kalmamış; sosyal, kültürel ve ekonomik olarak da bir kırımla karşılaşmıştır. İnsanların her bakımdan karıncalaştığı, bir avuç tekelcinin ise kârlarına kâr kattığı bir sistem gerçekliği ortaya çıkmıştır. Bu durum öyle ki, kapitalizmin merkezlerinde bile ağır ekonomik ve toplumsal sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

Kapitalizmin merkezi dışındaki alanlarda sorunlar daha da ağırlaşmış bulunmaktadır. Çünkü kapitalist modernist sistem yaşadığı sorunların tüm yükünü diğer ülkeler ve halklara yüklemektedir. Doğayı ağır tahrip eden sanayiler de başka alanlara taşınmaktadır. Yine birçok sanayi ucuz işgücü olan ülkelere kaydırılmakta ve sömürülerini böylece daha fazla arttırmaktadırlar. Bugün dünyada ekonomik, sosyal, kültürel sorunların artması ve bunun sonucu siyasal kriz ve patlamaların ortaya çıkması kesinlikle kapitalist modernitenin doğa, toplum ve insan karşıtı yapısından ve sömürü dışında değer bilmeyen karakterinden kaynaklanmaktadır. Önder Apo'nun "*Kanserojen sistem*" tanımlaması tam da bugünkü durumu ifade etmektedir.

Kapitalist modernitenin yarattığı en ağır sorunlar ise Ortadoğu'da yaşanmaktadır. Ortadoğu'da ortaya çıkan sınıf, şehir ve iktidara dayalı devletçi uygarlık şimdi çıktığı yerde can çekişmektedir. Ortadoğu'da yaşanan kaos sadece mevcut Ortadoğu devlet ve toplumlarının krizi değildir; kapitalist modernitenin Ortadoğu'da yaşadığı çıkmaz ve kriz de değildir; beş bin yıllık devletçi sistemin kaos haline gelmiş krizidir. Kapitalist modernite ise bu krizi derinleştirmiş, tüm sorunların çıplaklığıyla açığa çıkmasını sağlamıştır. Kapitalist modernitenin ulus-devlet ve milliyetçiliğinin Ortadoğu'ya yaşattığı kriz, beş bin yıllık devletçi sistemin yarattığı sorun katmanlarıyla birleşince bugün devletçi sistemi tümden çökertecek ve anlamsız hale getirecek bir kaos durumu ortaya çıkmıştır.

Kapitalist modernite iki yüzyıl önce Ortadoğu'ya girdiğinde siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel olarak Ortadoğu'nun bin yıllara dayalı ekonomik-toplumsal yapısını ve siyasal dengesini altüst etmiştir. Ortadoğu, tarihinde ilk defa dış güçlerin bu kadar müdahale ettiği ve kendisine bağladığı bir coğrafya haline getirilmiştir. Ulus-devletçi anlayışın girmesiyle Ortadoğu'nun her bakımdan bütünlüğü parçalanmıştır. En kötüsü de manevi değerlerin hakim olduğu coğrafyaya maddi değerler dayatılarak toplumlar en temel güç kaynağından yoksun bırakılmak istenmiştir. Tüm bunlar Ortadoğu'yu sürekli savaş ve ağır toplumsal sorunlarla karşı karşıya bırakmıştır. 20. yüzyılda Kürdistan'ın dört parçaya bölünmesi ve İsrail-Filistin sorununun yaratılması Ortadoğu ülkelerini sürekli güçten düşüren etken haline gelmiştir. 20. yüzyılda Ortadoğu halkları gün görmemiştir.

İki kutuplu soğuk savaş döneminde bölge devletleri dış güçlerden destek alarak, dengelerden yararlanarak kendilerini ayakta tutmuşlar, halklar üzerindeki baskı ve sömürülerini dizginsizce sürdürmüşlerdir. Sovyetlerin dağılmasıyla birlikte birçok bölgede yaşanan kriz durumu, iki kutuplu ve birbirlerine karşı her yol ve yöntemi deneyen soğuk savaş koşullarında şekillenen Ortadoğu'da daha ağır biçimde yaşanmıştır. İki kutuplu dünyanın dağılmasıyla birlikte Ortadoğu'da amiyane deyimle Pandora'nın kutusu açılmıştır. Kapitalist modernitenin sağı ve soluyla yarattığı her türlü çirkinlik ve kötülük ortalığa saçılmıştır. Önder Apo'nun deyimiyle kapitalist modernitenin Ortadoğu'yu nasıl bir gübrelik haline getirdiği görülmüştür.

Önder Apo'nun AİHM savunmalarında ortaya koyduğu çözümlemeler, yaşananların tarihsel ve toplumsal temelini ortaya koymaktadır. **Atina Savunması, Bir Halkı Savunmak** adlı eseri ve başlı başına Ortadoğu'yu çözümleyen savunması sorunları ve çözüm yollarını birlikte ortaya koyarak Ortadoğu'ya iç gericilik ve dış güçler tarafından dayatılan kriz ve kaosun nasıl aşılabileceğini gözler önüne sermiştir.

Soğuk savaşın bitiminden sonra o güne kadar ABD tarafından İran'a karşı kullanılan Irak Kuveyt'e saldırtılmıştır. Daha doğrusu ABD ve müttefikleri tarafından saldırtılarak soğuk savaş sonrası büyük boşluklar yaşayan Ortadoğu'ya müdahale zemini yaratılmıştır. Saddam Hüseyin'in Arapların lideri olma hırsını kullanarak yaptırılan bu işgal sonrası, ABD Ortadoğu'da yeni köprü başları tahkim etmiştir.

IŞİD, Irak ve Suriye'nin parçalanmasında kullanılmak istendi

Önder Apo'yu esaret altına alarak da Kürt işbirlikçiliğini Kürdistan'da hakim kılıp Kürdistan'ı Ortadoğu'da sağlam bir üs yaparak halklar için alternatif bir çizginin gelişimini ortadan kaldırmak istemişlerdir. Ortadoğu'ya kapsamlı müdahalenin koşulları böylece sağlanmaya çalışılmıştır. 2001 New York'taki ikizkulerin vurulması iç ve dış kamuoyunda bu müdahaleyi hızlandıran etken olarak kullanılmıştır. Afganistan ve Irak'a müdahale edilerek Ortadoğu'nun iradesi kırılıp tümden teslim alınmak istenmiştir. Ancak bu müdahalelerin başarısızlığı Önder Apo'nun çözümlemelerini bir bir doğrulamıştır. Oryantalizmin Ortadoğu'yu ve Ortadoğu'nun direniş kaynaklarını anlamadığı bir daha görülmüştür. Müdahalelerle sermayenin serbest ve güvenli dolaşımını sağlama, Ortadoğu'yu tümden kapitalist moderniteye açma, bu temelde toplumsallığı dağıtarak bireyciliğe dayalı maddi uygarlığı hakim kılma projesi tutmamıştır. Bu nedenle bölge gericiliğine dayanarak halkları, mezhepleri ve çeşitli güç odaklarını birbiriyle çatıştırma üzerinden Ortadoğu'da etkili olma stratejisini daha derinlikli yürütmek için askeri gücünün önemli bir bölümünü geri çekmiştir. ABD'nin müdahalesiyle yaratılan parçalanma, gerilim ve husumet içinde olanlar askeri varlığın ortamında çatışmaktan kaçınırlarken, geri çekilmeyle birlikte tüm Ortadoğu dinamiklerini bitirecek şiddetli bir çatışma içine girmişlerdir.

> **"Kobanê'de IŞİD saldırısı kırılırsa Rojava Devrimi'nin siyasi gücü ve etkisi yeni bir döneme girecektir. IŞİD'in sistemle karşı karşıya gelmesi ve diğer muhaliflerin de güçsüzleştiği ortamda Rojava Devrimi artık yeni Suriye'nin en temel aktörlerinden biri olacaktır.**

> **"AKP ve KDP, IŞİD üzerinden Irak ve Suriye'de etkin olmayı hedeflemişlerdir. IŞİD, Şengal ve İran sınırındaki 36. paralelin güneyinde kalan bir kısım tartışmalı bölgeleri alacak, KDP ise Cezîre kantonunu kendi petrol emirliğine bağlayacaktı. IŞİD Cezîre kantonu dışında Rojava'ya hakim olacak, böylece Rojava Devrimi tasfiye olacaktı."**

ABD'nin bölgeye müdahalesinin yarattığı sorunlar, işbirlikçi statükocu güçlerin on yıllardır halkların üzerinde yürüttüğü baskı ve sömürü politikaları, kapitalist modernitenin iki yüzyıldır derinleştirdiği toplumsal sorunlar halklarda bir öfke patlamasıyla sonuçlanmıştır. Özellikle soğuk savaş dönemi dengeleri üzerinden kurulan iktidarların eski dengelerin yıkılması ortamında yaşadıkları boşluklar ve sıkıntılar, dünyada gelişen özgür ve demokratik yaşam arzusu ve binlerce yılın yarattığı birikmiş huzursuzluk ve öfkeler Arap halklarının isyanını ortaya çıkarmıştır.

Binlerce yıllık devletçi sistemin kapitalist modernist işbirlikçilerle bugün yaşamı daha da çekilmez hale getirmesine yönelik halkların iç dinamiklerine dayalı bir isyan olsa da, kapitalist emperyalizm bu durumdan yararlanarak kendini bölgede etkili ve kalıcı kılmak için bu sürece müdahale etmiştir. O güne kadar kendisine hizmet etmiş işbirlikçileri yüz üstü bırakarak kendine yeni işbirlikçilik yapabilecek İslami söylemli güç odaklarını destekleme kararı almıştır. Toplumun desteğini alabilecek işbirlikçilerin kendi çıkarlarını daha iyi koruyacağını düşünerek işbirlikçi ılımlı İslami güçlere dayalı yeni bir hegemonik stratejiye yönelmiştir.

Özellikle Ortadoğu dengelerinin kurulma merkezi olarak görülen Mısır'da Hüsnü Mübarek'in yüz üstü bırakılıp İhvan-ı Müslim'in desteklenmesi bu stratejinin sonucudur. Mısır'dan sonra uzun yıllardır kendi sistemlerinin önünde engel gördükleri Kaddafi'yi de ezip Mısır-Libya eksenine dayanarak tüm Ortadoğu'yu kontrol etmeyi hedeflemişlerdir. Ancak Arap halklarını isyana ettiren dinamikleri iyi anlayamadıkları Mısır ve Suriye'deki gelişmelerden bir daha görülmüştür. Halklar yeni bir hegemonik ve kapitalist modernist işbirlikçi sistem istemediği gibi, kültürel İslam'ın işbirlikçi bir kapitalist modernist iktidara temel teşkil edecek karakterde olmadığı bir daha ortaya çıkmıştır. İşbirlikçi karaktere kavuşturmak için İslam toplumları üzerinde daha fazla çalışılması gerektiğini gören ABD hem Mısır hem de Suriye'de mevcut karakterleriyle İslamcı bir iktidarı kendisi için tehlikeli bulmuştur. İhvan-ı Müslim'i devirmiş, Suriye'deki muhalefetin de kazanmasını istememiştir. İslam'a doğru yaklaşmadıkları için sapkın örgütler tarafından İslam'ın kültürel değerlerinin kullanılmasında gübrelik görevi gören kapitalist modernite, İslam toplumları içinde kaosun daha da derinleşmesine yol açmıştır.

Suriye ve Rojava'daki durum kapitalist modernitenin çıkmazını en iyi biçimde ifade etmektedir. Ortadoğu gerçeğine ve yaşadığı sorunlara çözüm olacak bir proje ve plana sahip olmadıkları için dünyanın başka yerlerindeki iktidarları devirme, yerine başka bir iktidarı getirme biçimindeki yaklaşım ve tarzlarını Ortadoğu'da da uygulamak isteyince, içinden çıkamadığı durumlarla karşılaşmışlardır. Kapitalist modernist güçlerin her müdahalesi ve adımı sorunları içinden daha da çıkılamaz bir hale getirmektedir. Ne mevcut iktidar ve muhalefetten memnundurlar ne de halkların özgür ve demokratik yaşam özlemlerine cevap verecek demokratik bir ülke ve topluma dayalı bir siyasal durumu kendi çıkarına görmektedirler. Bu açıdan sürekli kriz ve istikrarsızlık içinde bir yönetim ve siyaset gerçeğini uygulamaya mahkumdurlar.

Kapitalist modernist güçler Rojava Devrimine dayalı demokratik bir Suriye'ye destek vermek yerine rejim ile muhalifleri çatıştırıp, ikisini de güçsüz düşürüp kendi politikasını hakim kılmak istemiştir. Bu politikanın sonucu ABD'nin Irak politikası ortamında ortaya çıkan IŞİD Suriye'de de gelişme imkanı bulmuştur. Rojava Devrimi şahsında halkların demokrasi ve özgürlük isteyen seçeneğine karşı çıkan ABD tam bir çıkmazla karşı karşıya gelmiştir. İki yüzyıllık kapitalist modernitenin yarattığı gübrelikte ortaya çıkan ve Suriye'deki çözümsüzlük ortamında güç haline gelen IŞİD'i kullanıp kendi inisiyatifinin artacağı parçalanmış bir Ortadoğu yaratarak bu çıkmazdan kurtulmayı hedeflemiştir. IŞİD, Irak ve Suriye'nin parçalanmasında kullanılmak istenmiştir. Parçalanmış Irak ve Suriye üzerinde göreceli ve kendi kontrolünde olacak bir düzen yaratmayı düşünmüştür. Bunun için IŞİD'in Irak ve Suriye'yi parçalamaya götürecek saldırılarının önünü açmıştır. Ortadoğu dengelerini altüst eden Musul'un IŞİD ve Saddam yanlıları tarafından ele geçirilmesi ve Irak'ın fiilen üçe bölünmesine göz yumulması bu hesap ve planların sonucu gerçekleşmiştir. AKP ve KDP'nin aktif içinde yer aldığı bu saldırıdan ABD'nin habersiz olmayacağı açıktır.

Kuşkusuz Musul saldırısı ve sonrasındaki gelişmeler açısından her güç kendi hesabını yapmıştır. Musul'un işgalinde ortaklaşanlar farklı hesaplar nedeniyle sonradan karşı karşıya gelmişlerdir.

ABD Irak'ta Şii, Sünni ve Kürtlerin birbirini dengelediği ve kendisinin etkin olduğu yeni bir Irak isterken, AKP ve KDP IŞİD üzerinden kendilerini Irak ve Suriye'de etkin kılmayı hedeflemişlerdir. IŞİD, Şengal ve İran sınırındaki 36. Paralelin Güneyinde kalan bir kısım tartışmalı bölgeleri alacak, KDP ise Cezîre kantonunu kendi petrol emirliğine bağlayacaktı. IŞİD Cezîre kantonu dışında Rojava'ya hakim olacak, böylece Rojava Devrimi tasfiye olacaktı. Türkiye KDP ve IŞİD ile birlikte PYD ve PKK'yi bölge politikasından saf dışı edecekti.

Musul öncesi üzerinde anlaşılan politikalar birbiriyle uyumlu olmayınca ve KDP'nin AKP ile öngördüğü plan ABD tarafından onay görmeyince IŞİD'in KDP'yi de hedef alan saldırıları gerçekleşmiştir. AKP'nin bölge politikalarında en temel ortağı haline gelen IŞİD, ittifak içinde olduğu KDP'yi bitirip Güney'i kendisiyle işbirliği yapacak İslami örgütler ve AKP'nin kontrolüne sokmayı hedeflemiştir. Ancak IŞİD ve AKP'nin bu politikaları Kürt Özgürlük Hareketi'nin Şengal, Rabia ve Maxmur direnişine çarparak tersyüz olmuştur. Özellikle Rojava Devrimini yıkma ve Güney Kürdistan'ın kapılarını açma anlamına gelecek Şengal işgali gerçekleşmeyince IŞİD'in AKP ile birlikte kurduğu plan boşa çıkarılmıştır. Şengal ve Maxmur direnişiyle hem Rojava Devrimi hem de Güney Kürdistan korunmuştur. Eğer bu direniş gerçekleşmeseydi şu anda Barzani ailesi eski isyan liderleri gibi İstanbul'da ikamet edilip kontrolde tutulacaktı. Hewler ve Duhok vilayetlerinin hızlı boşaltılması, KDP'nin yenilgisi ve kaçışından başka anlama gelmemektedir.

AKP ile ittifak içinde olan IŞİD'in hedeflerine ulaşmaması hem Güney'de hem de Rojava'da püskürtülmesi Güney Kürdistan'da demokratik ve özgürlükçü güçler açısından çok önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. PKK'nin itibarını ve etkisini arttırması bu sonuçları daha da geliştirebilecek bir siyasal ortam doğurmuştur.

Rojava Devriminin Şengal, Rabia ve Cezaa'daki direnişleri KDP ve AKP'nin Rojava Devrimi üzerindeki hesaplarını boşa çıkarmıştır. KDP'nin Rojava Devrimini tanımama ve fırsat bulunca işgal etme planları büyük darbe yemiştir. Türkiye'nin Rojava'yı işgal etmesi zorlaşmıştır.

Kobanê'ye saldırı bir Türkiye planıdır

İşte bu ortamda IŞİD Kobanê'ye saldırtılmıştır. IŞİD'in Kobanê'ye saldırtılması kesinlikle bir Türkiye planlamasıdır. Böylelikle YPG'nin ve Kürt Özgürlük Hareketi'nin yükselen etkisi kırılmak istenmektedir. IŞİD de Cezaa ve Tıl Hamıs çevresinde darbe yi-

yince Türkiye'nin de desteği ve teşvikiyle Kobanê'yi düşürme planlaması yapmışlardır. Türkiye'nin Musul konsolosluğunda alıkonulanların bırakılması da bu ortak plan çerçevesinde gerçekleşmiştir. Türkiye ve IŞİD böyle bir saldırının kısa sürede sonuç alacağını düşünmüşlerdir. Kobanê düştüğünde de her ikisinin pozisyonu güçlenecek, Suriye siyasetine etkileri artacaktır. Böyle bir hesapla saldırmışlardır.

Ancak evdeki hesap çarşıya uymamıştır. Kobanê direnmiştir. Böyle olunca Türk devleti ve AKP hükümeti ABD'nin IŞİD'e karşı planını gönülsüz de olsa kabul etmiştir. Ama pratikte IŞİD'i zayıflatacak ve yok edecek bir politika ve pratik içinde olmayacaktır. AKP ancak IŞİD'i pahalı pazarlayabilirse o zaman IŞİD'e tutum alacak. Amiyane deyimle satacaktır. Tabii ki pazarlık konusu da Türkiye'nin en hassas konu olduğu Rojava Devriminin bastırılması olacaktır. AKP IŞİD'le bunu yapmak istedi ama olmadı. Şimdi IŞİD'i satma karşılığında bu sonuca ulaşmak istemektedir.

Aslında Türkiye IŞİD'i Kobanê'ye saldırtarak Serêkani'den Afrin'e kadar tüm sınırda IŞİD'le komşu olmayı hedeflemiştir. Böylelikle AKP IŞİD'le birlikte bir Sünni eksen yaratacak, Suriye ve Irak üzerinde etkili olacaktı. Zaten bu durumda IŞİD güçlenecek, böylece IŞİD'i daha pahalıya satma durumu ortaya çıkacaktı. AKP hükümeti kesinlikle böyle bir hesap içindedir. Zaten IŞİD'i besleyip büyüten AKP hükümetidir. AKP hükümeti olmasaydı IŞİD böyle bir güce ve düzeye ulaşamazdı. Hatta Irak'ta da böyle bir örgüt fazla gelişmezdi. Irak'ta gelişmesinin arkasında da Türk devleti vardır. Haşimi'nin Irak'ta yargılanması ve Türkiye'ye sığınması AKP'nin Irak Sünnileri ile ilişkisinin ne düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. AKP kesinlikle Ortadoğu'da Sünni mezhebinin hamiliğine soyunmuştur. Ancak bu konuda Mısır, Suudi Arabistan gibi güçler Türkiye'nin böyle bir rol almasını kabul etmemektedirler.

Her ne kadar Türkiye IŞİD'e karşı kurulan koalisyona destek vereceğim dese de IŞİD'in Kobanê'de kazanmasına ve sınır boyu IŞİD'le ortak olmayı çok istiyor. Böylece kendisinin politikalarını daha etkili kalacağını düşünüyor. Aslında Özgürlük Hareketi düşmanlarının hepsi IŞİD'in Kobanê'de kazanmasını istiyor. KDP'nin de isteği farklı değildir. Barzani Kobanê'ye destek oluruz, diyerek ve birkaç kamyon erzak göndererek Kürt halkını kandırmak istiyor. Bu tarz, KDP'nin siyaset tarzı haline gelmiştir. Gerçek siyasi rengini göstermemek, hatta gizlemek KDP'nin siyaset tarzıdır. Ortadoğu'daki komplocu tarzı KDP de iyi öğrenmiştir. Özellikle İran'dan bu tarzı almıştır. Bu açıdan KDP'nin söylemlerine değil, her zamana pratiklerine bakmak lazım. Söylemlerine bakan yanılır, pratiğine bakan da KDP'yi anlar.

Kuşkusuz Kobanê direnişi önemlidir. Kobanê'de IŞİD saldırısı kırılırsa Rojava Devriminin siyasi gücü ve etkisi yeni bir döneme girecektir. IŞİD'in sistemle karşı karşıya gelmesi ve diğer muhaliflerin de güçsüzleştiği ortamda Rojava Devrimi artık yeni Suriye'nin en temel aktörlerinden biri olacaktır. KDP'ye bağlı partilerin Rojava halkı adına konuşması da bundan sonra mümkün olmayacaktır. Ancak Rojava devrimci güçlerinin heyetleri içinde yer bulabileceklerdir.

ABD'nin IŞİD'e açık tavır alması, koalisyon kurması, Suriye'de IŞİD hedeflerine saldırması, ancak Kobanê'ye saldıran IŞİD'e yönelik hiçbir eylem yapmaması çok sinsi bir politikayı ifade etmektedir. Anlaşılıyor ki, Kobanê devrimi yenilsin, Rojava halkı kendisine muhtaç olsun istiyorlar. Rojava Devrimi ve Kürt Özgürlük Hareketi'nin güçlü olmasını kendi çıkarlarına görmüyorlar. Eğer böyle olsaydı ilk önce IŞİD'in en aktif olduğu yerde vururlardı. Belki başka yerde gizlenebilir; ancak açık savaş alanında gizlenemezler. Rojava etrafındaki mevzileri açıkça bellidir. Ama bu mevzilere yönelik tek bir hava saldırısı olmamıştır. Eğer bu tutumları devam ederse, bu açıkça Türk devletiyle birlikte Rojava Devrimini bastırmak ve KDP'nin Rojava'daki politikalarının önünü açmak anlamına gelir. Çünkü Türkiye-KDP anlaşmasına göre Kobanê ve Afrin IŞİD'e bırakılacak, Cezîre alanı da KDP'nin petrol emirliğine bağlanacak.

Tüm bu gerçekler, Kobanê'nin saldırıyı kırması ve direnişin başarılı olması Ortadoğu'da yeni bir dönem başlatacaktır. En başta da Suriye'de yaşanan çıkmazı ve kördüğümü çözecek demokratik yeni bir Suriye'nin oluşmasında Rojava Devrimi etkili rol oynayacaktır. Ilımlı olarak tanımlanan muhalefetle Alevilerin etkin olduğu mevcut rejim arasında bir uzlaşma kaçınılmaz olacaktır. Rojava Devriminin çizgisi bu her iki kesimi uzlaştırma ve her iki kesimin demokratik bir Suriye içinde varlığını güvenceye almayı sağlatacaktır. Rojava Devriminin etkinliği her türlü hegemonik eğilimin kırılması, demokratik bir Suriye içinde varlığını kabul etmelerini sağlayacak bir siyasal uzlaşmayı ortaya çıkaracaktır.

Eğer mevcut Suriye rejimi hegemonik zihniyetinden vazgeçmezse karşısında demokratik Suriye Konseyi ve buna bağlı Meşru Savunma Güçlerinin sadece IŞİD'i değil, rejimin askeri güçlerini de yenilgiye uğratarak demokratik değerlerin daha da köklü ve derin hale geleceği demokratik Suriye ortaya çıkaracaktır.

“Kongra Gel Ara Dönem toplantısı, çatışmasızlığın anlamsız hale geldiği ve mücadelenin yükseltileceği kararını almıştır. Artık önümüzdeki dönem mücadele dönemi olacaktır.”

Kuşkusuz Rojava Devriminin bu rolü oynaması için Meşru Savunma Gücünü yenilmez kılması ve kendisini daha örgütlü demokratik sistem haline getirmesi gerekmektedir. Bunun için de ağırlıklı siyasal devrime dayalı karakterini aşıp toplumsal devrimini ve demokratik komünal ekonomi sistemini yaygınlaştırması ve kendi çizgisine uygun bir alternatif sistem ve model haline gelmesi çalışmaları hızlandırılmalıdır. IŞİD başta olmak üzere devrim karşıtlarının saldırılarını daha fazla artıracağı da hesaplanarak meşru savunma gücü büyütülmeli ve güçlendirilmelidir.

IŞİD'in Şengal işgali, Güney Kürdistan'a yönelmesi ve gösterilen direniş Güney Kürdistan'ı ve Irak politikalarını köklü değişikliğe uğratacak bir siyasal durum ortaya çıkarmıştır. Artık Güney Kürdistan eski Güney Kürdistan olamayacaktır. Irak geneli de politikalarda önemli değişiklikler yapacaktır. Çünkü eski politikalarla ne Irak genelinde siyasal istikrar sağlamak mümkündür, ne de Güney Kürdistan'ı yönetebilmek.

KDP ihanetinin en ağırı

Êzîdîlerin katliama maruz kalacağını bile bile KDP peşmergelerinin Şengal'i direnmeden bırakması Kürt toplumunda derin travmalar yaratmıştır. IŞİD'le gerçekleştirdiği ittifak gereği böyle bir katliama yol açması, KDP'nin Kürdistan siyasetinde şimdiye kadar yaptığı ihanetlerin en ağırı, en vicdansızı ve ahlaksızı olmuştur. Bu bakımdan Kürdistan halkı üzerinde etkin kılınmak için cilalanan KDP'nin cilaları dökülmüş, gerçek karakteri ortaya çıkmıştır. KDP ne yapsa da hangi propaganda araçlarını kullansa da Şengal'i terk etmesinin ortaya çıkardığı algıyı ortadan kaldıramaz. Çünkü yaptıkları sadece Kürdistan'la sınırlı kalmamıştır. Tüm bölge halkları ve dünya kamuoyunun şahit olduğu ihaneti ve katliamın suç otaklığını aleni yapmışlardır. Bazılarının kurulacak Kürt devletinin yanı başında oluşacak bir Sünni devletle iyi geçinmek için bu yaklaşım gösterilmiştir diyerek KDP'nin ihanetini meşrulaştırmak istemesi, KDP'nin karakterini ve ihanetinin düzeyini ortaya koymak açısından ibret verici olmuştur.

IŞİD'in Kobanê'ye saldırısından sonra KDP'nin Kobanê'de IŞİD'in kazanmak istediğini kendisine bağlı basın yayın organlarıyla ortaya koymuştur. Sanki Hewler'in konumuyla Kobanê'nin konumu aynıymış gibi köylere yapılan tank, top ve obüs atışları karşısında IŞİD mevzilerinin hedefi olan köylerin boşaltılması karşısında Kobanê'den de gerilla güçleri kaçıyormuş gibi bir propaganda yürütmüştür. Kobanê'de YPG güçlerinin yenilerek Kürt Özgürlük Hareketi'nin Ortadoğu'da yaşadığı yükselişin gerileyeceği düşüncesiyle hareket ettikleri görülmüştür. Sadece KDP değil, Kobanê direnişinin kırılmasını isteyen birçok güç bulunmaktadır. Bunların başında da Türkiye gelmektedir. Türkiye de IŞİD'in Kobanê saldırısından itibaren Kobanê'nin boşaltılması ve Kobanê direnişinin kırılması için örgütlü ve planlı bir psikolojik savaş yürütmüşlerdir. Türkiye basınının Kobanê direnişine yaklaşımı Türk devletinin yaklaşımının ne olduğunu açıkça gözler önüne sermiştir. Türkiye de KDP gibi Kürt Özgürlük Hareketi'nin siyasi etkisinin yükselmesinden ve halkların özgürlük ve demokrasi seçeneği haline gelmesinden korkmaktadır. Ancak devletçi zihniyetin, ulus-devletçi anlayışın sahiplerinin geleceği yoktur. Bu açıdan korkunun da ecele faydası yoktur.

Irak ve Güney Kürdistan'daki gelişmeler Önder Apo'nun paradigmasının ne kadar doğru ve çözümleyici olduğunu ortaya koymuştur. Eğer Önder Apo'nun belirttikleri çok önceden pratikleştirilseydi şu anda Güney Kürdistan ve Irak'taki pozisyonumuz daha da güçlenmiş olacaktı. Çünkü savaş tam da Önderliğin öncede güçlendirilmesi gerektiğini söylediği "*orta alan*" dediği alanda çıkmıştır. Bu alan Irak açısından demokratik ulus ve demokratik özerklik projemizin tam da pratikleşeceği bir alandır. Farklı etnik ve dinsel kimliklerin bulunması Hareketimizin bu alanlarda daha çabuk benimseneceğini ve kök salacağını göstermektedir. Nitekim gösterilen direniş sonrası gerçekleşen de budur.

Hareketimizin Kürtlerin içinde yer aldığı devletleri demokrasiye duyarlı hale getirmesi ve toplumların demokratikleşmesine dayalı siyasal ve toplumsal yaşam projesi, Irak dahil tüm bölge ülkeleri açısından geçerli bir modelidir. Demokratik ulus anlayışı temelinde demokratikleşme dışında Ortadoğu'nun sorunlarını çözme ve kaostan kurtarma imkanları kalmamıştır. Ortadoğu'da dış güçlere bağımlılıktan kurtulmanın çaresi de demokratik ulusa dayalı demokratikleşmekten geçmektedir. Çünkü demokratikleşme kadar toplumları güç ve irade yapacak başka bir yaşam projesi yoktur. Özcesi siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel sorunların çözümü demokratik ulusa dayalı demokratikleşmekten geçmektedir. Bunun da farklı etnik ve dinsel topluluklar açısından anlamı demokratik özerkliktir. Halkları boğan merkeziyetçilik yerine özgür yaşamı sağlayacak yerel demokrasilerin geliştirilmesinin modeli de demokratik özerkliktir.

Farklı bölgelerin demokratik özerkliğine dayalı demokratik bir Irak, Irak'ın özgür ve demokratik birliğini de sağlayacaktır. Bu Irak'ta Şiiler de, Sünniler de, Kürtler de, Êzîdîler de, Süryaniler de, Kakailer de, Türkmenler de özgür ve demokratik yaşayacaktır. Güney Kürdistan federasyonu da demokratik özerklikle yönetilen bölgelerle daha demokratik ve daha güçlü hale gelecektir. Enerji ve su gibi kaynaklar da adil bir bölüşüme kavuşursa, Irak, Güney Kürdistan ve diğer özerk bölgeler birbirini tamamlar ve güçlendirir. Şu anda Irak ve Güney Kürdistan'da savunulacak böyle bir siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel proje tüm halkların ve toplulukların desteğini alır. Bu projeye milliyetçi ve fanatik güçler tarafından bazı direnişler gösterilse de orta vadede güçlenecek, destek görecek ve kazanacak proje budur. Bu açıdan tüm parçalarda olduğu gibi Güney Kürdistan'da da dar, milliyetçi ve Kürtlere hiçbir şey kazandırmayacak tutumlardan vazgeçilmesi gerekmektedir.

KDP'nin hegemonik merkeziyetçi modeli aslında ulus-devletçi modelin Güney Kürdistan versiyonudur. Ulus-devlet zihniyeti her yerde sorunları ağırlaştırdığı gibi merkeziyetçi ulus-devlet zihniyeti Güney Kürdistan'da da sorunları ağırlaştırmaktadır. Kerkük alanındaki KDP-YNK gerilimi de ulus-devletçi merkeziyetçi hegemonik iktidar anlayışının ürünüdür. Bu anlayışın yarattığı sorunların aşılması ve Güney Kürdistan'ın demokratik zihniyete kavuşması açısından demokratik özerklikle yönetilen beş altı bölgeye ayrılması çok önemlidir. Böylece Güney Kürdistan'da hegemonik anlayış yerine demokratik zihniyet gelişir, bu da ulusal kongrenin olmasını ve demokratik karakterde kurumlaşmasını sağlar. Çünkü ulusal kongrenin gerçekleşmesinin önündeki en temel engel KDP'nin hegemonik zihniyeti ve bu temelde ortaya çıkan tutumu ve pratiğidir.

KDP, hegemonik yaklaşımında ısrar ederken, YNK ve Goran da özünde benzer bir zihniyet ve yaklaşım içindedirler. IŞİD'in karşısında zorlandıklarından gerilladan yardım isterlerken, biraz rahatlayınca KDP gibi gerillanın varlığından ve PKK'nin Güney Kürdistan'da gelişebileceğinden kaygı ve korku duymaktadırlar. Bu anlayış demokratik toplum ve demokratik ulus anlayışından uzak olmanın sonucudur. Demokratikleşme içinde tüm siyasi güçlerin, etnik ve dinsel toplulukların özgür ve demokratik yaşamasını kabul edenler, hiçbir siyasi görüşten ve farklılıktan kaygı ve korku duymadan düşünce ve örgütlenme özgürlüğünden yana olurlar. Demokratik zihniyet, kültür ve kurallar çerçevesinde siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda düşünce, tutum ve pratiklerin ortaya konulması dışında kaygı taşımazlar.

İran eski politikada ısrar ederse Kürtlerle karşı karşıya gelir

Ortadoğu'da yaşanan gelişmelerden en fazla etkilenen ülkelerin başında İran gelmektedir. İran ve Türkiye'nin bölge politikalarını etkilemesi kadar, etkilenme durumları da vardır. Özelikle İran tarihi boyunca yüzünü dışarıya dönük tutmuş, içerideki etkinliğini ve istikrarını böyle sağlamıştır. Ancak mevcut durumda dışarıdaki pozisyonu İran'ın kendisini içeride etkin kılmasına el vermediği gibi, iç dinamikler artık İran'da da kendini hissettirecek duruma gelmiştir. Artık sadece dışarıdaki hamlelerle kendini ayakta tutması mümkün değildir. Hatta dışarıdaki pozisyonu da giderek içerideki konumuna bağlı hale gelmektedir. Nasıl ki Suriye ve Irak ancak kendini demokratik ulus ve demokratik özerklik anlayışıyla ayakta tutabilecek durumdaysa aynı şey İran için de geçerlidir. Irak'ta demokratikleşme ve demokratik özerklik temelinde yaşanacak her siyasal gelişme İran'ı da doğrudan etkileyecek, İran'ı da değişime zorlayacaktır. Suriye ve Irak'ta demokratik ulus ekseninde gelişmeler yaşandığında İran buna ayak uydurmazsa dağılmayla yüz yüze kalacak ciddi problemlerle karşılaşır. Ancak İran tarihine uygun olarak farklı bölge ve kültürlerin varlığını ve özerkliğini kabul ederse hem birliğini koruyabilir hem de Ortadoğu'nun demokratikleşmesine ciddi katkılar sunabilir.

Kürdistan'ın tüm parçalarında halkların özgür ve demokratik yaşamı için önemli mevziler kazanılmışken İran'ın eski politikada ısrar etmesi kaçınılmaz olarak Kürt halkıyla karşı karşıya gelmesini beraberinde getirecektir. Şu anda Doğu Kürdistan büyük bir direnişin potansiyelini taşımaktadır. Özgür yaşam ve demokratik kurtuluş mücadelesi hamlesi yapacak bir ruh hali içindedir. İran'ın baskısına ve kontrol etme politikalarına rağmen bu potansiyel ve dinamik her an patlamaya hazır haldedir. Nitekim rejime muhalif söylemlerde bulunan Selefilerde kulak kabartan bir kesim bulunmaktadır. Şu anda Doğu da Önder Apo'nun paradigması ve özgür yaşam projesi etrafında mücadeleye yatkın hale gelmiştir. Ancak tüm ülkelerde olduğu gibi siyasal mücadele perspektifini Doğu Kürdistan'la sınırlamayan, tüm İran'a seslenecek demokratik ulus ve demokratik özerklik projesini öne çıkaran bir siyasi yaklaşım daha fazla kazandıracak bir özelliktedir.

Ortadoğu genelinde yaşanan gelişmeler büyük fırsatlar yanında büyük tehlikeler de beraberinde getirmektedir. IŞİD gibi kapitalist modernite gübreliğinde yetişen sapkın güçlerin zihniyet ve politikaları Ortadoğu'daki kaosu daha da derinleştirip kapsamlılaştırarak tam bir devrimci durum ortaya çıkarmıştır. IŞİD halklar için çok tehlikeli bir örgüt olduğu gibi eğer mücadele edildiği takdirde devrimci demokratik güçlerin Ortadoğu siyasetinde etkili hale gelmesi kaçınılmaz olacaktır. Çünkü IŞİD saldırıları Ortadoğu'da sadece Kürt Halk Önderinin demokratik ulus temelindeki demokratik özerkliğe dayalı

demokratikleşme projesinin tek çözüm olduğunu daha görünür hale getirmiştir.

Bu büyük imkan ve fırsatların yanında büyük tehlikeler de bulunmaktadır. Özellikle mezhepçiliğin öne çıkarılması ve mezhep savaşlarının ortaya çıkarılması halkların özgürlük ve demokrasi dinamiklerini boğmaya yönelik büyük bir tuzaktır. Özgürlük ve demokrasi düşmanları kendilerini mezhepçilik bağnazlığı üzerinden güç yapmak isterler. Bu yönlü çatışmaları kışkırtmak için her yolu deneyeceklerdir. Bu durum karşısında tüm demokratik özgürlükçü güçler, insanlık vicdani olan, ahlaki değerlere sahip tüm toplumsal kesimler ve şahsiyetler böyle bir çatışmaya şiddetle karşı çıkmalıdırlar. Böyle bir çatışmanın önünde demokratik özgürlükçü güçler barikat kurmalıdırlar. Özgürlük ve demokrasi dinamiklerinin mezhepçi fanatizmin altında ezilmesine fırsat vermemelidirler.

Kürt halkı başta olmak üzere tüm Kürdistanlılar da böyle mezhep çatışmaları, etnik ve dinsel kavgalar içinde yer almamalıdırlar. Bu tür politika ve ilişki içine kim girerse girsin teşhir etmelidirler. KDP'nin yakın zamanda Maliki düşmanlığı ekseninde Sünni cephe içinde yer alması başta Kürtler olmak üzere bütün Ortadoğu halklarına zarar vermiştir. Mezhepçi IŞİD grubun ortaya çıkmasından KDP'nin bu politikası da önemli rol oynamıştır. Yine mezhepçi AKP iktidarına en fazla güç veren siyasi güç de KDP'dir. AKP KDP'den aldığı siyasi destek ve bulduğu ekonomik imkanlarla Kürt sorunun çözümsüzlüğünde ısrar ettiği gibi, Türkiye içinde ve bölgede mezhepçi politika yürütmektedir. İslam'ın kültürel ve demokratik değerlerini yaşama konusunda Kürtlerin tarihsel bir geleneği vardır. Bu yönüyle Kürtler kültürel ve demokratik İslami anlayışın gelişmesine de örnek olmalıdırlar. Bu nedenle iktidar çıkarlarına ve savaşlara alet edilen mezhepçiliğe karşı bu tutumu göstermelidirler. Kürtleri Ortadoğu'da demokratik bir güç haline getirecek olan önemli bir anlayış ve tutum da bu olacaktır.

Kuşkusuz IŞİD ve benzeri güçlere karşı mücadele açısından İslam'a doğru yaklaşmak, onların İslam'ın kültürel değerlerini kullanmasına fırsat vermemek gerekir. IŞİD gibiler kapitalist modernitenin gübreliğinde kendilerine yaşam hakkı buluyorsa, kapitalist modernitenin Ortadoğu'da yaptığı tahribatları ve buna karşı doğru mücadeleyi de ortaya koymak önemlidir. İslam'a doğru yaklaşımla kültürel ve demokratik yanı ahlaki-politik toplum ve demokratik sosyalizm değerleri haline getirilirse o zaman bu tür sapkın güçler daha çabuk etkisizleştirilir, Ortadoğu halkları bunlara karşı çıkmayı kültürel ve demokratik İslam'ın gereği olarak görür. Bu açıdan geçmişte sol ve demokratik güçler içinde var olan İslam'ı doğru ele almama; İslam'ın kültürel ve demokratik değerlerini demokrasinin ve sosyalizmin değerleri haline getirmeme yaklaşımlarının aşılması, demokratik sosyalist güçleri daha güçlü hale getirecektir.

Bir buçuk yıl içinde siyasal mücadelemiz açısından en önemli durum ise Önderliğimizin başlattığı **Demokratik Kurtuluş ve Özgür Yaşamı İnşa** süreci olmuştur. Kürt Halk Önderi çatışmasızlığı sağlatıp gerillanın geri çekilmesini sağlayarak ve esirleri serbest bıraktırarak toplumu çözüme hazırlamak, Türk devletine de adım attırmak istemiştir. Bu adımların karşılıksız atılmayacağını ve karşılığının beklendiği açıktır. Bir boyutu buyken, diğer boyutu ise Önder Apo AKP'nin sıkıştığını görerek demokratik siyasal çözüm yöntemini devreye sokmasıdır. Eğer AKP'ye kamuoyu baskısı sağlatılarak adımlar attırılırsa, bu adımlar demokratik siyasal mücadeleyle desteklenirse demokratik siyasal yöntemlerle de sonuç alınacağını düşünmüştür.

AKP oyalama, zaman kazanma peşinde

Ortadoğu ve Türkiye gerçeğini dikkate alarak 2012 savaşının sonuçları üzerinden bu önemli, etkili ve sonuç alıcı adımı atmıştır. Ancak doğru politikalar doğru araç ve yöntemlerle güçlendirilirse sonuç alınır. Doğru politikaların kendiliğinden sonuç aldığı görülmemiştir. Özellikle Türkiye gibi katı inkarcı, kültürel soykırımcı, Kürtleri yok etme amacına göre şekillenmiş bir devletin kendiliğinden adım atmayacağı açıktır. Bunu en iyi bilen de Önderliğimizdir. Önderliğimiz, Hareketimizin imkanlarını, mevcut siyasal ortamda neler yapılacağını iyi bildiğinden bu adımı atarak sonuç almak istemiştir. Hareket ve halk olarak Önderliğin bu önemli hamlesine doğru bir karşılık vermediğimiz açıktır. AKP zihniyet değiştirdiği ve bir çözüm politikasına sahip olduğu için 2013 Newroz hamlesi yapılmamıştır. Ancak doğru politikalar ve buna uygun mücadele yürütülürse Kürt sorununun siyasal çözüm imkanları ortaya çıktığı görüldüğü için hamle yapılmıştır. Mevcut siyasi ortama uygun ve AKP'yi sıkıştıracak politik mücadeleler yürütülmediği için AKP oyalama, zaman kazanma ve nefes alarak pozisyonunu güçlendirme politikasında ısrar etmiştir. Demokratik çözüm için yaratılan zemini iktidarını güçlendirmek için kullanmıştır. Hatta Kuzey Kürdistan'da çatışmasızlığı sağlayarak özel savaşla mücadele dinamiklerini çürütme, Rojava Devrimini ise IŞİD gibi çeteleri kullanarak bastırma politikası izlemiştir. Bırakalım demokratik çözüm doğrultusunda adım atmasını, Hareketimizin ciddi uyarılarını bile dikkate almamıştır. Sanki bir daha mücadele edemezmiş gibi çözümsüzlükte ısrar eden politikalar izlemiştir.

Önder Apo'nun bir yıl önce 2013 çatışmasızlığını sağlaması ve gerillanın geri çekilmesi sürecinde en doğru yaptığımız şeyin geri çekilmeyi durdurma kararımız olduğunu belirlemesi, Önder Apo'nun sürece nasıl yaklaştığını ortaya koymaktadır. Yine "*2013 Haziran'ında çatışmasızlık sonlanmalıydı*" demesi de Önder Apo'nun süreci nasıl bir mücadele süreci olarak gördüğünü ortaya koymaktadır. Hareket ve halk olarak böyle yaklaşım göstermediğimiz açıktır. Karakol, baraj ve yol yapımlarını önleyememememiz, birçok baraj ve karakolun çatışmasızlık ortamından yararlanılarak yapılması, bizim Önder Apo'nun yarattığı çatışmasızlık sürecine gafil yaklaştığımızın somut ifadesi olmaktadır.

AKP hükümeti bir taraftan çatışmasızlığı karakol, baraj ve askeri amaçlı yol yapımlarıyla anlamsız hale getirirken, diğer taraftan sürekli "*Süreç iyi gidiyor*" diyerek oyalama yapıp zaman kazanırken, Hareket olarak AKP üzerinde adım atmasını sağlatacak mücadele yürütemememiz, baskı kuramamamız, yaratıcı bir mücadele çizgisi ortaya koyamadığımızı göstermektedir. Öte yandan halkı mücadelesiz ve beklentili kılan siyasi atmosferin değiştirmemek de diğer önemli bir eksikliğimiz olmuştur. Biz AKP'nin ateşkesi bozan tutumlarına karşı bir mücadele içine girmeyince, bu, demokratik siyasetin ve halkın duruşuna da yansımıştır. Bu açıdan geçen bir yıllık süreçte mücadeleyi yaratıcı kılarak Önderliğin devreye soktuğu demokratik çözüm yöntemini güçlendirmememiz bir özeleştiri konusudur. Geçen bir yılda yaşadığımız eksiklikler ve Önder Apo'nun eleştirileri, AKP'nin politikalarına karşı nasıl bir tutum takınmamız gerektiğini göstermektedir. Önder Apo, görüşmelerimde ne yapılması gerektiğinin ipuçlarını defalarca verdim, ama gereğini yapmadınız demesi de görüşme notlarına nasıl yaklaşılması gerektiğini ortaya koymuştur.

Bir buçuk yıldan fazla süren çatışmasızlık ortamında AKP'yi çözüme zorlayacak yaratıcı ve etkili bir mücadele vermediğimiz gibi, Önder Apo'nun dokuz boyutta öngördüğü inşa çalışmaları konusunda da ciddi sayılabilecek adımlar atılmamıştır. Halkın kendi işlerini kendi yaptığı, kendini yönettiği, kendi ekonomik, sosyal, kültürel, eğitim, sağlık, toplumsal adalet sorunlarını kendi çözdüğü inşa sorunlarında da ciddi bir gelişme yaratılmaması, çözümü devletten bekleyen mücadelesiz ruh hali ve zihniyetin inşa çalışmalarındaki dışa vurumu olmaktadır. İnşa çalışmalarıyla toplumsal örgütlenmenin her alanda güçlendirilmesi aynı zamanda serhildanın süreklileşerek bir örgütselliğin de yaratılması anlamına gelecektir. Ne gerillayla ne de serhildanla sürece müdahil olunmuş; inşa da gerçekleştirilmeyince çatışmasızlık süreci özel savaşın kendi çalışmalarını daha kolay yürüttüğü bir süreç haline gelmiştir. Önder Apo'nun içeride gördüğü böyle bir sürece bizim müdahale ederek özel savaşı boşa çıkarıcı bir tutum içinde olmamamızda Önder Apo'nun başlattığı sürece yanlış yaklaşmamız sonucudur. Önder Apo'nun başlattığı süreci yaratıcı yol, yöntem ve mücadele anlayışıyla güçlendirmemiz gerekirken, bunu yapmayışımız Önder Apo'yu çok zorlamıştır.

AKP kendisine karşı bir mücadele görmeyince psikolojik savaşla, yalanla dolanla durumu idare edip kendini güç yapmayı esas almıştır. Bir nevi çatışmasızlık sürecine karşı seçim kazanma oyunu anlamına gelecek bir psikolojik savaşı sürekli kılmıştır. Gelinen aşamada AKP hükümetinin psikolojik savaş dışında hiçbir adım atmayacağı netleşmiştir. Ancak mücadele edilebilirse AKP'nin adım atacağı anlaşılmıştır. Artık hiç kimse mücadele etmeden, sadece İmralı'daki görüşmelerle devletin ve hükümetin adım atacağını beklememelidir. Zaten hiçbir zaman Türk devletinin mücadele etmeden adım atması beklenmemelidir. Çünkü Türk devleti gelinen aşamada zihniyet değişimi yaşamamıştır. Kürt sorununu çözmeyi önüne koyan bir zihniyete ulaşmamıştır. Bu nedenle sadece zorlandıkça psikolojik savaşı ve özel savaşı yürütebilecek, bu savaşlarına argüman olabilecek özü değiştirmeyen bazı adımlar atmaktadır. Kültürel soykırımı, asimilasyonu ve Türkleştirmeyi önlemeyen adımları atarak bir şeyler yapıyormuş algısını yaratıp kültürel soykırımcı politikalarda ısrar etmektedir. Bu gerçeklik, AKP'nin tutumundan dolayı çatışmasızlığı anlamsız kılmıştır. KCK Yürütme Konseyi'nin tüm makul yaklaşımlar ve yaptığımız fedakarlıklar karşılık görmemiştir, devlet ve AKP hükümeti adım atacak hiçbir yaklaşım ortaya koymamıştır diyerek çatışmasızlığın anlamsız hale geldiğini ve son bulduğunu ilan etmiştir. Artık AKP'nin politikalarına karşı son iki yılda gösterilen tutumun gösterilemeyeceğini, bu politikalara karşı mücadele edileceğini açıkça ortaya koymuştur.

AKP hükümeti hiçbir adım atmadığı halde sürekli süreç iyi gidiyor, süreç en iyi döneminde diyerek toplum ve halk aldatılmaya ve mücadelesiz bırakılmaya çalışılmıştır. Bu tutumuyla aslında Türkiye'de oluşan Kürt sorununun çözümü koşullarını da ortadan kaldırmaktadırlar. Kürt sorununun çözümünü istemeyen milliyetçi şoven zihniyet böylece daha fazla güçlenmektedir. Zaten AKP Kürtleri en iyi ben aldatırım, en iyi ben tasfiye ederim diyerek milliyetçi şoven kesimlerin de desteğini almaktadır. Kürtleri aldatma, oyalama ve kültürel soykırıma uğratma kapasitesi olduğundan devleti esas olarak kendisinin yönetmeye hakkı olduğunu söylemektedir. AKP 12 yıldır iktidarını bu iddiayla sürdürmektedir. Kuşkusuz özgürlük mücadelesi karşısında çok sıkıştıklarından iktidarını sürdürmek için Kürtlere ve demokrasi güçlerine seslenmeyi ve onların da desteğini almayı hedeflemektedirler. Dikkat edilirse AKP hükümeti her iki kesime seslenerek iktidarını sürdürmektedir. Bu da aslında bir özel savaş iktidarı olduğunu kanıtlamaktadır. İşte şimdi Kürt Özgürlük Hareketi devlete ve AKP hükümetine bu zihniyetin, bu yöntemin sonuna gelindi, ya çözersiniz ya çözersiniz tutumunu ortaya koymuştur. Artık orta yol kalmamıştır. Önder Apo'nun dediği gibi Arafta durmak yoktur. Ya bu Araf durumundan çıkılacaktır ya da Türk devleti Kürt sorununun çözümsüzlüğü ortamında dağılmakla karşı karşıya kalacaktır.

Kürt Özgürlük Hareketi durumun ciddiyetini ortaya koymuştur. Durumun ciddiyetini kavramayanlar kaybedecektir. Kürt Özgürlük Hareketi aldatılamayacağını, oyalanamayacağını, kırk yıllık mücadelenin çürütülemeyeceğini herkese gösterecek ve kabul ettirecektir. Bu açıdan yeni bir dönem başlamıştır. Bu çok yönlü bir mücadele dönemidir. Bu mücadele döneminde hem halk devreye gidip rolünü oynayacak, hem de gerilla özsavunma gücü olduğunu etkili biçimde gösterecektir.

"AKP hükümetinin psikolojik savaş dışında hiçbir adım atmayacağı netleşmiştir. Ancak mücadele edilebilirse AKP'nin adım atacağı anlaşılmıştır. Artık hiç kimse mücadele etmeden sadece İmralı'daki görüşmelerle devletin ve hükümetin adım atacağını beklememelidir."

Çatışmasızlık anlamsız hale geldi, önümüzdeki dönem mücadele dönemidir

AKP hükümetinin asayişi bozanlara gereken tutum gösterilecektir, devlet gücünü ortaya koyacaktır demesi, açıkça Kürt halkını mücadelesiz ve atıl bırakma stratejisinin bir parçasıdır. Çatışmasızlık olacak, devlet ve AKP hiçbir adım atmayacak, halk da mücadelesiz ve sessiz kalacak, bu ortamda devlet Kürt Özgürlük Hareketi'ni çürütecek ve mücadele edemez hale getirecektir. Kendini akıllı, herkesi aptal sanan AKP hükümetinin planı budur. Özgürlük Hareketi bu planın da boş olduğunu, bu politikayı boşa çıkaran mücadeleyi geliştireceğini ortaya koymuştur. Hiçbir şey yapmadan çok şey yapıyorum diyen demagojiye ve psikolojik savaşa son verdiğini ilan etmiştir. Dolayısıyla Kürt halkı da, Kürt demokrasi güçleri de, Kürt Özgürlük Hareketi'nin tüm kadroları ve bileşenleri de gerçekliğin böyle olduğunu bilmeli, ona göre pozisyonunu almalıdır. KCK Yürütme Konseyi **Kongra Gel Ara Dönem toplantısının** aldığı kararlar çerçevesinde çatışmasızlığın anlamsız hale geldiği ve mücadelenin yükseltileceği kararını almıştır. Dolayısıyla önümüzdeki dönem mücadele dönemi olacaktır. Kuşkusuz Türk devleti ve AKP hükümeti zihniyet değiştirir ve ciddi adım atarsa bunlar dikkate alınır. Ancak pratik ve ciddi adımlar görülmeden sözler ya da şöyle heyet kuruldu, böyle heyet kuruldu biçimindeki yaklaşımlara itibar etmeyecektir. Ne zaman Kürt sorununun çözümü konusunda özde ciddi adımlar atılır ve Türk devletinin sömürgeci kültürel soykırımcı politikadan vazgeçtiği anlaşılırsa o zaman tutumunu daha farklı geliştirir. KCK Yürütme Konseyi'nin açıklamasında anladığımız budur, anlaşılması gereken budur.

Şu bir gerçektir ki bu bir yıl içinde hareketimizin bölgede itibarı ve siyasi gücü daha da artmıştır. Türkiye'de de Önder Apo ve hareketimizin etkisi artmış, Türkiye'deki siyasal gelişmeleri yönlendirme gücü herkes tarafından kabul görmüştür. Rojava Devriminin tüm saldırılara rağmen gücünü koruması, Güney'deki ve Irak'taki etkimizin artması, daha etkili politika yürüttüğümüz ve mücadele verdiğimiz takdirde ne kadar büyük başarılar elde edeceğimizi göstermektedir. Zaten Kobanê'ye saldırılar da Özgürlük Hareketi'nin bu gelişimini ve etkisini kırmaya yöneliktir. Ancak Kürt Özgürlük Hareketi'nin kırk yıllık birikimi, ortaya çıkarılan savaşan halk gerçekliği ve bölge halklarının demokrasi ve özgürlük özlemi tam da Özgürlük Hareketi'nin mücadele ederse büyük başarılar kazanacağı büyük imkanlar ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Kuşkusuz zorlukları çoktur. Ancak Kürt Özgürlük Hareketi zorluklarla mücadele eden ve gelişen bir hareket olmuştur. Gelişme diyalektiği zorluklarla mücadele etme tarzından ve kapasitesinden kaynaklanmaktadır. Zaten bu zorlukları aşma gücü olduğu için mevcut siyasal durumdan Kürt Özgürlük Hareketi'nin büyük kazanacağını söylüyoruz. Tam da PKK tarzının mücadele edilip büyük kazanacağı tarihsel dönemden geçilmektedir. **Ortadoğu koşulları tam da PKK gibi bir hareketin varlığına ihtiyaç duymaktadır.** İdeolojisi, örgütlenmesi, mücadele gücü ve öngördüğü yaşam projesi tarihin mücadele edersen kazanırsın diyeceği bir gerçekliği ifade etmektedir. Bu açıdan Kürt Özgürlük Hareketi'nin önüne çıkan zorluklar onun için önüne çıkmış tarihi fırsatlar olarak görülmelidir. Mevcut kaostan yeni yapılanmalar çıkaracak tek güç Önder Apo'nun çizgisinde ve paradigmasında mücadele eden Kürt Özgürlük Hareketi olacaktır.

Türkiye'de demokratikleşme ve siyasal çözüm için stratejik olarak ele aldığımız HDP'nin cumhurbaşkanlığı seçimlerinde yüzde on barajını yakalaması, Türkiye'deki demokratikleşme ve Kürt sorununun siyasal çözüm eğiliminin yükselişini ifade etmektedir. Bunu özellikle aydınların, emekçilerin, kadınların, bir bütün olarak siyasal gelişmeleri etkileyecek illerde kendini ortaya koyması, HDP'nin gelecekte daha da büyüyeceğini ortaya koymaktadır. HDP'de de yetersiz bir çalışmanın sonuç alması, Türkiye'de demokrasi ve özgürlük güçleriyle birlikte Türkiye'de demokratikleşme mücadelesinin yükseltilebileceği ve sonuç alıcı olduğunu gözler önüne sermiştir.

Türkiye'de cumhurbaşkanlığı seçimi bir politika değişikliği getirmeyecektir. Tayyip Erdoğan ve Davutoğlu son birkaç yılda iç ve dış politikaları birlikte belirlediler. Bundan sonra da aynı politikalar sürdürülecektir. Son gelişmeler ortaya koydu ki Türkiye bölgede Sünni eksenli politikalarla Türkiye'nin geleceğini çizmek istemektedir. IŞİD'e desteği, Suriye ve Irak'a karşı açık tutumu bunu göstermektedir. IŞİD'e karşı ittifakta zorla ve kerhen yer alması, IŞİD'i bize karşı bilinçli kullandığını göstermektedir. Bir taraftan çözüm süreci var, üzerinde duruyoruz diyerek oyalarken, diğer taraftan IŞİD'i Rojava Devrimine saldırtarak bizi uğraştırma ve iktidarını sürdürmek istemektedir. Lice'de Kürtçe eğitim verilecek okula saldırılması da AKP'nin kültürel soykırımcı politikalarda ısrar etmesiyle ilgilidir. Bunu da çözüm sürecek ama düzenimiz ve asayişimizi bozacak hiçbir şeye izin vermeyiz bahanesiyle izah etmektedirler. Tüm bu gerçekler AKP hükümetine karşı tutum alınmasının ve mücadelenin yükseltilmesinin ne kadar gerekli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

AKP'nin hedefi hareketimizi tasfiye etmektir

Bazılarının dediği gibi AKP'nin planı 2015 seçimlerinden sonra Kürt sorununu çözmek değildir. Amaç, 2015 seçimlerine kadar bizi oyalamak, Kürt sorununu çözme projesi olmadığı için de seçimden sonra kapsamlı bir saldırıyla hareketimizi tasfiye etmektir. Çünkü AKP hükümetine göre atılması gereken adımların çoğu atılmış, geriye bazı eksikliklerin tamamlanması kalmıştır. Bu nedenle mücadeleyi yükseltmek ve AKP'nin bu tasfiye konseptini ve planını bozmak gerekir. Mücadele edildiği takdirde koşullar AKP ve Türkiye'den değil, Özgürlük Mücadelesi'nin başarı kazanmasından yanadır.

Özcesi, kapitalist modernitenin kendisini sürdüremez konuma gelmesiyle birlikte yaşanan bu kaos aralığında demokratik modernite güçlerinin çıkış yapmasının her türlü imkanı ve maddi zemini oluşmuş durumdadır. Önderliğimizin de çokça dikkat çektiği gibi kaos aralıklarında hangi güç başta zihniyet anlamında ideolojik anlam gücünü ortaya koyar, kendi toplumsal sistemini oluşturur, her alanda öz savunma örgütlülüğünü geliştirebilirse ve güncel gelişmelere kendi öz iradesiyle etkili ve doğru müdahalelerde bulunabilirse o güç, tarihin akışını değiştirecek ve tarihi yeniden yazacaktır.

Bu durum hareket olarak bizlerin daha atak, hamleci ve inisiyatifli olmamızı gerektirmektedir. Geçmiş dönemde yaşanan mücadele etmeye tereddütlü yaklaşım, şununla, bununla karşı karşıya gelmeyelim gibi tutumlar, devrimci adım ve hamlelere girişmeye cesaret edemeyen pratikler bırakılırsa, Ortadoğu ve Kürdistan'ın tüm parçalardaki koşullar bize büyük kazandırma imkan ve fırsatları sunmaktadır. Tam da Apoculuğun ve PKK'liliğin devrimci tarzının pratikleşmesinin bize kazandıracağı bir dönemden geçmekteyiz.

■■■

Parti gerçeğini doğru anlayalım, partileşelim, doğru öncülükle demokratik toplum sistemini inşa edelim!

''Önderlik çizgisini anlama ve özümsemede zayıflıklarımız var. Yoğunlaşmalar yeterince derinlikli değil ve parçalı. Mevcut yönetim ve kadrolar olarak düşünce sistemimiz bütünlüklü ve sürekli değil. Parçalı ve kesintili, dolayısıyla yeterince öngörülü olamıyoruz.''

PKK Yürütme Komitesi üyesi Duran Kalkan yoldaşla Önder Apo'nun son talimatı ve örgütsel sorunlarımız üzerine konuştuk.

- Önderliğimizin son mektubu nasıl ele alınmalı? Parti militanları olarak nasıl yoğunlaşmalıyız?

Duran Kalkan: Önder Apo savunmalarda bir bütün parti ve mücadele tarihine, farklı mücadele dönemlerine Önderlik çizgisi açısından nasıl bakılması gerektiği konusunu çok somut bir biçimde ortaya koydu. Diğer savunmalarda olduğu gibi özellikle **Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü** başlıklı kitapta bu konuyu yeni paradigma temelinde netleştirdi.

Bir süredir de BDP-HDP heyetleriyle yaptığı görüşmeler çerçevesinde mevcut pratik duruşu çizgi açısından değişik yönleriyle eleştirel değerlendirmelere tabi tuttu. Bazı sonuçları da AKP ile geliştirilen diyalog sürecinin imkanlarından yararlanarak mektup adı verilen talimatlar biçiminde daha da somutlaştırdı. En sonuncusu 26 Haziran tarihli olanıdır. Fakat peş peşe üç dört mektubu farklı zaman dilimleri içinde hareketimize, onun yönetimine ve kadrolarına gönderdi. Bu mektuplar birbirinin devamıdır, tamamlayıcısı niteliğindedir. Görüşme notlarıyla da bir iç içeliği var. Aslında görüşme notlarında parça parça ifade edilen görüşlerin ve eleştirilerin mektuplar biçiminde daha somut, özlü, sistemli bir biçimde ortaya konması sözkonusu. En son mektup bu tür bir değerlendirme düzeyini zirveye taşıyor. Son noktayı koyuyor. Şöyle ki; düzeltme olmalı, çizgiye göre örgütlenme ve mücadele yürütülmeli, stratejik ve taktik hatta hakimiyet sağlanmalı, bu hakimiyet hem anlayış, yani düşünce düzeyinde hem de pratik yani uygulama düzeyinde olmalı. Anlayış ve irade zayıflığı kesinlikle aşılmalı. Çünkü böyle olmazsa yeni paradigmanın gerektirdiği görevler, çalışmalar hayata geçirilemiyor. Yine parti stratejisinin ve taktiklerinin gerekleri pratikte başarıyla uygulanamıyor. Stratejiyi zafere taşıyacak taktik yaratıcılık ve zenginlik gösterilemiyor. Taktik önderlik, uygulama gücü, kadro ve komuta gücü olmada ciddi anlayış ve irade zayıflığı sözkonusu. Hareketi zafere taşıyacak, stratejik başarıyı ortaya çıkaracak yaratıcı taktik uygulamaları gerçekleştiren tarz, üslup ve tempo içinde olunamıyor. Bunun sonucunda da devrim için konjonktürel olarak var olan ve mücadelemizle ortaya çıkan büyük imkan ve fırsatlar değerlendirilemiyor.

Önder Apo en son talimatında değerlendirme oranını yüzde bir gibi net bir belirlemeyle ifade etti ki, bu aslında uygulama olmuyor anlamına geliyor. Çok cüzi, kısmi bir taktik uygulama sözkonusu, fırsatlar, imkânlar çok cüzi kullanılıyor. Esas olarak ise ortaya çıkmış devrim koşulları değerlendirilemiyor, devrimci durumdan yararlanılamıyor, devrim yapılamıyor. Biz parti yönetimi olarak bu durumu değerlendirdik ve sonuç değerlendirmesinde de ortaya koyduk, Önder Apo bize devrim yapın diyor. Devrimi başarıya taşıyacak, özgürlük devrimini zafere götürecek bir pratik uygulama içinde olmamızı, oluşmuş fırsat ve imkanları devrimi zafere taşıyacak düzeyde değerlendirmemizi istiyor. Emir bu, talimat bu. Pratik uygulama talimatıdır. Başka herhangi bir şey yok. Böyle anlaşılması gerekiyor. Yani öyle çok tartışılacak, düşünülecek, tartışma ve düşünme ile karşılanacak bir durum değil. Anlayış düzeltmesi, tarz, üslup ve tempo düzeltmesiyle birlikte aslında pratikte devrimci görevleri başarma temelinde cevap verilmesi, günün görevlerinin başarıyla yerine getirilmesini istiyor. Bunun için dört parçada devrimci mücadele yürütülmesini, devrimin geliştirilmesini hem mümkün hem gerekli gördü.

Kapsamlı bir inşa ve direniş göreviyle karşı karşıyayız

Bakur için inşa ve direniş süreci var. Demokratik Kurtuluş ve Özgür Yaşamı İnşa hamlesi dedi bu sürece. Kendisi Demokratik Çözüm Süreci adı altında bir diyalog süreci yürüttü, bunu müzakereye evriltmek ve böylece legal planda demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümünün geliştirilmesi için ön açıcı, imkan yaratıcı sonuçlar elde etmeye çalışıyor. Bunun önemli mücadelesini veriyor ve bu konuda AKP hükümetini hiç de istemediği halde bir kanun çıkarma zorunda bıraktı. Süreci oraya kadar getirdi. Demokratik siyasetin örgütlenmesi, kendisini güçlendirmesi, AKP hükümetine alternatif bir yönetim haline getirmesi için ortamı uygun hale getirdi. Kapıları açtı, imkanlar yarattı, diğer yandan demokratik ulus inşasının bütün verilerini, koşullarını ortaya çıkardı. Köyde, dağda, mahallede, kasabada, şehirde yerelden başlamak üzere parça parça demokratik özerklik çözümünü gerçekleştirecek, demokratik ulus ya da demokratik konfederalizm inşasını Kürdistan'ın dört parçasından gerçekleştirecek bir ortam yarattı. Bunun değerlendirilmesini istiyor.

Diğer yandan Rojava'da 19 Temmuz 2012 devrimiyle birlikte gerçekten de Ortadoğu'yu sarsan büyük bir devrim hamlesi, özgürlük hamlesi gerçekleşti. Bunu boğmak için Irak Şam İslam Devleti adlı faşist kara yüzlü örgütün saldırıları var. Arkasında Kürt işbirlikçiliği, bölge gericiliği, küresel kapitalizm var. Her türden gericilik birleşmiş IŞİD adlı karayüzlü çeteyi saldırtarak Kürdistan'ı ve Ortadoğu'yu aydınlatan Rojava devrimini boğdurmaya çalışıyorlar. Bu devrimin savunulması ve derinleştirilmesinin önemini Önderlik mektuplarında belirtiyor. Bunun yolunun da pasif durmakla ve pasif savunma durumunda kalmakla değil, aktif savunma konumunda olmakla gerçekleşebileceğini belirtiyor. Bir de dar yaklaşmamak gerektiğini, Rojava özgürlük devrimini Suriye demokratik devrimi haline getirmekle bu işin başarılabileceğini belirtiyor ve bu anlamda kapsamlı bir direniş ve inşa görevini Rojava Kürdistan parçasının önüne koyuyor.

> ''Görevlerle kadrolar, örgüt birleşmiyor. Burada keyfiyet, bireycilik, iradesizlik çok olumsuz rol oynuyor. Görevin gereklerine göre harekete hazır bir kadro duruşu yok. Görevleri başarmak üzere kendini sürekli eğiten bir kadro duruşu yok. Görevlere göre örgüt kuramıyoruz. Kadroların isteğine göre örgüt kuruluyor.''

Diğer yandan Irak orta alan planlaması anlayışı vardı. Güney Kürdistan'da demokrasiyi geliştirmek, demokratik Irak temelinde başta Kürtler olmak üzere halkların sorunlarını çözmek, böylece Irak'ı bir çatışma ve gericilik alanı değil de birlik ve özgürlük alanı haline getirmek için ciddi bir pratik girişimde bulunmak, doğru yol ve yöntemlerle siyasi, askeri mücadeleyi yeterli bir ideolojik örgütsel duruş temelinde gerçekleştirmek düşüncesi vardır. Bunu daha IŞİD saldırıları olmadan ortaya koydu ve acilen gerçekleştirilmesini istedi. Bir planlama düzeyinde tanımladı. Ardından da IŞİD'in dış destekli saldırıları gelişince buna karşı çok güçlü, etkili bir direniş içinde olunması gerektiğini belirtti. Böylece Başur ve Irak'ta da çok güçlü bir demokratik devrim imkanının bulunduğunu, yaratıcı tarz, üslup ve yeterli tempo ile bu fırsatın mutlaka değerlendirilmesi gerektiğini belirtti, belirtiyor.

Benzer durum Rojhilat için de geçerli. Bir yandan Türkiye'deki gibi İran'da da mümkünse diyalog ve müzakere ile çözüm arayışı içine girilirken, esas itibariyle de halkın demokratik özgürlükçü örgütlenmesinin ve direnişinin her geçen gün geliştirilip güçlendirilmesi gerektiğini, İran yönetiminin halkı sindirmek için girişebileceği her türlü saldırıya, baskıya karşı aktif misilleme konumunda direniş gösterilmesi gerektiğini belirtti. Böylece dört parça Kürdistan'da birden mücadele etmek, direnmek gerektiğini, bunun imkan ve fırsatlarının çok yüksek olduğunu, derin bir anlayış, örgütlü, disiplinli bir iradi çalışma, yaratıcı tarz ile bu imkan ve fırsatların devrime dönüştürülebileceğini ortaya koydu. Mevcut durumu böyle değerlendiriyor ve bunun parti tarafından gerçekleştirilmesini istiyor. Birçok cephede birden PKK özgürlük mücadelesini yürütebilmeli ve zafere taşıyabilmeli, diyor.

Artık tek cephede değil, dört cephede mücadele dönemi

Artık eskisi gibi tek cephede mücadele, tek parçada çalışmayla yetinilemeyeceğini, birçok cephede birden mücadele edilerek, Kürdistan özgürlük devrimini Ortadoğu çapında bölgesel bir demokratik devrim haline getirmek gerektiğini ortaya koyuyor. Bunların tarihsel olarak, güncel siyasal durum bakımından Kürdistan'daki gelişmeler ve ortaya çıkan devrimci birikim bakımından mümkün olduğunu, gerçekleşebilir olduğunu; mücadele tarihimizin, Kürdistan ve Ortadoğu tarihinin çok önemli bir sürecinden geçildiğini, büyük özgürlük devrimi, demokrasi devrimi geliştirmek için her zamankinden fazla fırsat olduğunu, bunların bir tarihsel fırsat olduğu kadar kırk yıldır yirmiotuz bin şehit vererek yürüttüğümüz özgürlük mücadelesinin ortaya çıkardığı sonuçların ve birikimin bir sonucu olduğunu ortaya koyarak bunların değerlendirilmesini istiyor. Buradan vardığı sonuç şu; bütün bunlar bizden devrim istiyor.

Kürdistan'ın dört bir yanında demokratik özerklik çözümü temelinde Ortadoğu'nun demokratikleşmesine dayalı olarak, özgürlük devrimini geliştirmemizi, gerçekleştirmemizi, hem imkan dahilinde kılıyor, hem de tarihi ve ertelenemez bir görev olarak önümüze koyuyor. "*Çizgi budur*" diyor Önder Apo. Son mektubundaki temel talimat bu. Önderlik çizgisi, parti çizgisi, PKK'nin ve PKK'ye bağlı tüm kurum ve örgütlerin pratik olarak esas alması gereken çizgi bu. Önüne koyması gereken hedef bu. Bunun dışında bir çizgi ve hedef sözkonusu değildir. Ve şunu net söylüyor "*Ya bunu yaparsınız, bunu yapacak şekilde kendinizi düzeltirsiniz ya da kendi bildiğiniz gibi de yaparsınız ama o zaman demeyeceksiniz, 'bu yaptığımız Apocu çizginin uygulamasıdır.' Diyeceksiniz ki, 'kendi anlayışlarımızın uygulamasıdır.' Bu çizginin gereklerine göre olursanız diyebilirsiniz, 'biz PKK çizgisini uyguluyoruz, Apocu çizgiyi uyguluyoruz. Yok yapamazsanız o zaman demeyin yaptığınıza, 'Bu Apocu çizgidir, onun uygulamasıdır.' Hayır, 'kendi bildiğimizin uygulamasıdır' derseniz, ben ona bir şey demem ama hem Apocu çizgi adına iş yaptığınızı söyleyip hem de çizginin bu gerektirdiklerini yapmamayı kabul edemem*" diyor. Bu anlamda ciddi bir düzeltmeyi, zihniyette, örgütsel sistemde, çalışma tarzında örgütlenme ve eylem tarzında istiyor, öngörüyor, kendinizi düzeltin, gözden geçirin diyor.

Çok kapsamlı bir eleştirel yaklaşım var. Hem bu eleştiriler tarihin derinlerinden gelen bir yaklaşımla gerçekleşiyor hem de içinde bulunduğumuz koşulların analizine dayanıyor. "*Böyle bir durumda devrimci militanlığın gerekleri ne, devrimci militan olamamanın durumu nedir*" diyor. Mevcut haliyle yapılması gereken görevleri doğru ve yeterli göremeyen, onları başarılı bir tarzda yerine getiremeyen kişiliği "*Yaralı kişilik*" olarak tanımlıyor. "*Soykırım yemiş kişilik, parçalanmış kişilik*" olarak ortaya koyuyor. Ve "*bu kişilik aşılamadı*" diyor. "*Şimdiye kadar, kırk yıllık çabamıza rağmen eski reddedilse, benimle birlikte yürünse, bazı şeyler aşılmaya çalışılsa da aslında bu köklü, derinlikli*

ve kapsamlı olmadı, başlangıçta kaldı, o kişilik aşılamadı, ilk eylemde, ilk kurşunda, ilk sözde kaldı. İkinci, üçüncü adımlar gelmedi, dolayısıyla da devrimci hareketin gelişiminin gerektirdiği kişilik gelişimi, zihniyet ve vicdan devrimi temelinde gerçekleşmedi. Süreci doğru anlayan, analiz eden, devrimci görevleri yeterince gören, onları hayata geçirmenin yaratıcı tarzına, üslubuna, yeterli temposuna sahip olan, her alanda böyle bir devrimci pratiği örgütleyen ve yürüten bir devrimci militanlık, kadroluk, yöneticilik ortaya çıkmadı" diyor.

Başta yönetimimiz ve baştan beri hareket içinde olan kadrolar olmak üzere bütün parti kadrolarını,KCK sisteminin bütün kadro ve çalışanlarını bu temelde kendini gözden geçirmeye, pratiğini sorgulamaya, derin bir eleştirel ve özeleştirel sorgulama ile kendini yenileyip, düzeltip günün görevlerini başarıyla yürüten, çizgi gereklerine göre devrime yeterli öncülük eden militan kişilikler haline gelmesini istiyor. Parti kadrolarını profesyonel devrimci militan olmaya, KCK kadrolarını, çalışanlarını demokratik komünalizmi benimsemiş, özümsemiş hale gelmeye, aktif sistem kadroları ve çalışanları olarak görev ve sorumluluk üstlenip, rol oynamaya çağırıyor. Aslında son mektup bu konuda bir süredir kitaplarla, savunmalarla ve görüşme notları ve mektuplarla geliştirilen analizlerin, tahlillerin, eleştirilerin zirveye ulaştırılması oluyor ve son noktayı koymayı ifade ediyor. Artık herkesi zamana yaymadan, ertelemeden Apocu çizginin başaran kadrosu ya da sempatizanı olmaya davet ediyor. Bu kadar net ve somuttur.

Düzeltmeye, başarmaya çağrı var

Bu anlamda bu mektuplara yaklaşım nasıl olmalı?

D. Kalkan: Bir defa durum ciddidir. Önderlik çizgisiyle yönetim ve kadronun duruşu arasında makas açılıyor, açı genişliyor diyor. Artık birbirimizden daha çok uzaklaşıyoruz, kopuşa doğru gidiyoruz, bu ciddi bir tehlikedir, düzeltmek gerekli diyor. Bunu net bir biçimde ortaya koyuyor. Bu bakımdan işin ciddi olduğunu bir defa net olarak gösteriyor.

İkincisi, düzeltmeye davet var. Yani kendini düzelterek, anlayış ve irade zayıflığını gidererek günün görevlerini önderlik çizgisinde başarıyla yürüten parti militanları ve sempatizanları haline gelmeye davet var, çağrı var. Amaç kişilik devrimini gerçekleştirerek başaran kadro haline gelmeye teşviktir, davettir, çağrıdır, yönlendirmedir. Bu bakımdan kadroların, özellikle yönetici kadronun doğru anlayan ve başarıyla yapan bir düzeye gelmesini istiyor. Bu anlamda emir var, yapıcılık var, bunlar yapılsın diye temel görevleri ortaya koyma var.

Bir de bunun nasıl gerçekleştirileceğinin yolunu da gösteriyor. Başlangıçta kaldınız, yeterince adım atmadınız, devrimci hareketin, mücadelenin gelişimine rağmen bu kadar tecrübe oluşmasına rağmen bu gelişmelere göre kendinizi eğitmediniz, geliştirmediniz, dönüştürmediniz, bu nedenle böyle geri, cüce, zayıf kaldınız diyor. O halde kendinizi doğru eğitin, önderlik çizgisine doğru ve tam katılın, bunun gerektirdiği kapsam ve derinlikte bir düşünsel yoğunlaşma yaşayın, bir de bunu örgütlenerek, doğru tarz, üslup ve yeterli tempoyla eyleme dökün diyor. Bu kadar kadrosunuz, gücünüz var diyor. Sorunu yoğunlaşma zayıflığı ve örgütsel yetersizlik olarak koyuyor. Kendiliğindenliği eleştiriyor, ciddi bir örgütsel parçalılık var, bütünlük yok, koordine yetersizliği var, kopukluklar çoktur diyor. Büyük bir cesaretiniz, fedakarlığınız var, çaba harcıyorsunuz, ben buna inanıyorum ama çabalarınız hem çizginin gerektirdiği sonuçları vermiyor, hem de parça parça kalıyor, bir alanda birikip devrim kanalına bütünlüklü olarak akmıyor, yeni devrimsel hamlelere dönüşmüyor diyor. O halde sadece o tarzla çaba harcamak, cesur ve fedakar olmak yetmiyor; bunun için doğru ve yeterli tarz gerekiyor, örgüt sistemi gerekiyor, bunları ortaya çıkaracak anlayış gerekiyor ve bunlara ulaşmak gerektiğini belirtiyor.

Kuşkusuz anlayış derinliği olmalı, eğitim gelişmeli, yönetim ve kadro önderliğin ne söylediğini ve ne istediğini anlamalı, tartışmalı ama esas olarak pratik başarı istiyor. Yani bütün bunlarda doğru ve yeterli bir düşünceye ulaşıldığının aynası olan devrimci pratiğin yerinde, zamanında başarıyla geliştirilmesini istiyor. Bu da devrim yapmak olarak ortaya çıkıyor. Bütün parçalarda günün koşullarının ve devrimci çalışmanın ortaya çıktığı fırsatları değerlendirerek özgürlük devrimini hamlesel düzeyde ilerletmeyi gerekli görüyor. Özeleştiri olarak bunu istiyor. Devrim yapın diyor. Bireysel olarak yoğunlaşın, kolektif çalışma düzeninde kendinizi güçlü, iradeli uygulama geliştiren örgütler haline getirin ve mutlaka içinde bulunduğumuz koşulların verdiği imkanları özgürlük devrimine dönüştürün, dört parçada mücadeleyi buna göre alın, yurt dışı çalışmalarını böyle bir mücadelenin gereklerine bağlı olarak yürütün, diyor. Önderlik talimatında doruğa çıkan eleştiri gerçeğini böyle anlamak ve yaklaşmak gerekli.

Burada kendimizi derinliğine gözden geçirmeliyiz. Tüm yönetim kadroları başta olmak üzere bütün parti kadro ve sempatizanları olarak zihniyet ve vicdan devrimi temelinde kişiliğimizi yenilemeliyiz. Ama bu düşünsel ve pratiğin iç içe yürütüldüğü bir durumda olmalı. Ne bunu pratikten kopuk sözde yapmalıyız ne de pratikte yapacağız diye düşünsel yoğunlaşmasından, çözümünden uzak durmalıyız. Her ikisi de yanlıştır ve zaten sahibini başarıya götürmez. Doğru olan ne? Düşünsel yoğunlaşmayı, pratikte başarıyla yürütülen eylem ve örgütlenmeyle birlikte ele alıp yürütmek gerekir. Yani bir değişim, düzeltme olduğunu pratikte göstermek ama tabii öyle bir başaran zafer kazanan devrimci pratiğin ortaya çıkabilmesi için de öyle bir örgüt ve eylemi geliştirecek düşünce gücüne sahip olmayı ifade ediyor. Hepimizin görevi şimdi demokratik kurtuluş ve özgür yaşamı inşa çizgisinde kendimizi düşünsel yoğunlaştırıp, pratik tarz üslup ve tempo bakımından düzelterek yeterli kılma temelinde Önder Apo'nun öngördüğü istediği, devrimde zaferi yaratan öncüler, militanlar, kadrolar, öncü örgütler haline kendimizi getirmektir.

Ölçümüz zafer devrimciliği, zafer particiliğidir

11. PKK Kongresi'nin tanımladığı öncülük zayıflığını ideolojik ve örgütsel bakımdan gidermek, partiyi, onun kadro ve örgütlerini özgürlük devrimini zafere taşıyan ideolojik, örgütsel öncüler konumuna yükseltmektir. Aslında Önder Apo'nun talimatları 11. PKK Kongresi'nin de değerlendirme ve kararlarıydı. 11. Kongrenin bütün parti kadrolarının önüne koyduğu temel görev de buydu. Yetmez tutumları, yetersiz duruşları mahkum etmek, yetersizliğin hiç bir biçimini kabul etmeyerek, onu reddederek her bakımdan kendini yeterli hale getirip devrimde zaferi gerçekleştiren parti kadroları ve örgütleri haline kendimizi getirmekti. Partiyi zafer partisi, kadroyu zafer kad-

''PKK kadroları sadece KCK sistemi içinde olursa KCK'nin ideolojik, örgütsel ölçüleri düzeyinde kalıyorlar. Bu, kadroların ölçülerini geriye çekmek, PKK ölçüsünü, PKK'nin profesyonel fedai militan ölçülerini geriye çekmektir. Böyle olunca KCK tabana doğru örgütlenemiyor. Üstte bürokratik bir kadro örgütlülüğü olarak kendini ortaya koyuyor. Böylece halk örgütlenmesi olamıyor.''

rosu, dolayısıyla devrimi zafere götüren bir parti öncülüğünün yaratılmasını sağlatmaktı. 11. Kongre karar ve emirleriyle Önder Apo'nun talimat ve emirleri birdir. Kongremiz bu anlamda Önderlik değerlendirmeleri, çizgisi temelinde gerçekleşmişti. Kongre üzerinden bir yıl geçti. Aslında 11. Kongre savunmalar temelinde mevcut durumu değerlendirerek, pratiğimizi çözümleyerek bireysel ve örgütsel eksiklikleri ve yetersizlikleri ortaya çıkarmış, bunların aşılması için gerekli olanları ortaya koymuştu. Her türlü yetersizliği mahkum ederek zafer devrimciliğini, zafer particiliğini tek ölçü olarak netleştirmişti. Bütün kadroların parti örgütlerinin önüne de partiyi bu temelde netleştirerek ve yeniden yapılandırarak ideolojik, örgütsel bakımdan devrimi zafere taşıyacak bir öncülük haline getirme görevini koymuştu.

Bir yıldır her alanda böyle bir çaba içinde olduk. Yönetimimiz, komitelerimiz buna göre oluşturulmaya çalışıldı. Kongreden sonra bütün alanlar 2014 baharında parti konferansları yaptı, eleştiri-özeleştiriyi bütün kadrolar düzeyinde genelleştirdik ve derinleştirdik. Önderlik talimatları da bu süreçte geldi ve bizim bu yoğunlaşmamızı, netleştirme ve düzeltme çalışmalarımızı yönlendirdi. Daha da derin ve kapsamlı kıldı. Son mektupla birlikte de artık aslında eksikliğin ne olduğunu, çizgi karşısında duruşumuzda yaşanan yetersizliklerin nerelerden oluştuğunu, Önder Apo'nun eleştirilerinin ve bizden istediklerinin neler olduğunu daha net somut gördük. Temmuz ortasındaki yönetim toplantımız bunu kararlaştırdı, tartıştı, değerlendirdi ve bu temelde devrimi zafere götürecek bir öncü haline gelmek üzere bütün hareketi düşünsel ve pratik hamleye yöneltti.

Bu temelde pratik ve düşünsel ça-

''Üstte KCK geneli diye bir örgütlenme var, tabana doğru örgütlenemiyor, üstte örgütlenme de parti olarak ortaya çıkıyor. Şimdi bu ciddi bir yanlışlık. İşte eskide kalmak, değişememek böyle kendini ortaya koyuyor. İsim değişikliği olmuş, ondan öteye çok farklı, temelden bir değişim sözkonusu değil.''

lışma içinde bulunuyoruz. Hem düşüncede yeterince öngörmeyen, dar, sığ yaklaşımları aşmaya çalışıyoruz, hem örgütsel sistemde gerçekten de yeterince öncülük yapmayan, bütünleştirmeyen, parçalı duruşları gidermeye çalışıyoruz, hem de tarzdaki zayıflığı, yetersizliği gidermeye çalışıyoruz. Atılımcı ruhu, yaratıcı tarzı, disiplinli örgüt çalışmasını esas alan, öngören bir yaklaşımla planlı ve örgütlü bir çalışmayı her alanda gerçekleştirerek günün görevlerini başarmak için seferber olmuş durumdayız. Böyle bir pratikleşmenin de elbette eksikleri ve hataları var. Günlük, aylık, haftalık tartışma ve toplantılarla bunları açığa çıkarmaya ve bunları düzeltip gidererek böyle bir zafer çizgisinde devrimci öncülüğü gerçekleştirmeye çalışıyoruz.

Büyük bir hamle halindeyiz. Bütün parti kadrolarında bu yönlü bir yoğunlaşma var. Daha ciddi yaklaşım, daha derinlikli kavrama çabası ve daha doğru bir örgüt ve eylem tarzıyla dönemin eylem çizgisini doğru anlayıp, yaratıcı bir tarzla hayata geçirmeyi esas alan bir gelişmeyi yaşama isteği, arayışı sözkonusu. Bunu tabii kesintisiz, gevşetmeden sürdürür, eksiklikleri zamana yaymadan Önderlik çizgisi temelinde açığa çıkarıp özeleştiri ile düzeltmeyi gerçekleştirirsek o zaman Önder Apo'nun savunmalarda ortaya koyduğu çizgi kaymalarını düzeltecek, talimatlarla ifade ettiği eleştirilerin gereğini devrimde zaferi yaratan bir pratikle karşılayan sonuçları elde ederiz. Hedefimiz bu, bunu başarmak için de tüm gücümüzle çalışıyoruz, daha çok da çalışmalıyız.

Partileşme her şeyden önemli

Bununla bağlantılı olarak partileşme sorunlarımız nelerdir, nasıl aşılır? Partileşmemenin getireceği tehlikeler nelerdir?

D. Kalkan: Belirtilen ve dile getirilen konular önemli hususlar. Önder Apo bu hususları savunmalarında, yine çözümlemelerde işliyor. Bütün parti kongre ve konferanslarımız esas olarak bunlar üzerinde oluyor. Elbette ki partileşememenin yaratacağı tehlikenin ne olduğunun bilinmesi önemli olmaktadır. Bunun için de önce şunun bilinmesi gerekiyor: Partinin önemi ne, gereği ne? Neden PKK gibi bir parti var oldu? Olmasaydı ne olurdu? Hangi koşullarda nasıl bir ihtiyaçla var oldu, hangi işlevleri gördü? Neleri başardı? Başarmasaydı neler olurdu? Bu soruları sormak ve cevaplamak lazım.

Bir defa şimdiye kadar var olan partinin vazgeçilmez gerekliliğini bu sorular temelinde yeterince kavramak, bilince çıkarmak gerekli. Diğer türlü biz sonuç alamayız, doğruya ulaşamayız. Bu anlamda da Önder Apo'nun PKK değerlendirmesi vardır. "*PKK bitmeyen bir roman, sonu gelmemiş bir şiir, damarda yaşam suyunun organizmaya yürüyüşü, bir yeniden doğuş, diriliş, birey ve toplum olarak var olma ve özgürlük yoluna girme*" olarak tanımladı. Şunu da söyledi: "*Parti öncülüğü ve mücadelesi olmadan Kürdistan'da yaprak bile kıpırdamaz. Hiçbir görev başarılamaz.*" Kırk yıllık mücadele pratiği bu değerlendirmeleri tamamen doğrulamıştır. Aslında Önder Apo partiyi baştan böyle öngörmedi ama Kürdistan koşullarını değerlendirerek, bu koşulların tehlikesini gördü ve onu giderecek bir mücadeleyi yaratmak istedi. Bunu esas aldı. Hangi yöntemle, hangi araçla bu varlık ve özgürlük mücadelesi başarıya gidecekse, o yöntem ve aracı doğru olarak belirledi. Esas almaya ve uygulamaya çalıştı. Bu arayış, böyle bir Kürt varlığına ve özgürlüğüne bağlılık onu PKK biçimindeki bir partileşmeye götürdü. Böyle bir partileşme olmadan, dünyada hiçbir örneği bulunmayan bir parti düzeyine ulaşmadan Kürdistan'da özgürlük adına ciddi bir mücadelenin yürütülemeyeceği, kazanım elde edilemeyeceği, edilse bile korunamayacağı sonucuna vardı. O nedenle de partileşmeyi her şeyden önemli gördü. Partileşme mücadelesini birinci mücadele olarak ele aldı ve bütün siyasi-askeri mücadelelerin hepsini partileşmeye bağladı. Parti öncülüğünün gelişmesine ve gerçekleşmesine bağlı olarak ele aldı. Başarının ölçütü olarak partileşme düzeyini gördü.

PKK'lileşelim savaşı kazanalım, PKK'lileşelim siyaseti kazanalım, PKK'lileşelim var olalım, dedi. Varlık ve özgürlük mücadelesinin başarısının yüzde yüz PKK'lileşmeye, partileşmeye bağlı olduğunu gördü, böyle ele aldı. Dolayısıyla da şimdiye kadar yaratılan bütün gelişmeler parti öncülüğüne bağlıdır. Önderlik gerçekleşmesi parti öncülüğü demektir. On binlerce şehit gerçeği parti öncülüğünün gerçekleşme durumudur. Bunlar Kürt insanında, kadınında, erkeğinde bilinç, irade ortaya çıkardı. Bunlar cesaret ve fedakarlık verdi. Bunlar birlik ve örgütlülük yarattı. Bunlar tarz, üslup tempo kazandırdı. Bugün eğer demokratik Ortadoğu devrimini yapma iddiasına sahip, özgür insanla öncülük eden bir Kürt halk gerçekliği ortaya çıkmışsa bütün bunların hepsi böyle bir parti öncülüğü ve onun yürüttüğü kahramanca mücadeleyle oldu. Kürt halkı son kırk yılda, birkaç yüz yılda değil birkaç bin yıldır kaybettiğini geri kazandığı bir süreci yaşadı. Böyle bir süreçte ne kazandıysa her şey parti öncülüğüne ve partileşmeye bağlı oldu. Parti öncülüğüne dayanmayan, onun doğrudan ya da dolaylı etkisiyle gerçekleşmeyen hiçbir gelişme Kürdistan'ın hiç bir parçasında ve yurtdışında kesinlikle yoktur. Bu bakımdan bir defa PKK gerçeğini Kürt toplumunda, Kürt tarihinde, Kürd'ün varlık ve özgürlük arayışında PKK gerçeğini, onun rolünü, misyonunu doğru anlamak ve tanımlamak gerekiyor.

Bugün de parti gerçeğinin, öncülüğünün gereklerini doğru anlayabilmek için her şeyden önce şimdiye kadarki mücadele sürecinde parti öncülüğünün rolünü doğru tanımlamak gerekli. İkinci olarak, bugün böyle bir durum devam ediyor mu etmiyor mu ona bakmak lazım. Şimdiye kadar parti öncülüğü çok önemliydi, gerekliydi ama şimdi aynı düzeyde gerekliliği kalmadı gibi anlayışlar, tutumlar zaman zaman gizli ya da açık bir biçimde içimizde ifade edildi, dillendirildi. Bunun üzerinde hareketimize 2002-2004 tasfiyeciliği gibi çok kötü bir iç saldırı da dayatıldı. Bu anlamda da şu görüldü: Geçmişte parti bu kadar gerekliydi, varlık ve özgürlük mücadelesi ancak PKK gibi öncü bir partinin varlığıyla yürütülebildi, bugüne getirilebildi ama bugün de hala aynı durum aşılmamıştır. Bir değişiklik kesinlikle sözkonusu değil.

Parti öncülüğüne en az geçmişteki kadar şimdi de ihtiyaç var

Evet, büyük gelişmeler yaratılmış, parti önüne konulan misyonun, rolün önemli bir kısmını oynamış ama bu süreç tamamlanmamış; Kürt varlığı ve özgürlüğü önemli ölçüde geliştirilmiş, bilince çıkarılmış, örgüt ve eyleme dönüştürülmüş, karşıtlarına dayatılmış, bunun önündeki engellerin önemli bir kısmı parçalanmış, aşılmış ama kültürel soykırım rejimi yok edilmiş değil hala. İnkar ve imha sistemi tümden yok edilmiş değil. Bunların son dönem uygulaması olan uluslararası komplo parçalanıp yok edilmiş değil inkar ve imha

sistemi, kültürel soykırım rejimi eskisi gibi olmasa da devam ediyor. Dolayısıyla Kürt varlığına dönük tehlike çok güçlü bir biçimde var. Bu nedenle de böyle bir tehlikeyi yok edebilmek, varlık ve özgürlük mücadelesini kesin sonuca götürebilmek için parti öncülüğüne en az geçmişteki kadar şimdi de ihtiyaç var. Günün görevlerine göre içinde bulunduğumuz koşullara göre kendini ideolojik-örgütsel bakımdan yenileme temelinde böyle bir öncülüğün yine gerçekleştirilmesi gerekiyor. Günün görevlerinin başarısı, varlık ve özgürlüğün garanti altına alınması, kültürel soykırım rejiminin yerle bir edilmesi kesinlikle böyle bir parti öncülüğüne bağlı.

Dikkat edelim, böyle bir öncülüğü tartışılır hale getirip zayıflattığımız dönemde hareket olarak neredeyse yıkılma noktasına geldik. İşte 2002-2004 süreci böyle bir süreci ifade ediyor. Partiyi değiştirelim, ismini değiştirelim, ya da partiye gerek kalmadı, başka örgütlerle olabilir denilen noktada bu tehlike açığa çıktı ve kanıtlandı ki parti olmadan var olunamaz. Hareket olarak, halk olarak var olma ve özgürlük mücadelesi yürütmek mümkün olmuyor. Kazanımlar ne kadar güçlü olsa da öyle bir durumda anında paramparça oluyor, eriyip gidiyor. O halde her şey yine parti öncülüğünün çok güçlü bir biçimde var olmasına bağlı. Parti öncülüğü olmadan bir de yeni paradigmanın gereklerine göre kendini yenileyip yeniden yapılandıran, somut koşulları doğru değerlendirerek onun gerektirdiği stratejik ve taktik yaratıcılığı gösteren bir parti olunmadan da varlık ve özgürlük mücadelesi başarıya götürülemez. Yani o dogmatik, tutucu zihniyet ve örgütsel kalıpları kesinlikle kıran, son derece yaratıcı, değişime ve dönüşüme açık, günün koşullarını, bu koşulların gereklerini değerlendiren ve kendisini ona göre yeniden programlayıp yapılandırmayı bilen, buna göre stratejik ve taktik değişiklikleri zamanında ve başarıyla gerçekleştirip bu temelde yaratıcı tarz, üslup ve tempoyla mücadele eden bir parti olunmadan da özgürlük devrimini zafere taşımak mümkün değil. Dolayısıyla soykırım rejimini aşmak ve Kürdün varlık ve özgürlüğünü garantilemek, kadın özgürlük devrimini zafere götürmek, Ortadoğu'yu demokratikleştirmek mümkün değildir.

Şu gerçeklik netleşmiştir: Kürdistan özgürlük devrimiyle kadın özgürlük devrimi iç içe, bunlarla da demokratik Ortadoğu devrimi iç içe. Güncel gelişmeler bu gerçekleri çok daha net bir biçimde ortaya çıkardı. Bu bakımdan parti öncülüğü hayati noktadadır. Varlık yokluk meselesi durumundadır. Öyle tartışılacak bir konu kesinlikle değildir. Çok fazla tartışmalık bir durum da değil.

Ama burada şu önemli sorular ortaya çıkıyor: Bu kadar hayati olan bir özgürlük aracı pratikte ne kadar rol oynuyor? Önderlik çizgisi yeterli bir örgüte ve eyleme ne kadar dönüştürülebilmiş? Buna öncülük edecek bir parti gerçeği kadro, komite, örgüt olarak ne kadar var? Bu anlamda yaşanan sorunlar neler, zayıflıklar hangileri, eksiklikler ne biçimde ortaya çıkıyor, dolayısıyla günümüzün bu kadar hayati özgürlük aracı olan partileşmeyi gerçekleştirmenin önünde var olan sorunlar neler? Bu tabii bizim için çok yakıcı bir husus. Önder Apo'nun talimatı aslında bunu aydınlattı. Temel sorun olarak birçok noktayı ortaya koydu. Tek bir sorun yok dikkat edilirse. Biraz önceki soruda bunlara cevap vermeye çalıştık. İşte zihniyet ve irade zayıflığını temel bir etken olarak koydu. Parçalılığı, koordinesizliği bir etken olarak koydu. Kendiliğindenliğe boyun eğmişliği etken olarak koydu. Başta kalıp ikinci adımı atamamayı etken olarak koydu.

''KCK sisteminin örgütlülüğünü bütün toplumu içine alacak şekilde doğru bir biçimde geliştirelim. Böyle bir örgütsel ve pratik seferberliğe ihtiyaç var. Öz savunmaya dayalı inşa seferberliği diyebiliriz buna...''

Yoğunlaşma derinlikli değil, parçalı

- Somut olarak pratikte partileşme önündeki sorunlarımız nelerdir?

D.Kalkan: Bu hususları şöyle tanımlayabiliriz. Bir, önderlik çizgisini anlama ve özümsemede zayıflıklarımız var. Yoğunlaşmalar yeterince derinlikli değil ve parçalı. Mevcut yönetim ve kadrolar olarak düşünce sistemimiz bütünlüklü ve sürekli değil. Parçalı ve kesintili, dolayısıyla yeterince öngörülü olamıyoruz. Geleceği önceden yeterince öngörüp onun gereklerine göre kendimizi örgütsel ve eylemsel bakımdan hazırlıklı kılamıyoruz. Yaratıcı tarz ve taktik geliştiremiyoruz, pratik politikada etkili olamıyoruz. Partileşememe önünde en önemli bir sorun budur.

İkincisi, örgütsel sistemimizde de parçalılık, kopukluklar var. Bütünlüklü ve disiplinli bir örgüt çalışması yürütemiyoruz. Bireysel yetersizlikleri aşabileceğimiz temel güç kaynağı örgütlülük olması gerekirken, yönetim sistemimizde, komiteleşme, örgütleşme düzenimizde, halk ve birlik örgütlenmelerimizde gerçekten de parçalılık çok fazla yaşanıyor. Birbirinden çok kopuk, koordinesiz bir durum var. Bu noktada bireycilik, keyfiyet, kendine görelik, parçalılık, örgüt disiplinine gelmeme, iradesini örgüt iradesiyle en üst düzeyde birleştirmeme gibi durumlar yaşanıyor.

Bu noktada sorun şöyle ortaya çıkıyor: Koşturuyoruz, hepimiz pratiğin peşinden koşuyoruz, çok yoğun bir çaba ve emek harcıyoruz. Yani tüm kadrolar kan ter içinde çalışıyor, buna diyecek bir şey yok ama çalışmalar yeterli sonuç vermiyor, verimli değildir. Çünkü doğru ve yeterli bir tarz, örgüt anlayışıyla olmuyor. Bir diğer husus, sonuçlar birleşmiyor, bir kanala akmıyor, olduğu yerde kalıyor, parça parça oluyor ve eriyip gidiyor. Hamal misali yani. Hamal da çok çalışıyor ama karnını bile doyuramıyor. Biz de çok çalışıyoruz ama çalıştığımızın karşılığını alamıyoruz. Karşılığı zafer üstüne zafer kazanma olacakken, devrim içinde onlarca devrimi geliştirmek ve zafere taşırmak olacakken, onu gerçekleştiremiyoruz. Çünkü yürütülen çalışmaların verimi az ve var olan verim de bütünleşmiyor. Parçalı kalıyor.

Bu anlamda **görevlerle kadrolar, örgüt birleşmiyor.** Burada keyfiyet, bireycilik, iradesizlik çok olumsuz rol oynuyor. Şöyle denebilir, görevler bir yanda insanlar bir yanda kalıyor. Görevin gereklerine göre hareket etmeye hazır bir kadro duruşu yok. Görevleri başarmak üzere kendini sürekli eğiten bir kadro duruşu yok. Görevlere göre örgüt kuramıyoruz. Kadroların isteğine göre örgüt kuruluyor. Dolayısıyla bürokratik denebilecek bir tarzımız var. Devrimin kapsamlı görevleri var ama bizde büyük bir kadro gücüne, halk gücüne sahibiz. Tüm görevleri başarıyla yerine getirebilecek bir örgütlenme ve ortak bir mücadele rahatlıkla yaratabiliriz ama dikkat edilirse böyle olmuyor. Birçok görev ortadadır. Yönetimimiz bu görevleri yerine getirecek, gerçekleştirecek görevlendirmeler ve örgütlemeler yapamıyor. Bunun için tek yanlı çalışma içinde kalıyor. İşte değişememe burda ortaya çıktı. **Biraz propaganda biraz gerilla biraz serhildan bununla yetiniyoruz.** Ondan öteye dönemin gerektirdiği, sekiz boyutta demokratik ulus inşasının gereklerini yerine getirecek bir örgütsel düzenleme, seferber olma gerçekleştiremiyoruz. Bu noktada ciddi zayıflıklar, yetersizlikler yaşanıyor. Bütün bunlar pratikte tarz, üslup, tempo yetersizliği olarak ortaya çıkıyor. Ertelemecilik oluyor, zayıf yaklaşımlar oluyor. Bol bol hatayı içeriyor. Dolayısıyla son derece verimli, yaratıcı bir tarzı gerçekleştiremiyoruz.

Bu noktada şunu öngörmek lazım: Bütün bu yetersizliklerin altında yatan temel gerçeklik Apocu çizgide kişilik devrimi yapıp yapmama sorunudur. Buna toplum açısından kültür devrimi de diyebiliriz. Bizim gerçekten de devletçi-iktidarcı sistemin etkileri denebilecek, kapitalist modernitenin ve soykırım rejiminin verdiği ruhu, duyguyu, düşünceyi, davranış kalıplarını tümden değiştirecek bir kültür devrimine, kişilik devrimine ihtiyacımız var. Öncü kadronun başarı çizgisine ulaşması da demokratik toplum örgütlülüğü, demokratik ulus inşasının gerçekleştirilmesi ve savunulması da buna bağlı. Partileşme sorunu bugün aslında gerçekten de kişilik ve kültür devrimi sorunudur. Duygu, düşünce, ruh ve tüm davranışlarda Apocu çizgide bir değişimi, özgür insan ölçüsünde, çizgisinde bir değişimi, yenilenmeyi, yeniden yapılanmayı gerçekleştirecek bir kişilik devrimine ihtiyacımız var. Değişimi dönüşümü böyle ele almalıyız. Kültür devriminden kastımız da budur.

Bunun için de bütünlüklü çalışmak gerekli. Böyle bir kişilik devrimi sadece silahlı mücadele ile olmaz. Sadece serhildan ile olmaz. Sadece sosyal-siyasal propaganda ve eğitimle de olmaz. Bunun için edebiyata ve sanata yeterince rolünü oynatmak gerekiyor. İnsan psikolojisini çözen ve özgürlükçü temelde yeniden şekillendiren bir değişimi dönüşümü kişilikte gerçekleştirecek çalışmalara ihtiyaç var. Tabii bu temelde esas olarak toplum yaşamını özgür ve demokratik kılmada kendini sorumlu gören bir duruşa, tutuma ihtiyaç var. Bu konuda kendini iddialı kılan, sürekli yenileyen, eğiten, yoğunlaştıran, dönüştüren; ulaştığı sonuçları eyleme ve örgüte kavuşturan, dolayısıyla demokratik eylemi ve halk örgütlenmesini her alanda hızlı bir biçimde geliştiren, gerçekleştiren bir silahlı duruşu ortaya çıkarmaya ihtiyaç var.

Partileşme sorunları böyle bir değişim, dönüşüm sorunu olarak önümüze çıkıyor. Biz bu sorunları çözmek için tartışıyoruz, çalışıyoruz. Bunlar pratikte çok farklı görünümlerde kendini gösteriyor. Farklı tutumlar, davranışlar olarak ortaya çıkıyor. Bunları birçok anlayış olarak değerlendirip, tanımlıyoruz. Ona göre bir ideolojik, örgütsel mücadele yürütmeye çalışıyoruz ama hepsinin altında ideolojik ve örgütsel çizgi duruşu yatıyor. Yani sınıf ve cins mücadelesini doğru anlayan ve yürüten, kendini bu temelde yenileyen, yani kişilik, zihniyet ve vicdan devrimi temelinde kişilik değişimi ve dönüşümünü gerçekleştiren bir yenilenmeye, değişime ihtiyaç var.

Dolayısıyla partileşme çalışmalarını ideolojik, örgütsel mücadele temelinde derin bir eleştirel, özeleştirel yaklaşımla ele almak gerekiyor. Bu mücadeleyi bütünlüklü ele almak gerekiyor. Düşünce ve pratik bütünlüğü içinde ele almak, yirmi dört saat bir yoğunlaşma ve mücadele biçiminde ele almak gerekiyor. Yani bütünlük lazım, süreklilik lazım. Bu da kendini tümüyle halkın, emekçilerin, gençlerin ve kadınların durumundan, yaşamından sorumlu görmeyi ve bu temelde kendini tüm ezilenlerin özgürlüğü, kurtuluşu ve davasıyla birleştirmeyi gerektiriyor. Bu noktada dar yaklaşım, intiharcı yaklaşım, tepkici yaklaşımla işler olmuyor. Sadece cesaret ve fedakarlık sorunları çözmüyor. Yaşamını ortaya koymak yetmiyor. Başarıyı getirecek, zaferi yakalayacak düşünce yoğunluğuna, derinliğine, davranış zenginliğine, tutarlılığına, yoğun ve disiplinli çabaya ihtiyaç var. Bunu gösteren, böyle olan kendisini partileşme mücadelesinde ilerletmiş, dolayısıyla da varlık ve özgürlük mücadelesine başarıyla öncülük eden bir militan haline getirmiş olur.

Çok ağır bir dogmatizm ve tutuculuk var

KCK sistemi içinde parti rolü nasıl ele alınmalıdır?

D. Kalkan: Bu çok önemli bir husus olmaktadır. Son dönemlerde biraz daha fazla üzerinde durmak zorunda kalıyoruz. Denebilir ki KCK ilan edileli on yıl oldu; bu temelde bir değişim ve dönüşüm çabası içerisine Önderliğin ve partinin girişi on beş yıllık bir süreci alıyor. Fakat bütün bunlara rağmen daha yeni parti ve demokratik toplum sistemi, ilişkileri, rolü tartışılıyorsa o halde çok geride kalma söz konusu değil mi? Aslında Önder Apo da sözü edilen talimatlarda bu gerçeği ortaya koydu. On yıl geçti, siz KCK sisteminden hiçbir şey anlamamışsınız, onun gereklerine göre değilsiniz, hareket edemiyorsunuz, çok ağır bir dogmatizm ve tutuculuk var dedi. Hiç değişmemişsiniz. 1980'lerin, 90'ların sisteminde kalmışsınız. Tarzınız o, örgütsel sisteminiz o, yaptığınız işler onlar. Bunlar önemli tespitler, değerlendirmelerdi. Tabii çok köklü, derinlikli ve ağır eleştirilerdi. Hareket ve onun yönetimi olarak Önder Apo'nun talimatlarda ortaya koyduğu bu eleştiriler üzerinde yoğunlaştık, daha fazla yoğunlaşıyoruz. Önemli tartışmalar yürüttük ve daha çok tartışıyoruz da, sürekli de kılıyoruz tartışmaları. Önder Apo gerçekten neyi ifade etmek istedi, bizim durumumuz ne, bunlarla neyi belirtmek istiyor? Son talimatında zaten onu da söyledi. Eğer anlamıyorsanız size açıkça belirteyim, dedi ve gerçekten de birçok konuyu daha açık ve somut bir biçimde ifade etti.

Aslında Önder Apo'yu onları söylemeye ya da yazmaya mecbur bırakmamamız gerekiyordu. Bu da bizim için ciddi bir yetersizlik ve özeleştiri konusu. Çünkü şunu da her zaman söyledi Önder Apo: Burası PKK'dir. Burada her davranışa yer olmaz, burada her söz söylenmez. Burası sokak değil ki; bir düzey, seviyesi var. Yüce amaçlar peşinden gidiyor, büyük özgürlük ilkeleri var. Bir tutum, davranış gerçeği var. Kadro örgütlenmiş ve eylemli kılınmış hakikattir dedi. Bir örgüt ve eylem gerçeği var. Öyle ölçüsüz, belli özelliklere sahip olmayan, her şeyin söylendiği, yaşandığı bir ortam kesinlikle değildir. Parti ortamı han gibi ele alınamaz tabii. Kaldıkı çoğu zaman hanın da bir kuralı var. Siz partiyi ondan daha kuralsız ortam gibi de görüyorsunuz diyerek eleştiriler yaptı.

Şimdi bizim bütün bunları dikkate alarak bu kadar uzun süre paradigma değişimi temelinde kendini yenileme, yeniden yapılandırma, dördüncü stratejik döneme geçme ve onun gerektirdiği yaratıcı taktikleri ortaya çıkartarak özgürlük devrimini Kürdistan parçala-

rında zafere taşıyacak bir pratiği ortaya çıkaramamada bırakalım böyle bir mücadele yürütmeyi, aslında bir adım bile ilerlememede yaşadığımız dogmatizm ve tutuculuk ciddi bir tehlike. Bu böyle somut olarak ortaya çıkıyor.

Son talimatında bunu Önder Apo şöyle ifade ediyor: "*Partileşme dedik, başarılı olmadı, yeterince yapamadınız; gerillalaşalım dedik, yeterince yapılamadı; şimdi demokratik uluslaşalım diyoruz, onun da gereklerini yerine getirmiyorsunuz. Onun da emrettiği sekiz boyut ya da on beş boyut, yani toplumun temel yaşam alanlarının hepsinin gereklerini anlayan ve yerine getiren, onun istediği bir demokratik özyönetimi ortaya çıkartıp toplumu kendi kendini yönetir hale getiren bir örgütlülük ve sistem içine alan bir çabayı, çalışmayı, başarıyı ortaya çıkaramıyorsunuz. Dolayısıyla demokratik uluslaşma dönemini de başarıyla yürütemiyorsunuz.*" Şimdi bu noktada anlayış yetersizliklerimiz var. Dar, sığ, kesintili, parçalı düşünce durumu yoğun bir biçimde yaşanıyor, bunu aşamıyoruz. Böyle bir dogmatizmin ve tutuculuğun yaşanmasında bu bir etken olmaktadır. Ama diğer bir etken de gerçekten de örgütsel sistemdeki kargaşadır. Sistemimiz de parçalıdır, bütünlükten yoksun, kopuk kopuk. Önder Apo son talimatta onun için koordineden yoksunsunuz, çok parçalı bir durum var, dedi. Bunları tabii ciddiyetle değerlendirip, yeterince anlayarak düzeltmemiz gerekli.

Şimdi burada demokratik konfederalizm sisteminin genel tanımı, teorik belirlemelerini biliyoruz, ezberliyoruz, savunmalarda Önderlik yazdı ama bunları pratiğe dönüştürmede, pratikte yerine getirmede ciddi sorunlar, zayıflıklar, terslikler yaşıyoruz. Böyle bir duruma gelinmesinin nedenleri nelerdir? Elbette her şeyden önce bunun yaşanan değişim süreciyle bağlantısı var. Yönetimimiz ve kadrolar değişim ve dönüşüm sürecine Önder Apo'nun süreci ele alışı tarzında ve temelinde yaklaşmadılar. Komplodan hemen sonra Önder Apo bizi bu konuda uyardı. Dedi ki, ben tepeden tırnağa kadar kendimi yeniliyorum. Süreç değişim süreci, herkes böyle ele almalı. Böyle olmayanlar böyle yapmayanlar bu süreçte yürüyemezler. Şimdi biz öyle bir ciddiyet ve derinlikle ele almadık. Her şey burada Önderliğe yüklendi, Önderlikten beklendi. Hiç çaba harcamadık mı, hiç anlamadık mı? Tabii böyle de denemez. Çabamız oldu, belli anlayışımız oldu fakat geriye dönüp baktığımızda şunu görüyoruz: Anlayışlarımız çok dar ve sığ, çabalarımız çok yetersiz kaldı, zamanında istenen adımları atan, sonuçları yaratan bir çaba haline gelmedi. Değişim ve dönüşüm sürecini Önder Apo'nun gerçekleştirdiği paradigma değişimi temelinde köklü bir biçimde zihniyet devrimi, vicdan devrimi ile gerçekleştirip bir bütün parti hareketi olarak değişim dönüşümü bu temelde gerçekleştirmeyi sağlayamadık. Yönetim bu konuda hantal, zayıf ve parçalı kaldı. Gerekli ciddiyet ve başarı inancıyla, derinlikli bir biçimde yaklaşmadı. Böyle bir durumdan provokatörler, tasfiyeciler faydalandılar. Daha doğrusu karşıt sistem, kapitalist modernite sistemi ya da kültürel soykırım rejimi parti yönetimimizin böyle bir yaklaşım, durum içinde olmasını fırsat bildi, bundan yaralanmak istedi.

''PKK-KCK ilişkilerini doğru tanımlamamız gerekiyor. KCK, PKK'nin felsefik-ideolojik çizgisi doğrultusunda örgütlenmiş bir demokratik halk sistemi oluyor. Felsefik ve ideolojik çizgi bakımından kapsayıcı olan PKK'dir. Ama örgütsel olarak demokratik toplum örgütlülüğü KCK demektir.''

Tasfiyecilik partileşmeye ağır darbeler vurdu

Kapitalist modernite sistemi Önder Apo'ya uluslararası komployu dayatmış, İmralı tecrit ve işkence sistemi altına almıştı. Bir yandan Önder Apo'nun böyle bir sistem altına alınmasını, diğer yandan yönetimimizin zayıf yaklaşım içinde olmasını fırsat bilerek içten tasfiyecilik dayatıp hareketi parçalamayı, eritmeyi, düzen içerisine çekip sistemiçi bir hareket haline getirmeyi öngördü. 2002-2004 tasfiyeciliği bu temelde ortaya çıktı ve saldırdı. Bu tasfiyecilik parti tarihimiz içerisindeki diğer bütün tasfiyeciliklerden daha uzun süreli, daha derin oldu, daha fazla fırsat buldu. Önce Önder Apo hemen görüyor, tedbir geliştiriyor, mücadele ederek geriletiyordu. Aynı tutumu örgütsel yönetimimiz gösteremedi. Dolayısıyla tasfiyecilik kapıları açık buldu, fırsat buldu, zemin buldu ve parti gerçeğine çok saldırdı. Her şeyi tersyüz etti. Önder Apo'nun değişim dönüşüm olarak öngördüğü düşünce ve örgütlenme durumunu tam yüz seksen derece tersine çevirdi. Ve bunları önderlik adına yapmaya çalıştı, önderliği yorumlayarak yapmaya çalıştı. Öyle baştan önderlik karşıtlığı biçiminde ortaya çıkmadı. Doğru önderlik anlayışı bunlardır, diyerek aslında örgütü dağıtıp tasfiye edecek bir çizgiyi ortaya çıkartmaya, sistemleştirmeye çalıştı ve bu temelde örgütsel yapıda ciddi bir tahribata yol açtı.

Örgütsel sistemimizi, parti sistemimizi altüst etti. Kadrolarda duygu, düşünce dağınıklığı yanında, ağır psikolojik etkilenmeleri, yine örgütsel sistemden, disiplinden, duygudan, duyarlılıktan kopmayı, bir parçalanma, dağılma, altüst oluşun yaşanmasını ortaya çıkardı. Bunu her türlü parti ölçüsüne saldırarak yaptı. O zamana kadar varlık ve özgürlük mücadelesini geliştiren, direnişi yenilmez kılan, bütün saldırıları boşa çıkartan temel değerler nelerse bunların hepsini böyle maskeli, sinsi bir biçimde saldırıp tersyüz etmeye çalıştı. Dolayısıyla aslında Kürt halkının varlık ve özgürlük mücadelesinin temel harcı, temel aracı olan parti gerçeğini duyguda, düşüncede, ruhta, zihniyette, psikolojide yok etmeye, parçalamaya, örgüt disiplinini, örgütsel birliği, irade bütünlüğünü yok etmeye çalıştı. Partileşmeye ağır darbeler vurdu. Parti ölçülerini, parti anlayışını, örgütsel sistemi altüst etti. Partiye ait neler varsa, özgürlük mücadelesinde başarı yaratan, gelişme yaratan hangi değerler, ölçüler varsa bunları gerilik, eskide kalma, tutuculuk biçiminde tanımlayıp mahkum etmeye çalışarak aslında ciddi bir dağılma, parçalanma, temel değerlerinden boşalmayı yaratmaya çalıştı. Tıpkı 1981-1982 yıllarında Diyarbakır zindanında 12 Eylül faşist-askeri rejiminin PKK kadrolarına dayattığı partisizleşme, örgütsüzleşme, çizgisizleşmeyi ifade eden, özgürlük çizgisinden, Apocu çizgiden kopmayı hedefleyen o itirafçılık neyse, aslında adını öyle koymadan ama benzer bir itirafçılığı yani kendi temel değerlerinden boşanmayı, kendini kusmayı, tersyüz olmayı öngören, yatırmayı hedefleyen bir dağılma, bastırmayı parti içinde kadrolar şahsında dayattı, geliştirdi. Bütün temel değerleri tukaka etti, alaya aldı, gerilik ve gericilik olarak damgaladı. İnsanları temel değerlerden kopan, kendine güvensiz hale gelen, birbiriyle birleşme ve örgütleşerek çalışmadan uzaklaştıran bir sonuç ortaya çıkardı. Örgüt birliğini, parti birliğini, yoldaşlık birliğini, ortak yaşamı, komünal yaşamı, parti komünalitesi içinde olmayı en büyük kötülük olarak vurgulayıp dağıtmaya çalıştı. Kadronun bir lokma bir hırka felsefisiyle hep halka hizmet etmeyi öngören fedai militan duruşunu mahkum ederek; bireyci, çıkarcı, maddi yaşama düşkün, basit yaşam arayışında olan bir durumu dayattı. Yani Apocu çizgiyi özünden boşaltıp parti içinden parçalayarak KDP'lileştirip düzen içine çekmeye çalıştı.

Daha sonra Önder Apo PKK'nin yeniden inşasını gündeme getirdi. **Bir Halkı Savunmak** kitabıyla bu tasfiyeciliği tüm boyutlarında ortaya çıkardı, mahkum etti. PKK'nin yeniden inşasının demokratik modernite çizgisindeki teorisini, programını, tüzüğünü ortaya koydu. Daha sonra beş ciltlik **Demokratik Toplum Manifestosu**'yla bu çizgiyi çok yönlü bir teorik analize tabi tuttu ve bunu bir tarih çizgisi haline getirdi. PKK tarihini, mücadele tarihimizi böyle bir çizgi temelinde sorguladı. Bütün bunlar büyük bir aydınlatma ve ideolojik-örgütsel çizgi mücadelesi yürütmeydi. Önder Apo böyle bir mücadele yürüttü. Bunlar tasfiyeciliği tasfiye etti, PKK'nin yeniden yapılanışını gündeme getirdi. Demokratik modernite çizgisinde ya da **Demokratik, Ekolojik ve Kadın Özgürlükçü Paradigma** temelinde PKK'nin yeniden inşasını ideolojik motivasyon, örgütsel sistem ve yeni bir inşa ve direniş hareketi haline gelmesini genel planda sağladı.

Değişim süreci dalgalı, parçalı oldu

Fakat burada şu iki hususu belirtmek istiyorum. Bir, Önder Apo'nun yürüttüğü bu mücadele büyüktü, önemliydi, tasfiyeciliği tasfiye etti, hareketi sistemin içinde erimekten çıkartarak alternatif bir hareket haline getirdi ve direniş içerisine çekti. Yeni bir PKK'yi kurdu. Fakat ideolojik-örgütsel çizgi bakımından tasfiyeciliğin etkilerinin tümden aşıldığı, Önder Apo'nun yeni paradigmasının bu temelde demokratik modernite çizgisinin tümüyle özümsendiği, kadroların bu konuda kendini önderlik çizgisini tam özümseyerek örgütlediği bir sistem haline geldiği söylenemez. Bu konuda eksiklikler, zayıflıklar var. Tasfiyeciliğin izleri var. Onları tümden aşamadık.

İkincisi, geçen sürece değişim ve dönüşüm süreci diyoruz, bu kadar uzun süre oldu, dikkat edilirse bu süreç bir sistem temelinde, sağlıklı bütünlüklü yaşanmadı. Yani bir parti ve cephe hareketinden, paradigma değişimini gerçekleştiren bir parti ve böylece demokratik konfederalizm sistemine dönüşen bir sistem haline gelemedik. Bu değişim süreci dalgalı, parçalı oldu. Önder Apo 2001-2002'deki süreç için "***ideolojik bunalım dönemi yaşadık***" dedi. Oradan PKK'nin adının değiştirilmesi, kongre sistemine geçiş arayışları oldu. Bu bir dalgalılık ortaya çıkardı. Buna bir de tasfiyeci dayatma ile saldırı olunca değişim süreci altüst oldu, tersyüz oldu. Böyle bir süreçte Kongra Gel kuruluşu, ardından PKK'nin Yeniden İnşası ve KCK sistemine geçiş, böyle bir yeniden sistem olma biçiminde bir süreç yaşandı. Ama dikkat edilirse daha önce parti-cephe duruşundan kendini doğru bir anlayışla düzenli bir çizgiden paradigma değişimi temelinde bir yeniden yapılanma, değişim ve dönüşüm süreci yaşayamadık. Bu süreç dalgalı oldu. Parti yok oldu. İsmi değiştirildi. Hatta tasfiyeciler feshetmeye çalıştılar. Ardından yeniden yapılanma süreci geliştirildi ama bu var olan partinin yeniden yapılandırılması değil, tasfiyeciliğin altüst ettiği partiyi yeniden yapılandırma çalışması olarak orta çıktı.

Özcesi, bu geçen süreci sağlıklı bir değişim dönüşüm süreci olarak yaşayamadık. Parti ve cephe kendisini paradigma değiştiren bir parti olarak yenileyen yeniden yapılandıran, cepheden demokratik konfederalizm sistemine, demokratik toplum sistemine geçen, halk sistemi olan bir çizgide olmadı. Parti ismi değiştirildi, Kongra Gel gündeme geldi, ondan sonra yeniden partiye ve KCK'ye geçiş gibi bir süreç yaşadık. Bu dalgalı oldu, anlaşılmadı. Aslında parti KCK ilişkileri nedir, ne değildir, bunları yeterince anlama, özümseme, yeterli bir sistem temelinde ele alıp gerçekleştirme sağlanmadı.

Önderlik, Kongra Gel'i gündeme getirince, PKK'yi bu sistem içerisinde bir komite olarak örgütlemeyi, aslında biraz da gizli bir parti öncülüğünü ortaya çıkartmayı öngördü. Fakat tasfiyeci dayatma bunu altüst etti, boşa çıkardı. Böyle olunca yeniden parti inşası gündeme geldi. KCK sistemine geçiş oldu. KCK sistemi nedir, parti nedir, parti bu sistemin neresinde, sistemin parti ile ilişkisi nedir? Bu konular hep muğlak, kopuk kaldı. Uzun süre bu noktada şöyle bir anlayış içerisinde olduk: Parti felsefik ve ideolojik öncülüktür; örgütsel ve toplumsal sistem de KCK'dir. Dolayısıyla parti ile KCK böylece bir bütünlük oluşturuyor, dedik ve bu uzun bir süreci aldı. Böyle olunca parti örgütü diye bir şey kalmadı. Örgüt KCK örgütü oldu. Komiteler, yönetimler KCK yönetimleri oldular. Dolayısıyla ölçüler KCK ölçüleri olarak ortaya çıktı. Oysa ideolojik olarak partinin ölçüleri, öncülüğü, kadro ölçüleri daha farklıydı. Böylece aslında parti ile sistem tanımlamasını tam yapamadık. Giderek parti-cephe ilişkisine benzer bir ilişki ortaya çıktı. PKK'nin yönetim olduğu, KCK'nin de halk örgütlülüğü olarak tanımlandığı ama bu sefer örgüte KCK denen bir durum ortaya çıktı. Geçmişte de PKK-ERNK'de de PKK yönetim, ERNK halktı. Fakat yönetim PKK ismiyle anılıyordu. Bu sefer aynı durum kaldı, devam etti ama örgütün adı KCK oldu. Bütün örgütlü güç, yönetim olan güç PKK olmasına rağmen onlar kendisini KCK olarak tanımladılar ve böylece KCK demokratik toplumun, halkın örgütlendiği bir sistem değil de parti kadrolarının örgütlendiği, üstte kalan bir sistem olarak ortaya çıktı. Şimdi buna PKK mi diyeceğiz, KCK mi diyeceğiz, burası karıştı. Eskiyi böylece aşamadık. Tekrar eski örgütsel durum ortaya çıktı. Kendimizi yeniden yapılandırıyoruz derken, yapılanan sisteme döndük baktık ki eski sistemdir, sadece adı değişmiş, KCK olmuş. Örgütlere, komitelere, yönetimlere KCK diyoruz ama KCK demokratik toplum örgütlenmesi olacakken, tabanda öyle bir örgütlülüğü yok. Eyaletlerde, bölgelerde, şehirlerde, kasabalarda, köylerde, mahallelerde örgütlülüğü yok. **Üstte KCK geneli diye bir örgütlenme var, tabana doğru örgütlenemiyor, üstte örgütlenme de parti olarak ortaya çıkıyor. Şimdi bu ciddi bir yanlışlık.** İşte eskide kalmak, değişememek böyle kendini ortaya koyuyor. Burada aslında değişen birçok şey var ama yine esas olarak değişen nedir diye sorulduğunda ortaya şu çıkıyor: İsim değişikliği olmuş. Ondan öteye çok farklı, temelden bir değişim sözkonusu değil.

PKK-KCK ilişkilerini doğru tanımlamamız gerekiyor

Bu durumun şimdi ortaya çıkardığı ciddi sorunlar nelerdir?

D. Kalkan: Böyle bir duruş ideolojik olarak PKK'yi gevşetiyor, tasfiye ediyor, örgütsel olarak KCK'yi tasfiye ediyor. Nasıl? Böyle bir örgüte KCK dersek, PKK nerede? PKK kadroları sadece KCK sistemi içinde olursa KCK'nin ideolojik, örgütsel ölçüleri düzeyinde kalıyorlar. Bu kadroların ölçülerini geriye çekmek, PKK ölçüsünü, PKK'nin profesyonel fedai militan ölçülerini geriye çekmek oluyor. Yine KCK böyle sadece bir üst genel sistem örgütlülüğü olarak ortaya çıkınca tabana doğru örgütlenemiyor. Üstte bürokratik bir kadro örgütlülüğü olarak kendini ortaya koyuyor. Böylece halk örgütlenmesi olamıyor. Yani bu durum tabii iki tarafı da zorluyor. Bu durumu aşamazsak, bizimkisi eskide kalmak olduğu gibi diğer yandan bir tür reel sosyalizm benzeri bir konumu yaşamayı da ifade eder. Böyle bir durum aslında PKK-KCK ayrımını, farklılığını göstermiyor. PKK'nin yönetim olduğu bir KCK gerçeğini ortaya çıkarıyor. Reel sosyalizmin parti-devlet ilişkisine benziyor. Partinin yönetim olduğu bir devlete sosyalist sistem dedik uzun yıllar, reel sosyalizm kendini öyle tanımladı. Dikkat edilirse o tanımlama çöküşün temel nedenidir. Aslında partiyi devlet, devleti parti haline getirdi ve zaten o ayrımı ortaya çıkartmadı, çökertti.

Şimdi biz bu tarihi yaşanmış gerçeklerden ders çıkartarak kendimizi düzeltmek, değiştirmek zorundayız. Böyle olamayız. Bu noktada da PKK-KCK ilişkilerini doğru tanımlamamız gerekiyor. KCK, PKK'nin felsefik-ideolojik çizgisi doğrultusunda örgütlenmiş bir demokratik halk sistemi oluyor. Felsefik ve ideolojik çizgi bakımından kapsayıcı olan PKK'dir. Ama örgütsel olarak demokratik toplum örgütlülüğü KCK demektir. Dolayısıyla PKK de dahil bütün örgüt ve kurumlar örgütsel olarak bu demokratik konfederalizm sistemi içerisinde yer alıyorlar. Bu anlamda da kapsayıcı olan KCK'dir.

''PKK, KCK'nin yönetimi demek değildir. Yönetim, aslında halkın seçilmiş iradesiyle oluşan KCK ölçülerini esas alan halk kadrolarından oluşmak durumunda. KCK yönetimi demokratik halk yönetimi olmak durumunda. PKK'nin KCK'ye yönetim olması, kendini yönetim olarak görmesi ve sistemi öyle oluşturmaya çalışması ciddi bir sapmadır.''

-Peki, PKK ile KCK'nin ayrımlarını nerede ortaya çıkartacağız?

D. Kalkan: Bir defa şunu düzeltmemiz gerekiyor: PKK, KCK'nin yönetimi demek değildir. Yönetim, ki biz buna halkın demokratik özyönetimi diyoruz, aslında halkın seçilmiş iradesiyle oluşan, halkın içinden çıkan, KCK ölçülerini esas alan halk kadrolarından oluşmak

durumunda. KCK yönetimi demokratik halk yönetimi olmak durumunda. PKK'nin KCK'ye yönetim olması, kendini yönetim olarak görmesi ve sistemi öyle oluşturmaya çalışması ciddi bir sapma ve aynı zamanda da büyük bir tehlike. Son dönemlerde bunu fark ettik ve düzeltmeye çalışıyoruz. Yönetimlerde hiç PKK'li olmaz mı? Elbette olmalı. Fakat bu daha çok halkı eğitme, ona öncülük etmede duyulan ihtiyaç kadar olmalı, kesinlikle çoğunluk olmamalı. **Hiçbir yönetimde PKK kadrosu çoğunluk olmamalı.** Bu bakımdan şöyle bir sistemi öngördük: Yönetim kademelerine mümkün olduğu kadar az PKK kadrosu katılmalı ama içinde bulunup öncülük edecek kadar var olmalı ama kesinlikle yarıdan çoğunluk olmamalı. Toplumsal alanda halk içerisinde propaganda, eğitim çalışması yürütmek üzere kadrolar bulunmalı, yönetim olmak üzere değil. Halkın demokratik konfederal yönetimi içinde yer alma temelinde değil. Tersine parti kadroları, komiteleri, birimleri propaganda birlikleri biçiminde sürekli halkı parti çizgisi, önderlik çizgisi temelinde eğitmek üzere yer almalı. Parti kadroları daha çok askeri alanda, direniş alanında yer almalı, en önemlisi de ideolojik alanda; eğitim, basın, sanat, edebiyat alanlarında yer almalı. Önderlik ve parti çizgisini ruh, duygu, düşünce olarak, davranış özellikleri olarak bilimle, sanatla, edebiyatla ifadeye kavuşturup topluma yansıtan, toplumu bu temelde eğiten, kültür devrimi gerçekleştiren bir çalışmasının sahibi olmalı. PKK'yi KCK içinde böyle tanımlıyoruz.

Kadrosuz olmaz, bu kadroyla da olmaz

KCK bir demokratik toplum sistemi olma özelliği taşırken, meclislere dayalı halkın demokratik özyönetiminin her düzeyde her kesimin özgürce örgütlenip kendi iradesiyle katıldığı, birliği esas aldığı bir toplumsal siyasal sistem olurken, PKK'nin bunun içinde felsefik ideolojik öncülüğü kendi ölçülerinde kendini örgütleyerek başta ideolojik alanlar olan eğitim, propaganda, edebiyat ve sanat çalışmaları olmak üzere fedai direniş hareketinde, yine toplum içindeki propaganda çalışmalarında yer alan, rol oynayan ama kısmen de demokratik özyönetimin gelişmesine yardımcı olmak, öncülük etmek, yönetimlerin işlevsel hale gelmesini sağlamak üzere yönetimlere dahil olan bir örgütsel sisteme kavuşmasını öngördük.

Buna göre kendimizi yeniden yapılandırmaya çalışıyoruz. Özellikle 2014 yılında bu yönlü bazı adımlar atmaya çalışıyoruz. Son iki üç yıldır bunun önemine daha çok vardık. Özellikle 19 Temmuz 2012 Rojava Devrimi ve bu temelde Rojava'da ortaya çıkan demokratik toplum örgütlülüğünün sorunları çerçevesinde bunun bilincine pratikte yaşayarak daha iyi vardık. Gördük ki eskisi gibi bir parti çalışmasıyla olmuyor. Ama demokratik toplum örgütlenmesini geliştirmede de zorlanıyoruz. Rojava pratiğini tartıştıkça, değerlendirdikçe, bilgilendikçe gerçekleri daha iyi görür hale geldik. Rojava halkı bize şunu söyledi: Kadrolarınız olmazsa biz bir şey yapmayız ama mevcut anlayış ve örgütlülük durumunda olan kadroyla da bu iş olmaz. O zaman biz oturduk düşündük: Kadrosuz olmaz, bu kadroyla da olmaz. Ne yapacağız o zaman? İki bakımdan kadroyu değiştireceğiz. Bir, zihniyet, anlayış bakımından. Paradigma değişmemiş, eski alışkanlıklar, anlayışlar değişmemiş. Onu mutlaka değiştireceğiz. İki, örgütsel sistemini değiştireceğiz. Devlet yönetimi ortadan kalkıp toplumun kendi kendini yönetmesi ortaya çıkınca parti kadroları kendilerini doğal yönetim olarak ortaya koymuşlar. Yönetim olmaktan çekilmemiz gerekiyor. Onun farkına vardık. Parti kadrolarının yönetim olduğu bir demokratik toplum ya da demokratik konfederalizm sistemi değil de halkın seçimle temsilcilerini seçtiği bir demokratik konfederalizm yönetimi, demokratik toplum yönetimini gerekli gördük. İşte üç kanton ya da bölge biçiminde tanımlanan demokratik özerk yönetimler böyle ortaya çıktılar. Halkın işlerini yürüten, daha çok halk için çalışmayı öngören yurtsever kararlı insanlar böyle bir görevi üstlendiler. Seçime doğru gidiliyor. Seçimle zaten bunu doğrudan halkın kendini yönetenleri kendisinin seçtiği bir sisteme doğru gitmeye de çalışıyor Rojava pratiği.

PKK-KCK gerçeğini böyle görmemiz lazım. Bu noktada kesinlikle PKK-KCK aynıdır dememek gerekir. Ciddi bir yanılgı burada ortaya çıkıyor. Özellikle parti kadroları bu konuda biraz daha kafa karışıklığı içinde oluyorlar. Evet, bütün PKK kadroları KCK'lidir, KCK içindedirler ama aynı zamanda PKK'lidirler. KCK içinde oluyor diye PKK'nin dışına çıkmış değillerdir. Dolayısıyla ikili bir kimliği, hem parti kimliğini hem KCK sistemi kimliğini yaşamak durumundalar. Sistem içinde çalışır, sistem görevlerini yürütürlerken sistem kimliği ile hareket etmeliler ama parti kimliği, ölçülerini her zaman koruma temelinde aynı zamanda hiçbir yerde, hiçbir koşulda parti kimliğinden, ölçülerinden uzak olmamalılar. KCK sistemi içinde çalışma yürütürken, o sistemin öncüsü olabilmeleri için PKK ölçülerini, PKK kimliğini korumaları gerekiyor. Onu koruyan, yeterli öncülük için o ideolojik ölçüleri koruyabilmek için de parti örgütlülüğü içinde olmaları lazım. Komitelerde, temsilciliklerde görev almalılar. Yani ikili bir kimlik, ikili bir örgütlülük içinde bulunmalılar. Açık olan KCK sisteminin kimliği, örgütlüğü olmalı ama onun içinde PKK kadrosu olan, PKK'nin kimliğini ve örgütlülüğünü de korumalı. İdeolojik ölçüyü koruyabilmesi kesinlikle öyle bir örgütlülüğü korumaya bağlı.

Her KCK'li PKK'li değildir

Ama dikkat edelim her KCK'li PKK'li değildir. Bu biçimde tanımlarsak, her PKK'li KCK içinde yer alabilir, çalışır, örgütsel bakımdan bütünlük oluşturan, hepsini kucaklayan KCK olur. PKK onun içinde bir topluluktur. Felsefik ideolojik bakımdan öncülük eden, örgütsel bakımdan ölçüleri daha yüksek olan, profesyonel fedai devrimci militan ölçülerle donanmış, KCK'lilikten çok daha üst ideolojik felsefik örgütsel ölçü taşıyan insanlardır. Böyle olursa biz doğruya ulaşırız. Ama dediğim gibi her KCK'li PKK'li değildir. PKK'nin felsefik ideolojik hattında yürür ama örgütsel olarak kesinlikle PKK'li değildirler. PKK'nin sempatizanları, taraftarları olabilirler, dostları olabilirler, yurtsever olan herkes KCK sistemi içinde yer alabilir. PKK'ye dost olmak, düşman olmamak kaydıyla KCK sistemi içinde yer alınabilir, yönetimlerinde yer alınabilir, çeşitli KCK organlarına katılıp yurtseverlik görevleri yerine getirilebilir. Bu KCK'liliktir. Bu anlamda demek ki örgütsel bakımdan, örgütsel kimlik olarak her KCK'li kesinlikle PKK'li değil. Ama her PKK kadrosu KCK içinde çalıştığında tabii KCK'li de oluyor, ikili kimlik taşıyor. Bu gerçeği görmemiz, bu ayrımı yapmamız, örgütsel düzenlememizi bu esas üzerine yürütmemiz gerekli. Neden? Çünkü böyle olmaz da bu ayrımı ortadan kaldırırsak şu ortaya çıkıyor: PKK kadrosudur KCK içinde çalışıyorum derken, KCK'nin felsefik ideolojik ölçülerini, kadro ölçülerini esas aldı mı PKK'nin yüksek ölçüleri tasfiye oluyor, alta düşüyor. Dolayısıyla PKK çizgi olarak tasfiye olmuş oluyor. Örgüt olarak da tasfiye olur.

Diğer yandan, KCK'yi oraya çekmeye kalktı mı o zaman KCK, PKK ölçülerine geliyor. KCK benim ölçümde olacak, benim ideolojik örgütsel ölçülerime göre şekillenecek derse, o zaman yurtsever, sempatizan olmaktan çıkıyor, herkesi kadro olmaya zorluyor, daraltıyor KCK'yi. Demokratik toplumun tümünü kucaklayan değil, belli ölçüleri, ilkeleri olan kadrolardan oluşan bir sistem haline getiriyor. Belirttik, değişim dönüşüm sürecinde son yıllara kadar aslında KCK örgütlenmiş PKK olarak var oldu, tabanda örgütlenemedi. Tabanda örgütlenememe bu karışıklıktan dolayı ortaya çıktı. Bir yandan PKK'nin çizgisi hep tartışmalı oldu, diğer yandan KCK bir taban hareketi, toplum örgütlülüğü değil, üstte kadroların yarattığı bir örgütsel sistem, şema olarak ortaya çıktı. Şimdi bu durumu aşmaya çalışıyoruz. Bunun doğru anlaşılması, kavranması kesinlikle gerekli.

Özellikle bu konuda halkın kavrama sorunları çok fazla yok. Biraz anlatılır, izah edilirse rahatlıkla kavrarlar, kavrıyorlar da zaten. İfade ettim, Rojava halkı bizi bu konuda uyardı. Halk tecrübesiyle, Önderlikten öğrendiğiyle bu durumu daha net görüyor. Görevleri karmaşık değil çünkü. Fakat partinin görevleri biraz karmaşık. Parti öncülüğü biraz daha kendini bu karmaşıklık içinde öncülük görevini yerine getirecek bir yapıda tutmalı. O nedenle kadroların bu gerçeği doğru anlaması gerekiyor. Parti kadroları gerçekten PKK kadrosu olabilmek istiyorlarsa -PAJK öncülüğü de bu temeldedir, parti öncülüğü PKK ve PAJK öncülüğü olarak ortaya çıkıyor-, gerçekten doğru anlayıp iş yapacaklarsa o zaman şunu görecekler: Kendileri hem partilidirler hem de KCK sistemindedirler. PKK'li olmuşsak KCK sisteminden olduk ya da KCK'nin bir yerinde çalışıyorsak PKK veya PAJK görevlerini yerine getiriyor, ölçülerini taşıyoruz sanırlar, öyle yaklaşırlarsa yanlış yaparlar. Hatalı oluyor. Onun için birçok arkadaşta karşılaşıyoruz: Çeşitli KCK organları içindeler, öyle bir örgütsel sistem içinde çalışıyorlar, diyorlar biz de PKK'li değil miyiz? Ama o KCK ölçüleridir. PKK ölçüleri değil. Onu yapacaksın ama bir de PKK ölçülerini de gözeteceksin. PKK'nin ideolojik örgütsel ölçülerine göre de örgütlü olacaksın. Kendini ona göre örgütleyip denetime açık tutacaksın. Parti ölçüleriyle yaşar kılacaksın. Yoksa PKK'nin kadro ölçüleri çok düşüyor, ideolojik örgütsel öncülük bu biçimde zayıflıyor, geriliyor, dolayısıyla ne PKK örgütlenebiliyor ne de KCK örgütlenebiliyor. Her ikisinin de örgütlenmesi bu yaklaşım nedeniyle zaafa uğruyor. PKK ideolojik sapmalar yaşıyor, örgütsüzlük yaşıyor, KCK ise örgütlenemiyor. Kendisini her alanda meclislere dayalı demokratik özyönetimlerin oluştuğu, demokratik komünal yaşamın inşa edildiği, akademik sistemleri geliştiren bir demokratik toplum sistemi haline gelemiyor, tabana inemiyor. Her ikisini de bozuyor, zarara uğratıyor. O nedenle de böyle olmaması için parti kadrolarının bu gerçeği iyi görmesi, anlaması gerekiyor.

Sorun kadroların KCK sistemini ve onun içinde PKK'nin, partinin tanımını, varlığını, rolünü doğru anlamasından geçiyor. Başarı kesinlikle buraya bağlı. Yanlışlıklar, başarısızlıklar da bu durumu doğru anlamamaktan kaynaklanıyor. O halde bu yanılgıları, yanlışları aşalım. Geçmiş biraz dalgalı gelişti diye hep oraya sığınıp kalmayalım. Önder Apo beş ciltlik demokratik toplum manifestosunu hazırladı ve gönderdi. Felsefik, ideolojik çizgiyi, paradigmayı netleştirdiği kadar örgütsel sistemi de netleştirdi. Parti nasıl olmalı, PKK kadrosu kimdir, özellikleri nelerdir, KCK sistemi nedir, demokratik konfederalizm nasıl örgütlenir, demokratik ulus hangi boyutlarda örgütlü hale gelir. Bunların hepsini netleştirdi. Özellikle beşinci kitap tümüyle böyle bir sistemin manifestosu oluyor. **PKK Kongresi** de Bir Halkı Savunmak'la beraber **Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü** adlı kitabı bu dönemin manifestosu olarak kabul etti, tanımladı. O halde o manifestoyu iyi öğrenmeli, özümsemeliyiz. Parti öncülüğü nasıl olur, görev ve sorumlulukları nelerdir, öncülük görevini yerine getiren kadro nasıl şekillenir, onu da iyi görelim; KCK sistemi nedir, demokratik toplumu nasıl örgütler, toplumun demokratik özyönetimi nasıl oluşur ve kendi kendini yönetir hale gelir, bunda partinin eğitici, örgütleyici, öncülük edici rol ve görevleri nelerdir sorularına doğru cevap verelim, doğru anlayalım, özümseyelim ve görevlerimize bu temelde sahip çıkarak hem demokratik ulus döneminin partileşmesini doğru geliştirelim hem özsavunmasını gerillalaşmasını doğru geliştirelim hem de demokratik ulus örgütlülüğünü, KCK sisteminin örgütlülüğünü hızla bütün toplumu içine alacak şekilde doğru bir biçimde geliştirelim. Böyle bir örgütsel ve pratik seferberliğe ihtiyaç var. Özsavunmaya dayalı inşa seferberliği diyebiliriz buna. Bu seferberliğin başarılması kesinlikle doğru anlamaktan ve büyük bir örgütlülük içerisinde özveriyle çalışmaktan geçiyor. Bunu yaptığımız zaman başaracağımıza inanıyor, bu temelde bir düzeltme ve yeniden yapılanma hareketini Önder Apo'nun son heyet görüşmelerindeki değerlendirmeleri ve mektup ya da talimatlarındaki eleştirileri temelinde düzeltmeyi gerçekleştirip yeniden yapılanmayı başaracağımıza inanıyoruz. Bu inançla bu sürece yürüyoruz. Kendimizi düzelttiğimiz ölçüde de kesinlikle başaracağız.

■■■

''Örgütsel sistemimizde parçalılık, kopukluklar var. Bütünlüklü ve disiplinli bir örgüt çalışması yürütemiyoruz. Yönetim sistemimizde, örgütleşme düzenimizde, halk ve birlik örgütlenmelerimizde parçalılık çok fazla yaşanıyor. Birbirinden kopuk, koordinesiz bir durum var. Bireycilik, keyfiyet, örgüt disiplinine gelmeme durumları yaşanıyor.''

Dönemin özellikleri ve doğru eylem çizgisi

"Esas eylemlilik Kürtçe anadilde eğitim yapabilecek okulları her yerde açabilmektir. İşte bu okullara karşı saldırı oldu mu direniş orada olmalı. Bağlar'daki, Gever'deki, Cizre'deki okulları sonuna kadar savunmalı ve mutlaka Kürtçe eğitimi gerçekleştirmeliyiz. Dönemin eylem çizgisi budur."

"Devletin hukuk sistemi artık Kürdistan'da hiç işlememeli. Her köyde, her mahallede kendi adil yargı sistemimizi geliştirmeliyiz ve uygulamalıyız. Bunlara dönük saldırılar oldu mu, savunmalıyız. Bunu öz savunmayla yapmalıyız, güvenliklerini sağlayarak yapmalıyız."

Eski dengelerin giderek daha fazla yıkıldığı ve yeni sistem arayışlarının yoğunlaştığı çok önemli bir tarihsel süreçten geçiyoruz. Ortadoğu'da yaşanan 3. Dünya Savaşı her zamankinden fazla Kürdistan'ı etkiler hale geliyor. Kürdistan'da 40 yıldır yürütülen özgürlük mücadelesi ve 30 yıllık silahlı direniş özgürlük devrimini ilerletmek ve zafere taşımak için çok önemli bir birikim ortaya çıkarmış bulunuyor. Böyle kritik ve tarihi öneme sahip bir dönemde Kürdistan Özgürlük Devrimini zafere taşımak için her zamankinden fazla imkan ve fırsata sahip bulunduğumuz bir ortamda neleri nasıl yapacağımız konusu her zamankinden fazla önem arz ediyor. Öyle ki, büyük devrimci gelişmeler için ciddi imkanlar ve fırsatlar oluşmuş durumda. Eğer bunlar doğru değerlendirilirse sadece Kürdistan'a dayatılan kültürel soykırım rejimini aşmak, Kürt sorununun siyasi çözümünü gerçekleştirmek değil, Ortadoğu'da yeni bir demokratik uygarlık gelişimine yol açacak bir özgürlük ve demokrasi hamlesini Kürdistan'da gerçekleştirmek mümkün olacaktır.

İşte böyle bir ortamda, mevcut imkan ve fırsatları nasıl kullanacağız, sorusuna çözüm bulmamız gerekiyor. Çünkü söz konusu fırsatların ancak yerinde, zamanında, doğru ve etkili kullanılmasıyla Kürdistan Özgürlük Devrimi hamle yapabilir, yeni zaferler kazanabilir ve Ortadoğu bölgesini demokratik devrime taşıyabilir. Bu da bize içinde bulunduğumuz dönemin özeliklerinin doğru anlaşılmasını ve ortaya koyduğu görevlere uygun ve o görevleri başarıyla gerçekleştirmemizi sağlatacak doğru ve yaratıcı eylem çizgisinin geliştirilmesi gerektiği hususunu dayatıyor.

Kürdistan'ın Doğu ve Güney parçalarında belli bir silahlı direniş söz konusudur. Özellikle Türkiye-Suudi-Katar gibi bölge gericiliğinin aktif olarak desteklediği Irak Şam İslam Devleti (IŞİD) adlı yeni faşist saldırganlığına karşı Rojava ve Başur halkı Kürdistan özgürlük gerillası öncülüğünde yiğitçe direniyor. Bu parçalarda gittikçe yoğunlaşan bir savaş durumu söz konusu. Dolayısıyla içinde bulunduğumuz koşullar açısından nasıl bir eylem çizgisi izlememiz gerektiği, sorusu bu biçimde cevabını bulmuş oluyor. Fakat Kürdistan'ın esas büyük parçaları Kuzey ve Doğu Kürdistan'dır. Doğu Kürdistan'daki mevcut durum, İran'ın bölgedeki konumu durumu çok öne çıkartmıyor. Bu alanda biraz daha dikkatli, bölge siyasetini yakından ve derinden gözeten bir siyaset izlememiz gerekiyor. Fakat özellikle Kuzey Kürdistan ve Türkiye hattında dönemin eylem çizgisinin doğru ve yaratıcı uygulanması hayati önem arz ediyor. Her ne kadar çatışmalı durum Güney ve Batı Kürdistan'da yoğunlaşmış olsa da buralardaki direniş ve gelişmeler Kuzey Kürdistan'daki aktif mücadeleye dayanmazsa sonuca gidemeyeceği gibi kendi varlığını bile koruyamaz. O nedenle her ne kadar bu parçalarda savaş yoğunlaşsa da bu savaşın esas dayanağı, güç kaynağı Kuzey Kürdistan'da 40 yıllık özgürlük mücadelesinin ve 30 yıllık gerilla direnişinin ortaya çıkardığı büyük özgürlük ve demokrasi birikimi oluyor. Bu nedenle özellikle Kuzey Kürdistan'daki bu birikimi zayıflatmamak, tersine en küçük bir duraksamaya fırsat vermeden daha da büyütmek ve geliştirmek kesinlikle gerekiyor.

FIRSATLAR DEĞERLENDİRİLMİYOR

Kuzey Kürdistan'da özgürlük ve demokrasi hareketi geliştmedikçe ve Kürt sorununun çözümünü dayatıp bu yönlü kalıcı adımlar atmadıkça ne Güney ve Batı Kürdistan'daki direnme durumu başarıya ulaşabilir ne de bu parçalarda kalıcı bir çözüm gerçekleşebilir. Bu gerçeklik bölgenin stratejik konumu açısından böyle, Türkiye'nin Ortadoğu bölgesinde oynadığı stratejik rol nedeniyle ortaya çıkıyor. Aynı zamanda Kuzey'in Kürdistan'ın en büyük parçası ve yarısını oluşturması, dolayısıyla en dinamik gücü taşıması nedeniyle oluyor. Daha da önemlisi Kürdistan'ı bölen, inkar ve imha rejimi altında tutan sistemin en temel uygulayıcı gücü Türkiye Cumhuriyeti Devleti oluyor. Kürt inkarcılığında en katı ve en önde gelen güç konumunda. Bütün bunlar Kuzey Kürdistan'ı bütün diğer parçalar açısından stratejik öneme sahip bir alan haline getiriyor.

Bu nedenle içinde bulunduğumuz devrim sürecinde, özellikle Kuzey Kürdistan'da özgürlük mücadelesini geliştirmek, böyle bir mücadeleyi başarıya götürecek doğru eylem çizgisini bulmak hayati önem arz ediyor. Fakat şu da bir gerçek ki, hareket olarak bu konuda ciddi bir zorlanmayı yaşıyoruz. Genel hareketimizin siyasi kitlesel mücadelesi açısından bu böyle, gerillanın mevzilenişi ve eylem çizgisini geliştirmesi açısından böyle, özellikle de gençlik ve kadın hareketinin dönemin özelliklerine uygun doğru eylem çizgisini bulmak ve bunu etkili yöntemlerle hayata geçirebilmek açısından bu böyle. Kısaca Kuzey Kürdistan'da ve Türkiye'de dönemin gerektirdiği, özgürlük mücadelemizi zafere taşıyacak, çözüm sürecini başarıya götürecek bir eylem çizgisi geliştirmekte zorlanıyoruz.

"Son yıllarda hareketimizin çeşitli kollarının yaptığı eylemler doğru eylem tanımıyla tam örtüşmüyor. Niçin yapıldığı, bize hangi yararı getirdiği belli bile olmuyor. Her eylem mutlaka amaca bağlı olmalı. Amaçsız eylem olmaz."

Paradigma değişimi temelinde geçen 10 yıllık süre içerisinde bu konuda önemli zorlanmalar yaşadık. Bunları aşmak için büyük çabalar harcanmış, paradigma değişimi özümsenmeye çalışılmış, 4. Stratejik Dönemin gerekleri, doğru tarz ve taktikleri açığa çıkartılarak bu temelde mücadele geliştirilmek istenmişse de bu konuda atılan adımların sınırlı kaldığı, fazla mesafe kat edilmediği bir gerçek. Son görüşme notlarında ve talimatlarında Önder Apo da bu duruma özellikle dikkat çekiyor. Önder Apo, yeni dönemin doğru anlaşılmadığı, KCK sisteminin yeterince özümsenmediği, ortaya çıkan imkan ve fırsatların görülemediği, dolayısıyla yaratıcı eylem biçimleriyle bunun pratiğe dönüştürülemediği yönünde ciddi eleştiriler yapıyor. Hareketimiz de çeşitli kongre ve konferanslarında, yine yönetim toplantılarında benzer durumu tespit edip kararlar alıyordu. Yürütülen mücadelenin yeterli sonuçlar vermediği, gerektiği kadar başarılı olmadığı değerlendiriliyordu. Önder Apo bu değerlendirmeleri daha da somut hale getirdi; "*İmkan ve fırsatlar yüzde bir bile değerlendirilemiyor*" dedi. Mevcut imkan ve fırsatları yeterince görecek, onlara doğru yaklaşacak ve etkili bir biçimde onları pratiğe geçirecek anlayış ve irade zayıflığının yaşandığını ortaya koydu. Hareket olarak bu zayıflıkları aşmak için büyük çaba harcıyoruz. Süreci daha doğru-derin kavrama, bu sürecin ifade ettiği görev ve sorumlulukları daha derinden anlama ve onları her alanda doğru bir eylem çizgisiyle hayata geçirme yönünde çabalarımız var. Yine bu görevleri başarıya taşıyacak doğru eylem çizgisiyle birlikte disiplinli, etkili, fonksiyonel, yani devrimci örgüt biçimlerini bulma ve kararlılıkla onları hayata geçirme yönünde de arayış ve çabalarımız sürüyor.

Bu çerçevede özellikle Kuzey Kürdistan ve Türkiye'de içinde bulunduğumuz koşullarda nasıl hareket etmeliyiz? İmkan ve fırsatların düzeyi ne? İçinde bulunduğumuz süreç, yeni paradigma ve stratejik dönem bizden hangi görev ve sorumlulukların gereğini yerine getirmemizi istiyor? Bunları hangi tarz ve taktikle başaracağız? Eylem çizgimiz ne olacak? Hangi eylem biçimlerini nerede, ne zaman, nasıl uygulayacağız? Bu ve benzeri sorulara hareket ve halk olarak özellikle de özgürlük mücadelemizin öncüsü olan gençlik hareketi olarak yeterli cevapları verebilmemiz gerekiyor. Çünkü bu soruları doğru cevapladığımız ölçüde içinde bulunduğumuz dönemde ortaya çıkan fırsatları başarıyla hayata geçirip özgürlük devrimine hamle yaptırabileceğiz. Kuzeyde bu yönlü her gelişme Batı ve Güney Kürdistan'daki çatışmalı durumu doğrudan etkileyecek ve böylelikle hemen hemen dört cephede birden mücadele eder hale geldiğimiz böyle bir süreçte Kürdistan Özgürlük Devrimini bütün parçalarda birlikte geliştirerek, bunu Demokratik Ortadoğu Devrimine dönüştürebileceğiz.

Böyle bir hedefi başarabilmemizin kilit noktası ise doğru eylem çizgisini bulmak ve etkili bir biçimde hayata geçirmek oluyor. O bakımdan da eylem nedir? Eylem çizgisi nelerden oluşur? Eylemin unsurları nelerdir gibi sorular üzerinde düşünmek, tartışmak, araştırmak ve yeterli bir düşünce açıklığı ortaya çıkartarak önümüzü aydınlatmamız gerekiyor.

EYLEM-AMAÇ İLİŞKİSİ

Çok değişik biçimlerde eylem tanımı yapılabilir. Eylem, bütün fonksiyonel hareketler açısından en çok kullanılan bir kavram da oluyor. Fakat en anlaşılır biçimde; programla öngörülen ideolojik, siyasi, örgütsel amaca ulaşmak üzere yapılan iş, olarak tanımlanabilir. Eylemi bir iş, bir çalışma olarak tanımlamak önem taşıyor. Neden? Çünkü eğer böyle tanımlanmaz ve sadece bir saldırı unsuru olarak görülürse, hele hele şiddetle doğrudan her zaman bağlantılandırılır ise o zaman yapıcı eylemlilik ortadan kalkıyor, pozitif eylem denen alan kayboluyor. Eylemin sadece yıkıcı, darbeleyici yönü öne çıkıyor. Zaten böyle bir kavrayış da söz konusu. Genelde hareketimizin içinde de Türkiye ve Ortadoğu alanından da *"eylem"* dendiğinde daha çok saldırı içeren, yıkıcılığı ifade eden, hatta savaşı çağrıştıran bir husus anlaşılıyor. Bu kavrayış yetersizdir, yarımdır.

Bizim açımızdan eylem kavramının böyle anlaşılmasının bilinir nedenleri var. Çünkü çok katı, baskıcı, katliamcı bir kültürel soykırım rejimi altında yaşayan bir halkız ve 40 yıldır bu rejime karşı direniş mücadelesi veriyoruz. Dolayısıyla bu kadar hakim, imhacı, yok edici bir rejime karşı pozitif, yapıcı mücadele yürütmek zordur. Esas olan onun maskesini düşürmek, gerçek yüzünü açığa çıkartmak ve biraz darbeleyip geriletmektir. Bu da hep yıkıcılığı, karşı tarafı vurmayı içeren bir eylemliliği ifade eder. Bu bakımdan hareketimizde eylem dendiğinde; karşı tarafı, sömürgeciliği protesto etmeyi, darbelemeyi öngören işler yapmak, olarak anlamak anlaşılırdır. Kürt toplumuna dayatılan sömürgeciliğin, kültürel soykırım rejiminin katliamcı, baskıcı, yok edici karakteriyle bağlı; pozitif eylemliliğe, yapıcı eylemliliğe asla fırsat vermeyen bir yapısı var. Dolayısıyla eylemi biz hep böyle an-

ladık. Dışımızdaki güçler açısından da çoğunlukla anlaşılan bu oluyor. Halbuki eylem kavramını bu biçimde anlamak, tanımlamak yarımdır, yeterli değildir. Diyelim ki eylem kavramına yüklenen anlamın yarısı karşı tarafı vurmayı, geriletmeyi, yıkmayı ifade ediyorsa diğer yarısı da yeniyi yapmayı, inşa etmeyi, kendi

"Eylemi sadece yıkıcılık olarak görmemeliyiz, yapıcılık olarak da görmeli ve en temel eylemciliği inşa eylemciliği olarak tanımlamalıyız. Aslında bütünlüklü baktığımızda eylemin pozitif yönü daha çok, negatif yönü daha azdır."

sistemini kurmayı ifade eder. Bunun için eylemi sadece negatif bir olgu olarak görme ve tanımlama değil, pozitif bir olgu olarak görmek ve tanımlamak önemlidir. Onun için bir iş, bir çalışma olarak görmek, tanımlamak anlamlıdır. İçinde bulunduğumuz dönem gereği böyle bir açılım yapmaya gerek vardır. Geçmişte kültürel soykırım rejiminin çok fazla egemen olduğu dönemde onun maskesini düşürmek, teşhir etmek, onu darbelemek için hep negatif yönlü eylemler yapmış olsak da 40 yıllık mücadelenin ortaya çıkardığı birikim ve içinde bulunduğumuz dönemin özellikleri gereği artık pozitif eylem de gerekiyor. Bu nedenle eylem kavramını; bizi programla belirlenmiş amaca ulaştırmak için yapılan iş ve çalışma, olarak tanımlamak ve bu temelde anlayıp hayata geçirmek büyük önem taşıyor.

Bu çerçevede öncelikle üzerinde durmamız gereken diğer nokta ise eylem ve amaç ilişkisidir. Dikkat edilirse eylemi tanımlarken de amaçla bağlı olarak ancak ifade edebiliyoruz. Bir amaca ulaşmak için yapılan iş, diyoruz. Demek ki eylemle amaç ilişkisi başattır. Amaçtan kopuk hiçbir eylem söz konusu olamaz. Her eylem mutlaka bir amaca bağlı olmak ve onun başarısını sağlatmak durumundadır. En son heyet görüşmesinde de Önder Apo buraya dikkat çekti ve "*Amaçtan kopuk eylemler olmasın*" dedi. Bu çok önemli, çünkü son yıllarda hareketimizin çeşitli kollarının yaptığı eylemler doğru eylem tanımıyla tam örtüşmüyor. Amaçtan kopuk olma özelliği çok fazla var. Niçin yapıldığı, neye bağlı olduğu, bize hangi yararı getirdiği belli bile olmuyor. Neden? Çünkü eylem denince negatif eylemliliği öğrenmişiz, anlamışız, her zaman bunun geçerli olacağını sanıyoruz. İçinde bulunduğumuz dönemde negatif eylemler gerektiğinde, yaptıklarımız yerini buluyor, bir anlam ifade ediyor, sonuç da veriyor. Fakat pozitif eylemlerin gerekli olduğu yerde negatif eylemler yapınca amaçtan kopuyor. Niçin yapıldığı belli olmuyor ya da ters amaçlar, ters sonuçlar ortaya çıkarıyor. Hareketimize, mücadelemize katkı sunacakken zarar verici sonuçları yaratıyor. Bu yönlü Önder Apo'nun da sık sık eleştiri ve uyarıları oldu, yönetimimizin yapılan eylemlere dönük değerlendirme, eleştiri ve uyarıları söz konusudur.

Buradan çıkaracağımız temel sonuç şu: Her eylem mutlaka amaca bağlı olmalı. Amaçsız eylem olmaz. Eylem olsun diye eylem yapılmaz. "*Ne olursa olsun da eylem olsun*" denilemez. Salt eylem olsun anlayışıyla hareket edilemez. Eylem denen şey, yapılan iş mutlaka özgürlük mücadelemize hizmet etmeli, mücadeleye katkı sunacak sonuçlar ortaya çıkarmalıdır; yani, bir amacı başarmamızı sağlatmalıdır. Bu bakımdan eylem ile amaç ilişkisi kesindir. Amacı olmayan, ters amaca bağlı olan, amaçtan kopuk bir eylem çizgisi söz konusu olamaz.

Bu noktada amaç ne, sorusu önem taşıyor. Kendine göre amaç belirlenerek eyleme girilebilir. Tabii amaçtan kastımız bu değildir. Amaç: Teorik, stratejik analizler sonucu ortaya çıkartılmış ve programla belirlenmiş hedeflerdir. Biz bir devrimci hareketiz, ideolojik, siyasi hareket durumundayız. Dolayısıyla ideolojik, siyasi, örgütsel amaçlarımız var, hedeflerimiz var. Bu uzun süreli hedefler biçiminde olduğu gibi belli stratejik dönemleri içeren hedefler olarak da önümüze çıkıyor ve bunları parti programıyla, çeşitli örgüt ve kurumların programları ile ifade ediyoruz; hedef ve ilkeler, amaçlar diye ortaya koyuyor. İşte amaçtan kasıt budur. Öyle kendimize göre belirleyeceğimiz amaçlar, hedefler değil. Parti programının, çeşitli kurum ve örgülerimizin programlarıyla, ilke ve hedefleriyle belirlenen amaçlar oluyor. İçinde bulunan dönemde özgürlük ve demokrasi mücadelesini başarıya götüren görevler oluyor. Bu bakımdan amaç konusunun genel olduğu kadar içinde bulunulan dönemle de bağlı olma özelliği var.

Bu noktada açığa çıkıyor ki, eylem-amaç ilişkisini doğru bilmek ve bir eylemin başarısı için öncelikle amacın ne olduğunu bilmek gerekiyor. Amacın ne olduğunu bilmeden içinde bulunduğumuz dönemde neler yapmamız gerektiğini, hangi görevleri pratikleştirmemiz gerektiğini bilmeden doğru eylem yapamayız. O halde Önderlik teorisini bilmemiz, hareketimizin programını özümsememiz, özelikle de Önder Apo'nun savunmalarla ortaya koyduğu yeni paradigmayı özümsememiz, demokratik moderniteyi tüm boyutlarıyla kavramamız önem taşıyor. Program amaçlarını bilmemiz gerekiyor, yine kongre ve konferanslarda, dönemsel toplantılarda hareketimizin aldığı kararları, önüne koyduğu görevleri bilmemiz gerekiyor. Bu anlamda hareketi takip etmemiz lazım. Hareketin toplantılarını, kongre-konferanslarını takip ederek buralarda ne tür kararlar alındığını anlamamız gerekli ki içinde bulunduğumuz dönemde yerine getirmemiz gereken görevlerin ne olduğunu, dolayısıyla hangi amaçları başarmakla yükümlü olduğumuzu doğru ve yeterli biçimde anlayalım. Eğer böyle bir çalışma yapmazsak, örgütü takip etmezsek, paradigmayı bilmezsek, dönemin stratejisinin önümüze koyduğu hedefler programını bilince çıkarmazsak elbette amacımızın ne olduğunu bilemeyiz.

Bu dönemde ne yapmamız gerektiğini bilmeden eylem yapılamaz. Bunları bilmeden ve bunlara bağlı olmadan yapılacak eylem kesinlikle ters olur, yanlış olur; tesadüfen doğru olması nadiren gerçekleşse bile, bu, çoğunlukla yarım kalır. O nedenle de bir eylem gücü haline gelebilmek için her şeyden önce içinde bulunduğumuz dönemde ne yapmamız gerektiğini, hangi görevleri yerine getirmemiz gerektiğini bilmek gerekiyor. Ancak öyle olursa o hedefleri başaracak işleri, çalışmaları yapabilir, bizi o hedeflere götürecek yol ve yöntemleri doğru şekilde bulabiliriz. İşte bu yol ve yöntemlere eylem biçimleri deniliyor, onları uygulamaya eylem yapmak, öyle bir yolda yürümeye eylem çizgisini oluşturmak deniliyor.

EYLEMDE UYGUN ARACIN ÖNEMİ

Eylem tanımı ve eylem-amaç ilişkisi ile doğru eylem çizgisi oluşturmak başarılı eylem yapmak için çok gerekli ve önemli olmakla birlikte, diğer önemli bir husus da eylemde uygun aracın bulunması ve kullanılmasıdır. Doğru bir eylem çizgisi izleyebilmek için başarmakla yükümlü olduğumuz amacı bilmek zorunludur ama amacı bilip onu başarmak için eyleme kalkıştığımızda bizi amaca ulaştıracak doğru eylem biçimlerini hayata geçirmemizi sağlayan araçlar geliştirmezsek, eylemi o tür araçlara dayalı yürütmezsek de başarılı olamayız. Aslında amaç ne yapmamız gerekir, sorusunu bilmeyi içerirken, araç da eylemi nasıl ve nelerle yapmamız gerekir, sorusuna cevap vermeyi ifade ediyor. Nasıl yapılması gerekiyor, sorusuna planlama ve örgütleme de giriyor ama doğru araç bulmak bunun başında geliyor.

Amaç doğru belirlense ve o amacı başarmak için doğru eylem biçimleri bulunsa bile eğer uygun araçlarla o eylem biçimleri yürütülmezse başarılı olunamaz. Tersine zarar verici sonuçlar da ortaya çıkar. Mesela savaş yapmak gerekiyor, şiddet araçlarını kullanmak lazım, ulaşılacak amaç kesinlikle bunu istiyor; silah kullanmak gereken yerde sopa kullanırsan başarısız olursun. Ama sopa kullanılması gereken yerde silah kullanırsan işleri ters yüz edersin, yine başarısızlık ortaya çıkar. Sopa kullanmak veya başka araçlar kullanmanın gerektiği yerde hiçbir araç kullanmadan yumrukla işin içine girersen de başarılı olamazsın. O nedenle eylemde uygun aracın bulunması da başarı açısından çok çok önem taşıyor.

Uygun araç denilirken kastedilen nedir? Uygun araç neyle ve nasıl belirlenir? İki şeyle; bir, amaca uygunlukla; iki, uygulanacak eylem biçimine uygunlukla belirlenir. Uygun aracı belirlemenin bağlı olduğu hususlar bunlardır. Amaçla ve eylem biçimiyle uyumlu ise o araca doğru araç denilir. Yani amacı başarmamızı sağlayacak eylem biçiminde kullanmaya uygun, onu kullandığımızda bizi amacı başarmaya götürecekse o araçlar doğrudur, yerindedir, kullanılmalıdır. Ama kullanmak istediğimiz araçlar eylem biçimimizle uyumlu değil ve bizi amacı başarmamıza götürmüyorsa, kesinlikle o araçlar yanlıştır, eylem ile uyumlu değildir, vazgeçilmelidir. O halde doğru araç seçimine de her eylemde mutlaka dikkat etmek lazım.

EYLEMDE PLANLAMA, ÖRGÜTLEME, YÖNETİM

Eylemin doğru tanımlanması, eylemin amaçla bağının kesin kurulması ve uygun aracın seçilmesiyle birlikte her eylemde başarıyı sağlatacak doğru bir planlamaya, o planı hayatı geçirecek doğru ve yeterli örgütlenmeye ve o örgütü eylemde idare edecek etkili bir yönetime kesinlikle ihtiyaç vardır. Plansız, örgütsüz ve yönetimsiz eylem olmaz. Bu husus da eylem çizgisinin önemli unsurlarını ifade ediyor. Gerçi denebilir ki, "*Biz böyle şeyleri şimdiye kadar fazla bilmedik, fazla gündeme getirmedik, bu konular daha çok askeri eylemlerde gündeme geliyor. Askeri güçler, gerilla daha çok bunun üzerinde duruyor. Siyasi eylem alanında, kitlesel mücadelelerde bu tür kavramlara çok yer verilmiyor. Örneğin serhildanlarda bu kavramlar hiç kullanılmıyor. Şimdiye kadar böyle bir yaklaşımımız olmadı.*" Doğru, şimdiye kadar yaklaşımımız bundan uzaktı ama bu durum yanlıştı, bunu anlamamız lazım.

Siyasi ya da askeri, ideolojik ya da örgütsel, ekonomik ya da sosyal, eylem eylemdir. Dolayısıyla her eylemde geçerli olan yönler vardır ki, planlama, örgütleme ve yönetim hepsinde geçerlidir. Bunları sadece askeri eylemin unsurları olarak görüp de diğer eylemler için geçerli görmeyen yaklaşım kesinlikle yanlıştır. Bu konularda da düzeltme yapmamız gerekiyor. Ne tür eylemler yaparsak yapalım hepsinde bu unsurlara yer vardır. Bunlara göre ele alıp uygulanmalıdır ki eylemimiz başarıya gitsin. Yoksa başarılı olmaz. Onun için ekonomik olsun, sosyal olsun, kültürel olsun, siyasi olsun, serhildan olsun hangi alanda eylem olursa olsun hepsinde kesinlikle planlama, örgütleme ve yönetim unsurlarına yer vardır. Bunları yaparken bütün alanlarda eylem yapmaya girişirken bu unsurlar temelinde ele alıp hayata geçirmek lazım.

Mutlaka planlı eylem yapmak lazım, mutlaka örgütlü eylem yapmak lazım, mutlaka eylemin bir yönetimi olmalı. Bunlar olmadan olmaz. Bunlar olmadan oldu mu, işte Kürdistan'ın kentlerinde çeşitli gençlik gruplarının polisle çatışması durumu ortaya çıkar ki gerçekten de eylem biliminden sonuna kadar uzak bir durumu ifade ediyorlar. Ne doğru dürüst planlamaları var, ne her hangi bir örgütlenmeye dayanıyorlar, ne yönetimleri var; '*hurra! Yandım Allah*' yaklaşımıyla yürütülüyorlar ve dolayısıyla başarıya gitmiyorlar. Siyasi eylem yapan güç, gençlik grupları böyle olurken karşılarındaki polis gücü çok örgütlü, planlı olduğu için küçük bir kuvvet olsa bile sonuç alıcı oluyor. Bu nedenle polise karşı yürütülen eylemlerde sonuç alınamıyor, tam başarılı olunamıyor. Bu durumu kesinlikle düzeltmek gerekiyor. Şimdiye kadar olanı sürdürmemek lazım. Öyle bir duruma eylem denmez. Bu kadar kendiliğindencilik çok fazla ve sonucu zarar vericidir; her girdiğimiz eylemde kayıp veriyoruz, karşı taraf daha baskın çıkıyor. Oysaki biz daha inançlıyız, daha amaçlıyız, haklıyız, çoğuz, güçlüyüz! Etkili vurabiliriz ama o gücü kullanamıyoruz. Gücü etkili kullanabilmek için planlı, örgütlü eylem yapmamız gerekiyor.

Eylemimizin yeterli yönetiminin olması gerekiyor. Planlamadan kasıt, işin nasıl yapılacağının önceden belirlenmesi, belli kurallara bağlanmasıdır. Örgütlenmeden kasıt, o eylemin içerdiği çeşitli görevleri yapacak görevlilerin belirlenmesi ve onların birbiriyle ilişkilerinin netleştirilmesidir. Yönetimden kasıt ise, eylemin içerdiği görevleri yürütmek üzere örgütü harekete geçirmek, baştan sona kadar görevlerin başarıyla gerçekleştirilmesini idare etmek, yönlendirmek, sağlamaktır.

Bunların bütününe tarz dersek, eylem tarzında bir düzeltmeye ihtiyaç vardır. Plansız, örgütsüz, yönetimsiz, karmakarışık, rastgele, darmadağın bir eylem tar-

zından kendimizi kesinlikle çıkarmamız lazım. En az karşımızdaki güç kadar, polis kadar, asker kadar biz de eğitimli, planlı, örgütlü ve yönetimli olmalıyız. Hatta ondan daha fazla olmalıyız; çünkü bizim gücümüz eğitimliliğimizden ve örgütlülüğümüzden geliyor. Bize başka güç katacak husus yoktur. O nedenle planlı, örgütlü, eğitimli hareket etmeyi biz herkesten daha fazla önemsemeliyiz. Bu planlama, örgütleme ve yönetim unsurlarının başına eğitimi de koymamız gerekiyor. Çünkü örgütleme yapabilmemiz için eğitim şarttır. Ancak eğitilmiş insanlar planlı hareket ederler, örgütlü çalışırlar, araçları etkili kullanırlar. Eğitimsiz, hazırlıksız güçlü eylem yapılamaz. Eylemin hazırlığı gerekiyor, hazırlığın başında da eğitim geliyor, örgütleme geliyor, planlama geliyor. Bu temelde hazırlık yapmadan girilecek eylemde başarılı olmak mümkün değildir.

EYLEMDE SAVUNMA ve HAMLE

Eylem tarzının önemli unsurları savunma ve hamle oluyor. Buna eylem taktikleri de denebilir. Eylemin doğru tanımı, amaçla ilişkisi, doğru araç seçimi, planlama, örgütleme, eğitim ve yönetiminin sağlanması yanında eylem tarzının da doğru seçilmesi gerekiyor. Eylem tarzından kasıt, savunma ve saldırı taktiklerinin yerinde, zamanında, doğru ve yaratıcı bir biçimde bulunması ve kullanılmasıdır. Böyle bir yaratıcılık gösterilmez, eylem biçiminde zenginlik ortaya çıkartılmazsa öyle bir eylemde başarılı olunamaz. Yani dümdüz, tek düze bir yaklaşımla sonuç alamayız. Bir defa yaparsın karşı taraf tedbir alır, ikinci defa gider pusuya düşersin. Sonuçta da başarısız kalırsın. O nedenle bu düz, tek düze, renksiz, yani zenginlikten yoksun bir yaklaşım tarzından kendimizi kesinlikle kurtarmamız gerekiyor.

Eylem biçiminde çeşitlilik, yaratıcılık, zenginlik çok çok önemlidir. Bu da içinde bulunulan koşullarla, amaçla, karşı tarafın durumuyla ve kendi gücümüzle bağlantılıdır. Amacımızı, karşı tarafın durumunu, gücümüzü, zemini dikkate alarak, orada nasıl bir eylem biçimini uygulamamız gerektiğini otaya çıkarırız; işte buna taktik belirleme deniliyor. Doğru eylem taktiğini belirleyene ise eylem yöneticisi, eylem komutanı deniliyor. Komutan olmanın, yönetici olmanın en temel unsurlarından birisi doğru eylem yöntemini, biçimini belirlemektir. Yani taktik yaratıcılık gösterebilmektir. Böyle bir taktik yaratıcılıkta, yaklaşımda iki unsur önemli oluyor: Savunma ve saldırı -ya da hamle-. Hep savunmada olunamayacağı gibi hep hamlede de olunmaz. Nerede savunma taktiklerini uygulamak, nerede de hamle yapmak gerektiğini doğru tespit etmek gerekiyor. Bizde aşırı derecede savunmacılık var. Buna Önder Apo "*pasif savunma*" dedi ve "*siz uydurdunuz!*" diye de ekledi. Neredeyse hamle yapamıyoruz. Bize saldırı olursa direniyoruz, bir savunma tutumu gösterebiliyoruz ama onun dışında bir eylemliliğimiz çok zayıf gerçekleşiyor. Savunma eylemleriyle de ancak karşı tarafın iradesini kırarsın ama onu geriletmek, hamle yapmak, fethedici olmak, dolayısıyla bu biçimde zafer kazanmak mümkün olmuyor. Sadece karşı tarafın iradesi kırılabiliyor, saldırı gücü kırılabiliyor. Elbette bu da iyidir, önemlidir ama sadece bununla yetinmek bir mücadelede, eylemde zaferi yakalatmaz.

Yerinde, zamanında, yaratıcı eylem biçimlerine dayalı savunma taktiklerini hayata geçirmekle birlikte yeri ve zamanı geldiğinde de taktik saldırı yapabilmek, hamlede bulunabilmek, hamlesel mücadeleyi öngörmek, taktik saldırı yapacak ruhu, atılımcılığı, girişkenliği yaşayabilmek gerekiyor. Bizde devrimci ruhta zayıflama var. Taktik saldırı yapma, hamleye girişmede yetersizlikler var. Özellikle son dönemlerde eylem çizgimizin zayıf kalan çok önemli bir boyutu budur. Sadece savunma çizgisinde var oluyoruz, o da var olanı korumaya yetiyor, geliştirmiyor, bizi yetersiz kılıyor, zafere taşımıyor. Son dönemlerin eylem sonuçlarının hep "*yetersiz devrimcilik*" olarak tanımlanması, "*taktik dışı*" ya da "*taktiğin yarım uygulanması*" olarak ifade edilmesi buradan ileri geliyor. Kuşkusuz her zaman, her yerde taktik saldırı içinde olunmaz, hep hamle yapılmaz, gözü dönmüşçe yaklaşılmaz ama bunun tersi de olmaz; yani hep savunma konumunda da olunmaz.

Peki, başkası saldırmazsa biz hiçbir şey yapmayacak mıyız? Buradan o sonuç çıkıyor; demek ki yapmayacağız! Yapmasak da gelişme ortaya çıkaramayız.

> **''Her şeyden önce dönemi anlamalıyız, inşa, yani pozitif çalışmayı da bir eylem olarak kabul etmeli, görmeliyiz. İkincisi, nerede hangi görevleri yerine getireceğimizi, demokratik ulus inşasını yerelde, her yerde hangi boyutlarda ve nasıl gerçekleştireceğimizi kararlaştıran organlar ortaya çıkarmalıyız.''**

Bu kadar fırsat, imkan değerlendirilemez, zaten Önder Apo, "yüzde bir bile imkanları değerlendiremiyorsunuz" dedi. Böyle bir durum sonuç olarak hep dışarıdan beklemeyi, üstten beklemeyi içeriyor ki, hep bekleyen, söyleneni ya da verileni işleten-yapan, öyle olmazsa yerinde durup bekleyen pasif duruş ortaya çıkıyor. Bunu avare-asi duruş olarak da tanımlayabiliriz. Gerçekten de avare-asi durum var, işlevsizlik var, sahip olduğumuz fırsatları etkin olarak kullanamıyoruz. Onu kullanabilmemiz için yerinde, etkili savunma taktikleri geliştirebildiğimiz gibi, yerinde etkin taktik saldırı eylemlerine girebilmeliyiz, hamleci olabilmeliyiz. Hareketimizin önemli bir karakteri de hamleci olmasıdır. Bugüne kadar hamle yaparak kazandık. Zindan direnişi bir hamleydi, 15 Ağustos hamleydi. Gerillanın özünde vur-kaç taktiği vardır, taktik vurmak vardır. Gerilla tarzı bizim bütün eylemlerimiz için geçerli olan bir tarzdır. Her yerde gerillanın eylem tarzında kesinlikle yararlanmamız gerekiyor.

EYLEMDE NEGATİF ve POZİTİF BOYUTLAR NELERDİR?

Negatif olarak hep karşı tarafı açığa çıkarmayı, teşhir etmeyi, darbelemeyi öngörürken; pozitif eylem alanları olarak da yapmayı, inşa etmeyi görmemiz lazım. Eylemi sadece yıkıcılık olarak görmemeliyiz, yapıcılık olarak da görmeli ve en temel eylemciliği inşa eylemciliği olarak tanımlamalıyız. Aslında bütünlüklü baktığımızda eylemin pozitif yönü daha çok, negatif yönü daha azdır. PKK devrimciliğinde de bu böyledir, Önder Apo'nun eylem anlayışı ve çalışma tarzı kesinlikle böyledir. İster anlayışına, ister pratiğine bakalım; burada yapıcılık, inşa çok daha fazla iken, yıkıcılık, teşhir edicilik daha alt boyuttadır. Eğer yıkıcılık değil yapıcılığı temel bir eylem olarak göreceksek, o durumda sadece serhildanı ve savaşı eylem alanı olarak görmememiz gerekir. Eylem sadece siyasi ve askeri boyutlu değildir; ekonomik boyutu da vardır, sosyal boyutu da vardır, hukuki boyutu da vardır, diplomatik boyutu da vardır. Demokratik ulusun bütün boyutları aslında birer eylem alanıdır.

Demokratik ulus inşası en temel eylemdir. Ekonomik boyut; tarımı, sanayiyi, hayvancılığı, ziraatı, ticareti, hepsini içerir. Bu alanlardaki bütün çalışmaları pozitif eylemlilik kapsamında değerlendirmemiz lazım. Sosyal alanda anadilde eğitim en temel bir eylemlilik alanıdır. Sağlık sorunlarının çözümü; her tarafta sağlık ocakları oluşturma ve toplumun çok ihtiyaç duyduğu sağlık sorunlarını çözme en temel bir çalışma alanı, demokratik ulus inşasının en temel boyutlarını ifade ediyor. Hukuksal boyut, hukuk mücadelesi; hem karşımızdaki güçle mücadele kapsamında hem de kendi ahlak ve hukuk kurallarımızın oluşturulması, inşa edilmesi bakımından pozitif anlamda en önemli bir eylem alanı. En rahat, en kolay gerçekleştirebileceğimiz ve sömürgeci sistemi, yönetimi işlemez kılarak halkın demokratik özyönetimini işletecek bir hukuki sistemi rahatlıkla geliştirebiliriz. Bu da devlet ve iktidar gücünü işlemez kılar, zayıflatır. Diplomasi alanı ha keza böyledir. Kültür alanı bütün boyutlarıyla bir eylem alanıdır. Kendi kültürel etkinliğimizi, sanat ve edebiyat etkinliğimizi geliştirmek, oluşturmak; özgür bireyi ruh, duygu, düşünce ve davranış olarak ortaya çıkarmak ve bunu demokratik toplum içerisinde var etmek en büyük bir kültürel gelişimi ifade ediyor.

Bununla birlikte siyasi alan da, askeri alan da eylem alanları ama siyasi ve askeri alan eylemciliğinin de hepsi negatif değildir, pozitif boyutları da var. Örneğin siyasi eylem; karşı tarafı teşhir etmek, geriletmek negatif boyut iken demokratik özyönetimi kurmak ve toplumun kendini yönetmesini sağlatmak da pozitif boyutudur. Halkın meclisler biçiminde siyasi yönetimlerini kurup kendi kendilerini yönetir hale gelmelerini sağlatmak pozitif boyuttur. Yine askeri alanda öz savunma, güvenlik, onu sağlayacak askeri gücü eğitme, örgütleme pozitif boyuttur. Karşı tarafa darbe vurmak negatif boyutu iken, kendi gücümüzü eğitip hazırlamak, halkın öz savunma kuvvetlerini oluşturmak da bu işin pozitif boyutunu oluşturuyor.

DÖNEMİN DOĞRU EYLEM ÇİZGİSİ

İçinde bulunduğumuz sürecin doğru eylem çizgisi ne olmalı? Bu eylem çizgisinin unsurları, biçimleri nelerden oluşmalı? sorularına da cevap arayabiliriz. Bunun için her şeyden önce içinde bulunduğumuz dönemin özellikleri ve bize yüklediği başarmamız gereken görevlerin doğru tespit etmemiz gerekiyor. Şimdi biz hareket olarak, Önder Apo'nun tanımlamasıyla, Demokratik Kurtuluş ve Özgür Yaşamı İnşa sürecindeyiz. Yani inşa ve direniş dönemindeyiz. En son Önder Apo bu dönemi şu şekilde sloganlaştırdı: **Enerjimize, Suyumuza, Toprağımıza Sahip Çıkalım-Demokratik Özgür Yaşamı İnşa Edelim.** Dikkat edilirse burada inşa var, demokratik özgür yaşam inşası var. Bunu demokratik ulus inşası olarak da ifade edebiliriz. Böyle bir inşa Kürdistan'da gerçekleşiyor. Bunun için enerji gerek, su gerek, toprak gerek. Yani bir toplumu yaşatacak üretim gerek. O halde bunlara sahip çıkmamız gerekiyor.

"*Enerjimize, Suyumuza, Toprağımıza Sahip Çıkalım!*" denilirken ne kast ediliyor? TC devletinin, AKP hükümetinin toprağı, suyu, enerjiyi yok etmeye dönük saldırıları var. Bunları bir özel savaş aracı olarak kullanıyor. O halde onlara karşı durmak, mücadele etmek, direnmek, yani sahip çıkmak, korumak gerekiyor. Ancak onları koruduğun ölçüde o değerler üzerinde, onlara dayanarak demokratik özgür yaşamı inşa edebilir, var edebilir, yaşanır kılabilirsin.

Demek ki içinde bulunduğumuz dönemin ikili bir görevi var;

İnşa görevi.

İnşa edileni koruma, savunma görevi, yani direnme görevi.

Hala kültürel soykırım rejimi etkisiz kılınmış değil, sömürgecilik yıkılmış değil. Onlar hala fırsat bulduklarında saldırıyorlar. O halde o saldırıları kıracak, boşa çıkartacak bir direnme konumunda her zaman olmak gerekli. Geçmişten gelen eylem alışkanlığımızın ve anlayışımızın sonucu olarak böyle bir direniş, savunma zaman zaman gösterebiliyoruz. Fakat gerçekleştiremediğimiz, içine giremediğimiz inşa döneminin inşa görevleri. Eylemi tek yanlı, hep negatif bir olay olarak aldığımız için pozitif eylemliliğe giremiyoruz. Bu konuda mücadele tarihimizin gelişimini bilmek öğretici olabilir. Örneğin '70'ler döneminde hep karşı tarafı açığa çıkartan, sömürgeciliği, kültürel soykırım rejiminin özelliklerini açığa çıkartan, onu propaganda ve eylemle teşhir eden bir mücadele yürüttük. Eylemimizin esası sömürgeciliği, kültürel soykırım rejimini teşhir etmekti. Böyle bir teşhirle amaçlanan halkın ve kamuoyunun Kürtler üzerinde uygulanan kültürel soykırım rejimini bilir, anlar, dolayısıyla giderek karşı çıkar hale gelmesini sağlamaktı. Aslında bir aydınlanma ve bilinçlenme hareketi yürüttük. Amacımız sömürgeci soykırım gerçeğini açığa çıkarmak ve teşhir etmekti. Dolayısıyla bütün çabamız, eylemimiz bu amacı başarmaya yönelikti. Propagandamız, siyasi eylemlerimiz, silahlı eylemlerimiz buna yönelikti.

12 Eylül faşist askeri darbesinden sonra 15 Ağustos 1984 gerilla atılımıyla bu amacımızda, dolayısıyla eylem çizgimizde değişiklik oldu. Karşı tarafı, sömürgeciliği, düşmanı açığa çıkartmak ve teşhir etmek yine temel bir görevdi. Onun 12 Eylül faşist askeri yönetim biçimini açığa çıkartıp teşhir etmek daha da önemli hale gelmişti. Bununla birlikte sömürgeci soykırım rejimine darbe vurmak, mümkünse onu yıkmak yeni bir görev olarak önümüze konmuştu. Bir amaç olarak bunu edinmiştik. Silahlı direnişle kültürel soykırım rejimini yıkmak hedefimizdi.

Dolayısıyla gerilla hamlesi temelinde amacımız ne oldu?

Düşmanı teşhir etmek.

Onu darbelemek ve yıkmak.

Eylem biçimlerimizin hepsi bu amaca yöneldi. Bizi bu amaca götüren eylemler başarılı eylemler olarak anıldı, tanımlandı. Öyle olmayanlar yanlış bulundu. Şimdi ise biz ne kuruluş dönemindeyiz, ne direniş dönemindeyiz. Düşmanı teşhir eden eylemlilik kuruluş döneminin eylemiydi. Teşhirle birlikte düşmanı darbelemeyi öngören eylemlilik direniş döneminin eylemliliğiydi. Önceki sonrakinin içinde devam ediyor. Bir aşamadan diğerine geçince önceki ortadan kalkmıyor ama yeni görev ekleniyor. Şimdi yeni bir aşamadayız; Demokratik Kurtuluş ve Özgür Yaşamı İnşa aşaması, Demokratik Ulus İnşası süreci diyoruz. Başka bir ifadeyle buna Demokratik Çözüm Süreci dedik. Bu aşama öncekilerinden farklı. Kuşkusuz bu aşamada da sömürgeci soykırım rejimini açığa çıkarma, teşhir etme, onun Kürdistan üzerindeki baskılarını, saldırılarını teşhir edip toplum ve kamuoyu nezdinde onu zayıflatmak temel bir görevdir. Bu görev de devam ediyor; bunun için de eylemler yapmak lazım. Diğer yandan sömürgeciliğe darbe vuracak eylemler de yerinde ve zamanında olmak üzere, bu dönemin eylemleri içerisindedir. Fakat sadece düşmanı teşhir eden ve darbeleyen eylemlerle yetindik mi, bu eylemi negatif, tek yanlı ele almak oluyor.

Şimdi "*demokratik çözüm sürecindeyiz*" diyoruz ve bu sürecin temel görevi demokratik ulus inşası, yani demokratik özgür yaşamı inşadır. O halde böyle bir dönemde pozitif eylemlilik, kuruculuk, inşa etmek esastır. Bu inşayı demokratik ulusun 8 boyutunda yapmak gerekiyor. İnşanın ekonomik, sosyal, kültürel, hukuki, diplomatik, askeri, siyasi, ekolojik boyutu var. Tüm bu boyutlarda demokratik ulus ya da demokratik toplum inşasını gerçekleştirmemiz gerekiyor. Dikkat edilirse pozitif eylemlilik alanı daha geniş, daha büyük bir eylem alanı oluyor. İşte böyle bir dönemde negatif eylemliliği pozitif eylemlilikle birleştirip kullanabildiğimiz oranda yeterli ve doğru bir eylem çizgisi tutturmuş oluruz. Ama hiç pozitif eylemliliğe adım atamaz, onu gerçekleştiremez, sadece negatif eylemlilik içinde kalırsak, sadece eylemlerimizin amacı sömürgeciliği teşhir etme ve darbeleme olursa, bu demektir ki, biz kuruluş ve direniş döneminde kaldık, Demokratik Çözüm Sürecine adım atamadık, onun amaçlarını gerçekleştirecek eylemler yapmıyoruz. Yapılan pratikte önemli ölçüde bu oluyor, alışkanlıklar bizi daha çok yönlendiriyoruz.

Geçmişte öğrendiklerimizde çakılıp kalıyoruz. Bu dönemin amaçlarını anlama, bu amaçları başaracak eylem biçimlerini ortaya çıkarma ve uygulamadan uzak kalıyoruz. Darlık, tutuculuk, dogmatizm burada ortaya çıkıyor. Değişimi yaşayamıyoruz, yeni dönemin eylem biçimlerine adım atamıyoruz. Geçen dönemde bildiklerimizde devam ediyoruz, bu da o dönemlerde kalmak anlamına geliyor. Sömürgeciliği teşhir eden, darbeleyen eylemler yapıyoruz. Eğer bunlar yerinde ve zamanında olursa anlamlı oluyor, mücadelemize katkı sunuyor. Yerinde ve zamanında olmazsa anlamlı olmuyor, katkı sunmuyor, tersine zarar veriyor. Hareketimizin teşhir olmasına ve toplum nezdinde zayıf düşmesine yol açıyor. Doğru bile olsa, yerinde ve zamanında bile olsa sadece sömürgeciliği teşhir eden, darbeleyen eylemlerle sınırlı kalmak demokratik ulus inşasını gerçekleştirecek eylemsel adımlar atmamak çok yetersiz, sınırlı kalmayı ifade ediyor. Önder Apo "*İmkanların ancak yüzde birini kullanabiliyorsunuz*" derken bunu kast ediyordu. Yani içinde bulunduğumuz dönemin eylem görevlerinin ancak çok sınırlı bir boyutunu hayata geçirebiliyoruz. Dahası aslında bu pozitif eylemlilik, inşa çalışmaları hafife alınıyor. Eylem olarak görülmüyor, önemsenmiyor. Böyle yanlış, yetersiz yaklaşımlar var.

EYLEM ÇİZGİMİZ NE OLMALI?

İçinde bulunduğumuz dönemin temel özelliklerini, bu özelliklerin bize yüklediği görevleri doğru anlamalıyız. Dönemin karakteri Demokratik Çözüm Süreci olmasıdır. Burada inşa ve savunma birlikte, iç içedir. Önder Apo buna, "*Demokratik Kurtuluş ve Özgür Yaşamı İnşa*" dedi. İnşa ile direniş birlikte var. Dolayısıyla eylem çizgimiz bunları içermek durumunda. Kürt sorununun çözümünü gerçekleştirmek olan da Demokratik Konfederalizmi inşa ederek Demokratik Özerklik çözümünü gerçekleştirmektir. İnşa boyutu esastır, kalıcı olandır.

O halde eylem çizgimiz ne olmalı?

Demokratik ulus inşası önündeki engelleri aşacak bir eylemlilik içinde olmak.

Demokratik ulus inşasını 8 boyutta, hatta 15 boyutta gerçekleştirecek kapsamlı bir eylem planımız olmalı.

Her yerde örgütlediğimiz halk mecl-

islerinin çalışmaları içerisinde bu pozitif eylemlilik görevlerini nasıl gerçekleştireceğimizin kararını alıp, projelerini ortaya çıkararak onları hayata geçirmeliyiz. Buna halk meclisleri karar vermeli. Genel olduğu kadar bölgesel düzeyde, kentlerde, kasabalarda, köylerde, mıntıkalarda ekonomik, sosyal, hukuki, kültürel ve siyasi olarak neler yapmak gerektiğini halkın özgür iradesini yansıtan örgütlenmiş halk meclisleri belirlemeli ve eylem olarak, icraat olarak onları hayata geçirmeliyiz. Bu bakımdan da en kapsamlı eylem planımız pozitif eylemlilik üzerinde olmalı, demokratik ulus inşası üzerinde olmalı.

Bir yerde demokratik ulus inşası yönünde adım attığımızda, eğer ona dönük bir saldırı gelişirse de savunmalıyız, orada öz savunma devreye girmeli. Yapacağımız her pozitif eylemliliğin mutlak güvenliğini düşünmeliyiz, hazırlanmalıyız, örgütlemeliyiz. Güvenlikli bir demokratik ulus inşası pratiği geliştirmeliyiz. Öz savunmasını örgütlemeyen, öz savunmaya dayanmayan herhangi bir pozitif eylemlilik, inşa eylemliliği kesinlikle geliştirmemeliyiz. Çünkü düşman saldırır ve onu yok eder. Savunması olmasa da tabii imha olur, yok olur. Böyle bir eylemliliğin yok olması çabalarımızın boşa gitmesini doğurduğu gibi, birde toplumda olumsuz etki yapar, kırılma ortaya çıkarır.

Öz savunma -silahlı ya da siyasi- iki yönde kullanılıyor;

Demokratik ulus inşasın önündeki engelleri temizlemek.

İnşayı korumakta, savunmakta, onun güvenliğini sağlamakta.

Negatif mücadeleyi bu biçimde inşa çalışmalarıyla, pozitif eylemliliklerle artık birleştirmemiz gerekiyor. Tek, kendi başına bir negatif eylemlilik olabileceği gibi, herhangi bir yerde düşman saldırısı, katliamı teşhir edilebileceği gibi, daha çok her iki eylemliliği de iç içe birlikte kullanabilmek önemlidir. Örneğin şimdi Türkçe eğitim boykot ediliyor, bununla yetinilmiyor ve alternatif olarak Kürtçe eğitim veren okullar açılıyor. Bu çok önemlidir. Sadece Türkçe eğitimi boykot etmek yarım bir eylemlilik olurdu, AKP iktidarının kültürel soykırımcı yüzünü teşhir etmeyi hedeflerdi. Bundan önceki dönemlerde de bu tür boykotlar yaptık. Şimdi Demokratik Çözüm Sürecinde buna eklenen alternatif Kürtçe anadilde eğitim yapan okullar açmaktır. Dikkat edilirse hiçbir yerde kolluk kuvvetleri, polis, asker boykota saldırmadı! Polis sadece Gever, Cizre ve Bağlar'da kurulan üç okula saldırdı; daha açıldıkları gün kapılarına mühür vurarak kapattı. Çünkü dönemin eylemliliği bu.

Türkçe eğitimi boykot etmek bir durumu ortaya çıkarıyor. Kürtçe eğitim okulu açmak çözümü üretiyor. Çözümün üretilmesi AKP'nin kültürel soykırımcı yüzünü çok daha fazla açığa çıkarıyor. Bir de karşıt alternatif üretiyor. Dolayısıyla hem Kürt toplumunu daha fazla kendine güvenen hale getiriyor hem de kamuoyunun Kürt çocuklarının, gençlerinin anadilleriyle eğitim yapamadıklarını ama kendi gücüleriyle bunu yapacak konumda olduklarını gösteriyor.

Buradan ele aldığımızda, eylem çizgimiz ne olmalı? Türkçe eğitimi boykot Kürtçe eğitim üzerindeki engelleri kaldırmayı ifade ediyor. Esas eylemlilik Kürtçe anadilde eğitim yapabilecek okulları açabilmek; bunları her yerde açabilmeliyiz. İşte bu okullara karşı saldırı oldu mu, direniş orada olmalı, savunma orada olmalı. Bağlar'daki, Gever'deki, Cizre'deki okulları sonuna kadar savunmalı ve mutlaka Kürtçe eğitimi gerçekleştirmeyi hedeflemeliyiz. Ondan asla geri adım atmamalıyız. Dönemin eylem çizgisi budur. Aynı şeyi ekonomik inşada yapabiliriz. Birçok yerde demokratik komünal ekonomi inşasına girişebiliriz, kooperatife dayalı ekonomik girişimler geliştirebiliriz. Hayvancılık da, tarımda, ziraatta toplumun ekonomik ihtiyaçlarını karşılayacak kolektif çalışmaya dayalı ekonomik üretim alanları geliştirebiliriz. Bunun için ortam açıktır. Köyler boşaltılmış, geri dönüşler olabilir ya da var olan köylerde bunu yapabiliriz, mahallelerde yapabiliriz. Bunlara dönük saldırı olduğunda da tıpkı Kürtçe eğitim veren okulları sonuna kadar savunmak ne kadar gerekli ise onları da savunmalıyız. İşte savunma, direniş, öz savunmanın rolü burada ortaya çıkar. Direniş ile inşa böyle iç içe geçiyor.

Aynı durumu toplumun sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasında da yapabiliriz. Her yere sağlık okulları açabilir, sağlıkçılar eğitebilir, sağlık ocakları kurabilir ve halkın sağlık sorunlarını çözmeye çalışabiliriz. En temel devrimci eylemlerden bir tanesi bu. Bu tür halkın ihtiyaçlarını karşılayan çalışmalara dönük saldırılar olduğunda da onları savunabiliriz. Örneğin hukuk inşası; toplum içindeki sorunları demokratik hukuk ve ahlak ilkelerimize göre çözmek üzere adalet komisyonları oluşturuluyor. Bu çok önemli. Devletin hukuk sistemi artık Kürdistan'da hiç işlememeli. Her köyde, her mahallede kendi adil yargı sistemimizi geliştirmeliyiz ve uygulamalıyız. Bunlara dönük saldırılar oldu mu, savunmalıyız. Bunu öz savunmayla yapmalıyız, güvenliklerini sağlayarak yapmalıyız. Mahallede, kasabada çok zorlanırsak kırsal alana dayanmalıyız, kırdan yararlanmalıyız. Çünkü kırsal alan koruyucudur ve kıra dayanarak insan kendini koruyabilir. Yine demokratik siyaseti örgütleyebiliriz, özellikle de demokratik öz yönetimleri. Her yerde meclisler kurabiliriz, meclislere dayalı yürütmeler ortaya çıkarabiliriz. Bunlar çalışır ve orda demokratik toplum yönetimini, halkın kendi kendini yönetmesini ortaya çıkarabilir. Devletten bunlara dönük saldırı gelişirse öz savunmayı o zaman harekete geçirebiliriz ve savunabiliriz. Dönemin eylem çizgisi bundan oluşuyor. Dikkat edelim, burada yapıcılık var, inşa var.

Mevcut birikimle demokratik ulus inşasını gerçekleştirmek üzere adım atmak, ona dönük gelişebilecek olası sömürgeci saldırılar karşısında da öz savunmayla korumak, güvenliğini sağlamak. Yani mutlaka güvenlikli, öz savunmalı bir eylem çizgisini esas almak, eylemi yani işi, çalışmayı güvenlikli yapmak. "*Güvenlik kuvvetidir*" diye devlet güçlerine bırakmamak. Çoğu demokratik siyaset gücü devletin saldırı gücüne "*güvenlik kuvveti*" diyor. Onlar güvenlik kuvveti değil saldırı kuvveti, sömürgeci kuvvet, faşist kuvvet! Güvenlik kuvveti demokratik ulus inşasını koruyan öz savunma güçlerine denir. Her yerde böyle güvenlik kuvvetlerini de demokratik ulus inşasının çok önemli bir boyutu olarak örgütlemeli ve hayata geçirmeliyiz.

Böyle bir eylem çizgisi hayata geçirilebilir mi? Evet geçirilebilir. Fakat bunun için zihniyet değişimine ihtiyaç var. Her şeyden önce dönemi anlamalıyız, inşa, yani pozitif çalışmayı da bir eylem olarak kabul etmeli, görmeliyiz. İkincisi, nerede hangi görevleri yerine getireceğimizi, demokratik ulus inşasını yerelde, her yerde hangi boyutlarda ve nasıl gerçekleştireceğimizi kararlaştıran organlar ortaya çıkarmalıyız. Meclis sistemini geliştirmeliyiz, demokratik öz yönetim örgütlenmesini öncelikli olarak her yerde ortaya çıkarmalıyız. Ardından da belirlenen görevleri hayata geçirmek için örgütlenmeli, seferber olmalıyız. Gençlik hareketi tüm çalışmalarını bu eksende yürütmeli. Eskinin sadece protesto eylemleriyle kendini sınırlandırmamalı. O çok yetersiz ve dar oluyor. Eskinin o protesto eylemlerini aşan yeni dönemin demokratik ulus inşasını gerçekleştiren ve savunan eylem çizgisine ulaşmalı. Kadın hareketi eylemini bunun üzerine kurmalı, tüm halk hareketimiz, bütün kurum ve kuruluşlarımız kendilerine böyle bir eylem çizgisini esas almalılar. Dikkat edilirse bu yapılabilir bir şeydir ama bunu yapabilmek için dönemi anlamak, dönemin görevlerini bilince çıkarmak, o görevleri başarmayı kendi görevin bilmek, kendini ona göre örgütleyip doğru bir eylem çizgisiyle yeniden inşa etmek gerekiyor.

İşte burada sorun çıkıyor; darlık var, tutuculuk var, alışkanlıklarla hareket edip yeniye adım atamama var, söz konusu görevleri üstlenememe-sahiplenememe var. Protesto eylemleri, yani kuruluş ve direniş döneminin eylemleri içinde bulunduğumuz dönemde çok fazla saldırıya uğramıyor. Ama inşa görevleri kapsamlı, büyük görevlerdir. Bir köyde bile demokratik ulus inşasını gerçekleştirmek demek, o köyün kendi kendini yönetmesi demektir ki, o yönetimin sömürgeci baskıdan kurtularak özgür hale gelmesini ifade eder. Bu da alternatif bir yönetim olmak, yeni bir demokratik öz yönetim olarak örgütlenmek, ikili bir yönetim haline gelmeyi ifade ediyor, Demokratik Konfederalizmin inşasını içeriyor. Dolayısıyla çatışma, mücadele olacaksa da iki sistem arasında çatışma ve mücadele olacak. Bu kapsamlı bir duruştur. İşte bu göğüslenemiyor. Yani alternatif yöntem olmak, alternatif sistem olmak daha fazla sömürgeci soykırım rejimin saldırısına uğruyor. O saldırı altında kalıyor ve onu kırması gerekiyor, bu daha zor geliyor, kapsamlılık içeriyor. Aslında buradan kaçış da var. Böyle kapsamlı görevler, sorumluluklar altına girmeme var. Bunun yerine eskinin dar protestoculuğunu sürdürme kolay geliyor ve orada çakılıp kalınıyor. Bu durum kesinlikle aşılmalı. Aşılmazsa saldırılardan dolayı değil kendi yetersizliklerimiz, zayıflıklarımız nedeniyle biz bu dönemi yürütemeyen bir konuma düşeriz. Eğer başarısız olursak bu düşmanın gücünden kaynaklanmaz, kendimizin dönemin gerektirdiği doğru eylem çizgisini esas alıp uygulayamamış olmaktan kaynaklanır ki sorumlusu ve suçlusu biz oluruz.

"Polis ve asker terörü var. Bu, özellikle Licê, Amed, Colemêrg'de çok fazla yaşanıyor. Yine Hüdapar adıyla çeşitli saldırılar oluyor. Şimdi bu tür durumlara karşı da tedbirli olmak çok önemli."

"Biz daha inançlıyız, daha amaçlıyız, haklıyız, güçlüyüz! Etkili vurabiliriz ama o gücü kullanamıyoruz. Bunun için planlı, örgütlü eylem yapmamız gerekiyor."

"Sömürgeciliğe darbe vuracak eylemler yerinde ve zamanında olmak üzere, bu dönemin eylemleri içerisindedir. Fakat sadece bununla yetindik mi bu eylemi tek yanlı ele almak oluyor."

PROVOKASYONLARA KARŞI DUYARLILIK ve TEDBİR GEREKLİ

Dönemin doğru eylem çizgisini ortaya çıkarır hayata geçirirken, buna karşı saldırılar, provokasyonlar da sürekli gelişir, gelişecektir. Çünkü sömürgeci soykırım rejimi bizim doğru bir eylem çizgisine yönelmemizi istemiyor, engellemeye çalışıyor, bundan korkuyor. Eğer dönemin doğru bir eylem çizgisine ulaşır, onu başarıyla hayata geçirirsek bu sömürgeciliğin ölümü olacak, soykırım rejiminin ölümü olacak, Kürt sorunun Demokratik Özerklik çözümünün gerçekleşmesini sağlayacak. İşte bunu engellemek için sömürgeci soykırım rejimi her türlü provokasyonu, saldırıyı ortaya çıkartıyor, çıkaracaktır.

Bizim hareket olarak doğru eylem çizgisine yönelmemizi, onları başarıyla uygulamamızı sabote etmek isteyecektir. Öyle yaparak, bizim başarımızın önünü keserek kendisinin başarısını garantilemiş olacaktır. Bizimle mücadele edip karşıt sistemler geliştirerek bizi başarısız kılmak yerine doğru eylem çizgisine girmemizi engelleyerek, sabote ederek, başarımızı ortadan kaldırarak başarısızlığımız üzerinden kendi başarısını sağlamak isteyecektir. Sömürgeci rejim bu konuda çok bilinçli, örgütlü ve kapsamlı bir özel savaş sistemi var. Her alanda doğru bir demokratik eylemliliğin gelişmesini engellemek için bin bir türlü provokasyon grupları, örgütleri oluşturulmuş durumda. Bunlar harekete geçirilir mi? Evet geçirilir. Ordu içinde böyle güçler var, polis içinde var, devletin bu tür provokasyonları geliştirmek için özel gizli örgütleri var. Bunlarla birlikte solculuk adına, Kürtçülük adına kendini örgütlüyor görünen çeşitler de var. Onları kullanıyor. 90'larda da kullandı, Hizbulkontrayı kullandı. Şimdi de benzer bazı grupları içinde bulunduğumuz dönemin doğru eylem çizgisini geliştirmemizi engellemek için provokasyon grupları olarak kullanmak ister, istiyor.

Birçok yerde polis ve asker terörü var. Bu, özellikle Lice ve Amed alanlarında çok fazla yaşanıyor. Colemerg ve benzeri alanlarda da bu tür durumlar gözleniyor. Yine Hüdapar adıyla çeşitli dönemlerde saldırılar oluyor. Gerçekten o parti mi saldırıyor, yoksa o parti adıyla gizli provokasyon grupları, kontrgerilla mı eylem yapıyor, bilemiyoruz. İstanbul'da da bazı sol gruplar var, Dev Sol adına bazı gruplar var; bunları görüyoruz. Aslında bunların bir bölümü kesinlikle provokasyon gruplarıdır. Bir bölümü de devrimci-yurtsever gelişme karşısında sıkışan küçük burjuvazinin ihtiraslı tutumları olarak ortaya çıkıyor. Şimdi bu tür durumlara karşı duyarlılık ve tedbirli olmak çok önemli. Duyarlı olmalıyız; kim nedir, ne yapar bilmeliyiz. Biz böyle bir doğru eylem çizgisiyle demokratik ulus inşasına yönelir, bu temelde Kürt sorununun Demokratik Özerklik çözümü gerçekleştirmeye çalışırken elbette bunu sabote etmek isteyen, bundan zarar gördüğü için engellemek isteyen birçok güç olur. O halde bunu bileceğiz; bunu kim engellemek ister, kimin zararına oluyor, kimin arı kovanına çomak sokuyoruz? Bunları bilmemiz lazım. Bu konuda bir duyarlılık olmalı, bilinç olmalı; incelemeliyiz. Öyle düşünce yoğunluğundan, olup bitenleri incelemeden uzak durmamalıyız. Diğer yandan sadece bilmek yetmez. Bu tür olası provokatif gelişmelere karşı duyarlı, tedbirli olmak lazım. Fırsat vermemeliyiz.

En önemli şey provokasyonları önceden bilmek ve fırsat vermemektir. Onların tuzağına düşmemeliyiz, enerjimizi oralarda tüketmemeliyiz. Dahası bu tür provokasyon güçlerini, gruplarını iyi tanımalı, açığa çıkarmalı ve eğer çok engel oluşturuyorsa doğru mücadele yöntemleriyle etkisiz kılmalıyız. Her zaman kaçınmak olmaz ama duyarlılık ve tedbir başta gelendir. Onların oyununa düşmemeliyiz. Bazı güçler kendileriyle uğraştırmak isteyebilir, potansiyelimizi bu tür provokatif olaylarda harcatmak isterler, enerjimizi orada tüketmek isterler. Özellikle psikolojik savaş karargahı bunu yapabilmek için elinden geleni yapar. O halde bu tür durumlara düşmemek, fırsat vermemek için de biz elimizden gelen çabayı kesinlikle göstermeliyiz. Gerekli duyarlılığı, tedbiri önceden öngörerek gerçekleştirmeliyiz.

Eylem alanının daha başka üzerinde durulması gereken yanları da vardır. Biz de baştan beri belli bir pratik gelişme yaşandığı için kendimizi hep pratikçi görüyoruz. Duruşumuzu pratikçilik olarak değerlendiriyoruz. Bu konuda fazlasıyla kendine güven var ama gelişen ve değişen dönemlere göre pratik değişiyor. Bu noktada dar, tutucu alışkanlıkları aşamayan bir zihniyetimiz, pratik duruşumuz var ve buna rağmen iyi olduğumuzu sanıyoruz. Bu büyük bir yanılgı. Bu yanılgılı durumu geçen dönemin derslerini çıkararak aşmasını bilmeliyiz. Bu kadar süreç geçti ama Demokratik Konfederalizmin inşasında, dolayısıyla ikili yönetimi Kuzey Kürdistan'da, halktan yana, Demokratik Konfederalizmden yana büyütemedik, geliştiremedik. Aynı durum sürüp gitti. Bu yetersiz bir durum ve kesinlikle bizden kaynaklanan bir durum. Bunun açığa çıkmasına ne devletin gücü yol açıyor, ne imkansızlıklar, fırsat olmaması buna yol açıyor; tersine düşman, devlet çok zayıf durumda. AKP hükümeti en zayıf dönemini yaşıyor. Bazı değişiklikler yaptı ama bu değişikliklerin oturup oturmayacağı belli değil. Kürt sorununun Demokratik Konfederalizm temelinde çözümünü sağlamak için imkan ve fırsatlarımız ise her zamankinden çok.

Halk demokratik çözüm istiyor, özgürlük istiyor. Bunu seçimlerde ortaya koydu, bunu Türkçe eğitimi boykotla ortaya koyuyor, bunu Kürtçe eğitimin gelişmesini coşkuyla karşılayarak ortaya koyuyor. O halde halk yüzde yüz çözüm istiyor ve imkanlarını buraya seferber ediyor. Geriye kalan ise öncünün halkın gücünü, içinde bulunduğumuz koşulların olanaklarını doğru değerlendirerek Demokratik Konfederalizm inşasını geliştirme ve Kürt sorununun Demokratik Özerklik çözümünün gerçekleştirmesidir. Görev ve sorumluluk bize, yani öncüye düşüyor. Öncü de dönemin doğru eylem çizgisiyle ve başarılı bir biçimde yürütürse işte o zaman esas büyük devrim Kuzey Kürdistan'da yaşanacaktır. Demokratik Özerklik Devrimi Kuzey Kürdistan'ın her tarafında; köylerinde, kasabalarında, mahallelerinde büyük hamlelerle zafer kazanacaktır. Kuzey Kürdistan'da gelişecek, kazanacak Demokratik Özerklik hamlesi Güney ve Batı Kürdistan'daki direnişe en büyük gücü katacak, ona dayanak oluşturacak. İşte o zaman Kürdistan parçalarındaki özgürlük ve demokrasi mücadelesi birleşerek bütünlüklü bir özgürlük devrimini başarıya ulaşmasını sağlatacak. Bu başarı da Demokratik Ortadoğu Devrimini adım adım ilerletip zafere taşıyacaktır.

Doğru eylem çizgimiz kesinlikle içinde bulunduğumuz dönemde bizi Kürdistan Özgürlük Devriminin ve Demokratik Ortadoğu Devriminin başarısına götürecektir. Dönemin koşulları, imkanları buna el veriyor. Bunu başarmak öncünün elinde, özgürlük kuvvetlerinin elinde, parti öncülüğünün, gerillanın, gençlik ve kadın hareketinin elindedir. O halde bu örgütler ellerindeki büyük devrimci imkanı görerek, dönemin görevlerini doğru anlayıp doğru bir eylem çizgisiyle hayata geçirmeyi bilmeli ve içinde bulunduğumuz dönemi Kürdistan Özgürlük Devriminin zafere koştuğu bir dönem haline mutlaka getirmelidir.

■■■

Ortadoğu'da modernite savaşları

''Irak başta olmak üzere Yemen'den Suriye'ye kadar Ortadoğu'nun bir çok ülkesi 21. yüzyılın en kanlı sahnelerine tanıklık edecek...''

''Ortadoğu kültüründe inşa edilen ulus-devletleri, hegemon ulus-devletin en yoğunlaşmış ajan kurumları olarak yargılamak gerçekçidir. Örneğin 22 minimal Arap ulus-devletinin varlığı ancak hegemon ulus-devletin çıkarlarıyla izah edilebilir.''

''Ortadoğu'da ulus-devletler bunalımdan çıkışın değil, bunalımın derinleşmesinin araçlarıdır. Amaçları hegemonik ulus-devletlerin küresel istikrarını sağlamaktır. Bu da sonuçta kapitalizmin bunalımını küreselleştirir.''

Önder Abdullah Öcalan'ın değerlendirmesi

Ortadoğu kültüründe bunalım ve çıkış-çözüm evrensel kültürdeki konumunu halen sürdürmektedir. Üzerinde daha yoğunluklu durulmayı gerektiren konu merkezi iktidar olgusudur. Toplumsal bunalımların temelinde iktidar olgusunun yattığı bilimsel bir tespittir. Çözümlerin de bu nedenle iktidarla bağlantılı geliştirilmesi bu nedenle gereklidir.

5000 yılı aşan bir süre boyunca Ortadoğu kültüründe merkezi uygarlık sisteminin başat rol oynadığını uzunca değerlendirdik. Merkezi uygarlık, merkezileşen iktidarla bağlantılıdır. Uygarlık bir anlamda iktidarın merkezileşmesiyle atbaşı gider. 5000 yıllık merkezi uygarlık aynı süre boyunca merkezileşen iktidar anlamına da gelir. İktidarın dağılıp merkezileşmesi hakim tarih anlayışının en çok işlediği konudur. Diğer bir ifadeyle hegemonik merkez ve çevre oluşturma aynı tarih anlayışının izlediği temel diyalektiktir. Hegemonik güçler her zaman derin bir bunalımın ardından yeniden oluşturulur. Her hegemonik sistem yeni bir iktidar ve üretim tekniğine dayalı olarak oluştuğundan bu iktidar ve üretim tekniğinin eskimesiyle birlikte aşılması da kaçılmaz olur. Yeni iktidar ve üretim teknikleri genellikle eski hegemonik merkezin çevre ilişkileri içinde ortaya çıkar. Çevre ilişkilerinde daha güçlü iktidar teknikleri ve verimli üretim araçları yeni güçler ortaya çıkarır. Bu yeni güçlerin eski hegemonik güce üstünlük sağlaması genellikle eski güçlerin kendini yenileyemeyip bunalıma düşmesiyle başlar. Bu süreç çatışmalı geçer. Eski güçler merkezi iktidar tekelini kolay kolay kaybetmek istemezler. Yeni güç merkezi ise ayakta durmak ve daha da güçlenmek istiyorsa eski merkezin yerini almak zorundadır. Bunalım zaten bu sürecin çatışmalı karakterinden doğmaktadır. Hegemonik bir güç kendi kendine bunalıma düşmediği gibi yeni bir güç de hegemonik bir sisteme karşıt olmadan gelişemez. Ortadoğu kültüründe ve uygarlık sisteminde bu yönlü çok sayıda gel-gitler oluşmuştur. Kentlerin, sınıfların ve devletlerin yükselişleri ve dağılmaları, beylik ve imparatorlukların kuruluş ve yıkılışları, hanedanlıkların kurulup düşmeleri hep bu hegemonik merkez-çevre ilişkilerindeki bunalımlarla bağlantılı olarak gerçekleşir. Tarihi doğru okumak istiyorsak tüm bu süreçlerin temelindeki diyalektiği doğru kavramamız zorunludur.

Ortadoğu'nun merkezi uygarlık sistemi

Hegemonik güç merkezinin nasıl oluştuğu tarihsel diyalektiğin kilit sorusudur. Hegemonyanın oluşması öncelikle yerel güç odaklarının oluşmasını gerektirir. Bunlar genellikle kırsal beylikler, kabilesel ve aşiretsel hiyerarşiler ve kentsel devletçilerdir. Yerel güç odakları oluştuktan sonra aralarında dayandıkları artı-üründen kaynaklanan pay arttırma savaşları başlar. Payını arttırma savaşları sınırlar meselesini ortaya çıkarır. Sınırlar daha önceki çağların aile ve kabilelerinden kalma mülkiyet sınırlarının yerel iktidarların sınırlarına dönüşmesi anlamına gelir. Her yerel iktidar daha da genişletilmiş aile hanedanlığı veya kabile birlikleri demektir. Ne denli büyürlerse, sınırlarını da o denli büyütürler. Sonuçta sınırlar birbirleriyle çakışır. Her sınır dahilindeki güçlerin dengesiz gelişme durumları vardır. Dengesizliği doğuran yeni iktidar teknikleri (yeni silahlar, ulaşım araçlar vb.) ve verimli üretim araçlarıdır. Gücünü sürekli artırmak sermaye birikiminin ilkel halidir. Kapitalist sermaye nasıl birikimini sürekli arttırmadan ayakta duramazsa yerel iktidar güçleri de güçlerini büyütmeden ayakta duramazlar. Sınırların boş alanlarda genişlemesi tamamlanınca farklı güçler karşı karşıya geldiklerinde çatışma yani bunalım dönemi kaçınılmaz olur.

Kaçınılmazlık, oluşan yerel güçlerin artık-ürün büyümesi olmadan güçlerini koruyamamalarından ileri gelmektedir. Çünkü artan bürokrasi, çoğalan hanedanlıklar ve kabileler nedeniyle mevcut nüfus şişmeye başlar. İktidar, büyüyen kanser hücreleri gibi diğer tüm toplumsal alanlar üzerinde yayılmak ister. Bu ise kendini korumak isteyen canlı hücreler örneğinde görüldüğü gibi korunma savaşına yol açar. İlk Sümer şehir devletlerinde ve hanedanlık savaşlarında bu süreci çok çarpıcı olarak izlemekteyiz.

Günümüz Irak'ında da aynı süreç (Uruk'un tanrıçası İnanna'nın laneti olsa gerek) bütün çıplaklığıyla devam etmektedir. Yerel iktidarların çatışma süreci ya birbirlerini hep birden tüketmeleri ya da birinin bu çatışma veya bunalımdan üstün çıkmasıyla sona erer. Üstün çıkan site veya hanedanlığın etrafında yeni hegemonik merkez oluşur. Tüm alt ve üst yapısıyla yani maddi üretim teknikleri ve mülkiyetleriyle manevi ideolojik ve politik yapılanmaları yeniden düzenlenir. Yeni hegemonya kendini kutsallaştırıp tanrısallaştırır. Ya eski dini kendi çıkarlarına uyarlar ya mezhepleştirerek farkını ortaya koyar. Ya da yeni bir din veya mitoloji ile yani ideolojik yönden de kendini kalıcı, ebedi kılmak ister.

Ortadoğu'nun merkezi uygarlık sistemi 5000 yılı aşan bir süre boyunca bu diyalektik işleyiş temelinde kendini hep merkezileştirerek bunalımlardan çıkış yaptı. Her çekişme ve çatışma süreci daha da büyüyen merkezi iktidarla sonuçlandı. Zaten bunun sonucudur ki merkezi uygarlık sistemi olmayı hep başardı. Artan merkezileşme sadece yerel iktidarların güç kaybı pahasına gerçekleşmedi. Genel olarak toplumların özyönetim haklarını da sürekli gasp ederek; gerek merkezindeki gerekse çevresinde ve hatta dışındaki aile ve kabilelerin doğal demokratik düzenlerine de sürekli müdahale ederek, onların özyönetim haklarını elinden alıp kendine bağlayarak hegemonik merkezi güçlendirdi. Gerek hegemonik iktidar gerekse yerel iktidarlar hep doğal, ilkel komünal düzeni yaşayan kabile, aşiret, köy ve hatta kent özyönetimlerinin geriletilmesi ve yıkılması pahasına gerçekleşti.

Hegemonikleşmiş merkezi iktidar her zaman yerel demokratik otoritelerin aleyhine gerçekleşir. Ortadoğu kültüründe demokratik ruhun ve zihniyetin çok zayıflatılmış olmasında binlerce yıllık hegemonik iktidarların belirleyici payı vardır. Avrupa'da iktidar kültürü yakın bir tarihe dayandığı için demokratik ulus eğilimleri hep güçlü olmuştur. Ortadoğu'da ilkel komünal otorite imkanı kalmadığından gelişim gösteren muhalif dinsel ve mezhepsel akımlar çarpık bir demokratik geleneği yansıtır. Özünde iktidar muhalifi olan her hareket demokratiktir.

Hegemonik geleneğin 16. yüzyıldan itibaren Batı Avrupa'ya kayması, Ortadoğu'da siyasi ve ekonomik bunalımın sistemik karakterde yaşanmasına yol açar. İslami hegemonyanın Osmanlı İmparatorluğu'nda bu yüzyılın sonlarından itibaren gerilemesine karşılık Avrupa hegemonik iktidarı yükselişe geçer. Hegemonik iktidarı bir sistem olarak düşünmek gerekir. Bir bölgede bir yüzyılda düşüşü ve bunalımı yaşarken başka bir bölgede başka bir yüzyılda yükselişle karşılık bulur. Gittikçe merkezileşir ve küreselleşir.

19. ve 20. yüzyıllar hegemonik sistemde merkezileşme ve küreselleşmenin en çok yaşandığı yüzyıllardır. Son iki yüzyılda ağırlıklı olarak İngiltere ve ABD hegemonyanın geliştiği Ortadoğu, derin bir bunalım yaşayan çevre kültürü konumundadır. Osmanlı hegemonyasının dağılmasından sonra binlerce yıllık merkezi hegemonik iktidar kültüründe yaşanan bunalım daha da derinleşmiştir. İngiltere ve ABD'nin temsil ettiği hegemonik iktidar sistemi son 400 yılda inşa edilip yükselişe geçen ulus-devletlerle icra edilir.

Hegemonik ulus-devlet tekeli

Ulus devletlerin doğasını çok iyi tanımak gerekir. Küçük-burjuva ideolojisinin, iktidarı indirgediği bağımsız, yarı-bağımsız devlet yorumları, iktidar gerçeğini örtbas etmekten öteye bir rol oynamaz. Ulus-devlet gerçeğini açık-

lamaz. Özellikle Ortadoğu'da hegemonik güçlerce kurulan ulus-devletlerin bu tür küçük burjuva yorumları, devlet ve demokrasi sorunlarını gizlemeye ve kapitalist sistemden soyutlamaya yarar. Çok iyi bilinmesi gerekir ki İngiltere'nin kendi hegemonyasında önce Avrupa'da sonra bütün dünyada inşa edilmesine öncülük ettiği ulus-devletlere ilişkin iki temel amacı vardır.

Birincisi, hegemonyası önünde engel teşkil eden imparatorlukları ve büyük devletleri parçalayarak küçültmek ve böylece engel olmaktan çıkarmaktır. İkincisi, ortaçağdan çıkışta oluşan demokratik ulus geleneğini kapitalizmin gelişmesi önünde engel olmaktan çıkarmaktır. Her iki amacın başarısı sonuçta kapitalist hegemonyanın tesisine yol açacaktır. Hegemonik ulus-devlet tekeli son 400 yıldır Anglo-Sakson, İngiltere ve ABD'nin elindedir. Diğer tüm ulus-devletlerin hegemonik ulus-devletin çıkarıyla bütünleştirilinceye kadar minimize edilmeleri kaçınılmazdır. Her hegemonik sistem bunu gerektirir. Tarih boyunca da bu böyle olmuştur.

> ''Küçük-burjuva ideolojisinin, iktidarı indirgediği bağımsız, yarı-bağımsız devlet yorumları, iktidar gerçeğini örtbas etmekten öteye bir rol oynamaz. Ulus-devlet gerçeğini açıklamaz. Özellikle Ortadoğu'da hegemonik güçlerce kurulan ulus-devletlerin bu tür küçük-burjuva yorumları, devlet ve demokrasi sorunlarını gizlemeye ve kapitalist sistemden soyutlamaya yarar.''

Kapitalist hegemonya döneminde devlet düzenlenmeleri daha çok sistematize edilmişlerdir. Dolayısıyla sanki dünyada sistem dışında tamamen bağımsız devletler mümkünmüş gibi görüşler ileri sürmek kasıtlı değilse küçük burjuva ukalalığıdır. Son 5000 yıllık tüm hegemonik sistemlerde bağımsız devlet olgusuna yer yoktur. Kapitalizm gibi son derece şiddet ve emperyalizm yüklü bir sistem hegemonyasında bağımsız devletlerden, keyfince devlet kurmalardan ve varolan devletlerin varlıklarını bağımsızca sürdürmelerinden bahsetmek bir safsatadır.

Kapitalizm ve ulus-devlet

Kapitalist sistem neden hegemonik ulus-devlete ihtiyaç duyar? Açık ki sistem başka tür bir devletle sürdürülemez de ondan. İmparatorluklar dağıtılmadan, özellikle Ortaçağ'dan çıkışta kentlerde yoğunlaşan demokratik cumhuriyetler ortadan kaldırılmadan, böylelikle demokratik uluslaşmanın önü kesilmeden kapitalizm hegemonik sistem halinde yükselemez. Ulus-devlet olarak iktidar yeniden düzenlenmeden kapitalizm varlığını koruyup geliştiremez. İngiltere hegemonyası özellikle Hindistan'a kadar olan egemenlik yolu üzerinde bulunan Ortadoğu'ya stratejik bir rol biçmişti. Napolyon'dan sonra Ortadoğu üzerindeki denetimini adım adım geliştirirken sistemin bütünselliğini göz önünde bulunduruyordu. İspanya ve Fransa İmparatorlukları'nı bu amaçla minimize etmişti. Rus İmparatorluğu'nun güneye çekilmesinin önüne set çekmişti. Osmanlı İmparatorluğu'nu da kullandığı süre boyunca tampon statüsünde tuttu. Yükselen Alman hegemonyasıyla ittifaka girince de parçalanma sürecine soktu. Birinci Dünya Savaşı ile amacına ulaştı. Bu tarihten sonra Ortadoğu'da kurulan tüm ulus-devletler önce İngiltere'nin sonra stratejik müttefiki ABD'nin damgasını taşırlar.

Başta T.C. olmak üzere kurulan tüm ulus-devletler merkezi ulus-devletin rızası olmadan varlıklarını sürdüremezlerdi. Sovyet Rusya'nın kuruluşundan 70 yıl sonra çözülüşü, Çin'in halen kapitalizm yolunda ilerlemesi bu gerçeği doğrular. Başlangıçta bazı çelişkiler olması -örneğin T.C.'nin kuruluş yıllarında yaşanan çelişkiler- sonucun böyle gelişmesinin önünde engel teşkil edemez. 400 yılı aşkın hegemonik bir birikimi olan sistem, bunu kolay kolay terk edemez ve bağımsız devletler adıyla başka ulus-devletlerle de paylaşamaz. Hegemonyayı paylaşmak sistem mantığına aykırıdır. Ya savaş olur biri kazanır, hegemonya onda kalır ya da daha verimli yeni bir sistem doğar. Eski hegemonyanın ona gücü yetmez. O da diyalektik bütünlük içinde gerektiğinde savunma savaşlarıyla gerektiğinde uzlaşmalarla varlığını sürdürür. Kapitalizmi tercih edip de sistem dışında bağımsızlık taslamak kendini kandırmaktan veya ukalalıktan öteye anlam taşımaz.

Ortadoğu'da ulus-devletler bunalımın derinleşmesinin araçlarıdır

O halde Ortadoğu kültüründe inşa edilen ulus-devletleri, hegemon ulus-devletin en yoğunlaşmış ajan kurumları olarak yargılamak gerçekçidir. Örneğin 22 minimal Arap ulus-devletinin varlığı ancak hegemon ulus-devletin çıkarlarıyla izah edilebilir. Başka türlü bir izahı olamaz. Osmanlı bakiyesi TC'nin varlığı ancak minimal bir ulus-devlet olmayı kabul edince varlığı tanındı. Başka türlü vücut bulamazdı.

Genelde olduğu gibi Ortadoğu'da da ulus-devletler bunalımdan çıkışın değil, bunalımın derinleşmesinin araçlarıdır. Amaçları hegemonik ulus-devletlerin küresel istikrarını sağlamaktır. Bu da sonuçta kapitalizmin bunalımını küreselleştirir. Ortadoğu ulus-devletleri, bölge kültüründen beslenen araçlar olmadıklarından hep bir çelişkiyi yaşarlar. Geleneksel iktidar bunalımına kendi yabancılıklarından kaynaklanan unsurlar eklerler. Böylece bölge toplumlarının genel kültürel gerçeğinden tümüyle koparlar. Hiçbir toplumsal sorunu çözemeyen bu ajan kurumlar gittikçe gereksizleşirler. Bölgedeki ulus-devletler kapitalizmin başlangıç döneminde devlet kapitalizmi ile varlıklarını biraz meşrulaştırdılarsa da kısa bir süre içinde toplumsal sorunların altında nefessiz kaldılar. Sadece anti-demokratik olmakla kalmadılar, anti-toplumsal da oldular. Ulus-devletlerin doğuşların mantıkları gereği demokratik ulusa karşıtlık temelindeydi. Geç dönemlerinde bu karşıtlık toplumsallık karşıtlığına dönüşür. Çevreyi çöküşe götürür.

Ortadoğu'nun güncel temel sorunlarının altında ulus devletlerin kurgulanması yattığı gibi, Kürt sorunu da esas olarak bu kurgulamadan kaynaklanmaktadır. I. Dünya Savaşı'nda kurgulanan Ortadoğu siyasi haritası, en az yüzyıl sürecek sorunlar oluşsun diye çizildi. Avrupa için **Versailles Antlaşması** neyse, Ortadoğu için de **Sykes-Picot Antlaşması** oydu. Avrupa'da '*Barışa Son Veren Barış*' olarak rol oynayan Versailles Antlaşması II. Dünya Savaşı'na yol açtı. Sykes-Picot Antlaşması da aynı rolü oynadı. Osmanlı barışı yerine Ortadoğu'yu derin bir bunalıma ve çıkmaza sürükledi. Savaşın sonunda ortaya çıkan tüm ulus devletler içte kendi halklarına, dışta birbirlerine karşı savaştırılan organizasyonlar durumundaydı. Geleneksel toplumun tasfiyesi, halklara karşı savaş demekti. Cetvelle çizilen haritalar ise, yapay devletlerin kendi aralarında savaş çağrısı demekti.

Sadece İsrail'in kurgulanışı, mevcut haliyle yüzyıllık savaşı geride bırakmıştır. Daha ne kadar büyük savaşlara yol açabileceği kestirilememektedir. Küçücük Lübnan sürekli savaş halindedir. Suriye sürekli sıkıyönetim altında ve İsrail ile savaş halindedir. Irak devleti zaten kuruluşu boyunca iç ve dış savaş demekti. İran'ın farklı bir konumu yoktur. Ortadoğu'nun tüm ulus-devletlerinin inşasındaki mantık, var olan toplumsal sorunları çözmeye değil, sorunları daha da çoğaltarak bu ulus devletleri daimi iç ve dış savaş rejimleri halinde tutmaya dayanır. Bunun temel nedeni, İsrail'in hegemonik güçlerin çekirdeği olarak inşa edilmesidir. İsrail'i hegemonik çekirdek olarak kavramadıkça, Ortadoğu ulus devlet dengesinin veya dengesizliğinin nasıl kurgulandığını ve tesis edildiğini de kavrayamayız. Bu saptamanın en açık kanıtlayıcı unsuru Kürt sorunu ve Kürdistan'ın parçalanmasıdır.

Sykes-Picot Antlaşması (Ortadoğu'nun İngiltere ve Fransa arasında paylaşılması) Sevr Anlaşması'nın da temelidir. Sevr Anlaşması Anadolu ve yukarı Mezopotamya'nın parçalanmasını düzenlemektedir. Ulusal kurtuluş savaşı öyle iddia edildiği gibi Sevr'i tümüyle ortadan kaldırmadı; kısmen etkisiz kılınmasına yol açtı. Anlaşma önemli oranda uygulandı. Minimal cumhuriyet Sevr'in gereği olarak kabul edilmiştir. Yine Musul-Kerkük'ün İngilizlere bırakılması Sevr'in sonucudur. Dolayısıyla Kürdistan'ın modern dönemindeki ikinci önemli parçalanması (birinci parçalanma modern dönemin başlangıcı öncesine, 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması'na dayanır) Kürt sorununun ana nedenidir.

Irak'ta ve Anadolu'da kurulan iki minimal ulus devlet, Kürdistan'ın ve Kürtlerin bedenlerini parçalayan iki savaş eylemi demektir. Ulus devleti böyle kavramadıkça, ne Kürdistan'ın bölünmesini ne de Kürt sorununun bu kadar uzun sürmesini ve çözümsüz bırakılmasını kavrayabiliriz. 1920'den beri, yani temeli atıldığından günümüze kadar Irak devletinin yalnız Kürtlere uyguladığı rejim doksan yıllık savaş olmuştur. Bu devletin kendi toplumuna karşı da bir savaş rejimi olduğunu günümüzde yaşananlar gayet iyi açıklamaktadır. Sadece Kürtleri hesap edersek, Beyaz Türk ulus devletinin de soykırımlara kadar varan seksen beş yıllık bir özel savaş rejimini uyguladığı artık herkesin itiraf ettiği bir gerçekliktir. Rejimin kendi içindeki kavgaları da baştan günümüze kadar eksik olmamıştır. Kürtlere yaşatılan sorunlar kendiliğinden oluşmuş sorunlar değildir, planlı geliştirilen sorunlardır; Ortadoğu'yu problemlere boğarak yönetmenin en önemli bir parçası olarak planlanmış ve sürekli kılınmış sorunlardır.

Arapları ve Kürtleri çatıştırma politikası

Kapitalist modernitenin hegemonik güçlerinin yaklaşık iki yüz yıldır Kürtleri önce İran ve Osmanlı İmparatorluğu'na, I. Dünya Savaşı'ndan sonra da Türkiye, İran, Irak ve Suriye ulus devletlerine ezdirmelerinin nedenlerini çok iyi çözümlemek gerekir. Bunda sadece bir değil birçok amaç vardır. Birinci amaç, Kürtlerin tarih boyunca birlikte yaşadıkları ve aralarında az çok meşru bir statü bulunan Arap, Türk ve İran halkları ile çelişkilerini derinleştirmek, var olan statüyü bozarak kargaşa içine itmek ve birbirleriyle daimi savaşır halde tutmaktır. İkinci amaç, Kürtlerin tasfiyesiyle tasarladıkları Ermeni, Süryani ve Yahudi ulus devletlerine geniş yurtluklar kazandırmaktır. Böylelikle hem kendilerine mutlak bağlı durumda kalacak üç tampon ve aracı halka rolü oynayacak ulus devlet kazanmış olacaklar, hem de Kürtleri Müslüman, Hıristiyan ve Yahudi komşularıyla daimi çatıştırarak ve böylelikle sorunlar içinde tutarak, hepsini ve bir anlamda çekirdek Ortadoğu'yu kendilerine bağımlı halde tutmayı başaracaklardır. Tabii kapitalist modernitenin hegemon güçleri, bu parçalanmış Kürdistan'a ve soykırımlara kadar varan sorunlara boğulmuş Kürtlere kendilerini zaman zaman kurtarıcı melek gibi sunmaktan da geri durmayacaklardır. Günümüze kadar yaşanan gelişmelere baktığımızda, bu 'barışa son veren barış' antlaşmalarıyla planlananların büyük kısmıyla uygulandığını rahatlıkla belirtebiliriz.

Güney Kürdistan'daki gelişmeleri bu görüşlerimizin kanıtlayıcı argümanı olarak gösterebiliriz. Bugünkü Güney Kürdistan'daki Kürtlere ilk başlarda önderlik etmeye çalışan bütün Kürt önde gelenleri önce Osmanlılara, daha sonra Irak yönetimlerine ezdirildi. İngiltere bunda bizzat güç kullandı. Arapları ve Kürtleri daimi çatışma konumunda tutarak, iki kesimi de kendine bağladı. Bu arada bağımsız yurt vaadi ile Süryanileri Kürt beyliklerine, Bedirxan Bey'e, Bedirxan Bey'i de Osmanlılara ezdirerek (1840'lar) hepsini kendisine bağladı.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra hegemonik çekirdek olarak kurulan İsrail devreye girdi. Çok önceleri alanda bulunan Irak Kürt Yahudilerini esas alan İsrail, kuruluşundan çok önce Anadolu'da Türk bürokratlarıyla birlikte 'dönme' denilen Sabetaycı Türk Yahudilerine dayalı olarak inşa edilen bir Beyaz Türk ulus devletini (CHP diktatörlüğü) nasıl bir pro-İsrail olarak kendine dayanak kılmışsa, bir benzerini de Kürtlere (esas olarak KDP'ye) dayalı ikinci stratejik bir oluşum olarak tasarlayıp tesis etmek istemiştir.

Geliştirilmek istenen Kürt siyasi oluşumunu elbette sadece dış hegemonik hesaplara bağlayamayız. Belirtilmek istenen husus, Ortadoğu'da ulus devlet dengesinin kapitalist modernite hegemonik güçlerince tasarlanıp uygulandığıdır. İddia edildiği gibi belirleyici irade içteki üst tabaka güçleri değildir. Milli burjuvazinin öncülüğü tam bir safsatadır. Bazı radikal burjuva veya küçük burjuva unsurların önderlik rolü oynaması, sistemi belirleyen güç oldukları anlamına gelmez. Örneğin M. Kemal, Cemal Abdülnasır, Saddam Hüseyin gibi önderlerin çıkması, ulus devlet sistemini belirleyen önderler olduklarını kanıtlamaz. Zaten sistem bu kişiliklerin ulus devlet inşasındaki rollerini tersyüz etmede de beceriklidir. Tersyüz etmiştir de. Hatta Lenin ve Stalin gibi Rus ulus devlet sistemini sosyalizme dayalı olarak inşa etmek isteyen sosyalist önderlerin rolünü bile, üzerinden yetmiş yıl geçse de tersyüz etmekte beceri sahibidir. Aynı hususlar Mao'nun Çin'i için de belirtilebilir. Burada önemle belirtmek istediğimiz, kapitalist modernite paradigması bütün boyutlarıyla aşılmadıkça, belirleyici esas gücün o modernite ve hegemon güçleri olacağıdır.

> ''Sadece İsrail'in kurgulanışı, mevcut haliyle yüzyıllık savaşı geride bırakmıştır. Lübnan sürekli savaş halindedir. Suriye sürekli sıkıyönetim altında ve İsrail ile savaş halindedir. Irak zaten kuruluşu boyunca iç ve dış savaş demekti. İran'ın farklı bir konumu yoktur. Ortadoğu'nun tüm ulus-devletlerinin inşasındaki mantık, sorunları çoğaltarak sürekli savaş rejimleri halinde tutmaya dayanır. ''

Kapitalizm ve Beyaz Kürt ulus-devleti

Gecikmeli de olsa Kürt ulus devlet çekirdeğinin kurgulanıp tesis edilmesi ancak kapitalist modernite bağlamında doğru kavranabilir. Özellikle İsrail'in bölgedeki hegemonik hesapları içinde Kürdistan ve Kürt ulus devlet çekirdeği çok önemli rol oynar. Nasıl Anadolu'daki Türk ulus devleti İsrail'in ortaya çıkışında öncü (pro-İsrail) rol oynamışsa, Kürt ulus devleti de İsrail'in İran, Irak, Suriye ve Türkiye'ye yönelik hegemonik hesaplarında çok önemli bir rol oynamaktadır. İsrail'i kuran güçlerin daha 1945'lerde KDP'nin inşasına destek olmaları ve 1960'lardan itibaren Türkiye üzerinden fiili destekte bulunmaları, bölgedeki stratejik ve hegemonik hesaplarıyla bağlantılıdır.

1990'lardan itibaren gladio ile iç içe geçen Kürtlerin PKK'yi tasfiye temelinde Kürt Federe devletini oluşturmaları bu stratejik hegemonik hesaplardan ayrı düşünülemez. Zaten PKK'nin üzerine birleşik hareket halinde gelmeleri bu gerçeği gayet iyi açıklar. 2000'lerdeki II. Körfez Savaşı hamlesinin en önemli amaçlarından biri de Irak'ta Kürt ulus devlet çekirdeğinin kalıcı olarak tesis edilmesidir. Bu kararı verip uygulayanlarla son yüzyılda Kürdistan'ı parçalayıp

Kürtleri katliam sınırlarında tutanlar aynı güçlerdir. Sistemin hesapları neyi gerektiriyorsa o yapılmaktadır. Günümüzde çekirdek Kürt ulus devleti kapitalist sistem açısından en az İsrail kadar gerekli bir unsurdur; güçler ve ulus devletler dengesinde Ortadoğu son derece vazgeçilmez stratejik bir role sahiptir. Genelde sistemin güvenliği ve petrol ihtiyacı, özelde İsrail'in güvenliği ve hegemonyası için Kürt ulus devlet çekirdeğinden vazgeçilemeyeceği gibi güçlendirilmesi için ne gerekliyse o yapılmaya çalışılacaktır. Böylece sisteme 1920'lerde tasarlanan en önemli bir halka daha eklenmektedir. Sistemin başlangıcı için **Beyaz Türk ulus devleti**nin önemi ne ise tamamlanması için de B**eyaz Kürt ulus devleti**nin önemi de odur.

Bu konuda yanlış bir anlamayı önlemek için şu hususları da önemle belirtmeliyiz. Ulus devletler sistem mantığınca inşa edildi diye halklar açısından önemsizdir veya mutlak düşmandır sonucu çıkarılmamalıdır. Tam tersine ulus devletleri çok önemli kuruluşlar olarak görmek ve halkın demokratik toplum programıyla ilişki ve çelişkilerini düzenlemek gerekir. Demokratik toplum programları, ulus devletleri yıkıp kendilerinin devlet olmasını hedeflemezler. Ulus devletlerden kendi demokratik toplum projelerine anayasal uzlaşma temelinde saygılı olmalarını beklerler. Birlikte barış içinde ortak yaşamın temel şartı olarak, demokratik toplum projeleri ve uygulamalarının temel anayasal bir hak olarak kabulünü isterler. Birbirlerinin varlıklarını karşılıklı olarak tanımayı, bunu anayasal hüküm haline getirmeyi esas alırlar.

Açık ki, Kürdistan ve Kürtler, 2000'ler Ortadoğusu'nun hem ulus devlet hem de demokratik toplum dengesinde etkin ve dinamik bir realite olarak yerlerini almışlardır. Türkiye Cumhuriyeti önderliğinde İran ve Suriye ile girişilen anti Kürt ittifakının fazla başarı şansı yoktur. Çünkü kapitalist sistemin hesaplarına terstir. Bu yöndeki ittifak çabasının temelinde Kürtsüz ve Kürdistansız bir sistem işbirlikçiliği yatmaktadır.

Ama özellikle İsrail ve ABD'nin bu yaklaşımı kabul etmesi artık mümkün değildir. 1920-2000 yılları arasında uygulanan bu Kürtsüz ve Kürdistansız emperyalizm işbirlikçiliği artık uygulanabilir bir politika olmaktan çıkmıştır. Irak'la zaten ittifak içinde inşa edilen Kürt ulus devletinin yakında İran, Suriye ve Türkiye tarafından tanınması güçlü bir olasılık dahilindedir. Fakat güçlük, bu tanınma karşılığında PKK ve KCK'nin tasfiyesinin dayatılmasından kaynaklanmaktadır. Bu da boş bir taleptir. Bundan sonra Kürdistan'ın ve Kürtlerin kaderini hem KCK'nin demokratik toplum gerçeği, hem de Kürt burjuva ittifakın ulus devlet gerçeği iç içe ve belli bir yasal uzlaşma temelinde belirlemeye çalışacaklardır.

Ortadoğu modern tarihinde ilk defa demokratik toplum erki ile ulus devlet erki birlikte rol oynamaktadır. Özellikle Irak, Afganistan ve İsrail-Filistin'de, hatta Türkiye'de yaşanan savaşlar ve yol açtıkları derin çıkmazlar Kürtler için önemli dersler içermektedir. Katı sınırlara sahip ulus devletçi politikaların kanlı geçmişlerini tekrarlamamak için ikili bir sistemi, yani demokratik moderniteyi esas alan KCK ile kapitalist moderniteyi esas alan Irak Kürt ulus devletinin uzlaşmasına dayalı bir sistemi esas alacaklardır. Böylece reel sosyalizmin ulus devletçiliğinden de ders alınmış olacaktır. Kürtler ve Kürdistan ne ikinci bir İsrail ne de diğer ulus devletler gibi olacaktır. Hepsinin de içinde boğuştuğu temel sorunları aşan yeni bir modernite sentezinin öncü güçleri ve mekanı olacaktır.

''Ortadoğu siyasi haritası, en az yüzyıl sürecek sorunlar oluşsun diye çizildi. ''

İktidarcı İslamla toplumcu İslamı ayırt etmek

Sünni İslamcılık daha Emeviler döneminden beri Hıristiyan halklar için bir talan rejimiydi. Onurlu bir halk olarak yaşamalarına fırsat tanımıyordu. Ortadoğu açısından Hıristiyanlığın tasfiyesi kültürel bakımdan ve zenginlik açısından ürkütücü bir döneme işaret ediyordu. Bu kültürlerin kaybı büyük bir zihniyet ve maddi zenginlik kaybıydı, sanatın gerilemesiydi. Bu soykırım ve tasfiyelerin gerçekleşmesinde esas sorumlu güç kapitalist modernitedir. Müslüman işbirlikçiler ikinci derecede bir rol sahibidir. Halkları adına varlık ve özgürlük mücadelesini yürütenlerin doğru bir tarih ve toplumsal çözümlemeyle ve demokratik modernitenin bakış açısıyla geriye kalan kültürel miraslarını koruyabileceklerini ve özgür kılabileceklerini çok iyi bilmeleri gerekir.

Ortadoğu'da son iki yüz yılda yaşanan çatışmaları doğru kavramak gerekir. Her şeyden önce yaşanan çatışmanın uygarlık hegemonyası çerçevesinde değil, kültürel çerçevede geçtiğinin bilinmesi büyük önem taşır. Avrupa'yla, yani Batı ile son uygarlık hegemonyası çatışmaları Kanuni Sultan Süleyman'dan sonra Avrupa lehine sonuçlanma sürecine girmişti. 19. yüzyıla kadar yaşanan süreçte merkezi uygarlık sisteminin hegemonyası Batı Avrupa kapitalizmi lehine sonuçlanmıştı. 19. yüzyılla birlikte fiziki olarak da bölgeye taşınan Avrupa ülkeleri hegemonyası, karşısında iktidar hegemonyası savaşı veren güçleri değil, kapitalist modernite kültürünü özümsemeye karşı direnen sosyal güçleri bulmuştu. Osmanlı ve İran imparatorlukları iktidar hegemonyası anlamında Avrupa ülkeleriyle çatışacak durumda değillerdi. Ayakta durmaya çalışmaktaydılar. Bunu da ucuz iktidar dengelerini hesaplayarak yapıyorlardı. Fakat toplumsal kültür, dünyanın birçok sömürge alanından farklı olarak, Avrupa modern kültürünü hemen özümsemek yerine, ağırlıklı olarak dirençle karşılıyordu. Bölgenin tam sömürgeleştirilememesi de kültürel gücünden ileri gelmekteydi. Özellikle hakim kültürel gelenek olarak İslamiyet, bu dönemde direnişin aktif öznesi durumundaydı. Burada ayırt edilmesi önemli olan nokta, direnenin iktidarcı ve devletçi İslam değil, toplumsal kültür olarak islam olduğudur. Siyasi İslamcı hareketler de vardı fakat bunlar belli çıkarlar karşılığında kolayca işbirliğine çekiliyorlardı. Sürekli direnen, dipteki kalın dalga olarak akan İslami sosyal geleneklerdi. 19. yüzyıldan günümüze kadar İslam adına yürütülen siyasal iktidarcı gelenekle toplumcu geleneği ayırt etmek bu nedenle önem taşır.

Sorulması gereken soru, kültürel islamla kapitalist modernite arasındaki çatışmanın ne türden bir çatışma olduğuna ilişkindir. Ortada iki hegemonik iktidar çatışması olmadığına göre çatışma kapitalist modernite kültürüyle islami gelenek kültürü arasında geçmektedir. Daha çok sosyal kültür alanında cereyan eden modernite savaşları söz konusudur. Ortadoğu'da kültür söz konusu olduğunda, bunu sadece islamiyetle sınırlamamak gerekir. Bunu diğer İbrahimi dinler olan hıristiyanlık ve yahudilikle tamamlamak, hatta din dışı veya tek tanrılı dinler dışında maskeli de olsa yaşanan laik ve şaman-pagan dinsel etkileri de dahil ederek bütünlüklü ele almak gerekir.

Modernitenin kültürel hegemonik savaşları dönemi

Çağdaş insanlığı oluşturan esas kültür alanı Ortadoğu coğrafyasıdır. Homo Sapiens insan kültürünü de dahil edersek, tarih öncesi çağlardan 19. yüzyıla kadar tahminen üç yüz bin yıl boyunca insanlığı besleyen esas kültürel bölgedir. Kapitalist modernite kültürü esas olarak son iki yüz yılın hegemonik kültürüdür. Son iki yüz yıllık kültürün merkezi olarak oluşmuş üç yüz bin yıllık bir kültürü bu kısa süre içinde asimile etmesi beklenemez. Kültürel çatışmanın uzun sürmesi ve bölgenin yerleşik kültürünün kolayca teslim olmaması, hatta kültürel hegemonik savaşa kalkışması beklenmelidir. Dolayısıyla günümüzde yoğunca yaşanan bölgesel çatışmaları, modernitenin kültürel hegemonik savaşları dönemi diye yorumlamak mümkündür. Üst boyutta iktidarsal alanla tanımlanan çatışmaları farklı yorumlamak bu nedenle daha büyük önem taşır.

Bu açıdan Ortadoğu'daki çatışmaları ne dar anlamdaki Batılı sınıfsal ve ulusal savaş paradigmasıyla ne de radikal ve ılımlı siyasal İslamın iktidar ve devlet savaşlarıyla nitelemek yeterlidir. Şüphesiz çatışmaların bu boyutları da vardır. Bu boyutlardaki çatışmalar daha çok iktidar ve devlet alanlarını ilgilendirir. Fakat savaşların tüm bu iktidar boyutlarını aşan niteliği daha önemlidir. Kaldı ki, iktidar ve devlet boyutlu çatışmalar ne kadar kapsamlı ve uzun süreli olurlarsa olsunlar, hegemonik iktidarın dışına çıkacak güçte değildirler. Buna karşılık modernite boyutlarındaki çatışmaların karakteri farklı ve hakim moderniteyi aşacak niteliktedir.

1- Kapitalist modernitenin Ortadoğu'daki kaderi

"*Her ot kökleri üzerinde biter*" özdeyişine uygun olarak, son merkezi uygarlık sistemi olan kapitalist modernitenin kaderinin, tüm çekincelere rağmen Ortadoğu'daki çatışmalarla belirlenmesi yüksek bir olasılıktır. Kapitalist modernitenin günümüzdeki ezici hakimiyetine rağmen köken itibariyle kapitalizm, insanlık tarihinde hep marjinal kalmış bir toplumsal sapıklık olarak değerlendirilmiştir. İnsanlığın ana akım çizgisine zıttır. Doğanın evrensel diyalektiğine de zıt veya sapak durumdadır. Kapitalizmin 16. yüzyıldaki yükselişi ve küresel hegemonyasını kurması biraz da '*Kırk Haramiler Öyküsü*'ne benzer. Batı Avrupa coğrafyasının ve oradaki topluluk kültürlerinin uygarlık ana akımına göre çok sapak kalması, İslamiyet ve Hıristiyanlık dünyasındaki mezhep çatışmaları, Moğol saldırıları türünden yakıp yıkıcı saldırılar ve Çin'de hanedanlık tarzında sürüp giden kapalı dünyalar olmasaydı, kapitalizmin Batı Avrupa'da fırsattan yararlanıp hegemonyaya geçişi mümkün olamazdı.

Unutmamak gerekir ki, bu hegemonik çıkış, Amsterdam-Londra hattı gibi üç kıtanın birleştiği büyük coğrafyanın en batı ucunda, hiç beklenmeyen bir adacıkta (Britanya Adası) gerçekleşti. Adaya adeta sürgün edilmiş ufak bir iktidar ve sermaye eliti, kıta karasındaki imparatorluklar tarafından yutulmamak için ölümüne direniş savaşına girişti ve savaşı kazandı.

Bu elit bu savaşta yenilik içeren üç büyük silah oluşturmuştu. 16. yüzyıldan 19. ve hatta 20. yüzyılın ortalarına kadar başarıyla uygulanan bu üç silah, kapitalist modernitenin üç temel unsuru olan sermayenin süreklileşen azami kâr eğilimi, iktidarın ulus devlet olarak düzenlenmesi ve manifaktürden sanayi devrimine geçişle başlayan endüstriyalizmdi. Son iki yüz yılda bu üç unsurla fethedilen dünya, gerçekten garip ve sapak bir dünyadır. Şüphesiz gökten düşmüş bir tanrısal sistem değildir bu, olamaz da. Merkezi uygarlık sisteminin beş bin yıllık çatlaklarında, gizli dehlizlerinde hep suçlu muamelesi görmüş, insanlık tarafından hep '*Kırk Haramiler*' olarak yargılanmış, sapık ve gizil potansiyel bir gücün hegemonik dünyasıdır söz konusu olan.

Avrupa'da tutunması ve küreselleşmesi, kullanmış olduğu üç temel silahın öldürücü niteliğinden ileri gelmektedir. İdeolojik olarak topluma ve doğaya hükmetmek amacıyla oluşturduğu bilimsel dünyası, politikanın inkarı pahasına oluşturduğu ulus devletler dünyası, toplumu ve çevreyi yutan azami kar ve endüstriyalizm dünyası ile gelinen aşama toplumun, bireyin ve çevrenin bir bütün olarak tükenişi veya iflasıdır. 1970'lerden itibaren hegemonyaya damgasını vuran finans kapitalizmi ise tümüyle doğaya ve topluma ters bir sistemdir. Sanal rakamlar veya kağıt parçalarıyla oynayıp bir günde trilyon dolara varan kazanç elde etmesi, herhalde bu sistemin '*Kırk Haramiler*'den kırk kat daha beter bir hırsızlık, haramlık ve barbarlık (fiziki ve manevi öldürüş) sistemi olduğunu kanıtlamaya yeterlidir.

Herkes içine girilen son bunalımı kapitalizmin yapısal bunalımı olarak değerlendirmektedir. Aslında son bunalım demeye de gerek yoktur. Kapitalizmin kendisi uygarlık sisteminin süreklilik kazanan en ölümcül bunalımıdır. Son beş yüz yıllık hükümranlığı yol açtığı imha ve soykırım savaşlarıyla, korkunç sömürge talanlarıyla, emek sömürüsüyle, çevre yıkımıyla, sonuçta birey ve toplumu tüketişiyle ana özelliklerini fazlasıyla sergilemiştir. Sadece son yüz yıllık savaşların bilançosunun bütün insanlık tarihindeki savaş bilançolarından katbekat daha fazla olduğunu göz önüne getirdiğimizde, sistemin sadece bunalım karakterini değil, insan toplumu ve çevresi için kanserojen özellikler taşıdığını da rahatlıkla ileri sürebiliriz. Kendi ana merkezlerinde ve küresel odaklarında bu nitelikleri çoktan açığa çıkmış sistemin, insanlığın tarihsel kültür merkezi olan Ortadoğu'daki işinin çok zor olması anlaşılır bir husustur.

Son yüzyıldaki ulus devlet düzenlemesi kapitalist moderniteyi kurtarmaya yetmemektedir. Ortadoğu'daki minimalist ulus devletçiliğin kapitalist modernitenin tahakküm aracı olduğu gayet açıkça ortaya çıkmıştır. Bir dönem Roma İmparatorluğu'nun bölgedeki valilikleri hangi anlamı taşıyorsa, günümüz ulus devletleri de bölgede aynı anlamı taşımaktadır. Rolleri belki de Roma

valiliklerinden çok daha işbirlikçidir; bölgenin kültürel geleneklerinden uzaktır, yaklaşmaya çalıştığında ise hepten çelişkili konumdadır. Kapitalist modernitenin aşırı kâr ve endüstriyalizm unsurları, bölge kültüründe derinlik sağlamaktan uzaktır. En çok kullanılan ulus devlet araçları da dünya genelinde olduğu gibi hızlı bir aşınmayı yaşamaktadır. Ulus devlet araçları derinleşmekte olan bunalımı sürdürmekte bile yetersiz kalmaktadır. Varlıkları bunalımı gittikçe derinleştirmektedir.

Irak 21. yüzyılın en kanlı sahnelerine tanıklık edecek

Ulus devletin bölgedeki son durumunu ve olası gelişmeler karşısında varoluşunu değerlendirdiğimizde şunları belirtebiliriz:

a- Arap ulus devletçiliği, çoktan halklarınca da büyük öfke duyulan baş çelişki konumuna gelmiş durumdadır. En güçlüsü gibi görünen Irak ulus devleti, mevcut durumda ulus devletçiliğin mezarlığı konumundadır. Yıkılan eskisi yerine yenisi kurulamadığı gibi, olasılık dahilinde olan üç yeni ulus devlete bölünme, problemleri daha da ağırlaştıracak ve çatışmaları soykırım boyutlarına taşıracaktır. Şii Arap-sünni Arap ve Kürt ulus devletçiliği, herhalde 21. yüzyılın en kanlı sahnelerine tanıklık edecektir. Mevcut duruma bakıldığında, ayrıca yakın geçmişte yaşanan Halepçe katliamı ve diğer tüm etnik ve mezhepsel katliamlarla kıyaslandığında, geleceğin ulus devletçi çatışmalarının korkunçluğu daha iyi anlaşılacaktır.

Sümer tarihindeki kent devletlerinin birbirlerini yok etmelerine oldukça benzeyen bir şimdi ve gelecek söz konusudur. Fas'tan Yemen'e, Sudan'dan Suriye'ye ve Lübnan'a kadar tüm Arap ulus devletlerinin şimdiki halleri ve yakın geleceklerinin Irak'tan farklı olmadığını ve olmayacağını değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Görünüşte İsrail'le çatışmalarına rağmen özde İsrail'i mümkün kılan ve objektif olarak yaşatan işbirlikçi konumundadırlar. Varlıkları İsrail'in hegemonyası ile mümkün olmaktadır. Belki de İsrail'e en çok ihtiyacı olan Arap ulus devletleridir.

Arap aleminde milliyetçilik olarak siyasi İslamcılık, laik milliyetçilikten ve onun ulus devletçiliğinden çok daha fazla problemlidir. Kültürel İslamı istismar etmeye dayalı bu milliyetçilikler geç faşist hareket olmaktan öteye rol oynayamazlar. Hatta El Kaide örneğinde olduğu gibi ulus devletlerin hepten kullandıkları paravan bir provokasyon örgütü olmaktan öteye gidemedikleri de kanıtlanmış gerçekliklerdir.

İster eskileri ister yeniden inşa edilmek istenilenleri olsun, Arap ulus devletçiliği toplumsal yaşam üzerinde ve İslami gelenek karşısında mezar kazıcılığı rolünden öteye gidememiştir ve gidemeyecektir. Kapitalizmin diğer unsurları olan aşırı kâr ve endüstriyalizm kurumları, ulus devletçilikten daha parlak bir konumda değildir. Petrol ve inşaata dayanan kâr ve endüstricilik geleceğin en büyük problem kaynaklarıdır. Petrol bittiğinde ve ur gibi büyüyen kentlerin varlığında yakın gelecek Araplar için gerçek bir mahşer olabilir.

b- İster ABD-AB ister Rusya güdümünde olsunlar, Türk ulus devletçilikleri minimalist yapılanmalarıyla eski Türk kökenli iktidarlar ve devletlerin rolünü asla oynayamaz ve bağlı oldukları sistemin eyaletleri konumunu aşamazlar. Zaten kuruluşları itibariyle kapitalist ve reel sosyalist hegemonyaların bölgesel ihtiyaçlarına göre güdümlenmişlerdi. Geçmişin engel oluşturucu yükünü temizlemek ve halklarının başkaldırılarını önlemekle görevlendirilmişlerdi. Son doksan yıllık geçmişlerine bakıldığında, bu rollerini oynadıkları rahatlıkla belirtilebilir. Türklerin son bin yıllık tarihte oynadıkları rolü, sanki tersyüz etmekle görevlendirilmiş gibidirler. Hepsi de minimalizme, içe kapanmacılığa oynamaktadır. Bölge kültürüne ve halklarına karşı sanki hiç sorumlulukları yokmuş gibi davranmakta, hatta birbirlerine karşı bile olumlu rol oynayamamaktadırlar. Bu durum, içine düşürüldükleri dar milliyetçi ve devletçi zihniyet ve yaşam alışkanlıklarıyla ilgilidir. Mevcut halleriyle çokça eleştirdikleri veya bazen öykündükleri geçmişin gölgesi bile olamazlar. Yakın gelecekte en çok reform yaşaması gereken ulus devlet konumundalar.

Bir ön karakol olarak Türk-İslam sentezi

Fakat son dönemlerde Türk-İslam sentezi adıyla sahnelenen model, reform olmaktan çok, yine hegemonik sistemin ön karakol ihtiyacına göre şekillenmektedir. Özde herhangi bir dönüşümü yaşamadıkları gibi, efendilerle içine girdikleri çekişmeden herhangi bir pay kapmaları da zayıf bir olasılıktır. Tıpkı Araplarda olduğu üzere, hepsi toplansa bir İsrail edemeyeceği gibi, İsrail hegemonyasına bağlanmaktan öteye bir şansları da yoktur. Nasıl ki varoluşları İsrail'in doğuş koşullarıyla bağlantılandırıldıysa, geç dönemlerinde de kaderleri İsrail'in varlığıyla belirlenecektir. Tabii mevcut zihniyetleri ve yaşam kalıplarını aşmadıkça.

Kapitalist modernitenin diğer unsurları kendileri için de fazla umut vaat etmemektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nde özellikle petrol, gaz ve bazı madenlerle turizm, otomobil ve tekstil üzerine kurulan endüstriyalizm yaşanan toprakları şimdiden mezarlığa çevirmiştir. Gözü kara aşırı kârcılık, Fırat-Dicle havzasının tarihsel kültürünü ve ekolojisini imha ederek, bu alanda yaşayan Kürt halkını Ermeni ve Süryani halklarının akıbetine uğratmaya çalışmaktadır. Türk ulus devleti son Kürt soykırımıyla '*ülkesi ve milletiyle bütünleşmiş*' bir ulus devlet olarak ebedileşeceğini sanmaktadır. Açık ki, yakın gelecek için Türk ulus devletçiliği ve modernitesi (paradigmasını değiştirmedikçe), başta Türk ve Kürt halkları olmak üzere, diğer bölge halkları ve toplumsal kültürleri için mezar kazıcı rolünü oynamaktan öteye gidemeyecektir.

c- İran ve diğer ulus devletlerin konumu daha da problemlidir. Zaten Afganistan ve Pakistan, ulus devletçiliğin bunalımını bütün dehşetiyle yaşamaktadır. Son yüzyıllık ulus devlet savaşları bu halklar ve kültürlerin başına belki de atom bombasından daha ağır bir felaketi getirmiştir. Sözü edilen halklar tarihlerinin hiçbir çağında yaşamadıkları yıkımlar, suikastlar ve komplolara uğramaktadır.

İran her an atom felaketiyle de karşılaşabilir. İran kültürü başından itibaren ulus devletçilik başta olmak üzere kapitalist modernite ile kavgalıdır. Dayatılan tüm bu unsurlara karşı direnmektedir. Çok yerel ve tarihsel bir olguymuş gibi dayatılan Şiacılığın bile bir milliyetçilik olduğunu, kapitalist modernitenin bir türevini oluşturduğunu ve İran İslami Devrimi'nin bu maskeyle boşa çıkarıldığını İran halkları daha şimdiden kavramakta ve ayağa kalkmaktadır.

Afganistan ve Pakistan'da da yaşananlar farklı değildir. Hizbullah, El Kaide ve Taliban cambazlıklarına rağmen gerçeklik örtbas edilememektedir. Unutmamak gerekir ki, her üç maskeli kuruluşu, yani Hizbullah, El Kaide ve Taliban'ı da uşak ulus devletler kurmuş olup, şimdi de bunları ABD ve AB gibi hegemonik efendilerinden daha çok pay kapmak için şantaj aracı olarak kullanmaktadır. Yani birlikte inşa ettikleri bu komplo, suikast ve katliam araçlarını birbirlerini terbiye etmek ve daha çok pay elde etmek için birbirlerine karşı kullanmaktadırlar. Belki de tarihte en iğrenç komplo oyunları için icat edilen araçlarla karşı karşıyayız. Bu komplocu oyun araçlarıyla adeta çelik çomak oynar gibi oynanarak, halklar ve kültürleri katledilmektedir. Açık ki bu araçlarla ne sistem Ortadoğu'da daha çok yer bulabilir ne de işbirlikçileri olan ulus devletler iflah olabilir.

> ''Arap aleminde milliyetçilik olarak siyasi İslamcılık, laik milliyetçilikten ve onun ulus devletçiliğinden çok daha fazla problemlidir. Kültürel İslamı istismar etmeye dayalı bu milliyetçilikler geç faşist hareket olmaktan öteye rol oynayamazlar.''
>
> ''Irak ulus devleti, mevcut durumda ulus devletçiliğin mezarlığı konumundadır. Yıkılan eskisi yerine yenisi kurulamadığı gibi üç yeni ulus devlete bölünme, problemleri daha da ağırlaştıracak ve çatışmaları soykırım boyutlarına taşıracaktır. Şii Arap-Sünni Arap ve Kürt ulus devletçiliği, herhalde 21. yüzyılın en kanlı sahnelerine tanıklık edecektir.''

Özellikle İran, çok eski olan devlet geleneğini kullanarak sözüm ona kapitalist modernite ile baş edeceğini, daha doğrusu böyle bir imaj yaratarak sistem tarafından kabul göreceğini sanmaktadır. Tarihi bu temelde kullanmak herhalde tükenmişliğin en gözü kara biçimi olsa gerek. Moderniteyi bu kadar tarihsel gelenekle, geleneği bu kadar moderniteyle karıştırıp ulus devletçiliğini kurtaracağını sanmak, ancak 'Acem kurnazlıkları' ile izah edilebilir. Bu nedenlerle yakın geleceğin Ortadoğusu belki de İran üzerinden şekillenecektir. İran gerçekten modernite tartışmalarının ana merkezi konumundadır. Şia milliyetçiliği ne kadar saptırsa da modernite üzerindeki ideolojik ve politik tartışma büyüyerek devam edecektir. İran halkları kapitalist moderniteyi diğer halklardan daha fazla tanımakta ve ona boyun eğmemekte kararlı görünmektedir.

Mevcut Şia milliyetçiliği ne kadar sahte anti İsrailcilik, anti Amerikancılık ve anti Batıcılık yaparsa yapsın, uzun süreli olarak İran halklarının kendileri için uygun modernite arayışının önüne geçemez. Hatta ABD ve İsrail'le uzlaşsa bile maskeli duruşunu kurtaramaz. İran kültüründe hakikat arayışı güçlüdür. Ayrıca İran'da tarih kadar eski bir komünal yaşam geleneği vardır. Dolayısıyla İran'ın yakın geleceğinde gerçek anlamda bir modernite savaşına tanık olabiliriz. Aslında 1979'daki İslami Devrim de bir modernite savaşıydı ama saptırıldı. İran halkları bu devrimden ve tarihlerinden çıkardıkları derslerle yakın gelecekte tüm Ortadoğu halkları için çığır açıcı olacak modernite savaşlarıyla tarihlerine, Ortadoğu tarihine layık gelişmelere yol açabilirler. Bu nedenle demokratik modernite tartışmaları ve pratik deneyimleri büyük önem arz etmekte ve yol gösterici olmaktadır.

Arap ulus-devletleri ve İsrail kurgusu

İster radikal İslam, ister ılımlı İslam, ister Şia İslamı olsun kapitalist modernite yerine ikame edilmek istenen bütün İslami milliyetçi yaklaşımlar koca bir sahtekarlıktan ibarettir. Çünkü bu İslamcılık 19. yüzyılın başından itibaren kapitalist modernitenin hegemonyasında gelişen bir milliyetçilik türevi olup, İslam uygarlığıyla da ilişkisi olmayan, kapitalizmin Ortadoğu'daki İslam ülkelerine özgü bir ideolojik aracıdır.

Ortadoğu'nun yaşadığı bunalımın temel kaynaklarından bir diğeri, Arap ulus devletlerinin ve İsrail'in birlikte inşa süreçleridir. İngiltere 19. yüzyılın başından itibaren Osmanlı İmparatorluğu üzerinde operasyonlara başladığında, Arap şeyhlerini koçbaşı olarak kullandı. Balkanlarda Grek kökenli Ortodoks din adamlarını kullanıp Yunan ulus devletinin inşasına destek vererek, İmparatorluğun Balkanlar'daki çözülüşünü hızlandırdı. İmparatorluğun güneyinde bulunan ve Hindistan yolu üzerinde stratejik bir konuma sahip olan Arabistan yarımadasında benzer bir faaliyeti, yani Arap ulus devletçiliğini müslüman din adamlarının üst hiyerarşisini temsil eden şeyhler aracılığıyla desteklemeye başladı. Aynı dönemde Kürdistan üzerinde de Süleymaniye kökenli tarikat önderleriyle (nakşiler ve kadiriler başta olmak üzere) benzer girişimlerde bulundu. İran Şahlığı'nın güneyi üzerinde de gittikçe artan kontrolünü geliştirdi.

Önce isyanlarla başlayan süreç, I. Dünya Savaşı'ndan sonra mandater rejimlerle, II. Dünya Savaşı'yla da tam teşekküllü ulus devletlerle sonuçlandı. Bu arada Osmanlı İmparatorluğu tasfiye oldu. Bölgede büyük bir boşluk oluştu veya oluşturuldu. İngiltere'nin kendisi, Hindistan'da olduğu gibi direkt bir sömürgeci güç olarak bölgeye yerleşmedi. Ama rakip bir güç de bırakmadı. Türkiye Cumhuriyeti'ni Arap manda rejimleriyle aynı çerçevede (Sivas Kongresi'nin ana tartışma konusu İngiliz veya ABD mandacılığı üzerineydi) ve aynı tarihte (1920) kurgulamak istedi. M. Kemal'in radikal duruşu (Fransız Devrimi'nde İngiliz tasarımı olan Meşruti Anayasal Krallığa karşı Montagnarların, Robespierre ve arkadaşlarının radikal cumhuriyetçi çıkışlarına oldukça benzeyen duruşu) sonucu cumhuriyete doğru çevirdi. Fakat özde değişen hiçbir şey yoktu. Arap manda rejimleri de kısa bir süre sonra benzer ulus devletlere dönüşmüşlerdi. Krallık veya cumhuriyet adlarını takmaları minimalist ulus devletçi özlerini değiştirmiyordu.

İsrail'in doğuşu ve kapitalist modernite

Eğer kapitalist modernite bağlamını aşamazsa, Arap-İsrail ve Filistin-İsrail çatışmaları deve-fil veya kedi-fare çatışmalarına benzemekten kurtulamaz. Sonuçta ortaya çıkan, yaklaşık yüz yıldır bütün Arap halklarının yaşam enerjisinin sonucu önceden belli olan bu çatışmalarla heba edilmesidir.

İsrail'in doğuşunun hızlanması da tam bu sürece denk düşer. Yahudi kabilesi üzerine daha önceki bölümlerde ifade edilenlere ilaveten, İsrail'in kökeninin bu kabilelere ve ideolojilere (Yahudi ideolojisi; tek tanrılı dinler ve milliyetçilikler) dayandırıldığını bir kez daha belirtmeliyiz. İsrail özünde 1550'lerde Amsterdam-Londra hattında modern devlet olarak gelişen, yaklaşık dört yüz yıl süren ve Avrupa'yı kan deryasına çeviren ulus devlet savaşlarının doğal bir ürünüdür. Ulus devlet inşacılığında Yahudi entelektüalizmi ve sermayeciliği (kapitalizmi) hep öncü rol oynamıştır. Ancak Katolik, Ortodoks ve İslami imparatorlukların parçalanmasıyla Yahudilerin özgürlüklerine kavuşacaklarına ve giderek süreç içinde gelişen Yahudi milliyetçiliğinin siyonist idealları temelinde bir İsrail-Yahudi devletinin kurulacağına inanılmaktaydı. I.Dünya Savaşı öncesi, sırası ve sonrasında bu inançlı, bilinçli ve örgütlü çalışmalar sonuç verdi. Osmanlı İmparatorluğu'nun enkazı üzerinde kurulan minimalist Türkiye Cumhuriyeti ulus devletçiliğiyle birlikte, çok sayıda minimalist Arap ulus devletçiğinin yol açtığı ortamda, kutsal Sion ideolojisinin amaçladığı İsrail Yahudi ulus devleti (1948) resmen ilan edildi. Türkiye Cumhuriyeti kendi pro-İsrail özünü kanıtlarcasına, bu devleti tanıyan ilk ulus devlet oldu.

İsrail'in kuruluş ve ilanı sıradan bir olay değildir. İsrail, bölgede hegemonik rol oynayan en son güçler olan Osmanlı İmparatorluğu ve İran Şahlığı'nın bağımlı minimalist ulus devletlere dönüştürülmelerinden doğan iktidar boşluğunu dolduran kapitalist modernite hegemonyacılığının çekirdek hegemon gücü olarak doğmuştur. İsrail'in çekirdek bir hegemon güç olarak kurgulanışı çok önemli bir husustur. Bu demektir ki, bölgedeki diğer ulus devletler hegemon güç olan İsrail'in varlığını tanıdıkça meşru kabul edilecekler, tanımamaları halinde savaşlarla hizaya getirilinceye kadar yıpratılarak tanıyacak hale getirileceklerdir. Türkiye Cumhuriyeti, Mısır, Ürdün ve bazı Körfez ülkeleri İsrail'i ilk tanıyanlardan oldukları için, meşru birer ulus devlet olarak kabul edilip sistem içine alınmışlardır. Geriye kalanlarıyla İsrail ve müttefikleri, diğer ülkelerle birlikte savaş devam etmektedir. Filistin sorunu çerçevesinde Araplarla, Körfez sorunu çerçevesinde diğer İslam ülkeleriyle yürütülen savaşlar ve çatışmalar İsrail'in bölgedeki hegemonik varlığıyla yakından bağlantılıdır. İsrail'in hegemonyası tanınıncaya kadar bu çatışma, komplo, suikast ve savaşlar devam edecektir.

* * 'Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü' adlı kitabından alınmıştır.

* Gelecek sayıda Ortadoğu'da Arap sorunu

Sanat ve edebiyatı devrimci temelde yeniden ele almak

''Kürdistan'da edebiyat ve sanatla uğraşacaksak PKK'nin ortaya çıkardığı realiteyi esas alarak yapacağız. Edebiyat ve sanatın zeminini yaratan PKK'nin devrimidir. Bunun dışında sanat ve edebiyata konu olacak bir şey yok. Bu da düzenden kopmayı ifade ediyor.''

Duran Kalkan

Sanat ve edebiyat, toplumla bağlı olan, ondan kopmayan, toplumsallaşma düzeyinde kendi bireyselliğini aşabilen, bu işe tutku ile bağlanan bir grup insanın son derece cesur, özverili, örgütlü çabasıyla başarılabilecek bir durumdur. Böyle bir topluluğa sanatçı deniliyor; eskiden ozan deniliyordu, siyaset dilinde ise devrimci militan deniliyor.

Sanat ve edebiyat çalışması toplumsal şekillenmenin, değişim ve dönüşümün de öncülüğüdür. İçinde bulunduğumuz süreçte birey ve toplum şekillenmesi nasıl olacak? Yaşam, değer yargıları, ölçüleri, psikoloji, karakter nasıl şekillenecek, nelerden oluşacak? Bunların belirlenmesi ve bir de topluma özümsetilmesi işidir. Aslında devrimcilik denen şey bunun ideolojik, siyasi çalışmasını yürütmektir. Gerilla askeri açıdan aynı şeyi yürütüyor. Siyaset bunu bir çerçeveye, ölçüye kazandırıyor. Edebiyat ve sanat alanı ise esas toplumsallık temelinde bireysel şekillenmeyi ifade ediyor. Toplumsal ilerleyişte işlevleri aynıdır. Yöntemleri farklı, hitap ettikleri alanlar farklı, dolayısıyla örgütlenme ve çalışma düzenleri farklı ama amaçları bir, toplumda oynadıkları rol birdir. Gerilla toplumda yaşanması gereken temel değer yargılarını ortaya çıkarmaya çalışıyor, siyasi-ideolojik mücadele yine içinde bulunulan dönemde yaşanılması gereken değer yargılarını ortaya çıkarıyor. Edebiyat ve sanat da öyle; doğru-yanlış, ret-kabul ayrışmasını sağlıyor. Yani kişilik nasıl olmalı? Nasıl yaşamalı? Soru aslında budur. Bireyin ruh, duygu, düşünce ve davranış dünyasının şekillenmesi; kişilik şekillenmesi ya da kişilik devrimi. Buna kültür devrimi de diyebiliriz.

Günümüzde sanat ve edebiyat alanı insanları, toplumu amaca ve özgür yaşam hakikatine bağlama alanı değil de göz boyama, egolara hitap etme, güdülere hitap etme, bireyin fiziki zayıflıklarını tatmin edecek duyulara hitap etme ve böylece bir tür yanıltma, aldatma, saptırma alanı olarak kullanılmaktadır. Bu işin sapkınlık ifade eden yanları oluyor. Biz bir yandan bir amaca bağlı olarak edebiyat ve sanatı geliştirmekle yükümlü olduğumuz kadar, diğer yandan bu tür saptırıcı yaklaşımlarla mücadele etmekle de yükümlüyüz.

Peki bu dönemde sanat ve edebiyat faaliyetlerimizin gerçekleştirmekle yükümlü olduğu temel görevler nelerdir? Amaç sadece ürün açığa çıkarma, adımızı duyurma, bireysel heveslerimizi giderme ya da maddi imkan elde etme değil de aslında ciddi bir toplumsal devrimin, demokratik devrimin özünde var olan kişilik devrimini, kültür devrimini gerçekleştirecek bir öncü çalışma yürütme, bunun arayışı ve tutumu içinde olmaktır.

Tarzda ve düşüncede yaratıcılık çok önemli. Somut durumu görebilmek çok önemli. Görememek, ezbere kalmak, soyut kalmak, başka yerlerde olanlar gibi değerlendirmek insanı devrimci olacağım derken karşı devrimci olmaya, yurtsever olacağım derken hain olmaya götürüyor. Böyle olunca da insan sanat yapmak ve toplumun duygusu olmak isterken aslında toplumsal çürümeyi övmeye de götürebilir.

Sanat ve edebiyat niye gelişmiyor?

Mevcut durumda Türkiye'de, Kürdistan'da birey ve toplumun yeniden şekillenmesini gerçekleştirecek sanat ve edebiyat niye gelişmiyor? Bunun iki nedeni var; birincisi, siyaseten bu faşist-sömürgeci sistem hala çözülmedi. Kapatıyor, izin vermiyor. Açık olarak bunu yapma imkanı bırakmıyor. Ama ikincisi ve daha önemlisi yaratıcı düşünce yok. Yani PKK mücadelesi ile 40 yıla yakın süredir yaşananları doğru anlama ve anlamlandırmada zayıflık var. Ondan dolayı insanlar ne yapacağını bilemiyor. Çünkü olup bitenleri anlayabilecek, somuta yaratıcı yaklaşan bir düşünce sistemleri yok. Onun için yeterince teori üretilemiyor, siyasi-askeri gelişmeler yeterli olmuyor, onun için edebiyat ve sanat geliştirilemiyor. Geliştirmek isteyenler yaşanan gerçeklik ile kendilerini yüz yüze buluyor, çarpılıyor. Ondan sonra genel geçer ölçülere göre siyaset yapmak isteyenler nasıl çarpıldılar ve Önder Apo'yu, PKK'yi düşman görerek, suçu oraya yükleyerek kendi durumlarını izah etmeye, kendi çıkmazlarından kurtulmaya çalışıyorlarsa sanat-edebiyat alanında da benzer bir durum yaşanıyor. Başka yerlerdeki ölçüyü almak isteyen edebiyatçı, sanatçı Kürdistan gerçeği ile karşı karşıya geliyor, çatışıyor. Böyle olunca şüphe duyuyorlar. PKK'ye karşı mesafeli duruş, kuşkulu duruş buradan kaynaklıdır. Duygu, düşünce üretememe, dolayısıyla etkinlik geliştirememe yaşanıyor ve karşıt oluyorlar.

Genel geçer özgürlükçü, demokratik ölçülerle Kürdistan'da gerçekleşen özgür ve demokratik yaşam ölçüleri, gelişim noktası ve ulaştığı düzey bakımından bir ve aynı değil; çelişkilidir, farklıdır. Bunları bir ve aynı sanır, dolayısıyla somuta bakmak yerine dışarıda olanları anlamaya, biraz onları taklit etmeye, ona göre üretim yapmaya çalışırsak bu Kürdistan gerçeği ile uyumlu olmaz. Ne toplum çözümlemesi verir, ne yeni toplumu ne de özgür yaşamı ifade eder. Orada çelişki ortaya çıkar. Bir yanda bütün saldırılara karşı yıkılmayan, ayakta kalan, toplumu harekete geçiren bir hareket, ama diğer tarafta o hareketle bütünleşmeyen bir duygu ve düşünce duruşu. Bu var mı, var. Mesela "*Kürt aydını*" diyorlar ama PKK'yi aydın saymazlar, PKK dışında aydın arıyorlar ve bu aydınlar PKK'ye karşıt; aslında sömürgecilikten daha çok karşıtlar, güçleri yetse yıkacaklar. Bu ne biçim aydınlık! Yaşam ise PKK'yi doğruladı. O halde Kürdistan'a göre doğru düşünce Önder Apo'nun düşünceleridir.

Bazı sözde Kürt aydınları 1970'lerin sonunda diyordu; "*Apo çocuklarınızı kandırıyor, dikkat edin!*" Kenan Evren'den önce Kürt ailelerine çağrıyı onlar yaptı. Çünkü kendi düşünce sistemleri, mantıkları kabul etmiyor. Niye? Kürdistan ve Kürt gerçeğine yabancılar. Neden? Özümsenmişler. İşte kültürel soykırımın yarattığı sonuç bu. Bu durum kültürel soykırım rejiminin özümsediği zihniyet. Önder Apo buna, "*Kendi çıkarını tanımayan, kendini tanımayan, kendine gelecek çizemeyen, başkaları için düşünen, başkaları için duyan, başkaları için kendini feda eden, yaşayan insan duruşunun duygu, ruh, düşünce, beyin ve anlayış olarak ortaya çıkarılmasıdır*" dedi. Kültürel soykırım rejiminin esas özü bu, tahribatı buradadır. Asimilasyonun en tehlikeli biçimi buradaki asimilasyondur.

Mevcut özümsenmiş beyin istediği kadar Kürtlükten, devrimcilikten, sosyalist olmaktan söz etsin. O bir defa mantık olarak kültürel soykırım rejimi tarafından özümsenmiş, kazanılmıştır. Solculuğu da, Müslümanlığı da, sağcılığı da, milliyetçiliği de oraya götürür. Dolayısıyla **Kürt milliyetçiliği de tutarlı değil özümsenmiş bir milliyetçiliktir.** Kürt milliyetçiliği diğer toplumlarda olduğu gibi kendine sahip çıkma, yabancı saldırıya karşı durma, kendi varlığı ve özgürlüğünü ön görme duygusu ve düşüncesi değildir. Kürt milliyetçiliği aslında Kürdistan'ı bölüp parçalayan, Kürt toplumuna soykırımı dayatan sistemin Kürtler tarafından kabul edilmesini sağlatan, yumuşatan bir duygu ve düşünce halidir.

Sanat ve edebiyat yapmak, duygu ve ruh üretmek, toplumla bağlantılıdır, toprakla bağlantılıdır, özgürlük ve irade ile bağlantılıdır. Böyle temel değerleri gözetmeden söylenen her söz düşünce değildir, her ağlama duygu değildir. Timsahın da neye gözyaşı döktüğünü biliyoruz. Kürdistan'da bağımsız ve özgür olmak isteyeceksek öncelikle bunun duygu ve düşünce durumu olduğunu bilmemiz lazım. Bağımsızlık ve özgürlük siyasi bir durum değildir. Siyasi bağımsızlık yok; belki Ekim Devrimi ve Sovyetler Birliği'nin varlığı temelinde ve ona dayanarak "*ulusal bağımsızlıklar olabilir mi*" diye 20. yüzyılda mücadeleler, büyük savaşlar verildi fakat ulusal bağımsızlık en iyi durumda olanlarda bile üç beş yıl sürmedi. Zaten buna temel olan Sovyet sisteminin de böyle olmadığı açığa çıktı. Sovyet sistemi ile bağlı da kalmadılar, hemen dönüp ABD öncülüğü ile kapitalist emperyalist sistemle uzlaştılar. Çoğu için insan dönüp bakınca şaşırıyor; madem böyle sonuçlanacaktı niye bu kadar kan döküldü! Bu mücadele tümden boşa gitmedi tabii. Kendilerini biraz tanıdılar, biraz irade kazandılar. Bu bir gerçek ama ödenen bedel elde edilen kazanımlara denk olmadı. Şimdi özellikle Sovyetler Birliği'nin yok olduğu bir or-

tamda, ABD'nin '*Yeni Dünya Düzeni*' adı altında bir hegemonya geliştirmeye çalıştığı bir ortamda devlet bağımsızlığı, siyaset bağımsızlığı yoktur. Devletsel duruşla bağımsız ve özgür olunmaz; ne ekonomide, ne siyasette, ne de askerlik bağımsız olabilirsin. Hiçbir devlet bağımsız değildi. Şimdi devletler içerisinde bağımsızlık peşinden koşan yok. Hepsi bir bağımlılık ilişkisi içerisinde kendi çıkarını etkili kılma arayışı içerisinde. Kürdistan'da da yurtseverliğin önemli bir ölçüsü bağımsız ve özgür olmaktır ama şimdi milliyetçilik bunu saptırıyor ve çarpıtmaya çalışıyor. Kürdistan'da toplumun bağımsızlık ve özgürlük sorunu ABD ve İsrail milliyetçilik eliyle PKK'nin doğruya çektiği anlayışı saptıracak bir anlayış geliştirmek istiyor.

> ''Türkiye'de, Kürdistan'da birey ve toplumun yeniden şekillenmesini gerçekleştirecek sanat ve edebiyat niye gelişmiyor? Bunun iki nedeni var; birincisi, siyaseten bu faşist-sömürgeci sistem hala çözülmedi. Kapatıyor, izin vermiyor. İkincisi ve daha önemlisi yaratıcı düşünce yok.''

Ruhta, düşüncede, iradede, yaşamda bağımsız olmayanın bağımsız siyasi sistem kurması ve kendini yürütmesi mümkün değildir. Bağımsızlığı temsil eden bir güç dünyanın ve bölgenin gericiliğinden, faşizmden, İran'dan, ABD'den, AKP'den medet bekler mi? Sömürgeciliğin, kültürel soykırımcılığın en tehlikelisi düşünce düzeyinde soykırım, asimilasyondur. Dolayısıyla bağımsız ve özgür olmanın yaratıldığı yerde düşüncede bağımsız ve özgür olmaktır.

Sanat yapılacaksa bağımsızlık ve özgürlük gibi temel değerlere dayanmak şarttır

Bağımsız ve özgür olmanın bir toplum olmayla yakından bağı vardır. Bu bir düşünce durumu olduğu kadar bir ruh ve duygu durumudur. Bunun edebiyat ve sanatla bağı var. Karakterle, toplumun özelliklerini belirleyen kişilik özellikleri ile bağı var. Sanat ve edebiyat yapılacaksa bağımsızlık ve özgürlük gibi temel değerlere dayanmak şarttır. Buna dayanacaksak bu değerleri doğru anlamamız da şart. En işbirlikçi, hatta hain yaklaşımı "*ben bağımsızlığı ve özgürlüğü temsil ediyorum*" diyor diye öyle sanırsak oradan edebiyat çıkmaz, sanat çıkmaz, duygu çıkmaz, davranış zenginliği çıkmaz, güzellik ve iyilik çıkmaz. Yani edebiyat ve sanat o temelde kesinlikle olmaz.

Önderlik gerçeği anlaşılmadan, Önder Apo'nun yaşama bakışı ve yaşam ölçüleri anlaşılmadan, yine Önder Apo'nun düşünce gerçeği ve mücadele tarzı, örgüt ve eylem çizgisi anlaşılmadan Kürdistan'da yurtseverlik, demokratlık yapılamaz, özgürlükçü olunamaz, bu değerleri yücelten ve topluma taşıyan edebiyat ve sanat yapılamaz. Başka türlü edebiyatçı ve sanatçı olunamaz. Olunamadığı ortadadır. Siyasi olarak edebiyat ve sanatın önündeki engeller kalkmış değil fakat edebiyat ve sanatın gelişmesi önündeki birinci ve tek engel bu değil. Nasıl ki siyaset, ideoloji, örgüt, askerlik sistem dışında sisteme karşı gelişebildiyse edebiyat ve sanat da gelişebilir. Ama edebiyat ve sanat fazla gelişemiyorsa bunun ikinci ve daha önemli bir nedeni var demektir. Bizi Kürdistan'da edebiyat ve sanat üretecek konuma getirecek bir duygu ve düşünce düzeyinden yoksunluk, uzaklık var. Bize bunu yaptırtacak realiteyi doğru anlamada zayıflık var. İşte bu zayıflık giderilmeden biz bu işi yapamayız. Bu zayıflığı da ancak araştırarak, tartışarak, okuyarak, kendimizi eğiterek giderebiliriz.

Garzan'da şehit düşen **Maria** arkadaşın günlüğünde okumuştum; "*bunu okuyanlar anlamalı ve beni yargılayacaksa buna göre yargılamalı. Bundan sonra doğru diyorsa da desin, yanlış diyorsa da desin.*" Evet, devrimi ve devrime kalkan toplumun duruşunu yargılayacaksak kendi çizgisi temelinde yargılayalım, düşman gerçeği temelinde yargılamayalım. Onu karşıtı temelinde yargılarsak o düşmanı ifade eder. Eğer sanat ve edebiyat özgür yaşam çizgisinde bireyin ve toplumun duygu, ruh, düşünce ve davranış dünyasının yargılanmasıysa, o zaman bu yargılamayı hangi çizgide ve anlayışta yapacağımızı bilmemiz lazım. Başkalarının özgürlüğünü getirip Kürde ölçü olarak dayatmak istersen bu Kürdü temsil etmez, bunun içine istediğin kadar Kürtlük koy, istediğin kadar kendine milliyetçi de yurtsever de o işbirlikçilik olur, ihanet olur. Dolayısıyla orada Kürt özgürlüğü, Kürt yurtseverliği canlanmaz.

Önderlik ve PKK hangi koşullarda çıkış yaptı? Hangi koşullarda mücadele etti? Bu mücadele hangi aşamalardan geçti? Her aşamada imkanlar, zorluklar ne kadardı? Maddi-manevi gerçek durum neydi? Ne kazandırdı, başarı elde ettirdi, ne kaybettirdi? Kürdistan'da özgür yaşam nedir? Özgür yaşam nasıl yaratıldı? Özgür yaşamın değer yargıları nelerdir? Kim özgür yaşamı temsil ediyor? Bunların hepsinin cevabını bilebilmemiz, anlayabilmemiz gerekli. Bunları bilmeyenler edebiyat ve sanat yapamazlar, çünkü Kürdistan'da özgürlük değerlerini temsil edemezler, yüceltemezler. Onlara dayanarak gerici, kölece, işbirlikçi olana vuramazlar.

PKK ve Önderlik gerçeğinden kaçılarak sanat ve edebiyat yapılamaz, sanatçı olunamaz. Önderlik Yaşar Kemal için, "*Eşkiyanın romanı mı olur?*" dedi. Şimdi ağanın edebiyatı, sanatı mı olur? Satılandan edebiyat ve sanat olmaz. Ağalık duygusunun, ruhunun, yaşamının sanatı mı olur, edebiyatı mı olur, romanı mı olur, şiiri mi olur, destanı mı olur? Tarihte var; Osmanlı padişah sisteminin bir etkisi olsa gerek, bazı aşiret ağaları, beyleri kendilerini övdürmek için methiyeler dizdirmişler. En korkak olanlar kendilerini cesur göstermeye çalışmışlar. Uydurulmuş şeyler güzel olabilir ama gerçeği temsil etmezler. Uydurulmuş olanla uğraşacağımıza gerçekle uğraşalım. Bu kadar inkarcı, gerçeği ret edici olabilir miyiz? Böyle olan öncülük edemez, çünkü toplumu etkileyemez. Toplum kendisine inanmaz. Toplum niye PKK'ye inandı? Çünkü hilesi hurdası yoktu. Yoksa daha çok yazan çizen oldu, daha fazla güce ve imkana sahip olanlar da vardı. Ama bütün bunlara rağmen toplum neden onlara inanmıyor? Son olarak Şengal'de yaşananları gördük. Toplumun önemli bir kolu olan Ezidilerin nasıl öfke kustuğunu gördük.

PKK niye farklı? İşte burada ideolojik-politik çizginin, yaşam felsefesinin, zihniyetin etkisini görmek gerekiyor. Bağımsızlıkçı, özgürlükçü, yurtsever demokrat düşüncenin hangisinin olup olmadığını görelim. Apocu çizgi kesinlikle böyledir, diğerlerinde bu yoktur. Dolayısıyla o düşüncelerden sadece bireysel çıkar ürüyor. PKK düşüncesinde bireysel çıkar yoktur. Ülke çıkarı, ulus çıkarı, toplum çıkarı, halkın çıkarı, ezilenlerin çıkarı, kadının çıkarı var. Toplumsallık ve özgür yaşamın çıkarı var. Bunun için sözü, davranışı, yaşamı bütünlük arz ediyor ve bu toplum nezdinde sonuna kadar inandırıcı oluyor. O nedenle toplum PKK'yi benimsedi, benimsiyor. Yoksa ne parası, ne gücü, ne silahı, ne aşireti vardı. Başlangıçta PKK'liler için "*ipini koparanlar topluluğu*" deniliyordu. Bu tanımlama anlamlıydı; biz bunu önce hakaret olarak algılıyorduk ama bu düzenden kopmayı ifade ediyordu. İpi kültürel soykırım düzeni, kapitalist modernite düzeni alacaksak PKK oradan kopuşu ifade etti. Kopamayan PKK'li olamıyordu. Diğerlerinin duruşu Kürt ulusal duruşu değildi, Kürdistan'ı bölüp parçalayan sistemin karşıtı değil, ucuydu. Onlar sistemin yarattığı güçlerdi. Dolayısıyla sistemden kopuşu ifade etmiyorlardı. PKK ayrı bir yaşam sistemini ifade etti. Önderlik; "*Babamın en son vasiyeti olarak, duydum ki, Kürtçülük yapıyormuşsun. Bundan vazgeç! Eskiden komünistlik yapıyordun, komünistlik yapman senin için daha hayırlıdır' dedi*" diyordu. Gerçekten anlamına uygun bir Kürt özgürlüğünün çok tehlikeli olduğunu görüyor, hissediyordu. Tehlike ise sistemden kopuştan geliyordu. '*Sistemden kopmak*' demek sistemi karşıya almak ve onun ruhuyla, düşüncesiyle, siyasetiyle, ideolojisiyle, ekonomisiyle, her şeyiyle çatışmak demekti.

Edebiyat ve sanat mücadelesiz olmaz

Kürtlere yok etme hükmü uygulanıyordu. Devletçi sistemle ve onu en son ortaya çıkan yapısı olan kapitalist modernite sistemi Kürde yok olma, ölme fermanı biçmişti. Yok etmek, idam etmek bir fermandır, dolayısıyla bir yargılamadır. Buna fermana karşı var olma, özgür olma arayışı ve direnişi karşısından bir yargılamayı ifade ediyor. Dolayısıyla PKK'nin, Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'nin de bir tarihsel yargılama olayı olduğunu bilmemiz lazım. PKK neyi yargıladı? Kürde biçilmiş ölüm fermanını yargıladı. PKK'nin ideolojik, politik, askeri, örgütsel duruşu ve eylemi hepsi bir yargılamadır. Önder Apo, "*Tarihsel yargılama hakkımızı kullanıyoruz*" dedi. Bunu anlayarak ve bilerek yaptı. Buna açıktan "*yargılama*" dedi. Önderlik, "*Kürde ölüm fermanı çıkarılmış. Bizde özgür yaşamı yaratmak için bizi yok etmek isteyenlerin ne olup olmadığını yargılayacağız*" dedi. En son savunmalarda da böyle büyük bir tarihsel yargılamanın teorik temellerini ortaya koydu.

> ''Bütün tarih boyunca sanat hareketleri mücadele gücüdürler; taraftırlar, tarafsız değillerdir. Baskı ve sömürü düzenine, devlet ve iktidar düzenine karşı duruşu ifade ediyorlar. Bir düşünce, örgüt ve eylem gücüdürler. Edebiyatçı ve sanatçının tarihsel tanımı da bu.''

Buradan ele aldığımızda Kürt özgürlüğü, Kürde kültürel soykırım rejimini dayatan ve ölüm fermanını biçen sistemin yargılanmasını ifade ediyor. Bu özgürlüğü elde etmenin her alanı buna göre oluşması, hükmünü buna göre icra etmesi lazım. İdeolojisi böyle, teorisi böyle, sosyal bilimi böyle, askerliği böyle, siyaseti böyle; tabii edebiyat ve sanatı da böyle olmalı. Böyle bir toplumun ve onun özgürlük mücadelesinin edebiyat ve sanatının da Kürt toplumuna ölüm fermanı veren bir sistemin yargılamayı ifade ettiğini bilmemiz gerekiyor. Bunu gerçekleştirdiği, başardığı ölçüde özgürlük çizgisini esas alacak. Böyle olmayan istediği kadar estetikle yüklenmeye çalışsın bir anlam ifade etmez, toplum onu benimsemez. Toplum PKK'yi sözü ile davranışı bir olduğu için, yani toplumun özgürlüğünü yaşadığı için benimsedi. Edebiyat ve sanat da bunu yaptığı ölçüde benimsenir. Bunu yaparsa özgür insan ve toplumu ortaya çıkarır, devrimci rol oynar, kültür devrimi yaptırır. Bunu yapmazsa topluma kültürel soykırım rejimini dayatır, bu rejimin aleti ve uzantısı olur.

Edebiyat ve sanat mücadelesiz olmaz, yargılamasız olmaz, devrimci yaşam ölçülerine dayanmadan olmaz, tarafsız olmaz. Taraf olacak! "*Biz ne PKK'den yana oluruz, ne de TC'den yana!*" Var mı böyle bir yaşam? Kürdistan'da otlar bile böyle değil, herkes bir taraftır. Bu kadar keskin bir mücadele yaşanıyor, yargılama yapılıyor. Ortada ölüm fermanları var, sen nasıl tarafsız olursun! Sanat ve edebiyat alanı olarak toplumun ruhuna, duygusuna, düşüncesine hitap edeceksin, insanı ve toplumu belirleyeceksin hem de bu toplumda tarafsız olacaksın. Bunlar saptırma kavramlardır ve bunu tartışmak bile abes. Öyle bir edebiyat ve sanat olamaz, nitekim olamıyor da. Olmadığı gibi nasıl ki ideolojik-siyasi mücadelede gelişme sağlamayanlar bundan PKK'yi sorumlu tutuyorlarsa edebiyat ve sanat alanında da aynı şeyi yapıyorlar. Onlar da PKK'yi suçluyorlar. Niye? Toplumu kandıracaklar, aldatacaklar, bir ajan olarak kültürel soykırım rejimine, inkar ve imha sistemine hizmet edecekler ama PKK buna izin vermiyor, maskelerini düşürüyor; onun için de karşı çıkıyorlar. PKK'nin en önemli kazanımı, Önder Apo'nun Kürt toplumuna verdiği en büyük kazanç bu durumu alt üst etmesidir. Artık kimse toplumu eski düzene çekemez.

O halde sanat ve edebiyatta da gerçekleşen bu yeni olguyu ele almalıyız. Bu işi bir devrim ve mücadele olayı olarak görmek lazım. Tarihe, toplumsal gelişme gerçekliğine bakalım; bu hareketler devrimcidir, yani birey ve toplumu özgür yaşamda gerileten her türlü saldırıya karşı direnmeyi ve özgür yaşamı savunmayı ifade ediyor. Bütün tarih boyunca sanat hareketleri mücadele gücüdürler; taraftırlar, tarafsız değillerdir. Baskı ve sömürü düzenine, devlet ve iktidar düzenine karşı duruşu ifade ediyorlar. Bir düşünce, örgüt ve eylem gücüdürler. Edebiyatçı ve sanatçının tarihsel tanımı da bu. Böyle olmayan sanatçı ve edebiyatçı son birkaç yüzyılda kapitalist modernite düzeni içerisinde ortaya çıktı. Ondan önce sadece imparatorların, padişahların saraylarında vardı ve ona da kimse sanat ve edebiyat demedi. Bu konu incelenirken bile ayrı ele alınıyor; birincisi, saray edebiyatı dedikleri, diğeri ise halkın edebiyatı. Aslında öbürü soytarılıktı. Zaten sarayda olana sanatçı değil '*Saray Soytarısı*' deniliyordu, halk öncülerine de '*Ozan*' deniliyordu. Bu ayrım kapitalist modernite sistemi ile bozuldu. Neden? Ulus-devlet sistemi önceki sistemden çok farklıydı. Devleti toplumsallaştırıyor, toplumu devletleştiriyor. Bir toplum kırım uyguluyor. Bunun da temelinde ruh kırımı var, duygu kırımı var, düşünce kırımı var. Duygu ve düşünce asimilasyonu gerçekleştirilmeden özgür insan yok edilemiyor, toplum yok edilemiyor. Buraya saldırabilmesi için öncelikle topluma öncülük eden sanat ve edebiyat hareketini yok etmesi lazım, sonrasında ise toplumun duygu ve düşüncesine saldıran bir sözde sanat ve edebiyat alanı yaratması gerekiyor. Bunu yarattılar da. Bunu yaratmayı ulus-devlet sisteminin, kapitalist modernitenin temel özelliği gördüler.

Kapitalizm hırsızlık demekti ve hırsızlığı kabul eden ruh ve duygu ölçüsü, insanların duygu ve düşünce kırımını da kabul etmiş oldu. İnsan erdemi hırsızlığı kabul etmemekti, hırsıza karşı çıkmaktı. Hırsızlık ustalık haline geldi, meşrulaştı, yiğitlik oldu. Yani ölçü değiştirdi, çünkü sermaye düzenin özünde bu vardı. Özgürlük düşüncelerin hiçbirisi sermaye biriktirmeyi kabul etmedi. Dinler kabul etmedi, felsefe kabul etmedi, bilim kabul etmedi. Bütün devrimsel çıkışlar aslında sermayeyi kabul etmeme çıkışıydı ve bunu hep denetim altında tuttular. Kapitalist saldırı bu denetimi kırdı. Böylece toplumları bir kırımla yüz yüze getirdi. İnsan erdemi yok edildi.

Önderlik kapitalizmi tanımlarken, "*komutan para*" dedi. Paranın komutan olduğu, her şeye hükmettiği sisteme kapitalizm deniliyor. Kapitalizm her şeyi olduğu gibi sanat ve edebiyatı da metalaştırdı. İnsanlar kapitalizmde düşüncelerini, ruhlarını, duygularını satar hale geldi. Önder Apo bırakalım duygu ve düşünce satmayı emek satımını en kötü kölelik olarak tanımladı. Bunlar Marksizm'de yüce değerlerken, Apoculukta bir sapmadır. Kürdistan'ın özgürlük düşüncesi bu kadar gelişti, değişti. Marksizm'in yarattığı sistem çöktü, Önder Apo'nun yarattığı sistem bu çöküntüye rağmen ayakta kalıyor, gelişiyor. Geçen gün bir Alman gazetesi yazmıştı: "*Apo'nun projesi Barzani'ninkini çökertti*" diye. Rojava ile Başur'u karşılaştırıyor, IŞİD saldırmadan Barzani'nin sistemi çöktü ama 15 aydır Apocu sistem Rojava gibi küçük bir alanda direniyor.

Sanat alanına para girdi mi bitmiş demektir

"***Emek değerini, iş gücünü satan bir güç özgür topluma öncü olamaz, o özgürlük değil köleliktir***" Önderlik böyle tanımladı. Bu yeni ve önemli bir tanımdır. Kürdistan'da gelişme yaratan, değer yaratan bir tanımdır. Eğer emek gücü için doğru olan buysa tabii ki düşünce gücü için, onun duygu, ruh dünyasını ifade eden sanat gücü için bu durum hayli hayli geçerlidir. Burada paranın yeri olmaz. Bu alana para girdi mi, bitmiş demektir. Paradan kastım ise alım ve satımdır, pazarlamadır. Böyle olan bir alanda topluma hizmet, özgür yaşam ölçülerini korumak değil daha fazla para kazanmanın yollarını bulmak ortaya çıkar. O zamanda nasıl satacaksan öyle yaparsın. Bunu tar-

tışmadan bile korkuluyor olması kötü ve tehlikeli bir durumdur. Nasıl böyle olur? İnsan düşüncesini nasıl satar? Kafa işçiliği ve kol işçiliği diye tanımlamalar üretildi. “*Bütün işçilikler kutsal*” aslında bu düşünce satımı bu kavramdan ortaya çıktı. Kol işçiliği, emek gücü satmak en kutsal değerdi, işçilik böyle oluyordu. Kol işçiliğini satamayan kendine bir işçilik bulmalıydı ki, onun da bu kutsallıkta yeri olsun, “*ha bende kafamı satıyorum*” dedi ve düşüncenin, yazımın, sanatın satım alanı haline gelmesi böyle oldu. Sanatın alım satım haline getirilmesi gerçekleşti. Herkes kendini pazara çıkardı. İşçilik olarak pazarlarsın, işveren olarak pazarlanırsın mesele değil.

Tarihte hangi düşünür düşündüğünü, icat ettiğini para karşılığı sattı? Var mı böyle bir örnek? Yoktur. Hangi ozan değerini pazarda sattı, para kazandı ve zengin oldu? Bunun bir örneği yoktur. Öyle satılacak bir şey üretmediler, tersine kendilerini koruyamayanlar darağacına çekildiler, derileri yüzüldü. Niye? Çünkü onlar mücadele ürettiler. Sanat ve edebiyat demek özgürlüğü, toplumsallığı savunmak, baskıya, sömürüye ve egemenliğe karşı çıkmaktı. Şimdi parayla satılan baskı ve sömürüyü kutsuyor, onu esas alıyor, çünkü para orada oluyor. Ona sanat mı denilir, edebiyat mı denilir! Kültürel soykırım rejiminin sanatı, edebiyatı mı olur? İnsanlık suçunun sanatı, edebiyatı mı olur?

Egemen sistem tarih bilincini de saptırıyor. “*Dünya böyle gelmiş böyle gidecek*” diyor. Oysa böyle gelmemiştir. Tarihin derinliklerinde toplumsallık olgusu farklı olduğu gibi sanat ve edebiyat gerçeğinin rolleri de farklıdır. Şimdi ortaya çıkarılmış olanı anlama ve yargılamak durumundayız. Yargılamaya tabi tutmadan, “*sanat ve edebiyat buymuş*” diyerek verili olanı icra edemeyiz.

Bu düzenden kopuşu sağlamak, düzene karşı mücadeleyi doğru, derinlikli ve tam anlamak gereklidir. Siyaset diline, sosyal bilime dayanan, onunla sınırlı kalan bakış açısı genel ölçüleri ve kaba tanımları veriyor, dolayısıyla toplumun derinliklerini çözmüyor. PKK devriminin toplumda ve bireyde yarattığı değişimi inceleyemiyor. Devrimci pratik onu çok aşmış durumda. Siyaset ve sosyal bilimlerin tanımlamaları bunun karşısında yüzeysel kalıyor. Onu derinleştirecek bir gelişme için edebiyat ve sanat belirleyici rol oynayacak bir noktaya gelmiş durumda. O nedenle bu dönemde edebiyat ve sanat daha çok rol oynayacaktır.

Kürdistan'da edebiyat ve sanatla uğraşacaksak PKK'nin ortaya çıkardığı realiteyi esas alarak yapacağız. Edebiyat ve sanatın zeminini yaratan PKK'nin devrimidir. Bunun dışında sanat ve edebiyata konu olacak bir şey yok. Bu da düzenden kopmayı, her şeyi ile düzen ölçülerinden kopmayı ifade ediyor. Bunu anlamayan ifade de edemez. Özgürlükçü, devrimci, yurtsever olanı açığa çıkaramaz. Bu kavramlar adına kültürel soykırım rejimini meşrulaştıran duygu, düşünce, davranış üretmeye kalkar ki, bu özgür insanı yaratmaz, tersine insanlığı ve toplumsallığı katleder. Şimdi sanat ve edebiyat böyle bir katliam aracı olarak kullanılmaya çalışılıyor. Demek ki, gerçek edebiyat ve sanat ise buna karşı gelişmek, mücadele etmek, özgür insanı temsil etmek zorunda. Onun içinde kendine göre ölçüler yaratmak, kavramlar geliştirmek zorunda, yani var olanla olmaz. Var olan sisteme göre sanatı geliştirmek ve bunun Kürt yurtseverliğini, demokratlığını temsil

> ‘’Sanatçılar eğitim görmezler, mümkün olduğu kadar ideolojiden, partiden, eğitimden uzak durmalılar ve ondan sonra da devrimi yansıtmalılar, toplumun ruhunu, duygusunu belirlemeliler! Bunu neye göre yapacaklar? Devrim eğitmezse düzen eğitiyor; düzenden aldıklarıyla mı devrimi yansıtacaklar? PKK'den, devrimden uzak dur ama Kürt özgürlüğünün sanatını yap! Bu mümkün mü?’’

edeceği, PKK devrimini işleyeceğini sanmak büyük bir yanılgı olacaktır, boşa çalışmaktır. Öyle yapmaya kalkan, PKK'ye karşı kültürel soykırım rejimini temsil ediyor, demektir; o bir ajan faaliyetidir. O biçimde yapılan her şey özgür ve demokratik yaşama saldırıdır.

Kürdistan'da büyük özgürlük değerleri ortaya çıkarıldı; zor başarıldı. Müthiş bir edebiyat ve sanat malzemesi ortaya çıkartıldı. Şimdi işler kolaylaşmıştır. Edebiyat ve sanatın rolü ise ortaya çıkarılmış bu devrimci değerleri çeşitli dallarda işlemek ve topluma taşımaktır. Bunu resimle, sinemayla, müzikle, tiyatroyla, yani sanat dallarının hepsinde yapmak gerekir. Estetiği kullanarak ortaya çıkarılmış devrimci değerleri yeniden şekillendirip insan ve toplum yaşamının güzel özellikleri haline getirip topluma sunmak. Yapılması gereken görevin özü budur. Şimdi yapılması gereken 40 yıllık devrimci pratiğin ortaya çıkardığı toplumcu değerlerin, birikimin yeniden ifade edilip topluma taşımaktır. Bunu yapabilmek için toplumu anlamak lazım; gelişen özgürlük değerlerini, toplumun yaşadığı devrimci değişimi anlamak ve özümsemek gerekiyor. Öyle anlamadan, özümsemeden, benimsemeden, bunları doğru görmeden olmaz. Sahte bir anlayış geliştirerek de olmaz, özüne vakıf olmak gerekir. Ondan sonra geriye kalan bu birikimi estetik değerlerle bütünleşmesini sağlamak ve toplumu daha kolay, daha etkili kabul edilebilir bazı değerleri de kendinden katıp, topluma sunmaktır. Burada esas zor olan bu değerleri anlamak ve özümsemektir. Bu gerçekleşirse onları yeniden yaratmak, estetikle yoğurup birleştirmek ve topluma sunmak çok zor değil. Çünkü şimdi teknik imkanlar çok. Bu gerçekten de eskiden zormuş. İnsanlar ürünlerini paylaşmak için diyar diyar dolaşıyorlarmış; aç, susuz! Toplumun öncüleri, devrimcileri ozanlarıydı aslında. Sırtlarında saz ülke ülke, kıta kıta dolaşıyorlarmış, insanlara bir şeyler verebilmek, onlara ölçü kazandırmak için. Sanatçılığın tanımını, anlamını, sanatçı çalışmasının özelliklerini burada görelim. Şimdi kapitalist modernite sisteminin toplum kırımı gerçekleştirmek için yedirip içirip, parayla yoğurduktan sonra topluma sunduğu insanlarla gerçek ozanların, sanatçıların ne alakası var; hiçbir benzerlikleri yoktur.

Neden devrimimiz daha derinlikli bir kültür devrimi haline gelmedi?

Önderlik, “*var olan imkanların yüzde birini bile değerlendiremiyorsunuz*” dedi. Bu sadece siyaset ve askerlik için geçerli değil, edebiyat ve sanat alanı için daha fazla geçerlidir. Burada 40 yıllık mücadeleden çıkan bir PKK dersini daha verebiliriz: Hiçbir gelişme imkan fazlalılığı ve rahat ortamda olmadı. Tersine imkan ne kadar fazla oldu, rahat ne kadar çok oldu ise orada üretim az, sorunlar çok oldu. Tabii bu iyi bir durum değil; bizim insan olarak zayıflığımızı gösteriyor. Demek ki yeterince eğitimli değiliz. Zorluklar bizim öğretmenimiz oluyor ama realitemiz bu. Böyle bir duruşu değiştirmeliyiz. Edebiyat ve sanat alanın da bu dersten ciddi biçimde yararlanması mümkün. Bu alanın doğasına daha uygun. Zorluklar buradaki üretimin ebesidir. Zorluklar bizim devrimimizin kamçısı gibi. Zorluklar bir şeyler yaratmamızı engellemiyor, tersine zemin sunuyor. Savaşta böyle oldu; deneyim bu. Kaldı ki, o kadar maddi imkan yoksunu da değiliz. Ulasal diriliş devrimi önemli bir maddi zemin de sundu. Hem büyük devrimci birikimle birlikte imkanlara sahibiz, hem de ciddi biçimde zorlayıcılık var. Burada şu soruyu sormalıyız: Buna rağmen neden sanat ve edebiyatı yeterince geliştiremedik? Neden devrimimiz daha derinlikli bir kültür devrimi haline gelmedi? Onu yaratacak edebiyat ve sanatı ortaya çıkaramadık? Bu sorular üzerinde durulması ve cevap aranması gereken sorulardır.

Toptan var olanı küçümseyen, görmeyen bir inkarcı yaklaşım içinde olmamak da lazım. Özellikle '90'lı yılların başından bu yana amatör bir ruhla yaratılmış gelişmeler var. Fakat bunlar parçalı, dar, birbirinden kopuk ve yüzeyseldir. “*Hiçbir şey olmuyor*” değil de Kürt sorunun siyasi-askeri çözümüne hizmet edecek büyük bir kültür devrimini gerçekleştirme düzeyinde değil. Gerillanın yarattıkları var, serhildanın yarattıkları ve onları anlatan eserler vardır.

Sanat ve edebiyat alanında üretim zayıflığının bizden kaynaklı olduğu sonucuna ulaşmak zor değildir. Toplumda zayıflık yok, toplumsal alanda bir sınırlılık da yok. Bu tür çalışmaları geliştirmek için ilgi, fedekarlık, yaratıcılık var. Epeyce böyle bir çalışma için istekli insan kütlesi de vardır; dört parça Kürdistan'da, yurtdışında bu durum söz konusudur. Fakat onları yönlendirecek, bütün sanat alanlarında devrim yaptıracak düzeyde çalışmaları derinleştirecek bir yönlendirmede, ön açıcılıkta ve ifade etmede zayıflık var. İfade gücünü kendimizden geliştirmek yerine dışarıdan bekler durumdayız.

Sanatçılık fedai militan fedakarlığı ister

Bu çalışmayı yürütecek insan, kadro gücünü geliştirmek, çoğaltmak, eğitimini derinleştirmek gerekiyor. Şimdiye kadar bunun yapılmamış olması büyük bir eksikliktir. Bu konuda ciddi yanlış anlayış ve yangılar da vardır. “*Sanat alanı ideolojiden uzak alandır*”, “*sanat alanı partiden uzak alandır*”, “*PKK'li sanatçı olamaz, bir PKK'li sanatçı olamaz*” gibi yanılgılı anlayışlar var. Bu kesinlikle Önderlik tutumuna terstir. Sanatçılar eğitim görmezler, mümkün olduğu kadar ideolojiden, partiden, eğitimden uzak durmalılar ve ondan sonra da devrimi yansıtmalılar, toplumun ruhunu, duygusunu belirlemeliler! Bunu neye göre yapacaklar? Devrim eğitmezse düzen eğitiyor; düzenden aldıklarıyla mı devrimi yansıtacaklar? Bu mümkün mü? PKK'den, devrimden uzak dur ama Kürt özgürlüğünün sanatını yap! Bu mümkün mü? Büyük bir sanat ve edebiyat hareketi gelişmemesinde bu yanlış anlayışın da büyük etkisi vardır. Nazım Hikmet'in cezaevinde yazdığı şiirler dışarıda sevdalanır düzeyde beğeniliyor ama dışarıda da büyük bir anti-komünizm yayılıyor. Bir taraftan Nazım taraftarlığı, diğer taraftan komünizm düşmanlığı! Buna karşı Nazım Hikmet'in tepkisi, “*Sevdalınız komünisttir*” diye. Bizde de şimdi öyle bir durum var. Edebiyat ve sanatı PKK devrimi üzerinden yapmak zorundasın ama diğer taraftan PKK'den, ideolojisinden, eğitiminden, gerçeğini öğrenmekten uzak duracaksın. Peki, sanat ve edebiyatı neyle yapacaksın? Bu köklü bir çelişkidir.

Parti alanı ideolojik alandır. İdeolojik alanında özünde edebiyat ve sanat vardır. Sanat ve edebiyat alanı psikolojik mücadele, ruhsal-duygusal mücadele alanıdır. İdeolojinin de özünde hitap etmeye çalıştığı alan buralardır. O nedenle “*sanat ve edebiyat ideolojiden kopuktur*” tanımı tam bir ulus-devlet uydurmasıdır. O zihniyet burjuva liberal zihniyettir. Kendisi sanat ve edebiyat alanını yüzde yüz ideolojik mücadele alanı yapıyor ama karşısında gelişmesin diye de sanki ilişkisizmiş gibi gösteriyor. Bu büyük bir aldatmacadır. O açıdan da partileşme, parti mücadelesi, ideolojik mücadele, ideolojik eğitim, parti gerçeğini kavramada en çok esas almamız gereken alanlar kapsamındadır. Böyle bir düzeltme olmalıdır.

“*Ben sanat ve edebiyat işleriyle uğraşmak istiyorum*” diyenler en az parti yönetimi, gerilla komutanı olacak kadar kendilerini parti düşüncesiyle, Önderlik çizgisiyle, mücadele gerçeğiyle eğitmeliler. Hatta o düzey bile yeterli değildir. Askeri ifade, siyasi söylem çok düz ve basittir ama edebi ve sanatsal söylem ve ifade çok karmaşık ve derinliklidir. Siyasi ve askeri alanda bireysel tutum, bireycilik, bireyin kendine göre bir tutumu olabilir ama sanat ve edebiyat alanında olmaz. Buraya geldin mi, bireyciliğin bitmiştir. Ruhunu, duygularını toplumsallaştırırsan karşındakini inandırırsın. Böyle yapamazsan yaptığın bir taklittir, taklidin de sanat ve edebiyatla bir alakası yoktur. Bu alan bireyin her şeyiyle toplumsallaştığı alandır, tüm bireyciliği aşarak toplumsallıkta eridiği bir alandır. Hem kendini yaşamak hem de edebiyat ve sanat ile topluma öncülük etmek mümkün değildir.

Gerçekten sanatla uğraşacaksan, sanatçı olacaksak, bu işin zor olduğunu da bilmek lazım. Bir fedai militan fedekarlığı ister, hatta ondan çok daha ötedir. O canını ortaya koyuyor. Can vermekle bireyciliği aşmak aynı şey değildir. Can vermek daha kolaydır! Edebiyat ve sanat yapacaksan ancak o düzeyde açıklık, tahlil, değerlendirme geliştirebilirsen bir çözüm ortaya çıkar, bireyin psikolojisini, toplumun sosyolojisini çözebilir, ifade edebilirsin. Bu yönlü kendimizi eğitmemiz, böyle bir hareket geliştirmemiz gerekiyor. Kendini aşan, yaşam tecrübelerini topluma sunmaktan vazgeçmeyen bir noktaya gelmeliyiz. Önderlikte gizli saklı hiçbir şey yoktur. Birçok şeyi birbirine benzeterek anlattı ki, eğitim olsun, insanlara tecrübe olsun diye. Bu kadar eğitim gücü, eğitim materyali ortaya çıkarabilmek için doğuşundan bugüne kadar ne duydu, ne gördü, ne yaşadıysa 40 yönden ele alıp tekrar tekrar ifade etti. “*Aman bu böyledir burayı saklayayım, şu şöyledir şurayı saklayayım, burası bana aittir, şurası özeldir*” demedi. Her şeyi ortada; sanatçı budur. İnsan çözümlemesi böyle oluyor. Onu edebiyat ve sanatla yapmadı ama insan çözümlemesi yaptı. Böylece edebiyat ve sanatın önünü açtığı gibi bir edebiyatçı ve sanatçının nasıl olması gerektiğini gösterdi. Bu konularda üretim yapacaksak ancak Önderliğin yaptığı gibi yaparak gerçekleştirebiliriz. Kendimizi çözerek, kendimizi anlatarak bunu yapabiliriz. Olumlu olanları anlatıp, olumsuz olanları anlatmamak yarım bırakır. Böyle yapması zordur. İnsanlar açısından en zor olan budur. Yaşamını ortaya koymak, savaşın ortasına girmek öyle zor değil, büyük zorluk buradadır. Güçlü bir edebiyat ve sanat hareketinin gelişmemesinin bir nedeni de bu olabilir.

Sanatçı eğitiminin merkezine bireyciliği aşabilmeyi koymak gerekiyor. Kişi kendini çözebiliyor mu çözemiyor mu? Kendini açabiliyor mu açamıyor mu? Kendini anlatabiliyor mu anlatamıyor mu? Kendini topluma ne kadar açabiliyor? Kapalı bir kutu gibi midir yoksa kendini ve yaşamı sonsuz çözümleyerek, onu bir de güzelce tanımlayıp, sistemleştirip topluma sunabiliyor mu? Bunlar yapılabiliyorsa oradan edebiyatçı doğar, sanatçı doğar. İnsan açısından 'zor' olan da budur. Basit, yüzeysel ifadeler, taklitler kolay geliyor ama işin özüyle ilgili olmak kolay değildir. Zor bir alandır ama yapılamayacak bir alan kesinlikle değildir. İsteğe ve kişinin çabasına bağlı, kendini ele almasına ve ortaya koymasına, cesaret ve fedekarlık göstermesine bağlı. Bunlar olmadan, “*ben edebiyatçı ve sanatçı olacağım ama kendimi hiç zorlamayacağım, açık davranmayacağım, çözmeyeceğim*” diyerek edebiyatçı ve sanatçı olmak mümkün değildir. Sen ancak kendinden yaratarak anlatabilirsin. Bir duygu, ruh yaratacaksan, insanlığa yararlı bir düşünce üreteceksen bunu kendinden üreteceksin. Diğeri hikaye gibi olur.

> ‘’Edebiyat ve sanat mücadelesiz olmaz, yargılamasız olmaz, devrimci yaşam ölçülerine dayanmadan olmaz, tarafsız olmaz. Taraf olacak! ‘Biz ne PKK'den yana oluruz ne de TC'den yana!’ Var mı böyle bir yaşam? Kürdistan'da otlar bile böyle değil, herkes bir taraftır. Bu kadar keskin bir mücadele yaşanıyor, yargılama yapılıyor. Ortada ölüm fermanları var, sen nasıl tarafsız olursun!’’

Edebiyat tarih anlatımı değil, anı anlatımı değil, hikaye değildir. **Edebiyat, kişilik çözümlenmesi, birey ve toplum çözümlenmesi alanıdır**. Esas edebiyat dalları bunu gerçekleştiren dallardır. Kişilik devrimi, kültür devrimi de böyle bir çözümlemeyle gerçekleşir; var olanı çözümleyip yeniyi inşa etmekle, yaratmakla olur; eskiyi aşıp yerine yenisi konularak sağlanır.

■■■

Uluslararası komplo güncellenmek isteniyor

Türkiye'nin bölgedeki ajan yapılanması DAİŞ'in vahşetinden kaçan Kobanê'liler...

Dilzar Dîlok

Komplo nedir, nasıl gelişti sorularını kendimize çok sorduk. Belli tahliller yapılsa da komplonun tam olarak anlaşılması bizler açısından komplonun tam olarak ortadan kaldırılması anlamındadır. Çünkü anlaşılıp çözümlenen sorunlar aşılır. Bu anlamda komployu anlamada militanlar olarak belli sorunlar yaşadığımızı, tam olarak içinde bulunduğumuz durumu çözümlemekte zorlandığımızı, günceldeki tehlikeyi kendimizle sınırlı görme hastalığından kurtulamadığımızı, komplonun tarihsel olarak yaratmak istediğini görmekten uzak olduğumuzu belirtmek zor değildir.

Her birimizde az ya da çok komplo bilinci vardır. Ama her birimizde bu bilinci düşünsel ve yaşamsal eyleme dönüştürme gücünü gösterme kabiliyeti oluşmadığından, anlamalarımızın da tamlığından söz etmemiz zordur. Uluslararası sistemin, kapitalist modernitenin sayılı büyük eylemlerinden biri olan komployu aşmak da bizler açısından kapitalist moderniteyi kişiliklerimizdeki etkisi ve sistem olarak aşmayı, kendi özgür kişiliklerimizi ve sistemlerimizi yaratmayı gerektirir.

9 Ekim 1998 tarihinde Önderliğimizin Suriye'den çıkmaya zorlanmasıyla başlayan uluslararası komplonun 16.yılına giriyoruz. Bu süreç içinde Önderliğimiz amansız bir mücadele vermiş, her günü bir direniş destanına dönüştürmüş, kendi direnişinde Kürt halkının özgürlük direnişini doğurtacak yaşam projeleri oluşturmuştur. Her bir günde Önderliğimizin yarattığı özgür yaşam anlamı ve projesi, Kürt halkının kendi tarihselliğini güncelliğiyle özgür buluşturabilmesinin vazgeçilmez olduğu tüm dünyaca anlaşılmış ve kabullenilmiştir.

Önderliğimizin İmralı'daki ilk sözleri komployu boşa çıkarmanın ilk adımları olmuştu. İdamın kaldırılması bunun somut göstergesidir. Giderek sistem haline gelen, tüm toplumu, toplumun tüm kesimlerini ve hatta egemen devletleri kapsayan tezler, komplo çemberinin kırılmasını sağlamıştır. Demokratik, ekolojik, kadın özgürlükçü paradigmayla somutlaşan özgür yaşam paradigması dünyayı kucaklarken demokratik ulus projesiyle tüm Ortadoğu'nun durmadan kanayan yaralarına merhem olmayı amaçlamıştır. Ve daha şimdiden bunun temelleri atılmıştır.

2013 Newroz mesajıyla başlayan süreç, bu adımların somutlaşması için Önderliğimizin girişimleri komplonun boşa çıkarılma adımlarını zirveye ulaştırmıştır. Yine yıllar sonra Önderliğimizin selamlarının bizlere ulaşması, resimlerini görmemiz hem özgürlük militanları olarak bizlerde hem de tüm Kürdistan'da büyük bir sevinç kaynağı olmuştur. Sonrasında gelişen görüşmeler, Önderliğimizin görüştüğü heyetlerin örgütle görüşmeleri, Önderliğimizin son görüşmesinde belirttiği "*…çeşitli sıkıntı, engelleme, provakasyon ve tek yönlü dayatmalara rağmen*" sürmekte ve yeni yaşam inşası yaratılmaya çalışılmaktadır.

Tüm bunlar daraltılan komplo çemberini kırmayı ve tümden ortadan kaldırmayı amaçlamış ve başarmıştır da.

2013 yılının Newrozu'ndan bu yana gelişen süreç, bölgedeki hiçbir gelişmenin hiçbir kıpırtının kapitalist moderniteden bağımsız olamayacağını ve olmadığını göstermektedir. Bunu en fazla Kürt toplumu bilmektedir. Bunu biraz açımlayalım.

Komplo ilk başladığında Suriye merkezli başlatılmasının nedeni Önderliğin Suriye'de konumlanmasıydı. Komplo gerçekleşti, Önderliğimiz Suriye'den çıkarıldı ve büyük bir uluslararası yasadışı eylemle Türkiye'ye getirilerek İmralı Cezaevi'ne konuldu. Türkiye devletine devredilen ama Türkiye Cumhuriyeti devletinin başbakanının dahi anlamadığını belirttiği bu durum, aslında kapitalist modernitenin Türkiye'ye kendi sisteminin taşeronluğunu yaptırmak istemesi ve bunu yaparken de Türkiye'nin en zayıf noktası olan Kürt sorunu, PKK sorununu kullanmasıydı.

Komploda silahların doğrultulduğu ilk ülke Suriye olmuştu. Komplonun ilk sarsıntıları Suriye'de hissedilmişti. Bir de bugüne bakalım.

Bugün, kompolya ve tüm uluslararası saldırılara rağmen varolmayı başarmış ve özgür yaşamını korumakla kalmamış, kendi toplumunu özgürleştirmenin adımlarını atmış bir Önderlik gerçeği ve bir özgürlük hareketi vardır. Kürtler, Rojava Kürdistan'ında kendi demokratik özerk sistemini kurmuş ve bu sistemi tüm boyutlarıyla inşa etmenin, korumanın ve yaşamsallaştırmanın mücadelesi içindedir. Tüm Ortadoğu'da bölgenin özüne en uygun sistem olan demokratik konfederalizmin gerçekleşme şansı, Rojava ile somutlaşmış ve hayati olmuştur.

Rojava ve Kuzey'de böyle gelişmeler olurken, Kürt halkının ve Kürdistan özgürlük hareketinin yeni bir savaş cephesiyle karşı karşıya bırakılması tahlil edilmek durumundadır.

Uluslararası komplo güncellenmek istenmektedir.

Uluslararası komplonun güncellenmesinin adı DAİŞ'tir.

Uluslararası komplonun kendini İslami bir örgütle güncelleştirmesi, Ortadoğu'nun yaşadığı çıkmazı göstermektedir. Gelenek, zihniyet, yaşam, özgür yaşam, konfederalizmi yaratacak farklılıkların ayrılıkçılığa dönüştürülerek savaş gerekçesi haline getirilmesi gibi konular Ortadoğu'nun çıkmazıdır.

Her ne kadar "*gerçek İslam bu değil, bunlar Müslüman değil…*" gibi belirlemeler yapılsa da, sonuç itibariyle DAİŞ İslami bir çıkıştır. Kendini İslam devleti olarak tanımlamakta, bu isme uygun davranışlarda bulunmakta, kitlelere İslami propagandayla ulaşmakta ve kendi insan gücünü böyle sağlamaktadır.

Bugün itibariyle baktığımızda Kürt özgürlük hareketi karşısında, uluslararası tüm sistemlerin artıklarıyla beslenen bir örgüt olan DAİŞ'in saldırılarını Suriye merkezli olarak başlatması, rejimle ciddi savaşlara girmeden hemen yönünü Kürt halkına ve Kürdistan özgürlük mücadelesine çevirmesi tesadüf değildir. Özgürlük hareketi olarak başta Rojava olmak üzere büyük kazanımlar sağladığımız bir süreçte bu saldırıların ve yoğun savaş durumunun, katliamların gelişmesi ve hiçbir zaman İslami örgütlerle savaşmadığımız halde kendimizi adı İslam devleti olan bu örgütle savaşır halde bulmamız, kesinlikle uluslararası komplocu güçlerden, kapitalist modernitenin çıkarlarından uzak değildir. Önderlik projesinin Rojava ile somutlaşması ve bu somutlaşmaya da Suriye Baas rejiminin içinde olduğu konumndan dolayı karşı koyamaması durumu, bu projenin Ortadoğululaşması anlamına gelmekteydi. Bu durum kapitalist modernite güçlerini kendilerince, özgürlük hareketi karşısında tedbir almaya yöneltti.

DAİŞ'e karşı KDP'nin savaşmaması, peşmergelere savaşmayacaksınız emrinin verilmesi, bir kez daha Kürt işbirlikçiliğinin devrede olduğunu göstermektedir.

Yine DAİŞ'in elinde KDP'li yerel yetkililer tarafından Amerikan silahlarının olduğunun söylenmesi hem DAİŞ'in korkuyla yaratmaya çalıştığı psikolojik fetihlere hizmet eden bir propaganda olmakta hem de DAİŞ'in Amerika tarafından silahlandırıldığını göstermektedir.

En son BM'nin açıklama yaparak "*DAİŞ, İsrail ve Boko Haram*"ın yaptıkları toplu katliamlarla insanlık suçu işlediklerini belirtmesi, pek etkili olmasa da DAİŞ ve İsrail'in aynı kefede ele alınması anlamında, ikisi arasındaki çizgisel ortaklığı göstermektedir.

İslam'ın İslam olmayanla savaşı İslam'ı güçlendirirken, İslam'ın İslam ile savaşı İslam'ı zayıflatmaktadır. Tarihte hep böyle olmuştur. Bundan dolayı bugün İslam adıyla Ortadoğu'da savaşılmakta ve hem Ortadoğu hem de İslam bitirilmektedir. Bu durumun İsrail'den bağımsız olduğunu düşünmek mümkün değildir.

En önemlisi de tüm dünyanın gözü önünde binlerce Êzidi'nin katledilmesi, binlerce kadının kaçırılması, binlerce kadının ve erkeğin tecavüze uğraması ve ciddi bir kamuoyu tepkisinin ortaya çıkmaması, tüm devletlerin kendi toplumlarını bu konu karşısında sessiz kalmaya teşvik edecek kadar bilinçli hareket ettiklerini göstermektedir.

Yine Türkiye dışında nerdeyse tüm ülkelerin DAİŞ saldırılarını kınaması, yeni geliştirilmek istenen komploda Türkiye'nin yeni bir rol üstlendiğini göstermektedir.

Nasıl k, komplonun ilk sarsıntıları Suriye merkezli geliştirildi, bugün de komplonun güncellenme adımları Suriye merkezli geliştirilmiştir. Suriye, uluslararası komplonun, kapitalist modernite güçlerinin en zayıf bulduğu alan mıdır, yoksa en fazla zayıflatmaya çalıştığı alan mıdır sorusuna verilecek yanıt, Suriye'nin ilk toplumsallaşmanın merkezi olmasından kaynaklı, ikinci ihtimalde odaklanmaktadır.

DAİŞ saldırılarının Rojava ve Güney'de geliştirilmesi, bu bölgelerde Kürtler başta olmak üzere tüm halkları, farklı dinleri, özellikle Sünni İslam dışı inanç topluluklarını, farklı halkları hedef alması, bu saldırıların Önderliğimizin demokratik ulus projesine karşı olmasından kaynağını almaktadır.

Önderliğimizin projesine, bu projenin somutlaşması olan sistemlerimize, halklarımıza, toplumumuzun farklı inanç kesimlerine yönelen bu saldırılar, komplonun yenilenmesiyle ortaya çıkan saldırılardır. Bu saldırılar karşısında alınacak tavır, komplo karşısında alınacak tavırdır.

Komplonun 16. yılına girdiğimiz bugünlerde, Önderliği anlama, Önderlik çizgisinde yürüme kararlılığı yanında Önderliğimiz üzerindeki komplonun boşa çıkarılması için mücadeleyi yükseltmek bizim varoluş ve özgür yaşam şartımızdır. Bu anlamıyla, 16. yılında komployu boşa çıkarmak için demokratik özgür yaşam inşasını gerçekleştirmenin adımlarını atmak kadar her adımı öz savunmayla güçlendirmek ve korumanın yol ve yöntemlerini geliştirmeliyiz. Unutmamalıyız ki, yaratacağımız kazanımlar ve sistemler, Önderliğimizin özgürlüğüne paraleldir.

■■■

“Demokratik Ulus İnşası” ve “9 Boyut”u gerçekleştirmek tarihsel bir görevdir

Cemal Şerik

Demokratik Ulus inşasında Önder Apo’nun; “1- Demokratik Ulusta Özgür Birey-Yurttaş ve Demokratik Komün Yaşamı, 2- Demokratik Ulusta Politik Yaşam ve Demokratik Özerklik, 3- Demokratik Ulus ve Sosyal Yaşam, 4- Demokratik Ulusta Özgür Eş Yaşam, 5- Demokratik Ulus ve Ekonomik Özerklik, 6- Demokratik Ulusun Hukuk Yapısı, 7- Demokratik Ulus Kültürü, 8- Demokratik Ulusun Öz Savunma Sistemi, 9- Demokratik Ulus Diplomasisi” olarak ifadelendirdiği “**9 Boyut**”un nasıl yaşamsallaştırılacağı üzerine olan tartışmalar devam ediyor. Fakat yürütülen bu tartışmalar da önceliğin neye verileceği hususunda bazı eksik yaklaşımlarında olduğu görülüyor. Bunların başında da “**Demokratik Ulus**” konusunda var olan algıdaki yetersizlik geliyor.

O nedenledir ki, “Demokratik Ulus inşası”nda hayata geçirilecek olan “9 Boyut”tan önce, “Demokratik Ulus” denildiğinde, asıl olarak neyin anlatılmak istenildiği ve böyle bir belirlemenin yapılmasına neden olan esasların neler olduğunun öncelikle doğru anlaşılması gerekiyor. Çünkü “Demokratik Ulus”un “9 Boyut”u olarak belirlenen hususlar tamamen kaynağını buradan alıyor. Onun için eğer, “Demokratik Ulus” belirlemesi doğru anlaşılırsa, oradan hareketle de “9 Boyut”un nasıl yaşamsallaştırılacağına dair var olan sorulara da doğru yanıt vermek olanaklı bir hale gelmiş olacaktır.

Ulus ve Demokratik Ulus

“Ulus” kavramı üzerine bugüne kadar farklı belirlemelerde bulunulmuştur. Bu belirlemelerde ise iki temel değerlendirme öne çıkmaktadır. Bunlardan biri; burjuva, milliyetçi değerlendirmeler olurken diğeri de reel sosyalist bakış açınsa göre ele alışlar oluşturmaktadır.

Burjuva,milliyetçi yorumlarda “ulus”; daha çok dil, din, ırk ve soy birliğine dayandırılırken, reel sosyalist bakış açısına göre de **Josef Stalin**’in ünlü ve kabul gören belirlemesinde dile getirdiği; Dil, Toprak, İktisadi Yaşam ve kendini Kültür Ortaklığında dile getiren Ruhi Şekillenme Birliği olarak, tarih içerisinde oluşmuş olan kararlı insan topluluğu biçiminde bir tanıma kavuşturulmaktadır.

Ayrıca bunlar dışında burjuva, milliyetçi ulus tanımları ve reel sosyalist belirlemeler arasında başka farklılıklarda bulunmaktadır. Bu nokta da en belirgin olanı da burjuva , milliyetçi yorumlarda “ulus”lar insan topluluklarının “soy”lar olarak birbirlerinden farklı bir şekilde örgütlenmeye başlamalarıyla birlikte oluşmaya başlarken; reel sosyalist bakış açısında da “*kapitalizmin şafağında*” tarih sahnesindeki yerlerini almaya başlamışlardır.

Gerek burjuva, milliyetçi gerekse de reel sosyalist ele alışlarda “ulus” kavramına ilişkin bu şekilde birbirinden farklı olan yönler öne çıkarken, her iki yaklaşımın buluştukları ortak yönlerde bulunmaktadır. Bunların başında da “ulus”a dair her iki ele alışın “ulus”u, “teklik” üzerine temellendirmiş olmaları gelmektedir.

Bugün toplumda “ulus”a dair değerlendirmelerde, yapılan yorum ve tartışmalarda da bu ele alışlar referans olarak kabul edilmektedirler. Önder Apo’nun “Demokratik Ulus”a dair yapmış olduğu belirlemeler üzerine de farklı çevreler tarafından bu yaklaşımlar referans alınarak, yorumlar yapılmakta ve görüşler oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu çevreler tarafından asıl olarak da yanlış, böyle bir yaklaşım içerisine girilerek yapılmış olmaktadır.

Çünkü Önder Apo “*Demokratik Ulus*” biçiminde bir belirlemede bulunurken; burjuva, milliyetçi ve reel sosyalist “ulus” tanımlaması dışına çıkmaktadır. Bu anlamda tamamen paradigmasal bir farklılıkla “ulus” belirlemesine dair bir bakış açısı geliştirmektedir. Bu farklılığın doğru anlaşılması için de kendi yaklaşımındaki farkı “demokratik ulus” biçiminde bir tanımlamada bulunarak ifadelendirme gereğini duymuştur.

‘’Önder Apo kapitalist sistem karşıtlılığını sadece politik ve eylemsel düzeyde değil paradigmasal düzeyde de ortaya koymaktadır.’’

Bu çerçeve de Önder Apo, “*Kavram olarak ulus; klan, kabile ve akraba aşiretlerin kavim, halk veya milliyet biçimindeki oluşumlarından sonra gelen ve kendini en çok dil ve kültür benzerliğiyle karakterize eden toplum biçimlenişidir*” derken, “Demokratik Ulus”u çokluğa dayandırarak, insan topluluklarının içerisine girdiği toplumsal örgütlenme biçimlerinden biri olarak ele almakta ve “*Demokratik ulus sadece zihniyet ve kültür ortaklığıyla yetinmeyen, tüm üyelerini demokratik özerk kurumlarda birleştiren ve yöneten ulustur*” biçiminde bir tanımlamaya kavuşturmaktadır. Burada ortaya çıkan yön ise aynı soydan sonra gelen klan, sonrası süreçte insan topluluklarının, sürekli olarak farklılıkların bir aradalığını ve çokluğu temsil eden bir yaşam ortaklaşması içerisinde oldukları gerçekliğidir. Bu da daha çok insan topluluklarının kendini toplum olarak örgütlerken yaratmış oldukları “ikinci doğa” ile ilgili olarak yaşadığı gelişmeleri anlatmaktadır. Buna göre Önder Apo “ulus” tanımlamasında bulunurken, “*ulus kabile bilinci + din bilinci + ortak siyasi otorite + pazar etrafında gelişen sosyal bir olgu veya ilişkiler toplamı…*” olarak bir değerlendirmeye tabi tutmaktadır. Ayrıca, “*Bu genel tanımlı ulusu daha sofistike kılmak için devlet ulusu, hukuk ulusu, ekonomik ulus, asker-ulus (ordu-millet) türünden üretilen ve genel ulusu tahkim eden ulusçuluklar*” gibi daha farklı kategorilendirmelerde de bulunulduğuna dikkat çekmektedir.

Kavramların gücü

Elbette Önder Apo bu şekilde bir “ulus” tanımlamasında bulunurken, bugüne kadar yapılan diğer “ulus” tanımlamalarından olan farkını ortaya koymuş olmaktadır. “Demokratik Ulus” kavramının anlamı da asıl olarak burada yerini bulmaktadır.

Kavramları, kullanılan basit sözcükler olarak ele almamak gerekmektedir. Kavramlar, insan yaşamında yüklü olduğu anlamlarla bilinç oluşturma ve davranışı yönlendirme gibi bir öneme sahiptirler. Bu anlamda kavramları, öylesine kullanılan sözcükler olarak ele almak doğru bir yaklaşım olmamaktadır. Modernist paradigmanın toplum yaşamı üzerindeki belirleyici etkisi düşünüldüğü zaman bu gerçek çok yakıcı bir şekilde kendini hissettirmektedir.

Kapitalist modernite, toplum bilincinde yarattığı algı ve düşünüş biçimiyle, toplumu özüne yabancılaştırarak, kendi toplumu haline getirerek şekillendirmekte ve sistemini inşa etmektedir. Bunu gerçekleştirirken de kavramların gücünü sonuna kadar kullanmaktadır. O nedenledir ki, kapitalist moderniteye karşı mücadele edilirken onun düşünce kalıplarından olduğu kadar onun kullandığı temel kavramlarından olan farkın da mutlaka ortaya konulması gerekmektedir. Ancak bu yapılır ve başarılırsa kapitalist modernitenin paradigmasal etkisinin dışına çıkmak olanaklı bir hale gelmiş olur.

Bugün kapitalist sisteme karşıt olunduğu belirlemelerinde bulunulmasına rağmen kapitalist modernitenin yüklediği anlamlarla kavramları algılayan ve kullanan sol, devrimci, demokrat gibi güçler de asıl olarak, bu noktada bir paradoks yaşamakta ve zorlanmaktadırlar. Bu şekilde bir yanda kapitalist sisteme karşı olunduğu söylenirken diğer yandan onun düşünce kalıplarını reddetmemenin bundan farklı bir sonuç yaratması da mümkün değildir. Zaten Önder Apo’nun farkı da burada başlamaktadır.

Önder Apo kapitalist sistem karşıtlılığını sadece politik ve eylemsel düzeyde değil paradigmasal düzeyde de ortaya koymaktadır. Kapitalist moderniteye karşı mücadelesinde temel çıkış noktası olarak bu gerçeği belirlemekte, kapitalist modernitenin kullandığı kavramlarla kendi kullandığı kavramlar arasındaki farkın doğru anlaşılması ve buna göre bir bilinç ve algının gelişmesi için tarihsel önem ve anlamı olan bir mücadele içerisinde bulunmaktadır. Önder Apo’nun “Demokratik Uygarlık”, “Demokratik Cumhuriyet”, “Demokratik Konfederalizm”, “Demokratik Otorite”, “Demokratik Özerklik”, “Demokratik Ulus” olarak kullandığı kavramlarda bu gerçeklik içerisinde yerini bulmaktadır.

Eğer Önder Apo’nun yukarda dile getirdiğimiz belirtilen kavramlara yüklemiş olduğu gerçek anlam bilinmez ve ona göre bir algı içerisine girilirse çok farklı ve yanılgılı bir yaklaşım içerisine girilmesi de kaçınılmaz bir hale gelmiş olacaktır. Nihayetinde bu tür yaklaşım içerisine girenlere de rastlanılabilmektedir. Önder Apo’nun “Demokratik Özerklik” kavramını dile getirmeye başladığı süreçte yaşananlar bu konuda somut birere örnektirler.

O süreçte kimileri, Önder Apo’nun “Demokratik Özerklik” kavramını devleti çağrıştıran siyasal özerklikle ele alarak yorumlayabilmişlerdir. Hatta bu kavramla ne anlatılmak istenildiğini “anlamadıklarını” söyleyenler bile olabilmişti. Oysa Önder Apo ifadelendirmeye başladığı bu farklı kavramlarla paradigmasal bir kopuşu gerçekleştirmiş bulunmaktaydı. Ve bu çevrelerde kapitalist modernist paradigma ile bu kavramları ele aldıkları için bunun farkına bile varamamışlardı.

Demokratik Ulus inşasında 9 boyut

Önder Apo’nun “Demokratik Ulus” kavramı da bu anlamda kapitalist mo-

dernite karşısında, paradigmasal bir karşıtlığı ve anlamlığı ifade etmektedir. Bu gerçeklik doğru anlaşıldığı zaman, Önder Apo'nun "Demokratik Ulus inşası"nda, "9 Boyut" derken neyi kast ettiği ve bunun nasıl gerçekleşeceği konusunda da doğru bir yaklaşım içerisine girilmesi olanaklı bir gelmiş olacaktır.

Burada öncelikle ifade edilen bu "9 Boyut"tun "yoktan ortaya çıkarılmadığı" ve "sıfırdan başlanılmadığı" gerçekliğinin doğru anlaşılmasının gerektiğini belirtmekte yarar vardır. Çünkü yanılgı daha çok burada başlamaktadır. Önder Apo tarafından "tarihsel toplum" üzerine yapılan belirlemeler doğru bir şekilde ele alındığı zaman bu gerçek çok daha net bir şekilde anlaşılmış olacaktır.

Önder Apo toplumu kendi emeği üzerinde kendini yaratan bir hakikat olarak ele almaktadır. Bunun anlamı ise toplumun ancak kendi yaratımları ile var olduğu gerçekliğidir. Bu yaratımlar ise toplumun ekonomisinden, öz yönetiminden, öz savunmasından, kültüründen, dilinden, bilincinden, ahlakından başka bir şey değildir. Kısacası toplumun tüm bunlar üzerinden kendisini var ettiği gerçekliğidir.

Önder Apo'nun "Demokratik Ulus inşası"nın "9 Boyut"u dediği de bunlardan başka bir şey değildir. Burada karşımıza çıkan ise toplumun ancak bu boyutlar üzerinden kendini var edebilmiş olduğu gerçekliğidir. Öyleyse, bizim burada yeni bir şeyi, yoktan yaratma ve sıfırdan başlatma gibi bir görevimizin olmadığının doğru anlaşılması gerekmektedir. Zaten Önder Apo bu konuda "neyi yaratıyorsunuz", "bunlar var" diyerek eleştirilerde bulunmuş ve yaptığı uyarı ile bu "9 Boyut"un nasıl gerçekleşeceğini bizlere hatırlatmıştı. Asıl olarak da, "Demokratik Ulus İnşası"nda "9 Boyut"un nasıl gerçekleşeceği sorusu Önder Apo'nun yapmış olduğu bu eleştiri ve uyarı içerisinde cevabını bulmuş olmaktadır.

Yukarda belirtildiği gibi toplumun kendisi Önder Apo'nun ifadelendirdiği ve sayısı daha da arttırılabileceğine dikkat çektiği onu var eden örgütlü-bilinçli eylemine karşılık düşen boyutların toplamı olmayı ifade etmektedir. O nedenledir ki "Demokratik Ulus"un inşasının gerçekleşeceği alanların kapsamını belirleyenler de bu boyutlar olmaktadır. Burada önemli olan ve karşımıza çıkan da bu boyutların inşasının nasıl gerçekleştirileceğine dair sorulan sorulara verilecek olan cevaplardan başkası değildir.

Elbette sorulan bu sorulara verilecek olan cevap Demokratik Ulus İnşasında, çıkış ve başlangıç noktalarının belirlenmesinde önem kazanmaktadır. Çünkü toplum "baştan yaratılmayacağı" ve inşasına "sıfırdan başlanılmayacağına" göre bu sorulara verilecek olan cevap daha da öncelikli bir hal almaktadır.

Demokratik Ulus inşasına nasıl ve nerden başlanılacak?

Bu sorulara verilecek olan cevaplarda ise insanın toplum olarak kendini nasıl var ettiği ve daha sonraki süreçlerde kendisine nasıl yabancılaştırılmış olduğu gerçekliği burada temel çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Bilindiği gibi insan toplumu ancak kendini var ettiği değerlerle birlikte var olabilmiştir. Bunların başında da ekonomisi, öz yönetimi, öz savunması, bilinci, estetiği yer almış ve bunlara dayalı olarak da kominal-demokratik bir yaşamın sahibi haline gelmiştir. Bunlar aynı zaman da toplumun hakikatleri olarak anlam kazanmışlardır.

Ne zaman ki toplum kendi içerisinde alt ve üst sınıflar diye bir ayrışma içersine girerek bir yarılma yaşamış, işte o zamandan itibaren kendi hakikatlerini de yitirmeye başlamıştır.

Yitirilen bu hakikatler arasında da başta ekonomisi, öz yönetimi, öz savunması, bilinci, estetiği yer almıştır. Bu ise o zaman kadar topluma ait olan tüm bu değerlerin üst sınıflar tarafından gasp edilmesi anlamına gelmiştir. Asıl olarak da toplumun kendi yarattığı değerlerin yine kendisine yabancılaşması ve ona karşı dönmesi bu noktadan itibaren yaşanmaya başlamıştır. O zamana kadar toplumun hafızasını, aklını, öngörüsünü, geleceğini temsil eden bilinci, yaşamsal temel ihtiyaçlarını karşılama eylemi olan ekonomisi, kendi kendini yönetme biçimi olan öz yönetimi, kendini koruma gücü olan öz savunması topluma rağmen toplum karşı rol oynar bir hale getirilmiştir.

Toplumun yaşamaya başlamış olduğu bu hakikat yitimleri aynı zaman da toplumun kendisi olmaktan çıkarak, üst sınıfların toplumu haline gelmesine neden olmuştur. Tüm sınıflı-devletçi uygarlıklar tarihi içerisinde de hep bu konumda tutulmaya çalışılmıştır. Elbette, toplumun üst sınıfların, sınıflı-devletçi uygarlık güçlerinin toplumu olmaya karşı bir tepkisi ve mücadelesi de söz konusu olmuştur. Klan ve kabilelerin direnişi, kölelerin başkaldırısı, kök/doğal toplum özelliklerinde ısrar ve onu koruyan kültürel özellikler kimi zaman dinsel kimi zaman da ideolojik anlam kazanan düşünsel çıkışlar ve eylemsellikler, köylülerin başkaldırıları, işçi sınıfı hareketleri, devrim, demokrasi ve sosyalizm mücadeleleri hep bunlar arasında yerlerini almışlardır.

Sınıflı devletçi uygarlık karşısında demokratik uygarlık saflarında yerlerini alan bu mücadeleler aynı zamanda demokratik uygarlık içerisinde "Demokratik Ulus" boyutlarının nasıl gerçekleşeceğine dair önemli bir deney ve zenginliği de sahip olmuşlardır. Tüm bu yaşanmışlıklardan hareketle de "Demokratik Ulus inşası"nın nasıl gerçekleşeceğine bunu gerçekleştirmek için nereden başlanması gerektiğine dair sorulan sorulara cevap vermek de olanaklı bir hale gelmiş olacaktır.

Buradan hareketle de öncelikli olarak "Demokratik Ulus inşası"nda "9 Boyut"u gerçekleştirmek için toplumun yitirdiği kendi hakikatlerini elde etmesinin, yakalanması gereken en temel halka olduğunu belirtmek gerekmektedir. Bu şekilde toplum yitimine uğratıldığı hakikatlerine kavuşmasına bağlı olarak "Demokratik Ulus" inşasını da gerçekleştirme sürecine girmiş olacaktır. Bunu sağlamanın yolu da toplumun devlet dışında kendini öz dinamiklerine kaynaklarına dayanarak örgütlendirmesinden geçmektedir. Bugüne kadar sistem karşıtı hareketlerin, sınıflı devletçi uygarlığa karşı vermiş oldukları mücadelelerden çıkarılan dersler de bundan başka bir yolun olmadığını göstermektedir.

Sistem dışı hareketler, sistem içerisinde kalarak, onun kurum ve araçlarında yaşanacak olan el değişikliklerine dayanarak "toplumsal sorunlarını" çözmeye çalışmışlardı. Fakat izledikleri bu yol ile amaçlarına ulaşamadıkları gibi giderek sistemin bir eki haline gelmekten de kendilerini kurtaramadıkları ve başarılı olamadıkları anlaşılmıştır. Tplumun önünde kendi dinamiklerine dayanma dışında izleyecekleri herhangi bir yol ve seçenek olmadığı açığa çıkmış bulunmamaktadır. Burada öne çıkan temel yön ise toplumun başta ekonomi, öz savunma, öz yönetim, bilinç en temel alanlarda kendini var edecek şekilde devletten bağımsız bir şekilde kendisini örgütlendirmesi gerçekliği olmaktadır.

Eğer toplum tüm bu alanlarda kendini devlet dışında var edebilirse, ancak o zaman "Demokratik Ulus inşası"nda ön görülen "9 Boyut"u gerçekleştirme imkanlarına da kavuşmuş olacaktır. Bunu gerçekleştirmenin de koşulları vardır. Toplumun, devletten önce ve onun dışında var olduğu devletin ise toplumun sahibi olduğu değerleri gasp ederek ancak kendini var edebildiği gerçekliği de bunu doğrulamaktadır. Burada yapılması gereken de toplumun devlet ve kapitalist pazar dışına çıkması ve kendi kendine yeterli hale gelmesinden başka bir şey değildir. Komündür, meclistir, kooperatiftir, akademilerdir ve bunların yerini bulduğu yaşam alanlarında "9 Boyut"un gerçekleştirilmesidir, örgütlendirilmesidir.

Demokratik Ulus ve '9 Boyut' evrenseldir

Bu çerçevede "Demokratik Ulus" ve "9 Boyut"u evrensel düzeyde ortaya konan bir tespit olarak da ele almak gerekmektedir. Çünkü hakikat yitimi bir bütün olarak toplum içerisinde, topluma karşı gerçekleştirilmiştir. Dünyanın hangi bölgesinde ve coğrafyasında olursa olsun yaşanan bu hakikat yitimleri tüm insanlığın paylaştığı ortak sorunlar olmaktadırlar. Fakat bu gerçek dünyanın her tarafında "Demokratik Ulus inşası"nın ve "9 Boyut"un aynı şekilde ve zamanda gerçekliği anlamına da gelmemektedir. Kuşkusuz ülkelerin farklılığı, başka yol ve yöntem arayışlarının da gelişmesine neden olacaktır. Çünkü dünya toplumları içerisinde avantajlara ve dezavantajlara sahip olan toplumların varlığı söz konusu olabilmektedir. Bu çerçevede de bazı toplumlar demokratik-komünal özelliklere daha yakın bulunurken ve onu yaşarken bazı topluluklarda çok daha fazla ondan uzak bir konuma çekilmiş olabilmektedirler.

Devletsiz ve her şeye rağmen bugüne kadar direnişi ile varlığını korumuş olan Kürdistan halkını da var olan bu ayrıştırma içerisinde ele almak gerekmektedir.

Tüm bunlarla birlikte Kürtler ülkesi ile bölünmüş bir halk olma gerçekliğiyle birlikte farklı topluluklarla da buluştukları ortaklıklarda söz konusudur. Ve bu yönüyle de "Demokratik Ulus İnşası"nı ve "9 Boyut"u kendi özgünlüğü ile gerçekleştirme koşullarına sahiptir. Bu mücadele de diğer halklardan avantajları da söz konusudur. Bugüne kadar devletsizi bir toplum olma gerçekliği ile birlikte "Demokratik Ulus" ve "9 Boyut" belirlemesini yapan Önder Apo gibi bir önderliğe sahip olması ve herkesten daha önce bu tespiti pratikleştirme sürecine girmiş olması da bunu kanıtlamaktadır. Ve bugün tüm Kürdistan parçalarında da bunu gerçekleştirme mücadelesi içerisine girilmiş bulunmaktadır.

Kürdistan parçalarında Demokratik Ulus inşası

Evrensel düzeyde olduğu gibi "Demokratik Ulus" ve "9 Boyut" un gerçekleşmesinde "devlet dışı toplum" ve kendi öz dinamikleri üzerinde kendini örgütlü bir güç haline getirmek Kürdistan ve her parçasında esas olmakla birlikte bunun gerçekleşmesindeki farklılıklarda söz konusu olmaktadır. Kürdistan'ın parçalarındaki mücadelenin gelişmişlik düzeyi ise burada belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu anlamda Kürdistan'ın parçalarında "Demokratik Ulus İnşası" ve "9 Boyut"un gerçekleşmesine dair süreç ve aşamalara tekabül edecek farklılıkların yaşanması da söz konusu olacaktır.

Örneğin Bakur Kürdistan'ın da devlet dışı toplum örgütlenmesi, "Demokratik Ulus İnşası"nda "9 Boyut" ile gerçekleşmekle karşı karşıya iken Rojava Kürdistan'ında daha önce Önder Apo tarafından oluşturulan örgütlenme zemininde devrim içerisinde bu inşa ve boyutlar bir arada gerçekleşmektedir. Başur ve Rojava Kürdistan'ında ise bunun örgütü güçlendirilmeye ve zemini olgunlaştırılmaya çalışılmaktadır.

Tabi tüm bu gerçeklikler de Kürdistan ve parçalarında "Demokratik Ulus İnşası" ve "9 Boyut"un gerçekleşme mücadelesinde görev ve sorumlulukları belirleyen yönler olarak öne çıkmaktadır. Bu görevler ise birçok boyutuyla iç içe yaşanmaktadır. Bu görevler arasında bir yanda Kürtlerin öz yeterlilik temelinde kendi içerisinde örgütlenme, toplumsal alan örgüt ve kurumlaşmalarını yaratma esas alınılırken diğer yandan da birlikte yaşadığı ve komşu olarak bulunduğu halklarla kendi farklılıklarını koruyarak, örgütlülüklerin ve ortaklaşmaların geliştirilmesi esas yönler olarak ortaya çıkmaktadır. İçerisinde düzey ve kapsam olarak farklılıklar olsa da tüm bunlar Kürdistan parçaları için öne çıkan görev ve sorumluluklar arasında yerlerini almaktadırlar. Bunlar gerçekleştirilirken her parçasının kendi içerisinde farklılıklara sahip olan bölgelerinin özgünlükleri de söz konusu olacaktır. O zaman "Demokratik Ulus İnşası" ve "9 Boyut" gerçekleştirilirken bunların da gözetilmesi ve hesaba katılması kaçınılmaz bir hale gelmiş olacaktır.

Bir bütün olarak Kürdistan toplumunun tüm parçalarda "Demokratik Ulus İnşası"nı gerçekleştirme koşulları bulunmaktadır. Kürdistan'da 40 yılı geçen özgürlük ve demokrasi mücadelesi sömürgeci baskılama altında adeta tepkisiz hale getirilmiş olan Kürt toplum köklerinin de yeniden gelişip, serpilmesinin ve yeni Kürt toplumsal şekillenişin önünü açmıştır. Ve bu temelde de "9 Boyut"un gerçekleştirmesi önündeki engeller ortadan kaldırılmıştır.

Önemli olan da bu gerçekliğin görülerek "9 Boyut"un gerçekleştirilmesi yolunda tarihsel görev ve sorumlulukların yerine getirilmesidir. Bu iddia ve kararlılıkta olanların kendilerini bu görev ve sorumlukları yerine getirecek düzeyde yeniden bir yapılandırma içerisine çekebilme gücünü göstermeleri gerekmektedir. Demokratik Ulus İnşası'nın devrim içerisinde bir devrim olduğu gerçekliği de bunu gerekli kılmaktadır.

İktidar ve devlet odaklı olmayan bir hareket ve örgütlenme tarzıyla "Demokratik Ulus İnşası" ve "9 Boyut"u gerçekleştirme koşulları bulunmaktadır. Burada ise esas olarak örgütlenme ve mücadele tarzında toplumun irade haline geldiği devlet dışı toplum örgütlenmeler öne çıkmaktadır. Görev ve sorumluklarda bu gerçeklikler içerisinde yerini bulmaktadır.

■■■

Bazen radyo, bir hayat kurtarır...

''Bu arada Abbas arkadaş haberleri dinlemek için cebinden çıkardığı radyosunu olağan bir şeymiş gibi bize göstererek, 'Benim radyoma pusuda kurşun isabet etmiş, çalışmıyor, radyosu olan var mı, haberleri kaçırmayalım' dedi. Abbas arkadaşın cebindeki radyoya pil yatağından isabet eden kurşun pili parçalayıp radyonun içinde kalmıştı. Sürekli yeleğinin sol göğüs cebinde taşıdığı radyosu Abbas arkadaşın yaşamını kurtarmıştı.''

Abdullah Bayık (Gürcan)

Saat gece 21-22 sularıydı. Besta'nın Çakçako mıntıkasında küçük bir sırtın altındaydık. Abbas arkadaşın uyarılarından sonra harekete geçerek önümüzdeki sırtı tırmanmaya başladık.

Çakıllarla ve seyrek ağaçlarla örtülü kayalık, topraksız bir sırttı. Yürüyüş kolumuzun ucu sırtın öbür yamacına ulaşıp inişe geçmiş, biz de sırtın üzerine ulaşmıştık ki tam burada yoğun taramalardan oluşan müthiş bir gürültü koptu. Çevremizdeki bütün vadilerde yankılanarak, gecenin içinde büyüyen bu gürültüyle hemen kendimizi yere atıp sırta kapaklandık. Önümde çoktan mevzilenmiş olan Abbas arkadaş yattığı yerden karşıyı taramaya başlamıştı. Silah sesleri öylesine yoğun ve ürkütücüydü ki gecenin karanlığından üzerimize yağmur gibi yağan mermilerin üzerimizden geçerken çıkardıkları keskin, soğuk metal vınlamaları, kayalara çarptıklarında çıkardıkları tınlamaları, namlusundan fırladıkları silahların tarama sesleriyle birlikte toplumsal yaşamın yaratıldığı Botan'da bu yaşama kastedenlerin egemen ölüm senfonisiydi.

Güneyden gelirken üzerimize yağan Saddam ordusunun havan mermilerinden sonra bu benim ilk doğrudan çatışma-savaş deneyimimdi. Ma, korktum tabii… Savaşın ve ölümün çirkin, soğuk ve çıplak gerçekliğiyle, acımasız dayatmasıyla ilk kez yüz yüze gelmek, izahı zordan da öte, imkansız bir korku yaratıyor insanda. Korktum elbette, baştan sona korkusuzluk var mı? Bilmiyorum… İnsan korkuyor, çünkü korku, insana özgü çok derin ve tuhaf bir duygu.

İlginçtir, o anda yaşadığım korkunun nedeni nihai olarak ölüm korkusu değil, düşmanın eline sağ geçme korkusu oldu ve daha sonraki bütün savaş pratiğim boyunca da bu bende hep böyle kaldı.

İnsanın en büyük korku kaynaklarından biri de yalnızlık olsa gerek. Çünkü Abbas arkadaşın hemen yanı başımda, "Durumun nasıl Gürcan arkadaş" diye soran sesini duyunca… Bu beni rahatlattı. İçimdeki korkunun etkisini tamamen kırdı. Bu rahatlık içinde Abbas arkadaşa, "İyiyim heval" dedim.

Yanımda düşmanı tarayan Abbas arkadaş aynı anda, her iki taraftan arkadaşlara ulaşmaya çalışarak grubun durumunu anlayıp kontrol etmeye çalışıyordu.

Çiyayê Spî'deki askeri eğitimlerimizde öğrendiğim gibi kollarım ve ayaklarım yanlara açık durumda Abbas arkadaşın yanında yatarken, sırtımdan bisivingimi aldım. Hazırlığımı yaparken Abbas arkadaş, "Sakın ateş etme" diyerek, bana engel oldu.

Biraz ileride Erdal arkadaş ve ötekiler, yan tarafta kadın arkadaşlar, hepsi mermiyi saymadan sıkıyorlardı düşmana. Benim gülleyi engellemesine hiçbir anlam veremediğim ve kendimce alındığım Abbas arkadaşa, "Hepiniz ateş ediyorsunuz" dedim.

Abbas arkadaş o can pazarının en çekişmeli, en kritik anında sabırla izah etti bana, "Senin silahın bisiving Gürcan arkadaş. Ateş ettiğinde arkasındaki borudan alev püskürtür. Bu da düşmana sabit noktamızı gösterir. O zaman burada tutunamayız" dedi.

Abbas arkadaş için eğitim her yerde ve her koşulda esastı. Sonraki yıllarda pek çok komutanım oldu. Düşünüyorum da yıllara yayılan savaş pratiğim içinde bunlardan hangisi benzer durumlarda Abbas arkadaşın sabrını, anlayışını gösterebilirdi bana? Agit arkadaş dışında sanırım hiçbirisi…

Çatışma bütün hızıyla sürüyordu. Bu koşullarda, her iki taraftan arkadaşlarla, grubun toparlanması için diyaloğunu sürdüren Abbas arkadaş sonunda, yanındaki Erdal arkadaşa, "Sürünerek çekilin, ben sizi koruyacağım. Aşağı vadide buluşalım" dedi. Arkamızdaki kadın arkadaşlara da çekilmek için hazırlanmalarını söyledi.

Önümüzdeki arkadaşlar çekilirken Abbas arkadaş onları korudu. Bir süre sonra bana, "Sakın ayağa kalkma! Dizlerinin üzerine de gelme! Sürünerek beni izle" dedi.

Abbas arkadaş önde, ben peşinde bir yere kadar sürünerek çekildik. Daha önce önümüzden çekilen arkadaşlar ileride uygun noktada mevzilenmiş, bizi koruyorlardı. Peşimizden kadın arkadaşlar, onların ardından da öteki arkadaşlar ulaştılar. Sırtın üzerinde bir yerde Abbas arkadaş bana, "Yine benim gibi yapacaksın, buradan aşağı yuvarlanacağız, ayağa kalkmak yok" dedi. Ve o önden, aşağı vadiye yuvarlandı, ardından ben de yuvarlandım. Aşağı vadiye indik.

Arkadaşlar vadide toplandı. Abbas arkadaş hemen sayım istedi. Yapılan sayımda Haşim arkadaş ile Bahar arkadaşın olmadıkları anlaşıldı.

Yürüyüş kolumuzun öncüsü Haşim arkadaş pusudaki düşmanın ilk ateşinde vurularak, şehit düşmüştü. Asıl adı Nuri Aslan olan Haşim arkadaş Mardin-Kızıltepeliydi.

Bahar arkadaştan haber yoktu. Düşman ateşi sürüyordu. Mermiler, içinde toplandığımız dar vadinin üzerinden geçip, karşı sırta yağıyordu.

Abbas arkadaş sayımdan sonra kısa bir moral konuşması yaptı. Pusudan çıkmak için gayret sarf etmemizi istedi. Hemen ardından büyük bir öfkeyle Veli'ye çok sert kızdı ve, "silahını hemen Zeydin'e ver" dedi.

Veli bu talimat üzerine silahını hemen Zeydin'e verdi.

Abbas arkadaş bu defa, kimde çikolata kaldığını sordu. Gruptan yalnızca Doktor Cihan (Lamia Baksi) arkadaş, "Bende var heval" dedi. Bütün arkadaşlar kendilerine verilen çikolatalarını çoktan yemişlerdi. Ben de daha Komata'dan çıkarken başlayarak Dr. Cihan arkadaşın (idareli kullan) uyarısına rağmen çoktan bitirmiştim.

Gürcan heval ile Abbas arkadaş...

Pusudan çıkarken hızlı hareket edileceğinden zaten yoğun enerji yitirmiş olan arkadaşlara şimdi gerekli olan çikolatalar yenilmişti. Dr. Cihan arkadaş kendi payından hepimize ikişer tane daha çikolata dağıttı.

Zeydin arkadaş araziyi biliyordu, artık kendi arazilerindeydik. Yapılan hızlı ve kısa bir yön keşfinden sonra uygun görülen hattan hızla çıktık. O sabah Besta'nın Meyremê mıntıkasına ulaştık. Bütün grup bitkin bir haldeydik. Erzağımız yoktu, hiçbir şeyimiz kalmamıştı. Burada Dr. Cihan arkadaş, "Bunlar son artık" diyerek, herkese birer tane çikolata daha dağıttı. Sıra bana geldiğinde ona uzattığım elime dört tane çikolata bıraktı.

Bu arada Abbas arkadaş haberleri dinlemek için cebinden çıkardığı radyosunu olağan bir şeymiş gibi bize göstererek, "Benim radyoma pusuda kurşun isabet etmiş, çalışmıyor, radyosu olan var mı, haberleri kaçırmayalım" dedi.

Abbas arkadaşın cebindeki radyoya pil yatağından isabet eden kurşun pili parçalayıp, radyonun içinde kalmıştı. Sürekli yeleğinin sol göğüs cebinde taşıdığı radyosu Abbas arkadaşın yaşamını kurtarmıştı. Arkadaşlardan aldığı başka bir radyodan haberleri dinlemeye hazırlanan Abbas arkadaş, "İlk nöbeti Gürcan arkadaş tutsun" dedi.

Belirlenen nöbet yerine geçtim. Nöbet süresi bir saatti. Nöbet sırasında hemen karşıdaki ormanlık tepenin üzerinde hareket gördüm. Oraya daha dikkatle bakınca, zirvedeki kayalıklarda dört kişi tespit ettim. Hızla noktaya koşup Erdal arkadaşı uyandırdım, ona durumu bildirdim. Erdal arkadaş da Abbas arkadaşı uyandırdı. Tepedeki görüntünün düşman olduğu saptandı. Bunun üzerine Abbas arkadaş, toparlanma talimatı verdi ardından da müşvik bir üslup ve eda ile, "Bu Gürcan arkadaşı bundan sonra nöbete çıkarmayalım. Dürbün gibi gözleri var, her şeyi görüyor, uykumuzu bölüyor" dedi…

Abbas arkadaş böyle söyleyince ben bir kıvandım, bir kabardım, keyiften mest oldum.

Biz toparlanıp, düşmanın hareketini izleyerek denetimde tutmaya çalışırken, öyle tuhaf bir gelişme oldu ki buna hepimiz çok şaşırdık. Arazide bize epeyce yaklaşan düşman gücünden biri Kürtçe birkaç kez tekrarlayarak, "Orada olduğunuzu biliyoruz! Çekin, gidin! Biz de gidiyoruz!" diye bağırdı.

Bu, tuhaf ama kuşku verici bir durumdu. Birkaç kez tekrarlanan ve aramızdaki vadide yankılanan sözler düşmanca değildi fakat güç düşman gücüydü. Abbas arkadaşın talimatıyla daha temkinli olduk. Bazı arkadaşlar keşfe çıktı. Döndüklerinde düşman gücünün gerçekten çekildiğini söylediler. Buna rağmen nokta değiştirdik. Abbas arkadaş yeni noktada, "Kimse uyumasın. Nöbetler ikişerli tutulacak" talimatını verdi. O gün, gün boyu hiç uyuyamadık. Hava kararırken hareket ettik.

Gece yol üstünde rastladığımız bir çobandan biraz ekmek ve biraz da kaynamış süt aldık. Ekmek de süt de hepimiz için o kadar azdı ki… Mataraya doldurduğumuz sütü birer parça ekmekle birlikte sırayla yudumlayarak içtik.

O gece geç saatlerde Herekol ile Piro'nun eteklerindeki Ramuran mezrasına vardık. Aydan dökülen gümüş huzmeleri gecenin karanlığını sildiğinden Botan doğası rüya alemlerine özgü tanımsız bir gizemli aydınlık içinde renkli cıncık gibi parlıyordu. O saatte Ramuran'ın girişinde gecenin bir yarısında tınaz yapan (döğenle ezilmiş tahılın, tanesi ile samanını birbirinden ayırmak için yaba ya da kalburla yukarıdan aşağı dökülerek hafif rüzgarda savrulması) bir köylüye rastladık. O gece bizim

ay ışığı altında Ramuran'a girişimiz, girişteki köylünün tınazı, yerdeki saman ve tane kümeleri, kalbur, yaba… Aslında hoş bir tablo konusudur. Tınaz yapan bu köylü ile Zeydin arkadaş tanış çıktılar. Köylüden arkadaşların bu çevrede yoğun bir hareketlilik içinde oldukları bilgisini aldık. Bu bilgi üzerine Ramuran çevresinde bir noktaya konumlandık. Tınaz yapan köylü bize su ve yiyecek getirdi.

Sabah burada Abbas arkadaş bize bir toplantı yaptı. Toplantıya şehit Haşim arkadaşın anısına bir dakikalık saygı duruşu ile başladık. Toplantıda Kuzey'e geçiş pratiğimiz, pusu ve kayıplarımız ele alınarak tartışılıp değerlendirildi. Bahar arkadaşın akıbetinin araştırılıp belirlenmesi karar altına alındı.

1980'li yıllar. Gerillalar Botan'da halkla birlikte...

Bahar arkadaşa ilişkin toplantıda alınan karar gereği yapılan araştırmada, arkadaşın pusu koşullarında gruptan koptuğu; bize ulaşamayınca silahını ve raxtını arazide saklayarak, sıradan biri gibi halka ulaştığı, halkın durumu arkadaşlara bildirdiği, arkadaşların da Bahar arkadaşa ulaşarak onu tekrar Komata'ya yolladığı bilgilerini edindik. Dönüşte Bahar arkadaşla Komata'da buluştuk. Çakçako da düştüğümüz pusuda dışımızdaki düşmandan kurtulmayı başaran sevgili Bahar'a yeniden kavuşmuştuk.

Ramuran'daki toplantımızın sonunda Abbas arkadaş, Erdal arkadaş, Hüseyin arkadaş, Sert Zeki arkadaş, ben ve bir de Ebubekir'in araziye çıkarak arkadaşları aramamız öteki arkadaşların Ramuran'da bizi beklemeleri kararlaştırıldı.

Toplantıdan sonra o akşam arkadaşlara ulaşmak için Ramuran'dan çıktık. O gece, bir yıl önce gerillaya katıldıktan hemen sonra eğitim için Güney'e geçerken bir süre kaldığımız Cinîvêr köyünün üzerinde bir noktaya konumlandık. Heval Erdal, heval Zeki ve Ebubekir hem arkadaşlarla ilgili bilgi hem de erzak almak için Cinîvêr'e indiler. Döndüklerinde, köyden arkadaşlara ilişkin bilgi edinememişlerdi ama yanlarında buğusu hala üstünde tüten sıcak sıcak ve geniş (hiç unutamam tam 23 tane) bazlama (yufka ekmek) katık alarak bolca otlu Botan peyniri, yanında da artık eve alınması gereken yetkin bir balkabağı iriliğinde kocaman bir çaydanlıkla askeri demlenmiş (çayı-şekeri içinde) çay getirdiler. Yine epey bir yol tepmiştik. Ve benzer durumlarda hep denildiği gibi "kurt gibi acıkmıştık." Mis gibi otlu Botan peynirini, buğusu üstünde mis gibi sıcak Botan bazlamasının arasına yatıra yatıra iştahla yedik. İçtiğimiz bol şekerli askeri çay da insanın iştahını tahrik ediyordu mîratê…

Gece yukarıda, üzerimizde sofrada iştahla yediğimiz bazlama genişliğinde kocaman bir dolunay vardı. O gece dolunaydan üzerimize dökülen ergimiş gümüş huzmelerinin, büyülü aydınlığında her şey daha dün gece olmuş gibi belleğimde diridir hala.

Bu sıkı Botan yemeğinden hemen sonra Cinîvêr'in içinde dolunay ışığında parlayan bir metal şavkı gördüm. Bunu kendisine söylediğimde Abbas arkadaş bana, "Sana 'gözlerin dürbün gibi' demiştik ama… Yoksa gözlerin gerçekten dürbün mü senin" dedi.

Ardından da daha önceki grubun köye tekrar inmelerini istedi. Erdal ve Sert Zeki arkadaş ile Ebubekir tekrar Cinîvêr'e indiler.

Onlar köye inerlerken Abbas arkadaş raxtını çözüp çıkardı. Şutiğinin üzerini tapikleyerek, "Çok yemişiz Gürcan arkadaş. İyi yapmadık tabii" dedi.

Bu gibi durumlarda Türkmenler, "ya kırk adım at, ya sırt üstü yat…" derlermiş ki; bu özdeyişin ikinci şıkkını yeğleyen Abbas arkadaş sırt üstü yattı. Hüseyin arkadaş nöbetçiydi. Ben de Abbas arkadaşa katılarak noktada farklı bir yere sırt üstü uzandım. Sırt üstü yattığım yerde yukarıda tam göbeğimin denginde, krater çapaklarından gelen yüzündeki çopuruyla, tıpkı sac üzerindeki bazlama gibi duran dolunaya bakarak göbeğimi tapikledim; gerçekten çok yemiştik…

Arkadaşlar köyden çabuk döndüler. Benim Cinîvêr'in içinde gördüğüm metal şavkı (ışık yansıması-parıltı) doğruydu. İki arkadaş o anda köyden geçmişler. Dolunayın ışığı onların silah metallerinden şavkımış. Köylüler Erdal arkadaşlara köyden geçen iki arkadaşın yakınlarda bir zom yerine geçtiklerini söyleyerek yeri tarif etmişlerdi. Bu bilgileri alan Abbas arkadaş, "Toparlanın hemen çıkıyoruz" dedi.

Hareket için ortalığı toparlarken Erdal arkadaş elinde tuttuğu tek bazlamayı bize göstererek şaşkınlık içinde, "O kadar ekmekten geriye yalnızca bu mu kaldı" diye sordu.

"Doğru heval…" dediğimizde Erdal arkadaşı bir gülme tuttu… Koluyla elini karnına bastıra bastıra gülmekten katıldı. Harekete hazır bekleyen Abbas arkadaş, tatlı sert bir üslupla müdahale etmeseydi Erdal arkadaş orada gülmekten kırılıp yere düşecekti. Erdal arkadaş da toparlanınca hızla yola çıktık.

O gece geç saatlerde köylülerin tarif ettiği zoma ulaştık. Vardık baktık ki, iki arkadaş içeride yatmış uyuyorlar. Eee, gerillada Abbas arkadaşa uykuda hem de bir zomda yakalanmak, zemheride Zagroslarda fırtınaya yakalanmak gibidir. Arkadaşlardan biri gerillaya birlikte katıldığımız Deşta Lala'dan Hasan Çelik (Cemil), öbürü de Rizgar'dı. Orada öfkesi fırtına gibi patlayan, tipi gibi esen Abbas arkadaş ikisini de öyle parpıladı, öyle bir haşladı…

"Böyle gerilla olur mu? Gamsız kasavetsiz yatmış uyuyorsunuz. Hadi örgütü anlamadınız. Bari kendi canınızı düşünün be mübarekler! Biz değil de düşman gelseydi üzerinize ne olacaktı" diye başladı, artık öfkesi yatışıncaya dek çözümleme yaptı. Biraz sakinleşip yatışınca artık uykuları iyice açılmış olan Cemil ile Rizgar arkadaşlara, "Bizi hemen arkadaşlara ulaştırın! Kampa ulaştığımızda girmeden bana haber verin" dedi.

Cemil ile Rizgar arkadaşlar önde biz peşlerinde Piro'ya çıktık. Arkadaşlar bir yerde Abbas arkadaşa noktayı gösterdiler. Abbas arkadaş grubun önüne geçti, "kimse ses çıkarmasın" dedi. Noktaya sessizce sızdık. Abbas arkadaş bir yerde durdu. Kampın nöbetçisi hemen karşımızdaydı. Cemil ile Rizgar'ın zomda "horul horul uyumaları gibi" burada da nöbetteki arkadaş "fosur fosur sigara içiyordu" karşımızda… Gerillada vahim bir durumdu bu. Abbas arkadaş Cemil ile Rizgar'a, dişlerinin arasından dökülen buz gibi sözlerle:

"Parolayı verin" dedi.

Arkadaşlar parolayı verdiler. Karşımızdaki tiryaki de karşı parolayı verince noktaya girdik. Abbas arkadaş nöbetçi arkadaşla karşı karşıya gelince, hiç selam alıp vermeden öfkeyle, "Sen nasıl nöbetçisin böyle heval! Bir çayın, kahven eksik! İyi vallahi bu işler bu kadar kolay ve rahatsa biz de işi, gücü bırakıp nöbetçi olalım bari" dedi.

Abbas arkadaşın böyle konuşması onun neredeyse öfke duvarını aşmak üzere olduğu ve kendisini frenlemeye çalıştığı anlamına geliyordu. Durum gerçekten çok ağırdı. Gerillada, gece nöbetinde sigara içmek kilometrelerce ötedeki düşmana davetiye çıkarmak, çağrı yapmak anlamına gelirdi. Sigara içilerek nöbet tutulacağına hiç nöbet tutmamak daha güvenliydi. O gece Girê Piro'daki nöbetçi Selim (Fevzi Aydın) arkadaştı.

Grubumuzun gelişi kampta duyulunca yoğun bir hareketlilik başladı. Abbas arkadaşın gelişi farklı bir sevinç ve moral kaynağı olmuştu.

Piro'nun üzerinde yüksek stratejik bir noktadaki kampta 40-50 civarında arkadaş vardı. Kamp yönetimi Botan (Nizamettin Taş) ile Kör Cemal'di.

Genel karşılamadan sonra büyükçe bir köz yığını başında canlı bir sohbet ortamını anımsıyorum. Saat çok geç olmuştu. Bizim grup çok yorgundu. Orada, közün çevresinde yattık. Piro'da hava geceleri her zaman soğuktur. Közün başında yattığım yerde altımda serili bir şey yoktu. Hepimiz düz kuru yerde yatıyorduk. Şalımla gömleğim dışında, üzerimde parkem, kefiyem de yoktu. Bu yüzden özellikle Piro vb. yerlerde yattığımda daldığım uykularımın derinliğinde üşüyerek uyanır, dizlerimi karnıma çekip, ellerimi koltuk altlarıma sıkıştırarak iyice tor top olur yeniden uyumaya çalışırdım.

Girê Piro'da o gece sabaha karşı közün başında yattığımda havanın sert olmasına rağmen hiç uyanmadan aralıksız mışıl mışıl uyumuşum. Uyandığımda tıpkı anamın elleriyle döktüğü yün yorganın altında çektiğim deliksiz mis gibi uykularımdan uyandığımdan ki gibi sıcacık ve rahattım. Uyku mahmurluğumu atınca, baktım ki Abbas arkadaşın geniş parkesinin altındayım… Ben yatınca parkesini çıkarıp üzerime örten Abbas arkadaşın kendisi, Piro'nun o soğuğunda, gece ayazın da parkesiz yattığı yerde hala uyuyordu.

Sabah gündüz gözüyle gördüğüm kampta beni çok etkileyen ve bugün de bütün ayrıntılarıyla belleğimde, gözümün önünde olan bir durumla karşılaştım.

Bir kadın arkadaş diz kapağının hemen üzerinden yaralanmış bir erkek arkadaşın yarasını pansuman ediyordu. Onları yakından izlemek için yaklaştığımda, pansumanı yapan kadın arkadaşın yaklaşık bir yıl önce Çiyayê Spî'ye geçerken Behdinan'daki kampımızda gördüğüm ve oradaki varlığından güç ve cesaret aldığım, sevgili Saadet -Rahime Karer arkadaş olduğunu gördüm. Arkadaşın bacağının bir taraftan girip, öbür taraftan çıkan kurşunun açtığı yara iltihaplanmıştı. Saadet arkadaş üzerine pamuk dolanmış ince metal bir çubuğu-şişi içinden geçirerek yarayı temizliyordu. Kim olduğunu anımsayamadığım yaralı arkadaşın başka yaraları da olsa gerekti, çünkü durumu iyi görünmüyordu.

Kampta partiye birlikte katıldığımız çocukluk arkadaşım Cemil (Hasan Çelik) ile hasret giderdik. Cemil köyümüz Deşta Lala'dan çok önemli haberler verdi. Bizim Deşta Lala'dan partiye katılan evli arkadaşların eşleri Şırnak kaymakamı, bir yüz başı ve bir doktor tarafından gerilladaki eşlerinin köye-eve gelip-gelmediğini tespit etmek amacıyla "cinsel ilişki" muayenesine tabi tutulmuşlar. Düşmanın bu sefil ve alçakça uygulaması, köyde ve çevrede çok büyük infial yaratmış. Duruma hemen müdahale eden Gabar'daki arkadaşlar bölgedeki milislerimizin yardımıyla halka karşı bu alçaklığı yapan sefillerin üçünü de (kaymakamı, yüzbaşıyı ve doktoru) bizim Deşta Lala yakınlarında pusuya düşürerek, cezalandırmışlar.

Arkadaşların bu eylemi halk üzerinde büyük etki yaratmış. O yakınlarda olan bu eylem Piro'daki kampımızda da büyük etki yaratmıştı.

Abbas arkadaş bizim Deşta Lala'da düşmana karşı yapılan bu eylemin tekmilini aldıktan sonra beni çağırdı. Yanına gittiğimde bana, "Arkadaşların sizin köyde gerçekleştirdikleri eylemi duydun mu Gürcan arkadaş" dedi.

"Doğrudur, heval, duydum, Cemil arkadaş anlattı" dedim.

Benim bu yanıtım üzerine Abbas arkadaş yeni bir on dörtlü tabancayı bana uzatarak, "Bu tabancayı arkadaşlar o eylemde düşmanın üzerinden kaldırmışlar al sende kalsın" dedi.

Abbas arkadaşın elinden tabancayı alırken kapıldığım duyguları ifade edemem… Abbas arkadaşın yanından hemen Cemil arkadaşın yanına koştum. Tabancayı ona göstererek, sevincimi onunla paylaştım. Halkın namusuna göz diken alçakların üzerinden kaldırılan on dörtlü, Cemil'le ikimizin arasında defalarca gitti, geldi… Silahı yakından inceleyerek, o kadar çok şey konuştuk ki…

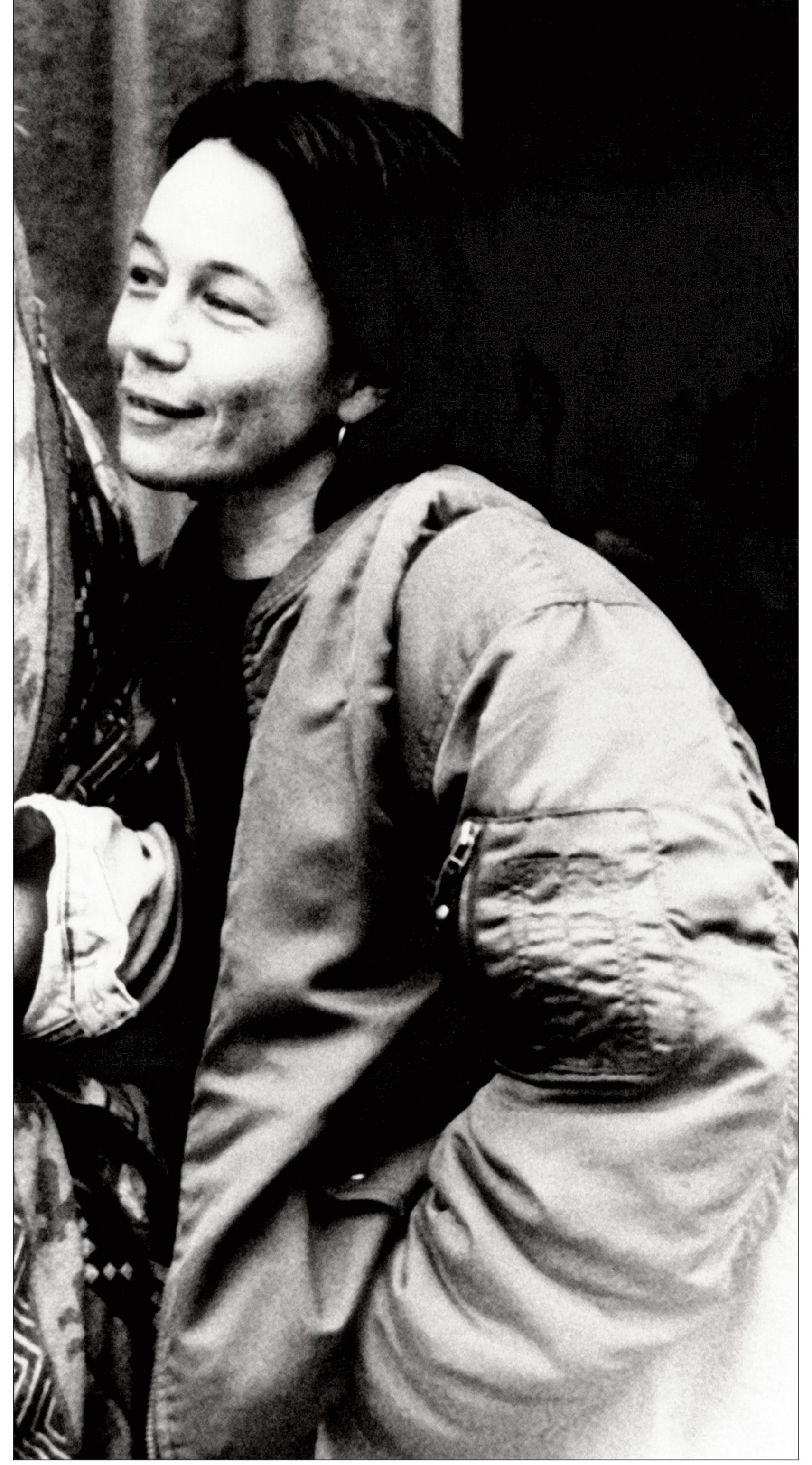
Daha sonraki günlerde bu eylemin ardından eylemin düzenleyicilerinden olan bizim Deşta Lala'nın temel yurtseverlerinden Bahri Aslan'ın düşman tarafından yakalanarak, işkencede katledildiğini öğrendik. Düşman, değerli yurtseverimiz Bahri Aslan'ı işkencede konuşturamayınca, helikopterden köyün içine atarak, katletmiş, bununla da yetinmeyen düşman Bahri Aslan'ın naaşını alıp Şırnak'a götürerek, orada panzere bağlayıp, sokaklarda sürüklemişti.

Piro'da bir hafta kadar kaldık. Ramuran'da kalan arkadaşlar da bu süre içinde Piro'ya geldiler. Tıpkı Komata'da olduğu gibi Piro'daki kampımızda da çok yoğun ve hararetli bir tartışma ortamı vardı. Bir de hem Komata'da hem de Piro'da daha sonraki yıllarda yitirdiğimiz ve hala o düzeyde sağlayamadığımız dikkat çekici bir olgu da kadın ve erkek arkadaşların gündelik yaşamda, ortamda, ilişkilerindeki rahatlıktı. Piro'da kadın ve erkek arkadaşlar oldukça rahat ve serbest bir ortamda, toplu ve baş başa tartışıyorlardı.

Piro'da kaldığımız bu kısa sürenin ardından Abbas arkadaş bir grup arkadaş ile Gabar'a geçti...

■■■

‘Ben bir sosyalistim insanların özgürlüğü için PKK’ye katıldım’

Şehit Ronahî (Andrea Wolf) 15 Ocak 1965 günü Almanya'nın Münih kentinde dünyaya geldi. Afrika'da sosyal bir projede çalışırken babasını kaybeden Ronahî 11 yaşındadır. İkiz kardeş Tom ve Ronahî anneleri Tilo Wolf tarafından büyütülür. 1970'lerin, 1980'lerin Almanyası'nda zorlu bir mücadele Tilo'yu bekliyor. Ülkenin gündemi ise tüketim hırsı, 68 kuşağının yıkıcı ateşi, zorunlu askerlik, kadın hakları, çevre sorunları ve hala izleri kalan Nazi rejimidir.

Katolik kilisenin lisesinde okuyan Andrea Wolf okulun öğrenci sözcüsüdür. Fakat rahibelerle arası yoktur, çünkü Wolf açık sözlüdür. Yaşlı ve yürüme engelli insanlara gönüllü olarak refakat etmek için 14 yaşındayken Kızılhaç'a yazılan Wolf 15 yaşındayken siyasetle tanışmıştır. Sosyal Demokrat Parti (SPD)'nin gençlik kollarına üye olan Wolf'un değişimi oldukça hızlıdır.

Bu arada tarihe "**Alman sonbaharı**" olarak geçecek "**Kızıl Ordu Fraksiyonu**" (RAF)'ın ülkeyi sarstığı günler de başlamıştır. **Ulrike Meinhof**'un ardından RAF'ın diğer kurucularından **Gudrun Ensslin, Andreas Baader** ve **Jan-Carl Raspe** 17'i 18'e bağlayan bir Ekim gecesinde hücrelerinde ölü olarak bulunacak, dışarıdaki RAF üyeleri de kanlı kaçırma olaylarıyla "devrimci şiddetin" dozajını artıracaktı.

1980'ler Wolf ailesinin; anne Tilo, çocuklar Andera ve Tom birlikte şehir şehir dolaşıp eylemlere katıldığı yıllardır. Nükleer santralleri, yeniden sahneye çıkmak isteyen Nazileri ve sosyal adaletsizliği protesto ederler. Fakat anne Tilo kendi grubu, Andrea kendi grubuyla meydanlardadırlar. Bu arada Andrea ve arkadaşları ise kurdukları "**Özgür zaman 81**" örgütüyle gazete manşetlerindedir. Örgüt polisin hedefindedir, Andrea ve Tom tutuklanmıştır. Anne Tilo Wulf artık cezaevi kapıları ve mahkeme salonlarındadır:

1986 yılında devrimci-otonom gruplara katılmak için Münih'ten Frankfurt'a taşınan Andrea birçok kez gözaltına alınır. Eylül 1987'de iki ay tutuklu kalan Andrea cezaevindeki RAF militanlarının serbest bırakılması için birçok eyleme öncülük eder. 1990'lı yılların başında polisin baskı ve gözaltılarına rağmen Andrea devrimci çalışmalarını sürdürür. 1992 yılında Alman sol-sosyalistleri darbe alınca gözünü dünya devrimlerine diken Andrea’nın hedefinde Latin Amerika ve Kürdistan vardır.

1993 yılında El Salvador'a giden Andrea burada askeri darbelere karşı direnen devrimci gruplarla ilişkiye geçer. Bir dönem El Salvador'da kalan Andrea hakkında 1995 yılının yazında Alman federal savcılığı tutuklama kararı çıkartır. Almanya'ya dönemeyen Andrea 1996 yılının sonunda Kürdistan'daki özgürlük mücadelesi saflarında yer almak için PKK'ye katıldı.

Bize dağlardan başka seçenek bırakmadılar

Andrea Wolf Kürdistan dağlarında ‘Ronahî’ ismini aldı. İsmi tesadüf değildir. Ronahî, 1994 yılında Almanya’nın Newroz kutlamalarının yasaklanmasını protesto etmek amacıyla yoldaşı Nilgün Yıldırım (Berîvan) ile Mannheim kentinde bedenini ateşe veren Bedriye Taş’ın ismiydi.

Kürdistan dağlarında olmaktan mutluluk duyan Ronahî 1 Mayıs 1997 tarihli günlüğüne şu notu yazar: "*Savaş makinesini metropollerde susturmamız gerekiyordu fakat olmadı, bize dağlardan başka seçenek bırakmadılar.*"

Ronahî 33 yaşındayken, 23 Ekim 1998’de Van’ın Çatak ilçesi kırsalında çıkan çatışmada sağ yakalanıp vahşice infaz edildi. Türk devleti, Almanya ile krize dönüşen olay ile ilgili hiçbir bilginin ellerinde bulunmadığını ileri sürdü. Mezarın yerini dahi söylemeyerek Wolf’un cinayetini gizledi. Ancak 2011 yılında Andrea Wolf’un izi Van’ın Çatak ilçesi Dökmetaş Köyü kırsalında 41 gerillaya ait olan bir toplu mezarda çıktı. Partimizin arşivlerinden çıkan belgelerde ise Wolf’un nasıl infaz edildiği hem çatışmadan sağ kurtulan gerillaların hem de köylülerden alınan bilgiler ile ayrıntıları ile yer alıyor.

Wolf’un infaz edildiğine şahitlik edenler, çatışmadan sağ kurtulan gerilla arkadaşları Zeynep Fırat Kod adlı Nubahar Xanu Cuma, Diyar İntikam kod adlı Haşim Kaçan, Welat Yılmaz kod adlı Abuzer Arslanoğlu ve Xurşit kod adlı gerillalar ile Selahattin Elçiçek’in anlatımları ve arşivlerdeki belgelerden yansıyanlar Andrea Wolf’un şahsında kirli savaş vahşetini bir kez daha tüm çıplaklığı yansıtıyor.

15 Ekim 1998 günü Hakkari, Şırnak ve Van üçgenini kapsayan ve 17 taburluk askerin katılımı ile operasyon başlatılır. Operasyona kobra tipi helikopterler ve zırhlı araçlar da destek verir. Bir çember halinde yapılan operasyon daha sonra Keleş Köyü sınırlarında daraltılır. Burada günlerce operasyon altında kalan gerilla birliğine de Beytüşşebap ve Hakkari tarafından gerilla desteği gelir. Yaklaşık 50 kişilik gerilla grubunun günler süren direnişi, hem teçhizatın azalması hem de teslimiyetlerin meydana gelmesiyle kırılmaya başlar. Çatışmadan sağ kurtulan Selahattin Elçi adlı gerilla o günü şöyle anlatıyor:

“*21 Ekim gecesi, düşman Beytüşşebap alanından operasyon başlattı. Ayın 22’sinde bulunduğumuz Masiro-Tahtareş alanı kobralarla vuruldu ve bulunduğumuz alanın etrafına helikopterlerle indirmeler yapıldı. Karadan ilerleyen düşman askerleri araziyi tutmaya başladı. 15 yük hayvanımız telef edildi. Ancak aramıza tepelerden girmeye çalışan bir askeri birlik imha oldu. Olaya hemen kobralar müdahale etti ve kısa süre sonra karanlığın inmesiyle yerimizi değiştirdik. 23 Ekim günü yöneldiğimiz Keleş Köyü yakınlarında yeni bir çatışma başladı. Kobralar vurmaya başlayınca 12-13 arkadaş büyük bir kayanın altına sığındılar. Düşman askerleri noktaya girdiklerinde arkadaşların çoğunu şehit ettiler.*

Düşman teslim olmamız için Kürtçe çağrılar yapmaya başlamıştı. Bazıları teslim oldu. İçinde bulunduğumuz yeraltı mağarası çok karanlık olduğundan kimin önce kimin sonra dışarı çıktığını göremedim. Düşman dışarı çıkanlara da içerde kalanlara da teslim olma çağrısı yapıyordu. O anda Alman Ronahî arkadaş da kadınların arasında dışarı çıktı. Sonunda ben, Zeynep ve Silav arkadaş yalnız kaldık içeride. Daha sonra Welat’ın da orda olduğunu gördük.”

Silah ve teçhizatın tükenmesi ve mağaranın tamamen kuşatılması üzerine dışarı çıkan gerilla grubu içinde bulunan Ronahî ise son derece soğukkanlı bir çağrı yapar. Welat’ın ve diğer 3 gerillanın raporlarındaki ortak beyanlarına göre Ronahî dışarı çıkar çıkmaz, askerlere, ‘‘*Ben bir sosyalistim. Bütün insanların özgürlüğü için PKK’ye katıldım*” der. Mağarada kalan gerillaların teslim olmaması üzerine mağaraya yoğun bombalı saldırı devam eder. Sonrasını ise yine sağ kurtulan Xurşit adlı gerilla şöyle anlatıyor:

“*Korucular Ronahî arkadaşın çantasındaki eşyalardan bahsediyordu. Sesleri geliyordu. Bizim olduğumuz yere 8 el bombası attılar. Bombaların düştüğü yerin bizden 6 metre uzakta olması ve durduğumuz yerin korunaklı olması sayesinde etkilenmedik. Ronahî arkadaşın sesinden yaklaşık yarım saat sonra bir tarama sesi geldi. Düşman o gece arazide pusu atıp bekledi. Biz yerimizden çıkmadık. Ertesi gün (24 Ekim) saat 12’ye kadar beklemeye devam ettik. Öğleden sonra düşman birlikleri araziden çekildi. Biz o gece dışarı çıktık. Düşman arkadaşlarımızın cenazelerinin çoğunu bir araya toplamıştı. Bazıları da ayrı duruyordu. Kamuran arkadaşın cenazesini yakmışlardı. Ronahî arkadaşın cenazesi ise diğer arkadaşlarınkinden ayrı ve çıplaktı. Düşman bu arkadaşın cenazesiyle oynamıştı.*”

Her 4 gerillanın raporlarına göre, asker Andrea Wolf’un cenazesine işkence yapmıştı. Welat Yılmaz’ın (Abuzer Arslanoğlu) raporunda ise Ronahî’ye yapılan işkence şu sözlerle dile getiriliyor: “*Dışarı çıktığımda akşama bir saat vardı. Kamuran arkadaşın cenazesini düşman yakmıştı. Agirî arkadaşın kafasını kesmişlerdi. Yaklaşık 10 metre uzaklıktaki Ronahî arkadaşın cesedi çıplaktı ve göğüslerini kesmişlerdi. Kafasına ve cinsel organına mermi sıkmışlardı. O esnada yaralı bir arkadaşın sesi geliyordu.*”

Enternasyonalist mücadelenin simgesi

İnfaz edilen Andre Wolf, Şubat 1999'da yapılan PKK 6. Kongresi’nde de (Şubat 99) oy birliği ile enternasyonalist mücadelenin simgesi ilan edildi. Ronahî ile birlikte şehit düşen diğer gerillaların künyeleri ise şöyle:

Evrim Açan (Rohat), Şêxmûs Hasan (Cembelî), Cevdet Tatar (Hozan Hogir), Teyar Misto (Kamuran), Ayten Ene (Azime Savaş), Agirî, Botan, Kamuran İnalkoç (Kawa), Enver Süleyman (Şiyar), Leşker, Kemal, Tekoşer, Neriman Ahmet (Amed), İbrahim Ercan (Deniz), Fevzi Muhammed (Gabar Afrin), Sîpan, Selman, Habib ibo (Bahoz), Dilbirîn, Xezal, Şerife Erdoğan (Sozdar Urfa), Fatih Yalçınkaya (Agit), Şiyar, Andrea Wolf (Ronahî), Minteha Ali (Canda) Yerivan Yıldız (Adife), Adife Aslan (Berfîn), Cahide, Diyar, Newroz, Xelat.

Ronahî şehitliği

Çatak’taki katliama ilişkin yeni görgü tanıklarının çıkması ve toplu mezarın yerine ilişkin bilgilerin basında çıkmasının ardından dünyanın farklı ülkelerinden insan hakları savunucuları 2011 yılında bir araya gelerek ‘**Andrea Wolf ve Diğer Savaşçıların Ölümünün Aydınlatılması İçin Uluslararası Bağımsız İnceleme Komisyonu**’ kurdu. Fakat komisyonun Kürdistan'daki incelemeleri birçok kez engellendi.

15 Eylül 2013'te Andrea Wolf ve arkadaşlarının yattığı toplu mezar yakınlarında "**Ronahî Şehitliği**" adıyla anıt mezar açıldı. Anıtın üzerinde Andrea'nın gülümseyen fotoğrafının yanı başında Kürt kadınları günlerce nöbet tuttular, Türk devletinin yıkım kararına direndiler.

Yıllarca kızının cenazesini toplu mezardan çıkartıp Münih'e, oğlunun ve eşinin yanına gömmeyi hayal eden Tilo Wolf ise geçirdiği ağır hastalığın ardından tedavi gördüğü Guatemala'da 23 Nisan 2013 günü yaşama gözlerini yumdu. Geride Guatemalalı yoksul kadın ve çocukların yüreğinde bıraktığı birçok izle. Kızı Andrea ise Kürdistan'da enternasyonalist bir gerilla olarak tarihe geçti, sadece Alman değil dünya devrimcileri ile Kürt halkının özgürlük mücadelesi arasında köprü oldu.

■■■

Başkaldırı yılları...

Anne Lilo Wolf'un 1999 yılında kızı şehit Ronahî (Andrea Wolf) için kaleme aldığı mektup...

Andrea Wolf ile annesi Lilo Wolf...

Karnımda ikiz taşıyorum. İsimleri ne olmalı. Andrea ve Tom ya da İna ve Jan? Sonunda Andrea ve Tom'a karar veriyoruz. İlk önce Andrea doğdu. Kardeşinin yolunu açtı. Kardeşi ondan boyca küçük ve zayıftı. Sıkça hastalanırdı ve hassastı. Anaokulu sonra ilkokul. Tom genelde kızkardeşine tepkiliydi. Andrea ondan daha çabuk büyüyordu. Dersleri hep iyiydi.

Andrea artık 12 yaşında. Her şeyi merak ediyor. Birlikte çok şey üzerine konuşuyoruz. Sosyal sorunlar, tüketim hırsı, zorunlu askerlik. Katolik kilisenin lisesinde okumaya başladı. Okulun öğrenci sözcüsü seçildi. Fakat rahibeler onu sevmiyordu. Açık sözlülüğü onlara göre uyumsuzluktu. Bu döneme 'çay dönemi' diyorum. Evde arkadaşlarıyla buluşup küçük fincanlardan bolca çay içiyorlardı. Tom da onların buluşmalarına katılıyordu. Sonra Andrea ve Tom Kızılhaç geçliğine katıldılar. Yaşlı ve yürüme engelli insanlara refakat ediyorlardı.

Diğer adım SPD (Sosyal Demokrat Parti) geçliği. Andrea ve Tom birbirlerine daha yakınlar. Çocukluk yıllarındaki kavgaları ve kıskançlıkları birden bitti. İkisi 15 yaşında artık. Andrea'daki değişim daha hızlı. Odasında çocukluğuyla ilgili ne varsa çıkardı. Politik bilinci giderek daha da gelişiyordu. Münih'te ilk boş duran evlerin işgali... Andrea'nın ilk tutuklanması... Cezaevinde ilk gecesi... Haberi alır almaz koşup gittim. Kızım cezaevinde! Kızım için kaygı ve korku duyuyordum. Ama haklıydı. Evler bomboş dururken insanlar sokakta. Ertesi gün serbest bırakıldı.

Andrea'nın çevresi giderek büyüyordu. Bilinci daha da büyüdü. Sonra yine bir yürüyüşte Andrea ile birlikte Tom ve birçok arkadaşı yine gözaltına alındı. 4 gün sürdü gözaltı.

Başkaldırı yılları. Hep birlikte şehirden şehire eylemlere katılıyoruz. Bir yerde Atom reaktörlerine karşı diğer yerde Nazilere karşı. Andrea kendi grubuyla ben kendi grubumla. Bütün bunlar sonucunda 'Özgür Zaman 81' örgütünü kurdular. Derken gazetelere manşet oldular. 70 polis 17 eve baskın düzenledi. Andrea ve Tom tekrar tutuklandı. Benim için zor bir dönem başlamış oldu. Bir ayağım cezaevinde bir ayağım mahkemelerde.

Yargıçlarla görüş ve kitap götürme izni için mücadele ediyorum. Kızımı görüş günlerinde görüyorum ama bir kere olsun sarılmama izin vermiyorlar. Her mahkemesine gidiyorum. Andrea'yı ele veren haini de böylece görmüş oluyorum. Henüz çocuk yaşında ama ajan. Savcı bana her fırsatta akıl vermeye kalkıyor; "*Çocuklarınızın yaptıkları ortada. O kadar sahiplenmeyin.*'' Ama onlar benim çocuklarım tabii ki sahipleneceğim.

Dava sonucu ve yargılanmalarından sonra ikisi de ayrı cezaevlerine sevk edildi. Birbirinden çok uzak yerler. İki haftada bir, birer saat görüş izni. Bir hafta Andrea'nın görüşündeyim diğer hafta Tom'un. O dönemde kabuslar ve korkular yaşıyorum. Ama arkadaşların dayanışması beni ayakta tutuyor. Tahliye olduktan sonra bir süre yanımda kaldılar.

Eşim ve oğlum öldü, kızım cezaevinde

14 Kasım 1984, sabah saat 4'te telefon çalıyor. Tom öldü. Pencereden düşüp ölüyor. Şoktan felç oluyorum adeta. Elim kolum kalkmıyor. Bacaklarım tutmuyor. Bir süre sonra tekrar kendimi toparlamaya başlıyorum. Bir süre psikologa gidiyorum. Tom'u kaybettikten sonra Andrea ile daha mesafeliyiz. Birbirimizi teselli etmeyi başaramıyoruz. Buna gücümüz yok. Birbirimizden acımızı adeta gizliyoruz. Benim tek oğlum onun tek kardeşi. Böylesi ölümler neden engellenemiyor?

Sonra Andrea Frankfurt'a gitti. Yeni bir çevre edindi. Değişik gruplar. Lise diplomasını aldı bu arada. Ziyaretine gidiyorum arada. Gençlere hayran kalıyorum. Yaşamlarını ne güzel örgütlüyorlar. Her şeyleri ortak, her şeylerini paylaşıyorlar. Herkes giyeceklerini bir dolaba koymuş. İsteyen istediğini giyiniyor. Andrea bazen Münih'e geliyor. Geziyoruz, sohbet ediyoruz. Ama genelde bir gün kalıp gidiyor. Arkadaşlarım bu ayrılığa nasıl dayanabildiğimi soruyorlar. Benden ayrı olsa da kızımı çok seviyorum bu yüzden dayanabiliyorum.

1986 Guatemala'ya ilk seyahatim. Bundan sonra orda yaşamaya karar veriyorum. Kadınlarla ilgili bir çalışma başlatmak istiyorum. Rüyamda Andrea'yı görüyorum. Boylu boyunca yerde yatıyor. Ne yapacağımı bilemiyorum. Huzursuzum, telaştayım. Telefon yok burada. Derken uçağa binip soluğu Münih'de alıyorum. Bir arkadaşım beni karşılamaya geliyor. '*'Andrea'ya noldu?*' Hastanede yattığını öğreniyorum. Trafik kazası geçirmiş. Her gün yanındayım. Ağır yaralı ama yaşıyor. Kendine geliyor. Bu arada ona Guatemala'da ki kadınlar ile ilgili projemi anlatıyorum, çok seviniyor.

1987 Eylül'ünde Guatemala'ya dönüş hazırlıklarına başlıyorum. Frankfurt istasyonunda bekliyorum. Andrea ortada yok. Derken bir arkadaşı geliyor ve Andrea'nın dün gece gözaltına alındığını söylüyor. Andrea'nın hayatını altüst eden bir ihanetçi daha. Kaldığı eve gidiyoruz ve her şey darma dağınık. Polis aramada altını üstüne getirmiş. Görüş izni alamıyorum. Almanya'yı terk ediyorum. Eşim ve oğlum toprak altında, kızım gözaltında. Bu nasıl bir ülke? Kızımdan ne istiyorlar? Keşke o duvarları yıkabilsem. Yolculuk boyunca hep ağlıyorum.

Guatemala'da bunları paylaşabileceğim kimse yok. Ertesi gün postacı elinde bir kağıdı sallayarak geliyor. Bir telgraf. Kağıtta sadece iki kelime yazıyor; "Serbest bırakıldım." Sevinçten çığlıklar atıyorum, dans ediyorum.

Ocak 1995, Andrea ziyaretime geliyor. Son günde ırmakta kayık gezintisi yapıyoruz. Gözüm sürekli onun üzerinde. Benim güzel kızım. Nasılda büyüdün. Bu seni son görüşüm olacağını hissettim mi o anda? Ertesi gün havaalanına gitmek istemedim. Çünkü havalimanında ayrılıklara dayanamıyorum.

Kürdistan'dan ilk mektup

1997 yılında Almanya'ya son gidişim. Andrea'nın arkadaşlarıyla buluşuyoruz. Avukatıyla da görüşüyorum. Andrea ifade vermediği sürece tutuklama kararını kaldırtamayacağını öğreniyorum. Ama Andrea yok. Gittiğim her yerde gözüm onu arıyor. Üzüntü yüreğimi parçalıyor.

Bir süre sonra ondan bana bir mektup ulaşıyor. "***Kürt kadın arkadaşlarla dağlardayım. Burada koşullar ağır ama derinlikli. Bundan sonra şehirlerde yaşamayı düşünemiyorum.***'' Artık nerde olduğunu biliyorum en azından. Benzer durumdayız. Bende Guatemala'da başlangıçta zorlandım. Fakat zamanla alıştım. Sadece yaşam mücadelesi farklı bir boyutta devam ediyor. Bende ona yazdım. "*Andrea gelip seni görmek istiyorum.*" Sonra haber yolladı. Gelebilmemi ayarlamaya çalışacağını söylemiş. Uzun bir zaman yine haber alamadım. Bu arada Kürdistan ile ilgili bir kitap okuyorum. Enternasyonalistlerin çatışmalara katılmadıklarını öğreniyorum ve biraz rahatlıyorum.

Eylül 1998'de Andrea'nın bir kadın arkadaşı ziyaretime geldi. Andrea'nın yanında tanıdığım bir arkadaş. Almanya'dan biraz uzak kalmak istediğini söyledi. Sürekli Andrea hakkında konuşuyoruz. Bana bir de Andrea'dan bir mektup getirmiş. Son mektubu saklayıp gece yalnız kaldığımda okuyorum: "*Beni merak etme, ben iyiyim. Arkadaşlar bana iyi bakıyorlar. Zaten bir şey olacaksa olur. Gelecek yıl dönüyorum.*" Tabii yazdıklarına çok seviniyorum. Fakat somut bir şey yok.

Birkaç gün sonra Andrea'nın arkadaşı bir yere gitmek üzere yola çıkıp iki gün sonra geri dönüyor. Beraberinde Almanya'dan gelen başka bir arkadaş var. Yüzlerine bakıp anlıyorum. Konuşuyorum, durmadan konuşuyorum. Ne diyeceklerini biliyorum. Onlar konuşmasın diye konuşuyorum. Ama eninde sonunda susmak zorunda kalacağımı da biliyorum.

Andrea öldü... Kızım Andrea öldü...

Onun doğum sancıları, onu yitirmenin acısı yanında hiçbir şey.

Günlerce birlikte yasını tutuyoruz. Mumlar yakıyoruz, çiçekler, müzik ve meditasyon.

Acım dinmiyor. Alışamıyorum. Artık bütün ailemi kaybettim.

***

Bir Budist şiirle acımı dindirmeye çalışıyorum;

Sürekli inip doğacaksın,
Yeryüzünün değişen rahimlerinden.
Işığın içinde yaşamayı öğreninceye kadar,
Yaşamın ve ölümün bir olduğunu
Ve bütün zamanlarda zamansız olduğunu.
Ta ki her şeyin çileli zincirleri
Senin içinde huzurlu bir halkaya dönüşünceye kadar.
Senin iraden dünyanın iradesidir.

Lilo Wolf

'Son bir Alman devrimciliği, anlam biçmek gerekiyor'

➔ *En son Alman devrimcilerdensin değil mi? O idealden gelmeni anlamlı buluyorum. Acı bir sonları vardı ama anlamlı... Son bir Alman devrimciliği, anlam biçmek gerekiyor.*

➔ *Biz ancak yeniyi yaratma temelinde anlaşabiliriz. Başka bir dilimiz de olsa birbirimizi anlayamayız, yüreğimiz de olsa duyamayız. Bunun dışında başka bir yaşam yolu da yok...*

Önder Apo ile Andrea Wolf (Ronahî) yoldaşın diyalogları...

Ronahî: Parti adım Ronahî.

Önderlik: Hayır hayır, gerçek ismin?

Ronahî: Andrea Wolf. 1965 yılında Almanya'nın Münih kentinde doğdum. 1980 yılında Almanya'da solculara katıldım. Bir yıl cezaevinde kaldım. Legal ve illegalde çalıştım. İki buçuk aydır buradayım.

- Şimdi Almanya'da doğdun. Sanırım biraz Alman gerçeğiyle bizim gerçekliğimizi mukayese ettin. '*Vahşi Kürdistan*' gerçeğiyle yaşayabilir misin, sonradan hayal kırıklığına uğramayasın?

Ronahî: Olumsuzluklardan ziyade olumlu özellikleri kendime esas alacağımı umuyorum. Diğer taraftan aldığım olumlu özellikleri, tecrübeleri Almanya'ya götüreceğime inanıyorum.

- Bizden öğrenilecek şeyler hem çok azdır hem de çoktur. Onun için biraz değişik bir yaklaşım gerekli. Sadece yabancılar ya da başka ulusların insanları için değil, bizim bu gençlerimiz için de halen korkuyoruz. Ne azı, ne çoğu, öğrenmeye ilişkin fazla kabiliyetleri yok. Tabii senin için bunu daha çok vurgulayabilirim. Yani bizde bir adettir, birisi geldi mi sonuna kadar yüreğini açar. Dolayısıyla bizim başka bir tavrımız söz konusu olamaz. Ama gerçeklerimizin zorlayıcılığını da peşinen söylemek zorundayım.

Ronahî: Kürt halk gerçekliği, savaş gerçekliği ve partinin bunlara olan yaklaşım tarzı benim için oldukça önemliydi. Burada onu öğrendim.

- Bu önemli adımı atarken gerçekten heyecanlı mısın? Evet, heyecanlı olduğun belli oluyor. Bir de bu, farklı bir yaşam ister. Buna hazırlıklı mısın? Yaşamımızın son derece çelişkili özelliklerine dayanabilecek misin? Bir yerde biz ne kadar altta bazı özellikler temsil ediyorsak Almanlar da üstte onu temsil ediyorlar. Bu anlamda benzerlik var aramızda. Alt ile üsttün bazı benzer yönleri var. Çok değil ama bazı benzer yönleri var. Almanların toplumsal yapısına yabancı değilim. Fakat o çok daha değişik bir durumu yaşıyor. Bunlar çok üstte şekillenmiş, alt üst ayırımı da o kadar önemli değil. Kim alttır, kim üsttür. O da birçok yönüyle farklı mukayese edilebilir ama benzer yönlerin olduğunu da belirtebilirim. Sanırım bu anlamda bizde bir yakınlık görmüştür. Yani kendi tarzına, Alman tarzına yakın bazı özellikleri görmüştür.

Ronahî: Özellikle sistem konusunda ve amaca muazzam bağlılık konusunda benzer....

- Bağlılık yönünde benziyoruz değil mi? Sistematize olmuş, amaca bağlanmış özelliği ile bir Alman'a benziyor, tabii bunlar çok önemli. Kürtlerde pek olmayan bir şey veya sistemleri de amaçları da paramparça olduğu için onun korkunç bir durumunu yaşıyorum. Az dayanıklıdır.

En son devrimcilerdensin değil mi? O idealden gelmeni anlamlı buluyorum. Acı bir sonları vardı ama anlamlı buluyorum. Son bir Alman devrimciliği, anlam biçmek gerekiyor. Evet, Doğu Almanya düşerken halen hatırlıyorum. Bir radyo spikerinin son sözü vardı, "bu savaş bitmedi veya bu sınıf savaşımı bitmedi" diyordu.

Ronahî: Özellikle Alman solcuları arasında epey bir şok olma yaşandı. Alman federe başkanı Werter gelecekti.

- Yok, gelmedi, gelmek istedi, gelemedi de. Yani Türkiye'de genelkurmayla da görüşülmüş, bunlar kesinlikle önemli gelişmelerdir ve belli bir aşamayı gösterir. Düşman ne kadar yakındaysa o kadar daha iyi savaşırsın.

Ronahî: Bu, Alman solcularının bir tutumudur. Ben onların solcularının görüşlerini pek fazla paylaşmıyorum.

- Bunlar çok toy, zaten düzeyiyle bunu gösteriyor da. Bizim devrimciliğimiz, solculuğumuz çok kapsamlıdır. Bugün emperyalizmin en büyüğü ABD tarafından bile bizim durumumuz bir numaradır. Benim hakkımda ABD asla yanılmak istemez, yanılmaz da.

Ronahî: Emperyalizmin partiye, parti önderliğine yönelimleri vardır. Fakat parti öndeliği bu yönelimlere büyük bir siyasi güçle karşı durabilecek güçtedir.

- Gayet tabii. Bununla şunu demek istiyorum: Bana göre -yani kendimi övmek gibi olmasın- şu anda emperyalizme karşı konumu en sağlam olan benim. Kapitalizme karşı da öyle değil mi? Fidel Castro'dan daha fazla, değil mi?

BİR KADIN DEVRİMCİSİ OLMAK GÜZEL BİR ŞEY

Ronahî: Parti önderliği tüm devrimlerin eksikliklerinden yola çıkıyor, bunları birleştiriyor ve Kürdistan devrimine uyarlıyor.

- Daha fazlasıyla, elimizde birçok yönüyle olmayanları da vermeye çalışıyoruz. Aslında salt bir Kürt devrimi değil, şu anda en enternasyonal devrimi şekillendiriyoruz. Bu açıdan devrimimizi gerçekten bir insanlık devrimi gibi ele alırsan daha doğrusunu yapmış olursun, daha doğru sonuçlara gidersin. İnsanlık devrimidir, kendini yabancı görme. Gerçekten çok büyük bir kapasite ile büyük bir canlılıkla katılabilirsin. Mezopotamya insanlığın beşiğidir. Aslında insanlığın kendini tanıyabileceği bir yer güzeldir. Orada hayat başladı, toplum gelişmeye başladı. Bir de Avrupa'yı çok iyi görüyor. Yani dünyanın iki kutbu da Kürdistan'dadır şimdi. Veya kendine göre çok farklı bir dünya. Bu da büyük gelişmedir, büyük bir heyecan veriyor. Büyük bir mukayese imkanı verir. Buna göre kendini, giderek görevini de görebilirsin. Böyle yeni bir oluşuma kendi öz devriminmiş gibi katılabilirsin. Dışardan gelen herhangi birisinin değil de kendi özünü boşaltabileceğin bir devrim olarak görebilirsin. Gerçekten şu anda dünya devriminin en tüten ocağıdır. En canlı kaynayan ocağıdır. **Kürdistan devrimi şu anda en enternasyonal olan devrimdir.** O açıdan sabırla gir, kendi öz devrimin gibi gir. Bir de kadın devrimidir, bunu da unutmuyoruz.

Bence kadın devrimi de çok ilginç bir devrimdir. Kadın devrimine inanmalıyız. Nasıl ki paramparça edilmiş ve hep tam başarılamayan bir sınıf devrimi varsa; neredeyse hiç geliştirilmemiş, amansızca paramparça edilmiş kadın gerçeğine karşı da bizim bir kadın devrimini dayatmamız, son derece heyecan vericidir, anlaşıldı mı? Bir kadın devrimcisi olmak da güzel bir şey. Diğer yönleriyle ataksın. Hareketli bir militan tarzda yer edinebilirsin. Fazla sorun yok. Sonuçta çok zor da olsa çıkaracağın sonuçların anlamlı olacağı kesin. Çabaları çok zorlu da geçse, orada kazanacak olan yeni bir kişiliktir.

Ronahî: Özellikle parti önderliğinden anlayabildiğim, yeni kişiliğe ulaşmada ısrarcı olmaktır. Esas almam gereken nokta budur.

- Tabii tüm bu dünya kişiliklerini bana verseler yaşamaya tenezzül etmem. Gerçekten artık hepsini yük gibi görüyorum. Kendimi biraz gerçekleştirmişim. Bu benim için yeterli oluyor. Bu olmazsa zaten bu dünyada yaşamak bana göre imkansız. Ben ancak bu kişiliğimle bu dünyada dayanabilirim. Başka yaşayamam. Şüphesiz sen de bu yeni kişiliğe yatkınsın.

Ronahî: İnsanlığın kurtuluşu için başka bir yol yok.

- Tabii ben insanlığa inanıyorum. En azından bu kirletilen insanlıkla uzlaşmam. Gücüm yetmezse de alet olmam. Kendimi temiz tutmak benim için bir moral üstünlüğüdür. Sıkı sıkıya böyle yürümeye dikkat ediyorum.

İyi kavradığın kanısındayım. Bizi başka bireylerle karşılaştırarak fazla bir şey beklememelisin. Tanıyabildiğin kadarıyla bizi biraz anlayabileceğine ve yürüyebileceğine inanıyorum. Açık söyleyeyim; Avrupa koşullarındaki, Almanya koşullarındaki bir insanın yaşam kalıntılarıyla olabilmek çok zor, anladın değil mi? O açıdan ürküyorum bazen, korkuyorum. Acaba çok mu zorlanırsın diye düşünüyorum. Çünkü benim ölçülerim çok farklı. Eğer bizi bu temelde kabul ediyorsan, biz sonuna kadar seninleyiz, sonuna kadar yoldaşız yani. Paylaşamayacağımız hiçbir şey yoktur. Götürebildiğin kadar götür. Eğer bir gün tekrar Almanya'nın içine düşersen, hiçbir zaman eskisi gibi olmayacak. Kesinlikle anlayışı da ruhu da gelişkin ve farklı birisi olarak kalacak. Tek olması bile çok daha değerli olacaktır. Şu anda durumumuz eskisi kadar fazla zor değil. Hele bu yeni hamle dönemi daha güvenlikli. Tabii savaştır yani. Her türlü zorlukları, sürprizleri vardır. Yaşam da sürprizlerle dolu zaten. Umarım giderek başarılı olabilecek, yine yaşayabileceksin.

Ancak yeni yaratma temelinde anlaşabiliriz...

Peki fazla uzatmayalım, zaman çok az. Başka bir şey söylemek ister mi? Bize ilişkin söylemek istediği bir şey var mı?

Ronahî: Başta benim böyle sıcak karşılanmamdan dolayı teşekkür ediyorum. Farklı kültürlerden olmamıza rağmen herhangi bir yabancılık çekmedim burada. Yapılan kıyaslama en alttakiler ve en üsttekiler benzetmesi bir egemen formasyonudur. İnsanlık kendi özünden boşaltılmıştır. Bu bir anlamda insanlık değerlerini yeniden ortaya çıkartma savaşımıdır.

- Evet, başka?

Ronahî: Buradan alacağım sorumlulukla kendimi yeniden bir değişime tabi tutarak, bir Alman devrimcisi olarak ülkeme yöneleceğim. Ve yine buradan aldığım gücü de oraya uyarlayacağım. Tüm gücümü ortaya koyacağım.

- Başarılı olacağına inanıyoruz. Sonuna kadar bizden, devrimimizden alacağını almalı, vereceğini de vermelisin. Umarım en yakında dil sorununu da halledersin. Ve pratiğin yakıcılığı içinde kendini adeta yeniden yaratırsın. Sorunları görecek, çözümleri görecek ve dönüşeceksin. Aslında bütün bu insanların böyle bir sorunu var. Çünkü biz ancak yeniyi yaratma temelinde anlaşabiliriz. Başka bir dilimiz de olsa birbirimizi anlayamayız, yüreğimiz de olsa duyamayız. Her şey mücadelenin başarısıyla belli oluyor. Yalnız Kürt için değil benim için hiçbir insan için bunun dışında bir yaşam yolu yoktur. Başarırsak, yaşama konusunda daha iyi anlaşabileceğim, daha iyi insan olabileceğim, daha iyi güven verebileceğim. Ben bunun dışında iddialı değilim. Böyle birisi olmana yine üstün değer biçiyorum ve üstün başarılar diliyorum.

Ronahî: Başkanıma güveniyorum, başarılı olacağıma inanıyorum.

- Oldu, sonuna kadar kendine inan, başarılar diliyorum..

SÖZ VE BAĞLILIK GÜCÜ BİR DÖNEMİ TEMSİL EDER

Dönemin en ağırlıklı sözünü vermiş bulunuyoruz. Tekrar vurgulayayım, söz ve onun bağlılık gücü bir dönemi temsil eder. Ben yine kendi sözüme bağlı olmayı bileceğim. Şüphesiz ki bu, benim dönemimi ifade edecektir. Ama bu dönemin ifade edilmesinde sizin de bu sözünüze göre bir yerinizin olması çok değerlidir, hatta her şeyin üstündedir. Özellikle bu sözü yerine getirecek bütün taktik ustalığı size gösterdim. Bunun için beyninizi, yüreğinizi zorlayacaksınız. Bu savaşın bunun dışında başka bir yolu da yoktur. En ağır savaşlardan yalnız kaba bir askeri savaş değil, yaşamı bütün yönleri ile savaşla kazanacaksınız. Elbette bunun için bütün yeteneklerinizi ayaklandıracaksınız, her gün kendi kendinizi sorgudan geçireceksiniz. Sadece borcunuzu ödettirmek için sizi ayakta tuttuğumuzu unutuyorsunuz. Görev yalnızca borç ödemek değil bir de bu halka biraz fazlası ile vermek olmalı. Yalnız zararı ödemek değil biraz da faydayı, kendinden katmayı bilmek gerekiyor. Yüce kişilikler böyle yapmasını bilen kişiliklerdir. Gençsiniz, bunun imkanları önünüzde var. Heves duyacağınız, ilgi duyacağınız konular böyle olmalı.

Dönemin yücelik sözü, dönemin yaşam, güzellik sözüdür. Bunun için de kolay kaybetmeme, kolay ölmeye fırsat vermeme, zor kazanılan değerleri yaşamak için bitmez tükenmez bir çabanın sahibi olma sözüdür. Biz de çok çabalı olduk. Mütevazıca her işe koştuk ama gördüğünüz gibi yüce sözler için yüce doğrular için bunlar iyi şeylerdir. Ben kaybetmedim, alçalmadım. Tam tersine yüceliği, bazı temel doğrular uğruna gösterdiğimiz her türlü çabada gösterdik. Ve bugün saygı vardır, bugün yücelik vardır. Bu, gözlerinizin önündedir. Bilmedik, duymadık demeyin.

Bana göre en şanslı, bana bile nasip olmayacak kadar şansın olanaklarıyla hareket ediyorsunuz. Bu, her babayiğidin eline öyle kolay geçmez. Biz, sizin elinize bunları verdik. Özgürlük çizgisi şeref silahıdır, kolay ele geçirilemez. Kırk takla da atsanız, kırk yıl da yaşasanız bu özgürlük silahı, onun bilinci insanın eline geçirilemez. Kimse bunu kolay geçirtmez. Siz her şeyi kolay sanıyorsunuz. Bu doğru değil. Bir özgürlük silahını elinize vermek için kırk yılımızı verdik, dünya ile boğuştuk. Siz gidiyorsunuz, bunu kullanamaz hale getiriyorsunuz. Bu, vicdansızlıktır, kabul edilemez. Şimdi bütün bunlar kısaca bu söz içerisinde dile getirilmiştir. Sözünüzü bu temelde kabul ettik diyorum. Bunun adı da yaşamda hiçbir dönemle kıyaslanmayacak kadar doğrular temelinde yürüme ve başarmadır. Bunun dışında hemen her engele anında rahatlıkla karşılık vermektir. "*Engelse, doğrular egemen olacaktır*" tutumuyla yiğitçe ama bilinçlice, ustaca karşılık vermektir.

Bu temelde bir kez daha, bu sözün büyük başarı değerine, sonuna kadar size bağlı olduğumu ve destekleyeceğimi; yücelmenizi, başarılar temelinde sonuna kadar göstermenizden gurur duyacağımı belirtir, hepinizi selamlarım.

3 Nisan 1997